

2005

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟ 2005

Αθήνα 2006

ΣΕΒ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟ 2005

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών ευχαριστεί την Εταιρία-Μέλος του

για την ευγενική της χορηγία στην έκδοση του παρόντος τόμου

ΣΕΒ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος Α: Το Οικονομικό Περιβάλλον	9-68
I. Οι Τάσεις στη Διεθνή Οικονομία	11-24
1.1 Η Παγκόσμια Οικονομία	11
Η Οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη	12
<i>Η Έρευνα "World Economic Survey" του IFO</i>	14
1.2 Η Βιομηχανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση	17
Προκλήσεις – Προοπτικές	17
Κλαδικές Εξελίξεις	18
Προτάσεις Πολιτικής	21
II. Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα και η Οικονομική Πολιτική	25-30
2.1. Το Οικονομικό Κλίμα	25
Εξελίξεις το 2005	25
Εξελίξεις το 2006	27
2.2 Η Οικονομική Πολιτική	28
Η Δημοσιονομική Πολιτική	28
Διαρθρωτικές Αλλαγές	29
III. Οι Επιδόσεις και οι Προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας	31-68
3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις	31
Εξελίξεις το 2005	31
Προβλέψεις για το 2006	32
Μεσοπρόθεσμες Προοπτικές - Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης	34
3.2 Εξελίξεις στους Βασικούς Τομείς Δραστηριότητας	36
Πρωτογενής Τομέας	36
Μεταποίηση	37
Ορυχεία –Μεταλλεία –Λατομεία	38
Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο – Νερό	38
Κατασκευές	39
Υπηρεσίες	40
3.3 Απασχόληση και Ανεργία	41
Απασχόληση	41
Ανεργία	42
3.4 Έρευνα για την Απασχόληση και Αγορά Εργασίας	43
3.5 Τιμές Καταναλωτή	47
Εξελίξεις το 2005	47
Μεσοπρόθεσμες Εκτιμήσεις	50
3.6 Αμοιβές, Κόστος Εργασίας και Παραγωγικότητα	52
3.7 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών	55
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	55
Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων	57
Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	57

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3.8 Ανταγωνιστικότητα: Η Ετήσια Έρευνα του WEF	58
3.9 Επιχειρηματικότητα	64

Μέρος Β: Η Ελληνική Βιομηχανία **71-176**

IV. Εξελίξεις και Προοπτικές του Τομέα της Βιομηχανίας **71-86**

4.1 Μακροχρόνιες τάσεις	71
4.2 Εξελίξεις το 2005	72
4.3 Προοπτικές για το 2006	75
4.4 Η Επενδυτική Δραστηριότητα στη Βιομηχανία	76
Εκτιμήσεις για το 2005	77
Προβλέψεις για το 2006	78
Κατανομή των Επενδύσεων	78
Παράγοντες που επηρεάζουν τις Επενδύσεις	82
4.5 Βιομηχανικές Τιμές	83

V. Εξελίξεις και Προοπτικές στους Κλάδους της Μεταποίησης **87-128**

5.1. Εισαγωγή	87
5.3. Οι Κλαδικές Εξελίξεις το 2005	87
Ο Κλάδος Τροφίμων και Ποτών	89
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	89
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	91
γ. Διάρθρωση	92
Ο Κλάδος Παραγώγων Πετρελαίου και Άνθρακα	93
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	93
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	93
γ. Διάρθρωση	96
Ο Κλάδος Μη Μεταλλικών Ορυκτών	97
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	97
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	99
γ. Διάρθρωση	100
Ο Κλάδος Βασικής Μεταλλουργίας	101
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	101
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	103
γ. Διάρθρωση	105
Ο Κλάδος Χημικών Προϊόντων	106
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	106
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	108
γ. Διάρθρωση	109
Ο Κλάδος Κλωστοϋφαντουργικών Υλών	110
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	110

β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	113
γ. Διάρθρωση	114
Ο Κλάδος Τελικών Προϊόντων Μετάλλου	115
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	115
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	117
γ. Διάρθρωση	118
Ο Κλάδος Ειδών Ένδυσης	119
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	119
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	121
γ. Διάρθρωση	123
Ο Κλάδος Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων)	124
α. Εξελίξεις και Προοπτικές	124
β. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	125
γ. Διάρθρωση	127

VI Κεφαλαιουχική και Χρηματοδοτική Διάρθρωση της Ελληνικής Βιομηχανίας

129-176

6.1. Μεταποίηση	129
A) Εξελίξεις κατά την τριετία 2002-2004 στο σύνολο των Μεταποιητικών Επιχειρήσεων Α.Ε και Ε.Π.Ε	129
Σύνοψη	129
Εισαγωγή	130
Βασικές Διαπιστώσεις	131
α. Διάρθρωση Ελληνικής Μεταποίησης	131
β. Ροές Κεφαλαίων κατά το 2004	135
γ. Αποτελέσματα Χρήσης κατά το 2004	137
Κεφαλαιουχική Διάρθρωση των Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	139
α. Βαθμός Παγιοποίησης	139
β. Κυκλοφορούν Ενεργητικό	140
γ. Παθητικό	142
δ. Γενική και Ειδική Ρευστότητα	143
ε. Μέση Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων	146
Αποτελέσματα Χρήσεως Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	148
α. Πωλήσεις	148
β. Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ενεργητικού και Ιδίων Κεφαλαίων	150
γ. Δαπάνες	151
δ. Μικτά και Καθαρά Κέρδη Χρήσης - Καθαρό και Μικτό Περιθώριο Κέρδους	152
ε. Αποδοτικότητα	156
B) Εξελίξεις κατά το 2005 σε επιλεγμένο δείγμα επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	158

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

B.1 Μεταποίηση	159
B.2 Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση	160
B.3 Κατασκευές	161
6.2. Ορυχεία και Λατομεία	161
Εισαγωγή	161
α. Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση Τομέα	161
β. Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα	163
β1. Διάρθρωση Ενεργητικού	163
β2. Διάρθρωση Παθητικού	165
β3. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού	166
β4. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσης	166
6.3. Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση	167
Εισαγωγή	167
α. Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση Τομέα	167
β. Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα	168
β1. Διάρθρωση Ενεργητικού	168
β2. Διάρθρωση Παθητικού	170
β3. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού	170
β4. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως	171
6.4. Κατασκευές	172
Εισαγωγή	172
α. Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση Τομέα	172
β. Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα	173
β1. Διάρθρωση Ενεργητικού	173
β2. Διάρθρωση Παθητικού	173
β3. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού	174
β4. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως	174
Στατιστικοί Πίνακες Κεφαλαιουχικής Διάρθρωσης της Ελληνικής Βιομηχανίας	177-198
Στατιστικό Παράρτημα	199-218
Πηγές	219-220

Η έκθεση αυτή αποτελεί τη φετινή έκδοση των ετήσιων αναλύσεων της ελληνικής βιομηχανίας που δημοσιεύει ο ΣΕΒ από το 1947.

Χωρίζεται στα εξής μέρη: στο πρώτο μέρος (Κεφάλαια 1-3) αναλύονται οι γενικότερες διεθνείς και εγχώριες συνθήκες που διαμόρφωσαν το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιήθηκε η ελληνική βιομηχανία το 2005. Στο δεύτερο μέρος (Κεφάλαια 4-6) παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη, οι εξελίξεις και οι προοπτικές της ελληνικής βιομηχανίας, τόσο σε συνολικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο επιμέρους κλάδων. Πιο αναλυτικά:

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι οικονομικές τάσεις διεθνώς. Δίδεται μία επισκόπηση των εξελίξεων τόσο στην παγκόσμια οικονομία, όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη. Παρουσιάζονται οι προκλήσεις και οι προοπτικές της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, οι κλαδικές εξελίξεις και οι επιδόσεις των μεγάλων κλάδων και τέλος προτείνονται μέτρα πολιτικής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα. Γίνεται μια κριτική παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής που ασκήθηκε στη διάρκεια του 2005 και αναφέρονται οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας στο σύνολό της, καθώς και οι προοπτικές της. Στο ίδιο κεφάλαιο, για άλλη μια χρονιά γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στα ζητήματα επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο η ανάλυση είναι κλαδική και αρκετά λεπτομερής. Παρουσιάζεται αναλυτικά η πορεία των εννέα μεγαλύτερων κλάδων της μεταποίησης, οι άμεσες προοπτικές τους και η πορεία των χρηματοοικονομικών τους μεγεθών.

Το έκτο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην κεφαλαιουχική και χρηματοδοτική διάρθρωση της ελληνικής βιομηχανίας. Αναλύονται τα στοιχεία των ισολογισμών της χρήσης του 2004, για το σύνολο των επιχειρήσεων που είναι καταχωρημένες στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ. Για τέταρτη συνεχή χρονιά, εκτός από την ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της μεταποίησης περιλαμβάνεται και ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων των ορυχείων–λατομείων, του ηλεκτρισμού–φυσικού αερίου και των κατασκευών. Η ανάλυση αφορά τόσο στην εξέλιξη των βασικών χρηματοοικονομικών μεγεθών, όσο και στην πορεία επιλεγμένων αριθμοδεικτών για το σύνολο των βιομηχανικών επιχειρήσεων ΑΕ και ΕΠΕ με μηχανολογικό εξοπλισμό (κατά το 2004) πάνω από 3.000 €. Επιπλέον, σε μια προσπάθεια να ανιχνευτούν οι τάσεις που φαίνεται να διαμορφώνονται για τη βιομηχανία το 2005, αναλύονται στοιχεία από τους ήδη δημοσιευμένους ισολογισμούς του 2005, για ένα **δείγμα** περίπου 500 επιχειρήσεων.

Η κλαδική διάκριση είναι σύμφωνη με το σύστημα ταξινόμησης της NACE (αναθεώρηση 1.1), που αντιστοιχεί στην εθνική ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ -03 και η ανάλυση δεν περιορίζεται μόνο στο 2004. Αντιθέτως, αποδίδει την εικόνα της τριετίας 2002-2004 και συνοδεύεται από αναλυτικούς πίνακες για τα στοιχεία των ισολογισμών και των αποτελεσμάτων χρήσης των ελληνικών επιχειρήσεων.

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε, όπως κάθε χρόνο, με τη συνεργασία του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ).

ΜΕΡΟΣ Α

Το Οικονομικό Περιβάλλον

I. Οι Τάσεις στη Διεθνή Οικονομία

1.1 Η Παγκόσμια Οικονομία

Το 2005 η παγκόσμια οικονομία κατάφερε να διατηρήσει τη δυναμική της παρά την περαιτέρω άνοδο των τιμών του πετρελαίου, αλλά και τις αρνητικές επιπτώσεις από φυσικές καταστροφές (π.χ. τυφώνας Katrina). Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ο ρυθμός ανόδου του παγκόσμιου ΑΕΠ διαμορφώνεται το 2005 σε 4,3%, με περιορισμένη επιβράδυνση έναντι του 2004 (5%).

Βασικότερος παράγων με ευνοϊκή συμβολή στη διατήρηση υψηλού ρυθμού ανόδου του παγκόσμιου ΑΕΠ υπήρξε το 2005, η διεύρυνση του παγκόσμιου εμπορίου: Ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου σημείωσε αύξηση της τάξεως του 7%, ρυθμό ναι μεν βραδύτερο του 2004 (10,3%) - κυρίως λόγω επιβράδυνσης το πρώτο τρίμηνο του 2005 - που παραμένει όμως σε επίπεδα ανώτερα του μακροχρόνιου μέσου όρου. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι με βάση εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹ η αύξηση επιταχύνεται στη διάρκεια του έτους

καθώς από 4,7% τον Απρίλιο διαμορφώνεται σε ποσοστό άνω του 8% το Δεκέμβριο του 2005.

Παράλληλα θετική διατηρείται η συμβολή παραγόντων που επηρέασαν την πορεία της οικονομίας και το 2004, όπως η ευνοϊκή μακροοικονομική πολιτική και τα χαμηλά επιτόκια και ασφάλιστρα χαμηλού κινδύνου, ενώ ιδιαίτερα δυναμική ήταν η ανάπτυξη οικονομιών όπως η Κίνα (9,9%), η Ινδία (7,1%), καθώς και χώρες-εξαγωγείς πετρελαίου. Τέλος, η πορεία των χρηματιστηρίων υποστήριξε την παγκόσμια ανάπτυξη, δημιουργώντας ευσίωνες συνθήκες πρόσβασης για χρηματοδότηση επιχειρηματικών σχεδίων.

Από την άλλη πλευρά, τροχοπέδη στην ανάπτυξη και κύρια πηγή αβεβαιότητας αποτέλεσαν οι υψηλές τιμές πετρελαίου, αλλά και οι επιπτώσεις του τυφώνα Katrina το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Ειδικότερα οι τιμές του πετρελαίου διαμορφώθηκαν σε νέα ανώτατα επίπεδα άνω των 60\$ το βαρέλι, γεγονός που δημιουργεί αστάθεια στο παγκόσμιο περιβάλλον.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1

Εξέλιξη του ΑΕΠ (σταθερές τιμές)

(ετήσιες % μεταβολές)

	2005				2006		
	ΔΝΤ	ΕΕ	ΟΟΣΑ	Διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία από εθνικές πηγές	ΔΝΤ	ΕΕ	ΟΟΣΑ
Παγκόσμια οικονομία	4,3	4,3	:	:	4,3	4,3	:
ΗΠΑ	3,5	3,5	3,6	3,5	3,3	3,2	3,5
Ιαπωνία	2,0	2,5	2,4	:	2,2	2,2	2,0
Κίνα	9,0	9,3	9,3	9,9	8,2	8,7	9,4
Ευρωζώνη	1,2	1,3	1,4	1,3	1,8	1,9	2,1

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2005-2006

1. CPB Netherlands Bureau of Economic Policy Analysis

Το 2005 ο ρυθμός ανάπτυξης στις προηγμένες οικονομίες ήταν της τάξεως του 2,5%, βραδύτερος του 2004 (3,3%), κυρίως εξαιτίας των εξελίξεων στις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και την Ευρωζώνη. Μεταξύ των υψηλότερων ρυθμών που σημειώθηκαν το 2005 συγκαταλέγεται η Κίνα, η Ινδία και η Ρωσία, ενώ στο σύνολο των οικονομιών που σύμφωνα με το ΔΝΤ χαρακτηρίζονται ως «αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες» παρατηρείται αποδυνάμωση του ρυθμού ανάπτυξης σε 6,4% (έναντι 7,3% το 2004).

Με βάση τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διεθνών οργανισμών η παγκόσμια ανάπτυξη θα διατηρήσει τη δυναμική της το 2006. Εκτιμάται ότι στις προηγμένες οικονομίες θα σημειωθεί επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας με ρυθμό της τάξεως του 2,7%. Η άνοδος αυτή συνδέεται με βελτίωση του κλίματος στην Ευρωζώνη, αλλά και σε χώρες μέλη της Ε.Ε. όπως η Μ. Βρετανία, ενώ για την Ιαπωνία διατυπώνονται προβλέψεις άνοδου της παραγωγής με ρυθμό 2,0-2,2%. Παράλληλα, ευνοϊκές είναι οι προσδοκίες για τις ΗΠΑ, αν και αναμένεται ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι βραδύτερος από το 2005. Στις αναπτυσσόμενες οικονομίες θα σημειωθεί οριακή επιβράδυνση του ρυθμού σε 6,1% έναντι 6,4% το 2005, καθώς προβλέπεται ότι οι οικονομίες της Κίνας, Ινδίας και Ρωσίας θα κινηθούν με βραδύτερους ρυθμούς, θα παραμείνουν όμως σε ικανοποιητικά επίπεδα (9%, 6,3% και 5,7% αντίστοιχα).

Όπως είναι λογικό οι εκτιμήσεις αυτές υπόκεινται στις αβεβαιότητες που δημιουργεί η πορεία των τιμών του πετρελαίου, αλλά και τυχόν νέες μακροοικονομικές ανισορροπίες που μπορεί να εκδηλωθούν σε χώρες που επηρεάζουν μεγάλες γεωγραφικές ζώνες του πλανήτη. Η ΤτΕ υπενθυμίζοντας τις προτεραιότητες που θέτει το ΔΝΤ, αναφέρει ότι απαιτείται ενίσχυση της αποταμίευσης στις χώρες που αντιμετωπίζουν δημοσιονομικά ελλείμματα, στήριξη της εγχώριας ζήτησης, μέσω επενδύσεων και διαρθρωτικών αλλαγών στις χώρες με πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και μία γενικότερη προσπάθεια μείωσης της εξάρτησης των οικονομιών από το πετρέλαιο (π.χ. στροφή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

Σε ό,τι αφορά τις οικονομικές εξελίξεις του 2005 και τις πρώτες προβλέψεις για το 2006 σε βασικές οικονομικές ζώνες και γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη, επισημαίνονται τα ακόλουθα (εκτιμήσεις της Ε.Ε. και ΤτΕ).

Στις **ΗΠΑ**, το 2005 ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας κινήθηκε στην περιοχή του 3,5%. Μέχρι και τα μέσα του 2005 η ανάπτυξη στηρίχθηκε στην ισχυρή αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης, στην άνοδο των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου και στην ενίσχυση της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στα τέλη του έτους

(1,6% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2004) συνδέεται αρχικά με τις αρνητικές επιπτώσεις από τον τυφώνα Katrina και το βραδύτερο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης στις περιοχές που επλήγησαν, ενώ σαφώς αρνητική ήταν η επίπτωση από τις υψηλές τιμές πετρελαίου. Παράλληλα το «δίδυμο» έλλειμμα διευρύνεται στα τέλη του έτους με αποτέλεσμα το εμπορικό να φτάσει το 2005 στο 5,8% του ΑΕΠ, ενώ το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών ν' αυξηθεί στο 6,4% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις για το 2006 η οικονομία στις ΗΠΑ θα διατηρήσει την ίδια δυναμική. Ειδικότερα το πρώτο τρίμηνο του 2006 θετικός παράγοντας ανάπτυξης θα είναι η καταναλωτική δαπάνη, αλλά και οι επενδύσεις. Εντούτοις αρνητική θα είναι η επίπτωση από την αύξηση των επιτοκίων και την αποδυνάμωση της αγοράς κατοικίας.

Στην **Ιαπωνία** το 2005 ο ρυθμός άνοδου του ΑΕΠ εκτιμάται στο 2,5%, με την ανάπτυξη να τροφοδοτείται κυρίως από την άνοδο της εγχώριας ζήτησης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το δ' τρίμηνο του 2005 καταγράφεται ιδιαίτερη βελτίωση του κλίματος με ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 5,5% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004. Κινητήρια δύναμη ανάπτυξης αποτέλεσε η επέκταση της ιδιωτικής εγχώριας ζήτησης και ειδικότερα της κατανάλωσης των νοικοκυριών και των επενδύσεων, ενώ θετική ήταν η συμβολή των καθαρών εξαγωγών. Η πορεία ανάπτυξης της ιαπωνικής οικονομίας αναμένεται να συνεχιστεί το 2006 με την ίδια δυναμική και να στηριχτεί και πάλι κυρίως στην εγχώρια ζήτηση.

Στην **Κίνα** το ΑΕΠ αυξήθηκε το 2005 κατά 9,9%. Η έντονη δυναμική ανάπτυξη, αν και οριακά ασθενέστερη του 2004, συνδέεται με ενίσχυση των καθαρών εξαγωγών, ενώ θετική παραμένει η συμβολή του υψηλού επιπέδου επενδυτικών δαπανών. Συγκεκριμένα για την εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας επισημαίνεται άνοδος στις εξαγωγές μεταποιητικών προϊόντων και θετική συμβολή της κλωστοϋφαντουργίας μετά την άρση περιορισμών στις εισαγωγές κάποιων κρατών. Το 2006 προβλέπεται ότι η επιβράδυνση του ρυθμού άνοδου των καθαρών εξαγωγών θα επηρεάσει αρνητικά τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας ο οποίος αναμένεται να διαμορφωθεί σε 9%.

Στις υπόλοιπες ασιατικές χώρες η οικονομική δραστηριότητα επιταχύνεται το δεύτερο μισό του 2005, λόγω της ισχυρής ζήτησης εξωτερικού, ενώ το 2006 παρά τη θετική συμβολή της εγχώριας ζήτησης, αναμένεται επιβράδυνση της δραστηριότητας.

Η Οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη

Στην Ε.Ε., η ανάπτυξη το 2005 εμφανίζεται ασθενέστερη των ενδείξεων του 2004, ενώ ανάλογη ήταν η εξέλιξη και

στην Ευρωζώνη, όπου ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ διαμορφώνεται σε 1,3% (2,1% το 2004). Έντονος είναι οι διακυμάνσεις στην εξέλιξη του ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια του έτους. Το πρώτο τρίμηνο ο ρυθμός ανόδου του ήταν της τάξεως του 1,2% στην Ευρωζώνη και 1,5% σε ΕΕ-25. Στα τέλη του έτους σημειώνεται έντονη ανάκαμψη της δραστηριότητας και ο ρυθμός ανόδου προσεγγίζει το 1,7% και 1,8% αντίστοιχα. Κατά το 2005 θετική ήταν η συμβολή των εξαγωγών κυρίως στο δεύτερο μισό του έτους, ενώ ευ-

νοϊκή ήταν η συμμετοχή της ιδιωτικής κατανάλωσης με μεγαλύτερη ωστόσο ένταση στην ΕΕ-25.

Σε σύγκριση με το 2004, εντείνεται ο ρυθμός ανόδου της δημόσιας κατανάλωσης, καθώς στην ΕΕ-25 από αύξηση της τάξεως 0,9% (ΕΕ-12: 0,8%) φτάνει τα επίπεδα του 1,9% στα τέλη του 2005 (ΕΕ-12: 1,7%). Επίσης οι επενδύσεις διατηρούν σταδιακά ανοδική πορεία από τις αρχές του έτους, καθώς το τελευταίο τρίμηνο αυξάνουν με ρυθμό 3,4% (ΕΕ-12: 3,2%) έναντι ανόδου

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

Τρίμηνο/Έτος	Ευρωζώνη				ΕΕ-25			
	I/2005	II/2005	III/2005	IV/2005	I/2005	II/2005	III/2005	IV/2005
% μεταβολή σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2004								
ΑΕΠ	1,2	1,2	1,6	1,7	1,5	1,4	1,8	1,8
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,3	1,5	1,9	0,8	1,6	1,7	1,9	1,2
Δημόσια Κατανάλωση	0,8	1,2	1,6	1,7	0,9	1,2	1,7	1,9
Ακαθάριστες Επενδύσεις								
Παγίου Κεφαλαίου	1,2	1,9	2,7	3,2	2,1	2,1	3,3	3,4
Εγχώρια Ζήτηση	1,6	1,7	1,7	1,6	1,8	1,8	1,8	1,6
Εξαγωγές	3,1	2,6	4,9	5,1	3,6	3,1	5,2	5,4
Εισαγωγές	4,3	4,2	5,4	5,0	4,6	4,2	5,3	4,9
Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ								
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,8	0,9	1,1	0,4	1,0	1,0	1,1	0,7
Δημόσια Κατανάλωση	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,4
Ακαθάριστες Επενδύσεις								
Παγίου Κεφαλαίου	0,2	0,4	0,5	0,6	0,4	0,4	0,6	0,7
Μεταβολή αποθεμάτων	0,4	0,2	-0,3	0,1	0,2	0,1	-0,3	-0,1
Εισαγωγές	1,1	0,9	1,8	1,9	1,3	1,1	1,9	1,9
Εξαγωγές	-1,4	-1,4	-1,9	-1,7	-1,6	-1,4	-1,9	-1,7

Πηγή: Eurostat, Euro- indicators, press release 27/2006, March 2006

2,1% στις αρχές του 2005. Αντίθετα, αποκλιμακώνεται ο ρυθμός ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης ο οποίος ενώ το τρίτο τρίμηνο έφτασε το 1,9% σε ΕΕ-25 και Ευρωζώνη, στη συνέχεια περιορίζεται σε 0,8% και 1,2%, παραμένοντας όμως σε επίπεδα ανώτερα των αρχών του έτους. Στο εμπόριο, η άνοδος των εξαγωγών το δ' τρίμηνο του έτους ενισχύεται περαιτέρω τόσο στην ΕΕ-25, όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ αντίθετα βραδύτερος είναι ο ρυθμός ανόδου των εισαγωγών, ο οποίος όμως παραμένει περί το 5%. Η εξέλιξη αυτή σημαίνει ότι η θετική συμβολή από τη βελτίωση της εξαγωγικής δραστηριότητας κατορθώνει στα τέλη του έτους να υπερβεί την αρνητική επίπτωση από την εισαγωγική διεύδυση.

Σε κλαδικό επίπεδο, το δ' τρίμηνο του 2005 η οικονομική δραστηριότητα στον πρωτογενή τομέα αποδυναμώνεται περαιτέρω. Αντίθετα ευνοϊκότερο είναι το κλίμα στις κατασκευές, όπου στην Ευρωζώνη σημειώνεται ανάπτυξη με ρυθμό 3,1% (2,9% στην ΕΕ-25), μετά από σταδιακή επιτάχυνση του ρυθμού μεταβολής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Επίσης θετικές ήταν οι εξελίξεις στη βιομηχανία (συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας), καθώς ύστερα από περίοδο σταθερότητας με ρυθμό περί το 0,5% σε ΕΕ-25 και Ευρωζώνη, το τελευταίο τρίμηνο του έτους καταγράφεται επιτάχυνση της δραστηριότητας έναντι του 2004.

Σύμφωνα με τις πρώτες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επι-

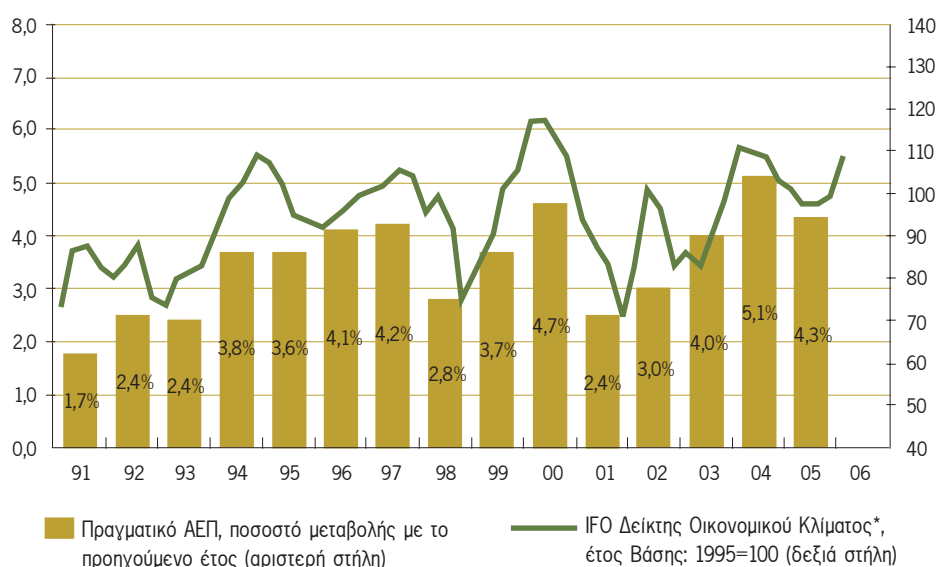
τροπής για την πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας, το 2006 αναμένεται μεγέθυνση της τάξεως του 2,2% στην ΕΕ-25 και 1,9% στην Ευρωζώνη. Οι αισιόδοξες προσδοκίες για τα επίπεδα ζήτησης, η βελτίωση των χρηματοοικονομικών μεγεθών στις επιχειρήσεις και οι ευνοϊκότερες χρηματοδοτικές συνθήκες θα συμβάλουν θετικά στην εξέλιξη των ιδιωτικών επενδύσεων. Επίσης, η σταδιακή βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης θα τροφοδοτήσει την ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης. Οι εξελίξεις στο εξωτερικό εμπόριο θα έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της θετικής επίπτωσης των καθαρών εξαγωγών στη διαμόρφωση του ΑΕΠ. Ειδικότερα, από τη μία πλευρά προβλέπεται ενίσχυση των εξαγωγών στο πλαίσιο της δυναμικής επέκτασης του διεθνούς εμπορίου, ενώ από την άλλη πλευρά αυξάνονται οι εισαγωγές με σκοπό να στηρίξουν την υψηλή εγχώρια ζήτηση. Πάντως, εφόσον οι τιμές του πετρελαίου συνεχίσουν την ανοδική τους πορεία, ενδεχομένως η Επιτροπή να προβεί σε αναθεώρηση προς τα κάτω αυτών των προβλέψεων.

Η Έρευνα "World Economic Survey" του IFO

Πρόσθετα στοιχεία για το οικονομικό κλίμα στην παγκόσμια οικονομία παρέχονται μέσω των αποτελεσμάτων της έρευνας «World Economic Survey» του Ινστιτούτου IFO της Γερμανίας, η οποία διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση σε 91 χώρες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1

Παγκόσμιο ΑΕΠ και Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στη Διεθνή Οικονομία

* Ο δείκτης οικονομικού κλίματος υπολογίζεται σύμφωνα με τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για την οικονομική δραστηριότητα.
 Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2006.

Με βάση τα αποτελέσματα της τελευταίας διαθέσιμης έρευνας (Ιανουάριος 2006), την περίοδο εκείνη καταγράφεται μεγαλύτερη αισιοδοξία για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Έτσι, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος ενισχύεται ουσιαστικά έναντι των ενδείξεων του Οκτωβρίου (99,3 μονάδες) στις 109,2 μονάδες, επίπεδο ανώτερο και του μακροχρόνιου μέσου όρου της περιόδου 1990-2005 όταν και διαμορφώθηκε στις 94,3 μονάδες.

Η βελτίωση του δείκτη από τα μέσα του 2005 η οποία συνεχίστηκε σε εντονότερο ρυθμό στις αρχές του 2006, αποτελεί ένδειξη αποκλιμάκωσης του αρνητικού κλίματος που άρχισε στα μέσα του 2001. Η βελτίωση αυτή αναμένεται να διατηρηθεί το 2006, καθώς η άνοδος του δείκτη αποδίδεται, όχι μόνο στις θετικότερες εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, αλλά και σε αισιόδοξες προβλέψεις για το πρώτο εξάμηνο του 2006.

Ευνοϊκό κλίμα σημειώνεται σε όλες τις υπό εξέταση οικονομικές περιοχές. Σύμφωνα με συγκριτικά αποτελέσματα των προηγούμενων ερευνών, η βελτίωση του κλίματος τροφοδοτείται από όλες τις βασικές περιφέρειες και κυρίως

από την ανάκαμψη των οικονομιών της Ευρωζώνης και της Ιαπωνίας. Ειδικότερα τον Ιανουάριο 2006, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στη Δυτική Ευρώπη διατηρεί την ανοδική του πορεία και επεκτείνεται ουσιαστικά στις 99,8 μονάδες (88,7 μονάδες τον Οκτώβριο), λόγω των θετικότερων εκτιμήσεων και προβλέψεων για την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας. Στην Ασία, η άνοδος του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος οφείλεται κυρίως στις βελτιωμένες εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, ενώ οι προβλέψεις για το προσεχές εξάμηνο, να μεν παραμένουν θετικές, αλλά είναι ασθενέστερες. Τέλος, στη Βόρεια Αμερική ο δείκτης φαίνεται να ανακάμπτει τη δυναμική του, ύστερα από πτώση που σημειώθηκε τον Οκτώβριο.

Αναλυτικότερα, τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας για τις κύριες οικονομικές ζώνες είναι τα εξής:

α) Στη **Δυτική Ευρώπη** σημειώνεται βελτίωση του κλίματος, ενώ αναμένεται επιτάχυνση των εξαγωγών. Μετριαστέστερες είναι οι προβλέψεις για την εξέλιξη των κεφαλαιουχικών δαπανών και της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006. Συνολικά, ο δείκτης της γενικότε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3

IFO - Εκτιμήσεις για την Παγκόσμια Οικονομία (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/04	II/04	III/04	IV/04	I/05	II/05	III/05	IV/05	I/06
Οικονομικό Κλίμα	111,0	110,1	109,2	103,8	101,1	97,5	97,5	99,3	109,2
Παρούσα Κατάσταση	93,2	95,0	102,3	105,9	102,3	96,8	93,2	98,6	109,6
Προσδοκίες	128,1	124,6	115,8	101,8	100,0	98,2	101,8	100,0	108,8

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4

IFO - Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στις Οικονομικές Ζώνες (1995=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/04	II/04	III/04	IV/04	I/05	II/05	III/05	IV/05	I/06
Βόρεια Αμερική	122,7	121,0	120,1	103,3	106,8	104,2	111,3	99,8	110,4
Δυτική Ευρώπη	98,9	95,5	99,8	94,7	90,4	83,6	81,0	88,7	99,8
Ασία	118,5	123,1	112,0	106,5	103,7	104,6	104,6	109,3	115,7

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5

IFO - Εκτιμήσεις για την Οικονομία της Ευρωζώνης (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/04	II/04	III/04	IV/04	I/05	II/05	III/05	IV/05	I/06
Οικονομικό Κλίμα	95,8	89,8	96,6	89,8	85,6	78,8	78,8	84,8	99,2
Παρούσα Κατάσταση	67,3	63,6	76,6	84,1	74,8	65,4	59,8	67,3	86,0
Προσδοκίες	119,4	111,6	113,2	94,6	94,6	89,9	94,6	99,2	110,1

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 1/2006.

ρης οικονομικής κατάστασης βελτιώθηκε τον Ιανουάριο σε σχέση με τις ενδείξεις του Οκτωβρίου, ενώ θετική είναι η εικόνα σε όλες τις επιμέρους χώρες που συνθέτουν το δείκτη αυτής της ζώνης. Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση χαρακτηρίζεται κατά μέσο όρο ως ικανοποιητική, ενώ οι προβλέψεις για την πορεία της οικονομίας το πρώτο εξάμηνο του 2006 είναι έντονα αισιόδοξες. Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση βελτιώθηκε έναντι του Οκτωβρίου, κυρίως στις «δυναμικές» οικονομίες (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ολλανδία). Εκτός Ευρωζώνης και ιδιαίτερα στις Δανία, Νορβηγία και Σουηδία, οι εκτιμήσεις είναι ιδιαίτερα θετικές και τροφοδοτούν αισιόδοξες προβλέψεις για διατήρηση του ικανοποιητικού κλίματος και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006.

β) Ειδικότερα στην **Ευρωζώνη**, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τον Ιανουάριο διατηρεί την ανοδική πορεία που έχει ξεκινήσει από τα μέσα του 2005 και διαμορφώνεται στις 99,2 μονάδες έναντι 84,8 μονάδων στα τέλη του 2005. Η βελτίωση αντανακλά κυρίως ευνοϊκότερες και αισιόδοξες βραχυπρόθεσμες προσδοκίες για το πρώτο εξάμηνο του 2006. Σε επίπεδο κρατών, η Ιρλανδία, Φινλανδία, και Λουξεμβούργο συγκαταλέγονται στις χώρες με τους υψηλότερους δείκτες οικονομικού κλίματος, ενώ ακολουθούν οι Ισπανία, Αυστρία και το Βέλγιο. Ευνοϊκές προβλέψεις για την πορεία του οικονομικού κλίματος το πρώτο εξάμηνο του 2006 διατυπώνονται από το σύνολο των μελών (πλην της Ισπανίας). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ακόμη και σε χώρες όπου η επίδοση της τρέχουσας οικονομικής δραστηριότητας δεν χαρακτηρίζεται ως ικανοποιητική διατυπώνονται ενδείξεις βελτίωσης του οικονομικού κλίματος.

γ) Ύστερα από δύο χρόνια οικονομικής στασιμότητας το κλίμα στο σύνολο των χωρών της **Ανατολικής Ευρώπης** βελτιώνεται. Με βάση την έρευνα του Ιανουαρίου η οικονο-

μική κατάσταση χαρακτηρίζεται ανώτερη του ικανοποιητικού, ενώ διατυπώνονται αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της οικονομίας το πρώτο εξάμηνο του 2006. Στις οκτώ χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που αποτελούν πλέον μέλη της Ε.Ε., το γενικότερο οικονομικό κλίμα βελτιώθηκε, ενώ οι προσδοκίες για την πορεία της οικονομίας των χωρών αυτών το προσεχές εξάμηνο υποδηλώνει διατήρηση του θετικού κλίματος.

δ) Στη **Βόρεια Αμερική** σημειώνεται αντιστροφή των συγκρατημένων εκτιμήσεων του Οκτωβρίου και ενίσχυση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος, λόγω θετικότερων εκτιμήσεων και ευνοϊκών προβλέψεων για την πορεία της οικονομίας. Εντούτοις το υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα στις ΗΠΑ δημιουργεί ερωτήματα σχετικά με το αν είναι βιώσιμη η ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα, καθώς αναμένεται να επηρεαστεί ο βαθμός εμπιστοσύνης των επενδυτών.

ε) Στις **Ασιατικές χώρες** ο δείκτης οικονομικού κλίματος αυξάνεται για τρίτη συνεχή φορά και τον Ιανουάριο φτάνει τις 115,7 μονάδες. Η άνοδος του δείκτη οφείλεται τόσο στη βελτίωση των εκτιμήσεων για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, όσο και στις θετικότερες προοπτικές για την πορεία της οικονομίας το πρώτο εξάμηνο του 2006. Κύριος παράγων ενίσχυσης του κλίματος σε όλες τις οικονομίες της Ασίας είναι η εγχώρια ζήτηση. Η θετική πορεία του δείκτη στην Ιαπωνία, λόγω ευνοϊκών εκτιμήσεων και προβλέψεων, ξεκίνησε την άνοιξη του 2005, ενώ οι οικονομικοί αναλυτές είναι αισιόδοξοι ότι το θετικό κλίμα θα διατηρηθεί. Στην Κίνα το οικονομικό περιβάλλον παραμένει ιδιαίτερα ευνοϊκό, έστω και αν αναμένεται επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας μεσοπρόθεσμα, καθώς η ασκούμενη πολιτική επιδιώκει να αποτρέψει την περίπτωση «υπερθέρμανσης» της οικονομίας. Η Κίνα, μαζί με την Ινδία, τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ συγκαταλέγονται πλέον στις δυναμικότερες οικονομίες της Ασίας.

στ) Στις χώρες της **Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών (CIS, πρώην ΕΣΣΔ)**, το οικονομικό κλίμα παραμένει ευνοϊκό. Συγκεκριμένα στη Ρωσία, οι αναλυτές χαρακτηρίζουν την οικονομική κατάσταση ως ικανοποιητική καθ' όλη την περίοδο των προηγούμενων τριών ετών. Η ανοδική πορεία στον τομέα πετρελαιοειδών αποτέλεσε την κινητήρια δύναμη ενίσχυσης του κλίματος στην χώρα, ενώ αναμένεται σταθεροποίηση στα θετικά αυτά επίπεδα.

ζ) Τέλος, στη **Λατινική Αμερική** το οικονομικό κλίμα βελτιώνεται οριακά. Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος αυξάνεται έναντι του Οκτωβρίου, κυρίως λόγω των θετικότερων μεσοπρόθεσμων προβλέψεων, ενώ δεν σημειώνεται διαφοροποίηση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, η οποία εκτιμάται ότι κυμαίνεται σε επίπεδα «ανώτερα του ικανοποιητικού».

1.2 Η Βιομηχανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Προκλήσεις – Προοπτικές

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία είναι ένας πολύ σημαντικός τομέας στην Ε.Ε., αφού παρέχει το 1/5 του συνολικού παραγόμενου προϊόντος και απασχολεί περίπου 34 εκατ. άτομα. Επιπλέον αποτελεί το κλειδί για την αξιοποίηση της νέας οικονομίας της γνώσης, αφού αναλαμβάνει πάνω από το 80% των δαπανών για Ε&Α του ιδιωτικού τομέα με τα νέα και καινοτόμα προϊόντα της να αντιπροσωπεύουν περίπου τα 3/4 των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ. Τέλος, η μεταποίηση, λόγω και της στενής σύνδεσής της με τους τομείς υπηρεσιών (ζήτηση υπηρεσιών και αντίστροφα παροχή εισροών), δημιουργεί ανάπτυξη και θέσεις απασχόλησης στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον και επομένως η πορεία της είναι καθοριστική για το σύνολο της οικονομίας της Ε.Ε.

Η μεγάλη αυτή βαρύτητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας την καθιστά έναν από τους κεντρικούς μοχλούς στήριξης του Κοινοτικού Προγράμματος της Λισσαβόνας. Γι' αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάστηκε και δημοσίευσε πρόσφατα Ανακοίνωση με τίτλο «Πλαίσιο Πολιτικής για την Ενίσχυση του Μεταποιητικού Τομέα της ΕΕ – Προς μια Ολοκληρωμένη Προσέγγιση της Βιομηχανικής Πολιτικής».² Η Ανακοίνωση εντάσσεται στις δράσεις που αφορούν την εφαρμογή του Κοινοτικού Προγράμματος της Λισσαβόνας και περιλαμβάνει τις βασικές προτεραιότητες κατευθύνσεις μιας νέας βιομηχανικής πολιτικής.

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία της γνώσης, η βελτίωση των κανονιστικών ρυθμίσεων,

η συνέργια των πολιτικών για την ανταγωνιστικότητα, την ενέργεια και το περιβάλλον, καθώς και η εξασφάλιση πλήρους και δίκαιης συμμετοχής στο διεθνές εμπόριο είναι οι κύριες κατευθύνσεις μιας πολιτικής για την ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα στην ΕΕ. Η ύπαρξη μιας υγιούς και ισχυρής βιομηχανίας είναι απαραίτητη για την πλήρη αξιοποίηση της δυναμικής ανάπτυξης της ΕΕ, καθώς και για τη διατήρηση και ενίσχυση του ηγετικού της ρόλου στον οικονομικό και τεχνολογικό τομέα.

Σήμερα, η μεταποίηση της ΕΕ έχει να αντιμετωπίσει νέες ευκαιρίες και προκλήσεις. Αναδεικνύονται νέες τεχνολογίες που επιτρέπουν την ταχύτερη και πιο ελαστική παραγωγική διαδικασία, ενώ η βελτίωση των μεταφορών, η μείωση του κόστους και τα μειωμένα εμπόδια στο διεθνές εμπόριο και τις επενδύσεις επιτάσσουν ραγδαία ανάκαμψη της εξωστρέφειας και αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ ως δέκτη ξένων επενδύσεων και δαπανών για Ε&Α. Η ευρωπαϊκή μεταποίηση ανταποκρίνεται καλά σ' αυτές τις προκλήσεις. Αν και υπάρχει υστέρηση παραγωγικότητας σε σχέση με τις ΗΠΑ, λόγω κυρίως του χαμηλότερου μεριδίου των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ICT), η ευρωπαϊκή μεταποίηση απέδωσε αρκετά ικανοποιητικά σε σχέση με τη μεταποίηση άλλων εκβιομηχανισμένων οικονομιών. Οι εμπορικές συναλλαγές, ιδιαίτερα σε επίπεδο επιχειρήσεων μηχανολογίας, χημικών και οχημάτων είναι σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου και συγκεντρώνονται περισσότερο σε κλάδους μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας. Οι ξένες άμεσες επενδύσεις της ΕΕ κατευθύνονται στις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας, ωστόσο παραμένει σε χαμηλά επίπεδα το μερίδιό τους στο σύνολο διεθνώς. Αρκετά περιορισμένη είναι και η κινητικότητα των επιχειρήσεων προς χώρες με χαμηλό εργατικό κόστος. Τέλος, τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι η ΕΕ δεν είναι αρκετά ανταγωνιστική στην προσέλκυση επενδύσεων Ε&Α. Οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία φαίνεται να «εισπράττουν» διεθνώς τις περισσότερες δαπάνες για Ε&Α, ενώ και η Κίνα και η Ινδία φαίνεται ότι στο μέλλον θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση επενδύσεων έρευνας και καινοτομίας. Επίσης, οι ΗΠΑ φαίνεται να τα καταφέρνουν καλύτερα από την ΕΕ ως τόπος προορισμού εργατικού δυναμικού με υψηλό επίπεδο κατάρτισης και ειδικευσης.

Είναι φανερό ότι, αν και η απόδοση του ευρωπαϊκού μεταποιητικού τομέα βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα, πολλά μπορούν ακόμα να γίνουν. Δεδομένης μάλιστα της παγκοσμιοποίησης και του προβλεπόμενου ισχυρού ανταγωνισμού από χώρες όπως η Κίνα και οι άλλες αναπτυσσόμενες ασιατικές, η περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας με ανάληψη τεχνολογικά εξελιγμένων διαδικασιών παραγωγής και η εκμετάλλευση της ραγδαία εξελισσόμενης οικονομίας της γνώσης αποτελεί βασική προτε-

2. COM (2005) 474 Τελικό.

ραιότητα. Η οικονομική πολιτική πρέπει να στραφεί προς τη διευθέτηση διαφανών ρυθμιστικών πλαισίων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού και γενικά για ένα πιο λειτουργικό και αποδοτικό επιχειρηματικό περιβάλλον μέσα στο οποίο η ευρωπαϊκή μεταποίηση θα λειτουργεί, ενώ και οι ίδιες οι επιχειρήσεις οφείλουν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που τους αναλογούν.

Κλαδικές εξελίξεις

Οι προκλήσεις και τα προβλήματα είναι μεν κοινά για το σύνολο της ευρωπαϊκής μεταποίησης διαφοροποιούνται όμως ως προς τον βαθμό προτεραιότητας εφαρμογής των πολιτικών ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες κάθε κλάδου. Στη σύνομη επισκόπηση που ακολουθεί συνοψίζονται ορισμένα διαρθρωτικά στοιχεία και επιδόσεις των μεγάλων κλάδων της ευρωπαϊκής μεταποίησης και των ομάδων δραστηριοτήτων.

Βιομηχανίες Τροφίμων και Βιολογικών επιστημών

Οι βιομηχανίες τροφίμων και βιολογικών επιστημών συνεισφέρουν το 1/5 περίπου της μεταποιητικής προστιθέμενης αξίας της ΕΕ και παρουσιάζουν μεσαία έως υψηλά ποσοστά ανάπτυξης. Οι κυριότερες προκλήσεις για την ομάδα αυτή είναι, η ανάγκη μεγαλύτερης προόδου όσον αφορά στη δημιουργία μιας πλήρως ανταγωνιστικής ενιαίας αγοράς φαρμακευτικών προϊόντων, καθώς και ζητήματα πρόσβασης στις αγορές όσον αφορά στις βιομηχανίες τροφίμων και ποτών, καλλυντικών και φαρμάκων.

- Βιομηχανία Τροφίμων, Ποτών και Καπνού**
 Η βιομηχανία τροφίμων-ποτών και καπνού προσφέρει περίπου το 13,6% του συνολικού τζίρου της ευρωπαϊκής μεταποίησης (725 δισ. € στην Ε.Ε.-15 και 784 δισ. € στην Ε.Ε.-25), το 11% της προστιθέμενης αξίας και απασχολεί το 13% των εργαζομένων στη μεταποίηση. Τα τελευταία δέκα χρόνια παρουσιάζει σταθερή ανάπτυξη: 1,8% και 1,1% με-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.6

Ταξινόμηση κλάδων και ομάδων δραστηριοτήτων

Βιομηχανίες τροφίμων και βιολογικών επιστημών

Τρόφιμα, ποτά και καπνός	Βιοτεχνολογία
Καλλυντικά	Ιατρικά βοηθήματα
Φάρμακα	

Βιομηχανίες μηχανημάτων και συστημάτων

Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας	Αεροδιαστημική
Μηχανολογία	Αμυντικές βιομηχανίες
Μηχανολογική ηλεκτρολογία	Ναυπηγική
Μηχανοκίνητα οχήματα	

Βιομηχανίες μόδας και σχεδίου

Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα — Ενδύματα	Υποδήματα
Δέρματα και δερμάτινα προϊόντα	Έπιπλα

Βασικές και ενδιάμεσες βιομηχανίες

Μη ενεργειακές εξορυκτικές βιομηχανίες	Πολτός, χαρτί και προϊόντα από χαρτί
Μη σιδηρούχα μέταλλα	Τυπογραφία και εκδόσεις
Τσιμέντο και άσβεστος	Χάλυβας
Κεραμική	Χημικά, καουτσούκ και πλαστικό
Γυαλί	Κατασκευές
Ξύλο και προϊόντα από ξύλο	

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβόνας: Πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα της ΕΕ — προς μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής (COM(2005) 474 Τελικό).

γέθυνση της παραγωγής και της προστιθέμενης αξίας αντίστοιχα, ενώ λόγω της μείωσης της απασχόλησης φαίνεται να διατηρεί θετικούς ρυθμούς στη μεταβολή της παραγωγικότητας. Η θετική αλλά χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας (μόλις 0,8% για την περίοδο 1995-2001, έναντι 2,7% την περίοδο 1990-1995) αντικατοπτρίζει την ύπαρξη ακαμψιών στη βιομηχανία, όσον αφορά στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στις παραγωγικές διαδικασίες (η Ε.Ε. υπολείπεται των ΗΠΑ με 30% λιγότερες αιτήσεις βιοτεχνολογικών ευρεσιτεχνιών, περιλαμβανομένου και του κλάδου των τροφίμων).

► Βιομηχανία Ιατρικού Εξοπλισμού

Η βιομηχανία ιατρικού εξοπλισμού συνεισφέρει περίπου το 1,1% της συνολικής προστιθέμενης αξίας και το 1,3% της συνολικής απασχόλησης στην ΕΕ25. Αποτελείται από 7.000 επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν περίπου 350.000 εργαζομένους. Η μεγαλύτερη αύξηση παραγωγής του κλάδου σημειώθηκε το 2001 και 2002 και στο μέλλον, υπό το πρίσμα μάλιστα γήρανσης του πληθυσμού, αναμένεται να παίξει καθοριστικό ρόλο στην ευρωπαϊκή αγορά.

► Βιομηχανία Φαρμάκων

Αντιπροσωπεύει το 2,81% της συνολικής παραγωγής και το 1,6% της συνολικής απασχόλησης. Η προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο είναι υψηλή, περίπου κατά 1/3 υψηλότερη από τις υπόλοιπες βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας. Στο μέλλον αναμένεται επιβράδυνση της ανάπτυξης του κλάδου για τους εξής λόγους: επιβράδυνση παραγωγικότητας της Ε&Α, περιορισμός του χρόνου των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των ευρεσιτεχνιών, υψηλότερα κόστη διαφήμισης νέων φαρμάκων, πίεση για αύξηση των τιμών από κυβερνήσεις, καθώς και από νέα σχήματα ιδιωτικής ασφάλισης.

► Βιομηχανία Καλλυντικών

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία καλλυντικών λειτουργεί σε μια πλήρως ανταγωνιστική διεθνή αγορά και με το πλεονέκτημα του ηγέτη είναι αυτή που καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις διεθνώς (35 δισ. € παραγωγή, δυο φορές μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των ιαπωνικών επιχειρήσεων και κατά 1/3 υψηλότερη από αυτή της Αμερικής). Η καινοτομία και η διαφοροποίηση των προϊόντων χαρακτηρίζουν τη δυναμική του κλάδου, αφού κάθε χρόνο χιλιάδες νέα και αναβαθμισμένα προϊόντα τοποθετούνται στην αγορά.

Βιομηχανίες Μηχανημάτων και Συστημάτων

Οι βιομηχανίες μηχανημάτων και συστημάτων παράγουν το 1/3 περίπου της προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης στην ΕΕ και χαρακτηρίζονται από μεσαίους έως υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης με υψηλά ποσοστά δαπανών για Ε&Α. Οι προκλήσεις αυτού του τομέα έχουν συνεπώς στενή σχέση με την καινοτομία, την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και την εξασφάλιση ανθρώπινου δυναμικού με υψηλού επιπέδου κατάρτιση και ειδικευση.

► Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Οι βιομηχανίες ΤΠΕ το 2001 κατείχαν μερίδιο 5,3% της συνολικής προστιθέμενης αξίας και περίπου το 3,4% της συνολικής απασχόλησης (ΕΕ25). Η δημιουργία ενός ισχυρού τομέα ΤΠΕ οδηγεί σε μεγαλύτερη απορρόφηση και αποτελεσματικότερη χρήση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας από τους άλλους κλάδους και συνεπώς συμβάλλει στην τόνωση της παραγωγικότητας ολόκληρης της οικονομίας.

► Κατασκευή Μηχανημάτων και Ειδών Εξοπλισμού

Η κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού ή μηχανο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.7

Μερίδιο στην προστιθέμενη αξία και μέσος ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης

	Μερίδιο στην Προστιθέμενη Αξία της Μεταποίησης το 2004 (%)	Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεγέθυνσης 1993-2004 (%)
Τρόφιμα και Βιολογικές Επιστήμες	18,1	2,4
Μηχανήματα και Συστήματα	33,1	3,5
Μόδα και Σχέδιο	7,5	-2,0
Βασικά και Ενδιάμεσα προϊόντα	41,3	2,1
Συνολική Μεταποίηση	100,0	2,3

Πηγή: Eurostat

λογική ηλεκτρολογία είναι μεγάλος βιομηχανικός κλάδος στην Ευρώπη. Ένα σύνολο 21.315 επιχειρήσεων με πάνω από 20 υπαλλήλους ανά επιχείρηση παράγαν το 2003 μηχανολογικό εξοπλισμό αξίας περίπου 360 δισ. €, απασχολώντας 2,24 εκατ. εργαζομένους στην ΕΕ15. Το μέγεθος της βιομηχανίας καθιστά την ΕΕ το μεγαλύτερο προμηθευτή μηχανολογικού εξοπλισμού στον κόσμο, πολύ πιο μπροστά από τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Ωστόσο, η παραγωγικότητα του μέσου ευρωπαϊού μηχανικού είναι πολύ χαμηλότερη από αυτή του Ιάπωνα ή του Αμερικανού, ενώ και η μακροχρόνια μεγέθυνση της παραγωγικότητας του τομέα υπολείπεται της αντίστοιχης των ΗΠΑ. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το σχετικά υψηλό εργατικό κόστος, τον συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό και τη μη ευνοϊκή εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ, είναι βέβαιο ότι θα επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα του κλάδου στο μέλλον.

Βιομηχανίες Μόδας και Σχεδίου

Οι βιομηχανίες μόδας και σχεδίου συνεισφέρουν το 8% της προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης ενώ τα τελευταία έτη παρουσίασαν χαμηλή ή και αρνητική ανάπτυξη παραγωγής, καθώς και σχετικά χαμηλές δαπάνες για Ε&Α. Η βελτίωση της καινοτομίας, η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και η εξειδίκευση αποτελούν και εδώ σημαντικά στοιχεία προκειμένου να καταστεί δυνατή η συνεχής βελτίωση της ποιότητας και της διαφοροποίησης των προϊόντων που παράγονται. Επίσης, η καλύτερη πρόσβαση σε παγκόσμιες αγορές που επί του παρόντος τυγχάνουν πολύ μεγάλης προστασίας συνιστά σημαντική απαίτηση πολιτικής για τις βιομηχανίες αυτές.

▀ Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα – Ενδύματα

Ο τομέας κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ενδυμάτων παράγει το 4% της συνολικής ευρωπαϊκής μεταποιητικής παραγωγής και απασχολεί πάνω από 2,5 εκατ. εργαζομένους. Παρατηρείται μία σταθερή μείωση της προστιθέμενης αξίας του τομέα από το 1995 (-1,2% ανά έτος) και μία ακόμη πιο ισχυρή υποχώρηση της απασχόλησης (-3%), η οποία όμως συνοδεύεται από βελτίωση της παραγωγικότητας (2%). Το συγκριτικό του πλεονέκτημα είναι η υψηλού επιπέδου παραγωγή, τόσο σε τεχνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο αισθητικής και μόδας. Οι επώνυμες μάρκες του τομέα ικανοποιούν υψηλή ζήτηση και αναγνώριση, ενώ και η παράδοση των προϊόντων είναι ευέλικτη και αξιόπιστη. Η ανταγωνιστικότητα του τομέα εξαρτάται πάντως σε μεγάλο βαθμό από την εξωστρέφειά του και από την αποδοτική εισχώρησή του σε διεθνείς αγορές.

▀ Δέρματα και Δερμάτινα προϊόντα

Το 2002 ο τομέας των δερμάτων και δερμάτινων προϊόντων είχε πληθυσμό 15.599 επιχειρήσεων στην ΕΕ25 και

τζίρο 8.367 δισ. €. Οι επιχειρήσεις αυτές απασχολούσαν περίπου 103.100 εργαζομένους. Το 2001 ο κλάδος αντιπροσώπευε το 0,91% της συνολικής μεταποιητικής παραγωγής, το 0,88% της προστιθέμενης αξίας και το 1,67% της συνολικής απασχόλησης (ΕΕ25). Τα τελευταία χρόνια τόσο ο αριθμός των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, όσο και ο κύκλος εργασιών μειώθηκαν. Επιπλέον οι εξαγωγές του κλάδου περιορίστηκαν δραματικά, ενώ δεν φαίνεται να επετεύχθη και η εισχώρησή του σε σημαντικές νέες αγορές.

▀ Έπιπλα

Ο κλάδος των επίπλων περιλαμβάνει περίπου 138.000 επιχειρήσεις με τζίρο 116 δισ. € και απασχόληση 1,3 εκατ. (ΕΕ25, 2002). Από το 2001 σημειώνεται μείωση της παραγωγής που οδήγησε και σε μείωση της απασχόλησης. Το εργατικό κόστος, μεταξύ 1995 και 2002, αυξήθηκε σε πέντε (Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Αγγλία, Πολωνία) από τις έξι μεγαλύτερες σε παραγωγή χώρες και μειώθηκε στη Γερμανία, που όμως εξακολουθεί να διατηρεί το υψηλότερο εργατικό κόστος στην ΕΕ. Παρά την εξέλιξη αυτή, αρχικά οι εξαγωγές του τομέα διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα (35% των εξαγωγών παγκοσμίως) χάρη στη διεθνή υπεροχή του τομέα στην τεχνική ποιότητα, την αισθητική και την αναγνωρισιμότητα των προϊόντων. Η κατάσταση άλλαξε δραματικά το 2004 με την πίεση από ασιατικές χώρες με χαμηλό εργατικό κόστος. Έτσι το εμπορικό ισοζύγιο του τομέα εμφανίστηκε περίπου ισοσκελισμένο. Είναι φανερό ότι η βελτίωση της ποιότητας και η διαφοροποίηση των προϊόντων, μέσα από την Ε&Α και την εξειδίκευση, αποτελούν το κλειδί για να επανακάμψει ο τομέας στις διεθνείς αγορές.

Βασικές και Ενδιάμεσες βιομηχανίες

Οι βασικές και ενδιάμεσες βιομηχανίες παράγουν περίπου το 40% της προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης στην ΕΕ. Ως προμηθευτές βασικών εισροών για τις υπόλοιπες βιομηχανίες μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή καινοτομίας για άλλους τομείς. Τα ποσοστά ανάπτυξης στον τομέα αυτό ήταν χαμηλά, με εξαίρεση τα χημικά προϊόντα και τις βιομηχανίες καουτσούκ που σημείωσαν υψηλές επιδόσεις. Οι κύριες προκλήσεις πολιτικής γι' αυτές τις βιομηχανίες αφορούν στον τρόπο με τον οποίο θα διαχειριστούν το ζήτημα της ενέργειας που χρειάζονται, αλλά και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των παραγωγικών διεργασιών τους.

▀ Χάλυβας

Από το 1998 ως το 2004, η βιομηχανία χάλυβα σημείωσε αύξηση παραγωγής (6%), κύκλου εργασιών (44,7%) και προστιθέμενης αξίας (40%), ενώ η απασχόληση μειώθηκε (-12,5%). Το μέσο επίπεδο παραγωγικότητας στην ΕΕ εκτι-

μάται στους 560 τόνους ανά εργαζόμενο και έτος. Οι προκλήσεις του κλάδου συνδέονται με το κόστος και τη διαθεσιμότητα των εισροών (ενέργεια, απασχόληση, πρώτες ύλες) και με τον ανταγωνισμό με τρίτες χώρες των οποίων οι αγορές λειτουργούν σε διαφορετικά νομοθετικά πλαίσια. Ένα μεγάλο μέρος του απαραίτητου σιδηρομεταλλεύματος και του λιγνίτη εισάγεται, και συχνά παρουσιάζει μεγάλες αυξήσεις τιμών. Τα πλεονεκτήματα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας χάλυβα είναι η υψηλή ποιότητα και προστιθέμενη αξία που προκύπτουν από την ολοκληρωμένη και καλά οργανωμένη αγορά, η εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού και η καινοτομία. Ωστόσο, η εισβολή της Κίνας στην αγορά εκτίναξε τις τιμές των εισροών στα ύψη και ασφαλώς θα επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.

► Χημικά, Καουτσούκ και Πλαστικό

Με συνολικό τζίρο 360 δισ. € η ΕΕ είναι ο ηγέτης παγκοσμίως στην παραγωγή χημικών (28% της παγκόσμιας παραγωγής). Η βιομηχανία χημικών είναι βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας και εμμέσως επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα όλων των βιομηχανιών στις οποίες παρέχει εισροές. Ο κλάδος αναλαμβάνει μεγάλο αριθμό καινοτομιών στις τεχνολογίες πληροφορικής, στη φαρμακευτική, στην ενέργεια, στην ένδυση, στη διατροφή και σε πολλές άλλες περιοχές. Είναι επίσης στενά συνδεδεμένος με τη βιο- και νάνο-τεχνολογία. Απασχολεί περίπου 1,3 εκατ. ανθρώπους στον κλάδο και τον διπλάσιο αριθμό σε συμπληρωματικούς κλάδους. Αποτελείται από περίπου 27.000 επιχειρήσεις και είναι από τους μεγαλύτερους κλάδους της ΕΕ. Δίδει το 12% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της ευρωπαϊκής μεταποίησης και η προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο είναι σχεδόν διπλάσια του μέσου όρου της μεταποίησης. Τέλος, η συνεισφορά του κλάδου στο ΑΕΠ της ΕΕ15 ανέρχεται στο 2,4%. Τα σημεία κλειδιά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου χημικών είναι η Ε&Α και η καινοτομία, το διεθνές εμπόριο, οι κανονιστικές ρυθμίσεις και η ενέργεια, ενώ στον κλάδο πλαστικών, ο οποίος είναι εντάσεως εργασίας, σημαντικό στοιχείο ανταγωνιστικότητας είναι το κόστος εργασίας.

Προτάσεις Πολιτικής

Τα μέτρα πολιτικής που προτείνονται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξειδικεύονται στους κλάδους της μεταποίησης ανάλογα με το βαθμό προτεραιότητας, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.8.

Οι διατομεακές αυτές πρωτοβουλίες πολιτικής που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση των κοι-

νών προκλήσεων των διαφόρων κλάδων, καθώς και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους και συνοψίζονται στις ακόλουθες:

1. Πρωτοβουλία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και την απομίμηση.

Η διασφάλιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανταγωνιστικότητα πολλών βιομηχανιών και συνεπώς, αν και ήδη πολλά σημεία έχουν διευθετηθεί, πολλά μπορούν ακόμα να γίνουν προκειμένου να βελτιωθεί το ρυθμιστικό πλαίσιο. Έτσι, η Επιτροπή το 2006 ξεκινά διάλογο με τη βιομηχανία και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να προσδιορίσει ποιες περαιτέρω ενέργειες είναι αναγκαίες για να βελτιωθεί το ρυθμιστικό πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και να καταπολεμηθεί όσο το δυνατόν η απομίμηση και η πειρατεία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε μια προσπάθεια εξυγίανσης, θα προβεί σε αναθεώρηση των μέτρων και εργαλείων αντιμετώπισης του φαινομένου της απομίμησης και θα εισηγηθεί προτάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης.

2. Σύσταση ομάδας υψηλού επιπέδου για την ανταγωνιστικότητα, την ενέργεια και το περιβάλλον.

Οι πολιτικές για την ανταγωνιστικότητα, την ενέργεια και το περιβάλλον έχουν άμεση αλληλεξάρτηση και βεβαίως, σημαντική επίδραση σε πολλούς τομείς της τελικής και ενδιάμεσης βιομηχανικής παραγωγής. Ειδική ομάδα για την Ανταγωνιστικότητα, την Ενέργεια και το Περιβάλλον» ("High Level Group on Competitiveness, Energy and the Environment") που συστήνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα βρίσκεται σε επαφή με τα μέλη της Επιτροπής Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (DG Enterprise and Industry) και θα λειτουργεί συμβουλευτικά προκειμένου να διασφαλιστεί ένα σταθερό και λειτουργικό πλαίσιο κοινής και παράλληλης πολιτικής για την ανταγωνιστικότητα, την ενέργεια και το περιβάλλον. Το πρόγραμμα της νεοσυσταθείσας επιτροπής περιλαμβάνει τα εξής θέματα: (α) απλή εφαρμογή καλύτερων ρυθμιστικών αρχών και κανόνων, (β) κλιματικές αλλαγές, εμπόριο ρύπων, ενεργειακή αποτελεσματικότητα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, (γ) πλαίσιο λειτουργίας των αγορών ενέργειας και ιδιαίτερα της ηλεκτρικής, (δ) στρατηγική διαχείρισης των βιομηχανικών αποβλήτων και θεσμικό πλαίσιο, (ε) βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων με καινοτόμες περιβαλλοντολογικές τεχνολογίες.

3. Εξωτερικές πιυχές της ανταγωνιστικότητας και της πρόσβασης στις αγορές.

Η ανάπτυξη της εξωστρέφειας αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για τους περισσότερους κλάδους της μεταποίησης. Σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και με μια πιο αποτελεσματική χρήση του Κανονισμού Εμποδίων Εμπορίου (Trade Barriers Regulation) θα αναπτυχθεί και θα τεθεί σε εφαρμογή λεπτομερής στρατηγική, έτσι ώστε να υπερκερασθούν τα εμπόδια

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.8

Διατομεακές πρωτοβουλίες πολιτικής και προτεραιότητες ανά κλάδο

	E&A καινοτομία	Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας	Ειδικεύσεις Ανθρώπινου Δυναμικού	Πρόσβαση στις αγορές	Αναδιάρθρωση	Απλοποίηση της νομοθεσίας	Ομάδα υψηλού επιπέδου για την ανταγ/τα, ενέργεια και περιβάλλον
Βιομηχανίες τροφίμων και βιολογικών επιστημών							
Τρόφιμα, ποτά και καπνός	X			X	X	X	
Καλλυντικά	X			X			
Φάρμακα	X	X		X			
Βιοτεχνολογία	X	X				X	
Ιατρικά βοηθήματα	X						
Βιομηχανίες μηχανημάτων και συστημάτων							
Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας	X		X				
Μηχανολογία	X	X	X	X			
Μηχανολογική ηλεκτρολογία	X	X	X	X			
Μηχανοκίνητα οχήματα	X	X		X	X		
Αεροδιαστημική	X						
Αμυντικές βιομηχανίες	X						
Ναυπηγική	X	X	X		X		
Βιομηχανίες μόδας και σχεδίου							
Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα — Ενδύματα	x	X	X	X	X		
Δέρματα, δερμάτινα και προϊόντα	X	X	X	X	X		
Υποδήματα	X	X	X	X	X		
Έπιπλα	X	X	X	X	X		
Βιομηχανίες βασικών και ενδιάμεσων προϊόντων							
Μη ενεργειακές εξορυκτικές βιομηχανίες			X				X
Μη σιδηρούχα μέταλλα			X				X
Τσιμέντο και άσβεστος							X
Κεραμική		X		X			X
Γυαλί		X		X			X
Ξύλο και προϊόντα από ξύλο	X		X				X
Πολτός, χαρτί και προϊόντα από χαρτί	X						X
Τυπογραφία και εκδόσεις	X		X				X
Χάλυβας	X		X				X
Χημικά, καουτσούκ και πλαστικό	X						X
Κατασκευές	X		X			X	

Στον παραπάνω πίνακα σημειώνονται με ένδειξη X οι περιπτώσεις όπου μια πολιτική θεωρείται ύψιστη προτεραιότητα για κάθε τομέα μεταξύ άλλων πολιτικών. Η απουσία της ένδειξης δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η πολιτική δεν είναι σημαντική για κάποιον τομέα, αλλά ότι δεν θεωρείται ζήτημα ύψιστης προτεραιότητας.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβόνας: Πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα της ΕΕ — προς μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής (COM(2005) 474 Τελικό).

εμπορίου σε επιλεγμένους τομείς και χώρες. Ένα συγκεκριμένο σχέδιο πρόσβασης στις αγορές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων έχει ήδη υιοθετηθεί, ενώ εξετάζεται και η επέκτασή του στα δερμάτινα προϊόντα και υποδήματα.

4. Νέο πρόγραμμα νομοθετικής απλοποίησης.

Η Επιτροπή έχει ήδη ανακοινώσει την επανεκκίνηση των εργασιών απλοποίησης της υφισταμένης νομοθεσίας σε πολλά και διαφορετικά επίπεδά της.

5. Βελτίωση των τομεακών ειδικεύσεων του ανθρώπινου δυναμικού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διερευνά ήδη τρόπους αντιμετώπισης της έλλειψης ειδικευμένου προσωπικού με προγράμματα όπως το «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010». Επιπλέον στοχεύει στην καλύτερη αξιολόγηση των προβλημάτων έλλειψης εξειδίκευσης

με σαφή προσδιορισμό των επίκαιρων απαιτήσεων και κενών ανά τομέα.

6. Διαχείριση των διαρθρωτικών αλλαγών στο μεταποιητικό τομέα.

Η Επιτροπή, από τα επόμενα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων, σκοπεύει να εξασφαλίσει μια καλύτερα προβλεπόμενη και πιο σωστή διαχείριση της οικονομικής αναδιάρθρωσης.

7. Ενιαία ευρωπαϊκή προσέγγιση της έρευνας και καινοτομίας στη βιομηχανία.

Το 2006 θα συσταθεί το «Ευρωπαϊκό Σύστημα Παρακολούθησης της Βιομηχανικής Έρευνας και Καινοτομίας» ("European Industrial Research and Innovation Monitoring System"), το οποίο θα παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση και ανάλυση των εξελίξεων που συνδέονται με E&A.

II. Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα και η Οικονομική Πολιτική

2.1. Το Οικονομικό Κλίμα

Εξελίξεις το 2005

Το α' εξάμηνο του 2005 το οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα. Από τους θερινούς μήνες ωστόσο, άρχισαν να διαφαίνονται κάποιες ενδείξεις βελτίωσης, οι οποίες όμως δεν ήταν ικανές να διαμορφώσουν μια συνολική θετική εικόνα για ολόκληρο το χρόνο.

Μετά τη μεγάλη έξαρση του α' εξαμήνου του 2004, που θα πρέπει να συνδεθεί με τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τις προσδοκίες που δημιούργησαν οι εθνικές εκλογές, το κλίμα άρχισε να μεταστρέφεται σταδιακά από το τελευταίο τρίμηνο του 2004. Η επιδείνωση συνεχίστηκε με έντονο ρυθμό το 2005, στη διάρκεια του οποίου επικράτησε ένα διάχυτο κλίμα δυσαρέσκειας και μειούμενων προσδοκιών.

Η μεταστροφή αυτή ήταν αναμενόμενη καθώς οι μεγάλες προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί δεν ήταν δυνατόν να ικανοποιηθούν στο βραχύ χρονικό διάστημα. Εξάλλου, η δημοσιονομική απογραφή προσγέισε ακόμα περισσότερο τις προσδοκίες, καθώς έδειξε ότι τα δημοσιονομικά προβλήματα παραμένουν οξεία και τα περιθώρια της οικονομικής πολιτικής περιορισμένα.

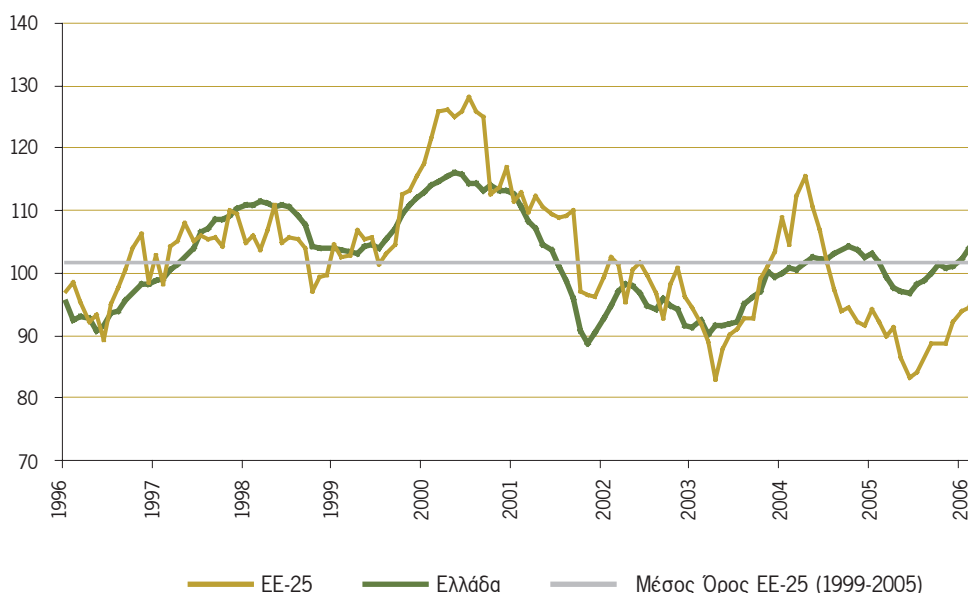
Στη διαμόρφωση αυτού του κλίματος συνέβαλε οπωσδήποτε και η –επίσης αναμενόμενη– επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας μετά τους ταχείς ρυθμούς των προολυμπιακών ετών. Η επιβράδυνση της δραστηριότητας οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης και ιδιαίτερα στην κάθετη πτώση των επενδύσεων, μετά την ολοκλήρωση των έργων υποδομής.

Τα παραπάνω αποτυπώνονται στην πορεία του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1

(εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος Ελλάδα – ΕΕ-25, (1990-2003=100)

νομικού Κλίματος της Ε.Ε, ο οποίος άρχισε να μειώνεται από τα τέλη του 2004. Η πτώση συνεχίστηκε όλο το α' εξάμηνο του 2005 και τον Ιούνιο ο Δείκτης έφτασε την χαμηλότερη τιμή του των τελευταίων ετών. Τους επόμενους μήνες ωστόσο η υποχώρηση ανεκόπη και ο δείκτης επανήλθε σε βραδεία ανοδική πορεία, η οποία περιόρισε οριακά τις μεγάλες απώλειες του α' εξαμήνου. Έτσι, κατά μέσο όρο τους έτους η τιμή του δείκτη ήταν 88,9 μονάδες, έναντι 102,5 μονάδων το 2004 και 93,1 μονάδων το 2003. Η τιμή αυτή ήταν αισθη-

τά χαμηλότερη από τους μέσους ευρωπαϊκούς όρους (98,2 μονάδες στην Ευρωζώνη και 99,7 μονάδες στην ΕΕ-25.

Το κλίμα επηρεάστηκε ανάλογα τόσο στους τομείς παραγωγής, όσο και στους καταναλωτές. Συγκεκριμένα:

Στη **βιομηχανία** οι εκτιμήσεις και προσδοκίες των επιχειρήσεων έφτασαν τον Ιούλιο του 2005 στο ναδίρ με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να προσεγγίζει τη χαμη-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

Βραχυχρόνιοι Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας

	Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ¹		Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών ²				Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης ¹
	Ε.Ε-25	Ελλάδα	Βιομηχανία	Κατασκευές	Λιανικό Εμπόριο	Υπηρεσίες	
2001	101,1	107,1	105,1	131,9	100,2	100,9	-26
2002	95,3	98,8	104,5	131,6	101,6	78,2	-28
2003	94,1	93,1	100,9	132,7	110,5	84,0	-39
2004	102,3	102,5	102,6	96,1	113,9	95,5	-26
2005	99,7	88,9	95,7	73,5	105,4	94,9	-34
Ιανουάριος	103,0	94,2	95,6	69,3	109,8	93,3	-32
Φεβρουάριος	101,8	92,3	98,4	62,0	101,4	90,9	-32
Μάρτιος	99,4	90,0	96,1	59,6	107,0	93,8	-33
Απρίλιος	97,6	91,4	97,7	70,6	108,1	97,0	-35
Μάιος	97,2	86,5	94,3	93,7	106,1	97,7	-31
Ιούνιος	96,8	83,3	92,0	82,7	104,7	95,0	-36
Ιούλιος	98,3	84,2	90,5	65,7	98,1	94,7	-32
Αύγουστος	98,7	86,4	:	:	:	:	-33
Σεπτέμβριος	100,0	88,6	97,0	69,3	105,7	94,4	-35
Οκτώβριος	101,5	88,8	96,9	75,4	106,4	96,9	-37
Νοέμβριος	100,8	88,7	95,6	81,7	103,6	96,8	-36
Δεκέμβριος	101,2	92,1	98,4	78,8	108,8	93,2	-36
2006							
Ιανουάριος	102,3	93,9	99,3	87,9	110,0	92,2	-31
Φεβρουάριος	104,1	94,5	103,2	94,9	118,7	90,5	-36
Μάρτιος	104,9	98,5	107,2	105,0	125,2	94,0	-38

1. Εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία

2. Χωρίς εποχική εξομάλυνση

Στο μέσο όρο των ετών 2001-2005 δεν λαμβάνεται υπόψη τιμή για τον Αύγουστο, όταν δεν διεξάγεται Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας

Πηγή: ¹Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG ECFIN ²IOBE

λότερη τιμή του. Και εδώ όμως η πτώση ανακόπτεται τον Αύγουστο-Σεπτέμβριο και το τελευταίο τρίμηνο ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη βιομηχανία σημειώνει διστακτική άνοδο. Κατά μέσο όρο του έτους η τιμή του δείκτη περιορίστηκε στις 95,7 μονάδες έναντι 102,6 μονάδων του 2004.

Οι **κατασκευές**, όπως ήταν αναμενόμενο, επηρεάστηκαν εντονότερα απ' όλους τους τομείς της οικονομίας και ο σχετικός Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών παρουσίασε συνεχή πτώση, επηρεαζόμενος έντονα από τις απαισιόδοξες προβλέψεις των επιχειρήσεων για την απασχόληση. Και στον τομέα αυτό σημείο καμψής είναι το φθινόπωρο του 2005, όταν η υποχώρηση σταματά και το κλίμα συνεχίζει να κινείται σε χαμηλά επίπεδα, χωρίς όμως να επιδεινώνεται περαιτέρω. Συνολικά το 2005 ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις κατασκευές παρουσίασε μεγάλη πτώση (73,5 μονάδες έναντι 96,1 μονάδων το 2004 και 132,7 μονάδων το 2003).

Χαρακτηριστικές τέλος για την επικρατούσα κατάσταση και τις έντονες μεταπτώσεις του κλίματος ήταν οι προσδοκίες των **καταναλωτών**. Ο σχετικός Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών, μετά από την κορύφωση του τον Απρίλιο του 2004, άρχισε να υποχωρεί σταδιακά, με μικρές διακυμάνσεις, προσεγγίζοντας τον Ιούνιο του 2005 το χαμηλότερο επίπεδο του από τα τέλη του 2003. Η υποχώρηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών ήταν αποτέλεσμα των πιο απαισιόδοξων προβλέψεων που διατύπωναν τόσο για την οικονομική τους κατάσταση, όσο και για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Σε αντίθεση δε, με τις εξελίξεις στους τομείς της παραγωγής, οι καταναλωτές παραμένουν σταθερά απαισιόδοξοι μέχρι το τέλος του χρόνου, χωρίς ενδείξεις ανάκαμψης. Σημειώνεται τέλος, η μεγάλη απόσταση που χωρίζει τον ελληνική Δείκτη Εμπιστοσύνης από τους αντίστοιχους των άλλων χωρών της Ε.Ε.: είναι χαμηλότερος κατά 20 περίπου μονάδες από τους μέσους όρους της ΕΕ-25 και της Ευρωζώνης και είναι ο δεύτερος χαμηλότερος απ' όλες τις χώρες της Ευρωζώνης.

Όπως αναφέρθηκε, η υποχώρηση του κλίματος κατά το 2005 θα πρέπει να συνδέεται και με τη σχετική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, δεν δικαιολογείται όμως απ' αυτήν. Με άλλα λόγια, τα βασικά πραγματικά δεδομένα της οικονομίας δεν παρουσίασαν δραματική επιδείνωση που θα μπορούσε να ερμηνεύσει την διάχυτη απαισιοδοξία. Άλλωστε, σε χώρες της Ε.Ε. όπου οι οικονομικές επιδόσεις ήταν πολύ υποδεέστερες από εκείνες της Ελλάδας, το κλίμα που καταγράφηκε ήταν αισθητά πιο θετικό. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί στη βάσιμη υπόθεση ότι στην Ελλάδα του 2005 έπαιξαν σημαντικότερο ρόλο «ψυχολογικοί» παρά-

γοντες που συνδέονται αφενός με τις υψηλές προσδοκίες και την αδυναμία εκπλήρωσης τους και αφετέρου με την έλλειψη ενός διακριτού, εύκολα αναγνωρίσιμου στόχου-οράματος που θα μπορούσε να εμπνεύσει και να τροφοδοτήσει νέες προσδοκίες για το μέλλον, όπως ήταν π.χ. οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Εξελίξεις το 2006

Όπως αναφέρθηκε στις προηγούμενες παραγράφους η χειροτέρευση του οικονομικού κλίματος, όπως καταγράφεται από την πορεία του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος, ανεκόπη στα μέσα του 2005 και έκτοτε υπάρχει βραδεία βελτίωση.

Η τάση αυτή ενδυναμώνεται στα τέλη του 2005 και συνεχίζεται με σχετικώς έντονο ρυθμό τους πρώτους μήνες του 2006. Η βελτίωση εντοπίζεται κυρίως στις επιχειρηματικές προσδοκίες, οι οποίες παρουσιάζονται τώρα σαφώς πιο αισιόδοξες. Δεν φαίνεται όμως να επηρεάζει ανάλογα τους καταναλωτές, οι οποίοι παραμένουν διστακτικοί.

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος συμπλήρωσε τον Μάρτιο του 2006 τέσσερις μήνες συνεχούς ανόδου υπερβαίνοντας σταθερά τα αντίστοιχα επίπεδα του προηγούμενου χρόνου: Μάρτιος 2006, 98,5 μονάδες, Μάρτιος 2005 90,0 μονάδες.

Στη βιομηχανία η άνοδος ήταν συνεχής τους τελευταίους μήνες και τον Μάρτιο ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών φτάνει τις 107,2 μονάδες έναντι 96,1 μονάδων τον Μάρτιο του 2005. Ανάλογη πορεία εμφανίζει και ο αντίστοιχος δείκτης στις κατασκευές, αν και παραμένει ακόμη σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Στο λιανικό εμπόριο ο σχετικός δείκτης προσεγγίζει το υψηλότερο επίπεδο του των τελευταίων ετών και στις υπηρεσίες κινείται σε επίπεδο αυξημένο έναντι αυτού του 2005.

Αντίθετα, η Καταναλωτική Εμπιστοσύνη, μετά από μικρή βελτίωση τον Ιανουάριο του 2006, τους επόμενους μήνες μειώνεται εκ νέου και εμφανίζεται τον Μάρτιο του 2006 μειωμένη και έναντι του προ έτους επιπέδου της.

Τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η περίοδος που άρχισε μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και χαρακτηρίστηκε από συνεχή χειροτέρευση του κλίματος έχει κλείσει τον κύκλο της. Το ζήτημα είναι τώρα αν θα επεκταθούν και θα ενταθούν οι θετικές τάσεις που είναι πλέον προφανείς σε ορισμένους τομείς, επηρεάζοντας το σύνολο της οικονομίας. Με βάση πάντως τα υφιστάμενα δεδομένα, μπορεί βάσιμα να προβλεφθεί ότι το α' εξάμηνο του 2006 θα είναι βελτιωμένο σε σχέση με το α' εξάμηνο του 2005.

2.2. Η Οικονομική Πολιτική

Η οικονομική πολιτική αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο του οικονομικού περιβάλλοντος και επηρεάζει άμεσα το κλίμα δημιουργώντας θετικές ή αρνητικές προσδοκίες. Σε ένα μακροχρόνιο ορίζοντα η επίδραση της οικονομικής πολιτικής είναι πιο απτή και μπορεί να αξιολογηθεί με την αποδοτικότητα της, με την μέτρηση δηλαδή των παραμέτρων που επιδιώκει να επηρεάσει.

Τα στοιχεία για την πορεία του κλίματος δείχνουν ότι η οικονομική πολιτική που εξαγγέλθηκε δεν δημιούργησε προϋποθέσεις για αναστροφή του αρνητικού κλίματος στην οικονομία, τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2005. Βαθμιαία ωστόσο, καθώς άρχισε να γίνεται φανερή η εμμονή του οικονομικού επιτελείου στην προώθηση μιας σειράς μεταρρυθμίσεων, το κλίμα αλλάζει σταδιακά, οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις γίνονται ευρύτερα αποδεκτές και οι επιχειρηματικές προσδοκίες βελτιώνονται.

Σύμφωνα πάντως με όλες τις ενδείξεις ο σημαντικότερος παράγων που εξακολουθεί να λειτουργεί αρνητικά στο κλίμα είναι η αίσθηση ότι καθυστερεί η επίλυση των μεγάλων προβλημάτων του Κράτους και του Δημόσιου Τομέα, παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί.

Το βασικό αυτό ζήτημα αναδείχθηκε με σαφήνεια και στις εργασίες του Φόρουμ για την Ανταγωνιστικότητα που οργανώθηκε στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 2005 με πρωτοβουλία του ΣΕΒ. Όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Φόρουμ, μια πολιτική που θέτει την ανταγωνιστικότητα υψηλά στην κλίμακα των προτεραιοτήτων της πρέπει να προχωρήσει αμέσως σε ριζικές αλλαγές για τη δημιουργία ενός πιο αποδοτικού Κράτους και ενός πιο λειτουργικού Δημόσιου Τομέα. Οι παρεμβάσεις αφορούν κυρίως δυο τομείς, τη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και την απλοποίηση και βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου.

Η οικονομική πολιτική που ασκήθηκε το 2005 είχε διπλή στόχευση: Πρώτον, να αντιμετωπίσει τα μεγάλα ζητήματα της δημοσιονομικής προσαρμογής, τα οποία εμφανίσθηκαν πολύ οξύτερα μετά την δημοσιονομική απογραφή και δεύτερον, να προωθήσει μεταρρυθμίσεις σε τομείς που παρουσιάζουν χρόνιες καθυστερήσεις.

Η Δημοσιονομική Πολιτική

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης η στρατηγική της δημοσιονομικής πολιτικής επικεντρώνεται στη μείωση του ελλείμματος από 6,6% του

ΑΕΠ το 2004 σε 4,3% το 2005, 2,6% το 2006 και 1,7% το 2008. Παράλληλα, προβλέπεται ότι το πρωτογενές πλεόνασμα θα αυξηθεί από 0,9% του ΑΕΠ το 2005 σε 2,8% στο τέλος της περιόδου. Η μεγάλη αυτή προσαρμογή εκτιμάται ότι θα πραγματοποιηθεί αφενός με αύξηση των εσόδων και αφετέρου με μείωση των δαπανών.

Από τα διαθέσιμα μέχρι στιγμής στοιχεία προκύπτει ότι η πορεία των δημοσιονομικών μεγεθών δεν αποκλίνει σοβαρά από τους στόχους που έχουν τεθεί.

Κατ' αρχάς η εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2005 εμφανίζεται τελικώς ευνοϊκότερη απ' ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί. Έτσι, παρά την σχετική υστέρηση των εσόδων και την άνοδο των δαπανών το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης περιορίσθηκε στο 5,9% του ΑΕΠ και το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στο 4,3% του ΑΕΠ, από 6,6% που ήταν το 2004. Η μείωση του ελλείμματος που επετεύχθη το 2005 ήταν σημαντική και έγινε δυνατή χάρη στη μεγάλη μείωση των δαπανών του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων κατά 2.000 περίπου εκατ. ευρώ. Ένα μεγάλο μέρος των δαπανών αυτών αφορά στην εφάπαξ μείωση λόγω περάτωσης έργων που αφορούσαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Ο Προϋπολογισμός του 2006 προβλέπει σημαντική περαιτέρω βελτίωση των ελλειμμάτων: 4,4% του ΑΕΠ το έλλειμμα της κεντρικής Κυβέρνησης και 2,6% του ΑΕΠ το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης. Για την επίτευξη αυτών των στόχων ο Προϋπολογισμός αναφέρεται σε ελαφρά επιβράδυνση της άνοδου των δαπανών και σημαντική άνοδο των εσόδων. Η άνοδος αυτή των εσόδων μπορεί μεν να επιβάλλεται από τον επείγοντα χαρακτήρα των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπισθούν στο άμεσο μέλλον, δε μπορεί όμως να αποτελέσει μόνιμο στοιχείο της δημοσιονομικής πολιτικής, καθώς τα έσοδα υπόκεινται στις αβεβαιότητες και διακυμάνσεις της οικονομικής συγκυρίας. Σταθερή, βιώσιμη και μη αναστρέψιμη βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη συστηματική μείωση των δημοσίων δαπανών. Είναι βέβαια σαφές ότι η μείωση αυτή συνεπάγεται μεγάλο εύρος αλλαγών και μεταρρυθμίσεων, οι οποίες ασφαλώς απαιτούν χρόνο για να εφαρμοσθούν και να αποδώσουν. Γι' αυτό απαιτείται ένα πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που θα επικεντρώνεται στις δαπάνες με μέτρα μόνιμου χαρακτήρα και θα υπερβαίνει χρονικά τα στενά όρια ενός Προϋπολογισμού. Κεντρικό ζήτημα σ' ένα τέτοιο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα προσαρμογής θα είναι βέβαια οι δαπάνες για το ασφαλιστικό, που πρέπει να αντιμετωπισθούν στα πλαίσια γενικότερων αλλαγών στο ασφαλιστικό σύστημα.

Συμπερασματικά ο Προϋπολογισμός του 2006 θέτει φιλόδο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2

Μεγέθη Κρατικού Προϋπολογισμού

(% μεταβολές)

	2005 Εξέλιξη	2005/2004	2006/2005
	Εκτίμηση 2005/ Προϋπολογισμός 2005	Εκτίμηση 2005/ Εκτέλεση 2004	Πρόβλεψη 2006/ Εκτίμηση 2005
Τακτικός προϋπολογισμός			
Έσοδα	-4,6	5,0	10,4
Φορολογικά έσοδα	-5,3	4,9	7,7
Μη φορολογικά και ΕΕ	7,0	7,0	10,7
Μη τακτικά έσοδα			
Επιστροφές Φόρων (-)	-11,5	-17,8	-4,3
Καθαρά έσοδα	-4,2	6,7	11,2
Πρωτογενείς δαπάνες			
Αποδοχές προσωπικού	1,1	5,8	6,1
Μισθοί ΔΥ	1,7	6,9	6,2
Ασφάλιση, περίθαλψη	-1,1	8,9	8,2
Λειτουργικές και άλλες δαπάνες	4,3	0,8	5,5
Αποδιδόμενοι πόροι (ΚΑΠ κτλ)	-1,7	11,7	5,7
Πρωτογενές πλεόνασμα ΤΠ	-37,4	15,0	60,4
Τόκοι	-0,7	2,8	-1,3
Σύνολο δαπανών ΤΠ	0,6	5,3	4,8
Έλλειμμα ΤΠ	55,5	-3,5	-39,5
Χρεολύσια	-0,1	6,9	-16,7
Εξοπλιστικά προγράμματα ΥΕΘΑ	-12,5	69,5	7,1
Πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων			
Έσοδα	-9,5	6,4	13,4
Δαπάνες	-4,3	-19,1	9,1
Έλλειμμα ΠΔΕ	-0,6	-30,3	6,2
Γενικός κρατικός προϋπολογισμός			
Έσοδα	-4,6	6,6	11,3
Δαπάνες	-0,1	1,0	5,4
Έλλειμμα Κεντρική Κυβέρνησης	24,9	-17,3	-19,6
ΑΕΠ (αναθεωρημένο)	1,5	7,7	7,4

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2006

ξους στόχους ως προς τα ελλείμματα με ιδιαίτερα σημαντική την πρόβλεψη για περιορισμό του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από το κρίσιμο όριο του 3% που προβλέπεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός είναι η αυστηρή τήρηση του Προϋπολογισμού του 2006 στον τομέα των δαπανών όπου δεν πρέπει να υπάρξουν υπερβάσεις και η πραγματοποίηση των μεγάλων αυξήσεων των εσόδων που προβλέπονται. Οποιαδήποτε απόκλιση σε ένα –ή και στα δυο– σκέλη ίσως δημιουργήσει πιέσεις για πρόσθετα μέτρα προσωρινού χαρακτήρα.

Διαρθρωτικές Αλλαγές

Στον τομέα των αλλαγών που συνδέονται με την αναπτυξιακή πολιτική υπήρξε τους τελευταίους μήνες του 2005-αρχές 2006 αυξημένη κινητικότητα με την εξαγγελία μέτρων για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας. Ενδεικτικά αναφέρονται: η ψήφιση και εφαρμογή του νέου νόμου για τα εργασιακά, η συνέχιση της διαδικασίας διάθεσης μετοχών του ΟΠΑΠ και του ΟΤΕ, οι ασφαλιστικές ρυθμίσεις στις Τράπεζες, η ρύθμιση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων, ο νόμος για τις Συμπράξεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3

Χρηματοδοτικές Ανάγκες Κεντρικής Κυβέρνησης 2006

Χρηματοδοτικές ανάγκες		(εκατ. €)
Καθαρό έλλειμμα		8.550
Εξοπλιστικά προγράμματα ΥΕΘΑ		1.500
Χρηματοδότηση στην κοινωνική ασφάλιση		400
Χρεολύσια		18.136
Σύνολο		28.586

Χρηματοδότηση	
Δανεισμός εκτός ζώνης ευρώ	1.586
Δανεισμός σε ευρώ	27.000
Σύνολο	28.586

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2006

Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα με ταυτόχρονη σύσταση Ειδικής Γραμματείας στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και ο νόμος που δημιουργεί ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας των ΔΕΚΟ.

Η παρέμβαση στις ΔΕΚΟ έχει ασφαλώς μεγάλη σημασία καθώς επιχειρεί να αντιμετωπίσει ένα καιρίο πρόβλημα, που έχει επισημανθεί εδώ και πολλά χρόνια. Άλλωστε και από ποσοτική άποψη η παρέμβαση είναι σημαντική καθώς οι ΔΕΚΟ έχουν συνολικό κύκλο εργασιών που ξεπερνά το 8% του ΑΕΠ. Το νέο πλαίσιο λειτουργίας των ΔΕΚΟ, αν εφαρμοσθεί αποτελεσματικά μπορεί να διευκολύνει τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων αυτών, να ενισχύσει την αποδοτικότητα τους, αλλά και να ενισχύσει την ανταγωνιστική τους θέση σ' ένα περιβάλλον απελευθερωμένων αγορών.

Συμπερασματικά μπορεί βάσιμα να υποστηριχθεί ότι η κινητικότητα που εμφανίζει η οικονομική πολιτική στον τομέα των διαρθρωτικών μεταβολών λειτουργεί θετικά στην οικο-

νομία και πιθανώς, όπως αναφέρθηκε ήδη, συμβάλλει στη βελτίωση του κλίματος που καταγράφεται τους τελευταίους μήνες. Είναι βέβαια γεγονός ότι η πλήρης ενεργοποίηση όλων αυτών των ρυθμίσεων θα εκδηλωθεί εντός του 2006, οπότε και θα αρχίσει να διαφαίνεται αφενός η αποτελεσματικότητα και οι επιπτώσεις των ρυθμίσεων αυτών στην πράξη, αφετέρου ο τρόπος και ο βαθμός στον οποίο η κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα της χώρας θα προσαρμοστεί σε αυτές. Το κλίμα πάντως που έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα δείχνει ότι υπάρχουν προοπτικές για αλλαγές σε τομείς με χρόνια προβλήματα, που λειτουργούν ως εμπόδια στην περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Το ζητούμενο συνεπώς της οικονομικής πολιτικής στην παρούσα φάση είναι να εφαρμοσθούν με ταχύ ρυθμό, συνέπεια, σταθερότητα και χωρίς παλινδρομήσεις οι μεταρρυθμίσεις που έχουν εξαγγελθεί και κωδικοποιούνται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.

III. Οι Επιδόσεις και οι Προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας

3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις

Εξελίξεις το 2005

Σύμφωνα με τις πρόσφατες τριμηνιαίες εθνικολογιστικές εκτιμήσεις της ΕΣΥΕ, μετά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης του 2003 και 2004, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ για το 2005 επιβραδύνθηκε στο 3,7% έναντι 4,7% το 2004. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα της υποχώρησης του ρυθμού των επενδύσεων που συνδέονταν με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, της εκρηκτικής αύξησης των διεθνών τιμών του πετρελαίου στις αρχές του 2005 και της επιβράδυνσης του ρυθμού αύξησης των εισπράξεων από ναυτιλιακές υπηρεσίες. Επιπλέον, στην επιβράδυνση συντέινε και η σημαντική συγκράτηση των επενδυτικών δαπανών, στο πλαίσιο της πολιτικής για δημοσιονομική προσαρμογή που ακολουθεί η κυβέρνηση.

Η αύξηση του ΑΕΠ με ρυθμό 3,7% το 2005 υπολείπεται μεν του σεναρίου βάσης που είχε κατατεθεί το Μάρτιο του 2005 (ΠΣΑ 2004-2007), αλλά υπερτερεί έστω και οριακά από την εκτίμηση του 3,6% του Επικαιροποιημένου ΠΣΑ 2005-2008 (Δεκέμβριος 2005). Στο ίδιο πλαίσιο, οι διεθνείς οργανισμοί, ενώ στις πρώτες προβλέψεις τους εκτιμούσαν χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης, τον αναθεώρησαν προς τα πάνω στις τελευταίες εκτιμήσεις τους: ο ΟΟΣΑ, το Δεκέμβριο του 2005 εκτιμούσε αύξηση του ΑΕΠ 3,5%, έναντι αρχικής πρόβλεψης 2,8% τον Ιούνιο, το ΔΝΤ αναθεώρησε στην έκθεση για την ελληνική οικονομία την αρχική του εκτίμηση από 3,2% σε 3,5% και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από 2,9% την άνοιξη του 2005, το φθινόπωρο προέβλεπε ανάπτυξη 3,5% για το 2005.

Σε κάθε περίπτωση ωστόσο και παρά την επιβράδυνση, η οικονομική δραστηριότητα εμφανίζει το 2005 στοιχεία ανθεκτικότητας και παραμένει σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ υπερβαίνει τον αντίστοιχο στο σύνολο της ΕΕ-25 και στο σύνολο της ζώνης του ευρώ, καθώς και το μέσο ρυθμό στις χώρες του ΟΟΣΑ. Στη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, οι παράγοντες που συνετέλεσαν ευνοϊκά είναι, πέραν της τροφοδοτούμενης από την ιδιωτική κατανάλωση ισχυρής εγχώριας ζήτησης, οι αυξημένες εισπράξεις από τις θαλάσσιες μεταφορές, τα χαμηλά επιτόκια με την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ, η χρηματοπι-

στωτική απελευθέρωση, οι εισροές κοινοτικών πόρων βάσει των ΚΠΣ και οι επενδύσεις των Ολυμπιακών Αγώνων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΟΙΟ, όπως δίδονται στο Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΠΣΑ) 2005-2008 (Δεκέμβριος 2005), η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε αύξηση 3,2% (έναντι 4,4% το 2004 και με αρχική εκτίμηση της ΕΣΥΕ στην αρχή του 2006 για αύξηση 3,7%) και παρά την επιβράδυνσή της παραμένει σε υψηλά επίπεδα (αντιπροσωπεύει το 83% της συνολικής). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ιδιωτική κατανάλωση συμβάλλει κατά 2,9% στην άνοδο του ΑΕΠ το 2005, έναντι 5,7% το 2004.

Σημαντική επιβράδυνση σημειώνεται και στη δημόσια κατανάλωση (2,5% έναντι 3,9% το 2004), ενώ και οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξήθηκαν με σημαντικά βραδύτερο ρυθμό (1,0%) έναντι του ιδιαίτερα υψηλού ρυθμού του 2004 (5,7%) κυρίως λόγω της επιβράδυνσης της κατασκευαστικής δραστηριότητας.

Η επιβράδυνση της αύξησης της εγχώριας δαπάνης αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα της οικονομίας, όπου για πρώτη φορά μετά το 2001 οι καθαρές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών συνέβαλαν θετικά στην άνοδο του ΑΕΠ κατά 1% περίπου. Σύμφωνα με τις προκαταρκτικές εκτιμήσεις της ΕΣΥΕ, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών επιβραδύνονται στο 2,7% το 2005 (έναντι 11,5% το 2004) και οι εισαγωγές, από αύξηση της τάξης του 9,3% το 2004, μειώνονται κατά 1,4%. Η επιβράδυνση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών οφείλεται κυρίως στην κατά 16,6 ποσοστιαίες μονάδες (στο 5,2%, από 21,8% το 2004) επιβράδυνση της ανόδου των εξαγωγών υπηρεσιών, η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από την ανάκαμψη των ελληνικών εξαγωγών αγαθών (στο 4,7% έναντι μείωσης κατά 2,5% το 2004), κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών εξαγωγών αγαθών, της αύξησης της εγχώριας ζήτησης για ημεδαπά προϊόντα, της υποτίμησης του ευρώ έναντι του δολαρίου και της αυξημένης τουριστικής κίνησης. Από την άλλη, η στασιμότητα και η επιβράδυνση αντίστοιχα του όγκου των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, οφείλεται εν μέρει στη συγκυριακή (λόγω Ολυμπιακών Αγώνων) μεγάλη αύξηση των εισαγωγών του 2004 και στην επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου της συνολικής εγχώριας ζήτησης το 2005.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1Α

Εγχώρια Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

(σταθερές αγοραίες τιμές έτους 1995, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

	2003	2004	2005 (*)
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	4,6	4,7	3,6 (3,7)
Ιδιωτική κατανάλωση	4,5	4,4	3,2 (3,7)
Δημόσια κατανάλωση	-2,1	3,9	2,5 (3,0)
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	13,7	5,7	1,0 (-1,2)
• Κατοικίες	7,3	-0,6	-1,5
• Λοιπές κατασκευές	13,2	6,1	2,2
• Εξοπλισμός	18,3	8,0	1,1
• Λοιπές	3,4	6,9	1,1
Αποθέματα και στατιστικές διαφορές (%ΑΕΠ)	0,1	0,1	0,0
Τελική ζήτηση	5,5	4,7	2,4
Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	1,0	11,5	5,0 (2,7)
• Εξαγωγές Αγαθών	4,2	-2,5	4,7
• Εξαγωγές Υπηρεσιών	-1,3	21,8	5,2
Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	5,1	9,3	0,7 (-1,4)
• Εισαγωγές Αγαθών	7,1	9,0	0,2
• Εισαγωγές Υπηρεσιών	-6,1	10,9	3,9

(*) Για το 2005 σε παρένθεση αναγράφονται οι προκαταρκτικές εκτιμήσεις της ΕΣΥΕ (14.2.2006)

Πηγές: ΕΣΥΕ (Σεπτέμβριος 2005) για τα έτη 2003 και 2004. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (ΠΣΑ 2005-2008) για το έτος 2005

Από την πλευρά της προσφοράς, οι θετικές εξελίξεις στον τομέα των υπηρεσιών - ο οποίος καλύπτει πάνω από το 70% του ΑΕΠ – και ειδικότερα, η ικανοποιητική οικονομική δραστηριότητα των κλάδων τηλεπικοινωνιών, χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, εμπορίου και διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, ενισχύει σημαντικά το ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ. Αντίθετη τάση καταγράφεται στη συνολική βιομηχανία και ειδικότερα στη μεταποίηση, όπου σημειώνεται μείωση της παραγωγής το 2005 κατά 0,8%¹, ενώ και στον τομέα της γεωργίας η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε σταθερές βασικές τιμές εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά 4,9%.

Προβλέψεις για το 2006

Το 2006, προβλέπεται ότι ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα κυμανθεί περί το 3,7%, με ουσιαστικότερη άνοδο των επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου, η οποία μπορεί να υπερβεί το 5%.

Το ΥΠΟΙΟ, που διατυπώνει ανάλογες εκτιμήσεις, τις στηρίζει στην υπόθεση επιτυχούς και αποτελεσματικής εφαρμογής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που προωθεί, όπως ο νέος επενδυτικός νόμος, η μείωση των φορολογικών συντελεστών για τις επιχειρήσεις, οι αλλαγές στις ΔΕΚΟ, η επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων, ο νόμος για τις ΣΔΙΤ, η διευθέτηση του χρόνου εργασίας και η μείωση του κόστους των υπερωριών, η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος των τραπεζών, η επιμήκυνση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων και η απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης νέων επιχειρήσεων. Οι προβλέψεις του ΥΠΟΙΟ διαφοροποιούνται ελαφρώς από τις εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών, οι οποίοι βλέπουν οριακή επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα για το 2006. Συμφωνούν ωστόσο και αυτοί ότι η ανάπτυξη δεν μπορεί να περιοριστεί κάτω από το όριο του 3,3%. Στις φθινοπωρινές προβλέψεις της η ΕΕ περιορίζει την άνοδο του

1. Σύμφωνα με την έρευνα συγκυρίας του IOBE, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη μεταποίηση ανακάμπτει από τον Αύγουστο του 2005 και αυξάνεται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1B

Εγχώρια Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – Εκτιμήσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής

(σταθερές αγοραίες τιμές έτους 1995)

	2004	2005	2006	2007
Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές				
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	4,7	3,5	3,4	3,4
• Ιδιωτική Κατανάλωση	4,4	3,2	3,0	2,9
• Δημόσια Κατανάλωση	3,9	2,7	1,3	2,1
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	5,7	1,1	4,2	4,3
• Εξοπλισμός	8,2	1,1	5,0	5,3
Αποθέματα και Στατιστικές Διαφορές (% του ΑΕΠ)	0,0	0,1	0,0	0,0
Τελική Ζήτηση	5,7	2,9	3,6	3,7
Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	11,7	5,9	6,7	6,2
Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	9,3	1,4	4,3	4,5
Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα	4,9	3,4	3,4	3,4
Απασχόληση	2,9	1,2	1,3	1,3
Αποδοχές Εργαζομένων κατά Κεφαλή	6,2	6,2	5,6	5,0
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας	4,5	3,9	3,4	2,9
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας	0,8	0,2	0,2	-0,2
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,6	3,7	3,1	3,1
Αποπληθωριστής Ιδιωτικής Κατανάλωσης	2,9	3,7	3,3	3,0
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,0	3,5	3,1	3,0
Συμβολή στη μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ				
Εγχώρια Ζήτηση	5,0	2,9	3,4	3,4
Αποθέματα	0,0	-0,3	-0,1	0,0
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-0,4	0,9	0,2	0,0
Σε ποσοστό του ΑΕΠ				
Εμπορικό Ισοζύγιο	-17,9	-17,1	-17,1	-16,7
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	-6,6	-3,7	-3,8	-3,8
Ακαθάριστο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	109,3	107,9	106,8	106,0
Σε ποσοστό				
Ανεργία (% του εργατικού δυναμικού)	10,5	10,4	10,0	9,7
Αποταμίευση Νοικοκυριών (ακαθάριστη αποταμίευση προς ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα)	8,9	8,6	8,4	8,3

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Autumn 2005

ΑΕΠ στο 3,4%, ενώ οι προβλέψεις του ΔΝΤ και του ΟΟΣΑ είναι οριακά χαμηλότερες. Αν επαληθευτούν οι προβλέψεις αυτές, για ένα ακόμη έτος η Ελλάδα θα διατηρήσει έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Η εγχώρια ζήτηση θα τροφοδοτήσει και πάλι την ανάπτυξη, καθώς επιταχύνεται έστω και όχι στο βαθμό που προβλέπεται από τις ελληνικές αρχές. Η ιδιωτική κατανάλωση θα παραμείνει ισχυρή και θα αυξηθεί γύρω στο 3% για ΕΕ, ΟΟΣΑ

ή 4% για το ΔΝΤ, ενώ και οι επενδύσεις ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου θα επανακάμψουν με αύξηση κατά 4,2%, 4% και 5,4% για ΕΕ, ΟΟΣΑ και ΔΝΤ αντίστοιχα. Στα υπόλοιπα μακροοικονομικά μεγέθη, καθώς οι ρυθμοί ανόδου του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου και κατά συνέπεια και της εξωτερικής ζήτησης για ελληνικά αγαθά και υπηρεσίες αναμένεται να επιταχυνθούν οριακά, το ΑΕΠ της χώρας εκτιμάται ότι θα ενισχυθεί έστω και ισχνά από τον εξωτερικό τομέα. Σύμφωνα με το ΠΣΑ 2005-2008 ο όγκος των εξαγω-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2

Σύγκριση Προβλέψεων για Επιλεγμένους Οικονομικούς Δείκτες για τα έτη 2004 – 2006

(σταθερές αγοραίες τιμές 1995, ετήσιες % μεταβολές)

	ΥΠΟΙΟ			ΕΕ			ΔΝΤ			ΟΟΣΑ		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
ΑΕΠ	4,7	3,6	3,8	4,7	3,5	3,4	4,7	3,5	3,3	4,7	3,5	3,3
Τελική Ζήτηση	5,8	2,9	4,1	5,7	2,9	3,6	4,6	3,1	3,9	4,6	2,5	3,0
Ιδιωτ. Κατανάλωση	4,4	3,2	3,2	4,4	3,2	3,0	4,4	4,4	4,0	4,4	3,3	3,0
Ακαθ. Επενδ. Παγίου Κεφαλαίου	5,7	1,0	5,4	5,7	1,1	4,2	5,7	1,0	5,4	5,7	-0,3	4,0
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας	4,5	3,4	2,6	4,5	3,9	3,4	3,2	3,3	3,0	:	:	:
Ανεργία (%)	11,0	10,4	9,8	10,5	10,4	10,0	10,5	10,0	10,0	11,0	10,6	10,5
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,6	4,0	3,5	3,6	3,7	3,1	3,6	3,6	3,3	3,6	3,3	3,0
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,6	-4,3	-2,6	-6,6	-3,7	-3,8	-6,6	-4,6	-2,7	-6,5	-4,5	-3,2
Ακαθ. Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	109,3	107,9	104,8	109,3	107,9	106,8	111	108	104	:	:	:

Πηγές: Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας & Ανάπτυξης 2005-2008, ΥΠΟΙΟ, Δεκέμβριος 2005, European Economy, Economic forecasts, Autumn 2005, IMF Country Report No. 05/43, February 2005, Εξελίξεις και Προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας, Οκτώβριος 2005, Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2006, Εισηγητική Έκθεση, Νοέμβριος 2005,, OECD Economic Outlook Preliminary edition, November 2005

γών αναμένεται να αυξηθεί πάνω από το 6,5%, ενώ οι εισαγωγές θα επανέλθουν σε ανοδικούς ρυθμούς της τάξης τουλάχιστον του 4% (4,9% είναι η εκτίμηση στο βασικό σενάριο).

Συμπερασματικά, η ιδιωτική κατανάλωση, ενισχυμένη και από την θετική εξέλιξη της απασχόλησης και τη συνεχιζόμενη αύξηση των καταναλωτικών δανείων, αναμένεται να αποτελέσει και το 2006 τον καταλύτη που θα επιτρέψει τη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Βέβαια, σημαντικός παράγων για τη διατήρηση των ρυθμών ανάπτυξης στα επιθυμητά επίπεδα είναι οι ιδιωτικές επενδύσεις. Ο αναπτυξιακός νόμος και ο νόμος-πλαίσιο για τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα αναμένεται να δώσουν ώθηση στις επενδυτικές πρωτοβουλίες. Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού, οι επενδύσεις των επιχειρήσεων του δημοσίου προβλέπεται σε τρέχουσες τιμές να αυξηθούν κατά 26,4%, ενώ σύμφωνα με την έρευνα επενδύσεων του IOBE (β' εξάμηνο 2005), οι ιδιωτικές βιομηχανικές επιχειρήσεις προβλέπουν αύξηση της επενδυτικής τους δαπάνης σε τρέχουσες τιμές κατά 10,7% το 2006. Τα παραπάνω στοιχεία σε συνδυασμό με την καλή χρηματοοικονομική θέση των περισσότερων επιχειρήσεων, τις καλές πιστωτικές συνθήκες με χαμηλά μακροπρόθεσμα πραγματικά επιτόκια - παρά τον κύκλο ανόδου

των επιτοκίων που ξεκίνησε μέσα στο 2006 η ΕΚΤ και μπορεί να οδηγήσει το βασικό επιτόκιο στο 3% - και τις ευνοϊκές συνθήκες στη διεθνή οικονομία, δίδουν καλές προοπτικές στη διατήρηση του ρυθμού ανάπτυξης και το 2006, έστω κι' αν τελικά διαμορφωθεί σε επίπεδο ελαφρά χαμηλότερο απ' ό,τι το 2005. Αβεβαιότητες εξακολουθούν βέβαια να υπάρχουν, με τις ισχυρότερες να προέρχονται από το διεθνές περιβάλλον και ειδικότερα από τις εξελίξεις στις τιμές του πετρελαίου.

Μεσοπρόθεσμες Προοπτικές - Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2005-2008 (Δεκέμβριος 2005) προβλέπει ότι η ισχυρή ανάπτυξη θα διατηρηθεί και τα επόμενα χρόνια με ρυθμούς 3,8% για το 2006 και 2007 και 4% για το 2008.

Η εξέλιξη αυτή θα τροφοδοτηθεί από την αύξηση, τόσο των δημοσίων όσο και των ιδιωτικών επενδύσεων, ενώ και η ιδιωτική κατανάλωση προβλέπεται να παραμείνει ισχυρή. Το ΥΠΟΙΟ στηρίζει τις θετικές προβλέψεις στον τομέα των επενδύσεων, στην υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που προωθεί, οι οποίες θα βελτιώσουν περαιτέρω

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3

Σύγκριση των Εναλλακτικών Σεναρίων Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία

(% ετήσιες μεταβολές, εκτός όπου δηλώνεται διαφορετικά)

	Βασικό Σενάριο			Εναλλακτικό Σενάριο		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
A. Ζήτηση και Προϊόν (σταθερές τιμές 1995)						
ΑΕΠ	3,8	3,8	4,0	3,4	3,4	3,4
Ιδιωτική κατανάλωση	3,2	3,2	3,3	3,0	3,1	3,1
Δημόσια κατανάλωση	1,2	1,1	0,7	1,2	0,9	0,4
Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	5,4	6,5	6,8	5,0	5,4	5,2
Εγχώρια τελική ζήτηση	3,5	3,7	3,9	3,3	3,3	3,3
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	6,8	7,3	7,5	5,3	6,5	6,5
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	4,9	6,0	6,1	4,4	5,4	5,2
B. Τιμές						
Αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης	3,2	3,0	2,7	3,0	2,8	2,5
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,5	3,1	2,9	3,3	2,9	2,7
Γ. Παραγωγικότητα, Εισόδημα και Απασχόληση						
Παραγωγικότητα εργασίας	2,4	2,2	2,3	2,1	2,0	1,9
Πραγματικές κατά κεφαλή αμοιβές	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Απασχόληση	1,4	1,6	1,7	1,3	1,4	1,5
Ποσοστό ανεργίας	9,8	8,9	8,0	9,8	9,2	8,5
Δ. Δημόσια Οικονομικά						
Συνολικά έσοδα	10,0	6,8	6,9	9,4	6,0	6,3
Συνολικές δαπάνες	5,7	6,0	5,6	5,5	5,3	5,0
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	-2,6	-2,3	-1,7	-2,7	-2,5	-1,9
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	104,8	101,1	96,8	105,6	102,7	99,4

Πηγή: Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας & Ανάπτυξης 2005-2008, ΥΠΟΙΟ, Δεκέμβριος 2005

την επίδοση των επιχειρήσεων. Έτσι, αναμένει και υψηλότερη κερδοφορία, με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών (συνολικά κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες την τριετία 2005-2007) και διεύρυνση της επιχειρηματικής και επενδυτικής δραστηριότητας, με την εφαρμογή των προγραμμάτων αποκρατικοποιήσεων, του νέου επενδυτικού νόμου και την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης νέων επιχειρήσεων.

Στα υπόλοιπα μεγέθη, προβλέπεται σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού από 3,5% το 2005 στο 3,2% το 2006, στο 3% το 2007 και στο 2,7% το 2008, περιορισμός της ανεργίας στο 8% το 2008, ενώ η απασχόληση εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 1,6% ετησίως στην τριετία 2006-2008.

Στα δημοσιονομικά μεγέθη, το Υπουργείο προβλέπει ότι θα

επιτύχει μείωση του ελλείμματος στο 2,6% του ΑΕΠ το 2006 και στο 2,3% το 2007, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αποκλιμακωθεί στο 104,8% του ΑΕΠ το 2006 και στο 101,1% το 2007 (βλ. ΠΙΝΑΚΑ 3.3). Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η ΕΕ, στις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις της (φθινοπωρινές προβλέψεις) δεν προβλέπει μείωση του ελλείμματος κάτω από το επίπεδο του 3%. Αντιθέτως, προβλέπει έλλειμμα της τάξης του 3,8% του ΑΕΠ για τα έτη 2006-07 και χρέος της γενικής κυβέρνησης ύψους 106,8% και 106% του ΑΕΠ στα αντίστοιχα έτη (βλ. ΠΙΝΑΚΑ 3.1B).

Στο Επικαιροποιημένο ΠΣΑ 2005-2008 περιλαμβάνεται και ένα εναλλακτικό, πιο απαισιόδοξο σενάριο, στο οποίο η ελληνική οικονομία επηρεάζεται αρνητικά από πιθανή εξασθένιση των καθαρών εξαγωγών της ευρωζώνης, από αρνητικές εξελίξεις στη συναλλαγματική ισοτιμία, στα επιτόκια και

στις τιμές του πετρελαίου. Ο ρυθμός ανάπτυξης τότε περιορίζεται στο 3,4% για κάθε χρόνο της περιόδου 2006-2008, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης περιορίζεται στο 2,7% του ΑΕΠ το 2006 και στο 2,5% το 2007, ενώ το χρέος της αναμένεται να μειωθεί στο 105,6% του ΑΕΠ το 2006 και στο 102,7% το 2007. Σημειώνεται ότι οι εκτιμήσεις της ΕΕ για τον ρυθμό ανάπτυξης συμπίπτουν περισσότερο με το εναλλακτικό και λιγότερο αισιόδοξο σενάριο του ΠΣΑ 2005-2008.

3.2 Εξελίξεις στους Βασικούς Τομείς Δραστηριότητας

Πρωτογενής Τομέας

Στο σύνολο του πρωτογενούς τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία και αλιεία) το ποσοστό συμμετοχής της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας Παραγωγής στο σύνολο της οικονομίας, περιορίζεται σταδιακά τα τελευταία χρόνια και το 2005 φτάνει το 5,2% του συνόλου, ενώ το 2000 το

αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής ήταν 7,3%. Η τάση αυτή συγκλίνει με τη μείωση της προστιθέμενης αξίας παραγωγής τα τελευταία χρόνια, καθώς (σε σταθερές τιμές 1995) αυτή υποχωρεί από το 2000 (με συγκυριακή εξαίρεση το 2004). Το 2005 η πώση είναι της τάξεως του -2,1%.

Πτωτική πορεία ακολουθεί και η απασχόληση στον τομέα. Σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, το 2005 η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα υποχωρεί περαιτέρω και η συμμετοχή του στο σύνολο της απασχόλησης περιορίζεται στο 12,4%, στο χαμηλότερο επίπεδο της εξεταζόμενης περιόδου. Η μείωση αυτή διαρθρωτικά οφείλεται στον περιορισμό κατά 3.100 άτομα των απασχολούμενων στη «γεωργία κτηνοτροφία θήρα και δασοκομία», κλάδος που καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο απασχόλησης του τομέα. Στην πλειονότητα τους οι εργαζόμενοι στον πρωτογενή τομέα είναι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό, ενώ ακολουθεί η κατηγορία βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση. Είναι χαρακτηριστικό ότι περιορίζεται το 2005 ακόμα και το μικρό ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό ή και των μισθωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4

Σύνθεση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας σε Βασικές Τιμές κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας

(εκατοστιαία συμμετοχή κάθε κλάδου στο σύνολο)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Θήρα, Δασοκομία, Αλιεία	8,2	7,9	7,3	7,1	7,0	6,7	5,7	5,2
Σύνολο Βιομηχανίας (εκτός κατασκευών)	14,5	14,3	13,9	13,9	13,6	13,3	12,9	13,2
Κατασκευές	7,1	7,3	7,4	8,4	8,1	8,6	8,3	7,6
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο Επισκευή οχημάτων & οικιακών συσκ. Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	28,0	28,8	28,8	29,3	29,7	30,0	31,6	31,8
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, Εκμισθώσεις & επιχειρ. δραστηρ.	22,3	21,4	22,3	20,8	20,0	20,0	19,1	19,3
Δημόσια Διοίκηση & άμυνα, Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, Εκπαίδευση, Υγεία και κοινωνική μέριμνα, Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	20,0	20,3	20,2	20,5	21,6	21,4	22,4	22,9

Πηγή: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5

Σύνθεση της Απασχόλησης κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας

(εκατοστιαία συμμετοχή κάθε κλάδου στο σύνολο)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	18,0	17,9	17,3	16,1	15,6	15,4	12,6	12,4
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Θήρα, Δασοκομία	17,7	17,6	17,0	15,8	15,2	15,1	12,3	12,1
Αλιεία	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	23,3	22,9	22,8	23,0	22,8	22,6	22,4	22,4
Ορυχεία και Λατομεία	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,4
Μεταποιητικές Βιομηχανίες	14,5	14,3	14,0	14,1	13,8	13,3	13,1	12,8
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου & νερού	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Κατασκευές	7,4	7,1	7,3	7,5	7,6	8,1	8,1	8,3
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	58,7	59,2	60,0	60,9	61,6	62,0	65,0	65,2
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο επισκευή οχημάτων & οικιακών συσκ.	16,8	17,0	17,2	17,2	17,3	17,3	17,5	17,8
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	6,2	6,3	6,5	6,6	6,7	6,7	6,4	6,8
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	6,1	6,2	6,2	6,3	5,9	6,1	6,2	6,2
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	2,3	2,4	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εκμισθώσεις & επιχειρ. δραστηρ.	4,8	4,9	4,9	5,4	5,8	5,8	6,5	6,6
Δημόσια Διοίκηση & άμυνα υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7,0	7,1	7,5	7,5	7,5	7,6	8,2	8,0
Εκπαίδευση	6,0	6,0	6,1	6,4	6,4	6,6	7,2	7,1
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	4,6	4,7	4,6	4,5	4,5	4,3	5,1	5,0
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	3,5	3,4	3,2	3,3	3,7	3,6	3,6	3,5
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,6	1,6

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνες εργατικού δυναμικού

Μεταποίηση

Η μεταποίηση καταλαμβάνει περίπου το 70% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής του συνόλου της βιομηχανίας (Ορυχεία – Λατομεία - Μεταλλεία, Μεταποίηση, Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο-Νερό). Στον κλάδο απασχολείται η πλειονότητα των εργαζομένων του δευτερογενούς τομέα (εκτός κατασκευών), με το 12,8% του συνόλου των απασχολούμενων στη χώρα να εργάζεται στη μεταποίηση. Το 2005 ο αριθμός των απασχολούμενων στον κλάδο περιορίζεται ελαφρά εξαιτίας μείωσης του αριθμού των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό.

Η πορεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής αποτυπώνει την εικόνα της μεταποιητικής δραστηριότητας το 2005 και τις διακυμάνσεις που παρουσιάζονται στη διάρκεια του έτους. Ειδικότερα, στις αρχές του 2005 φαίνεται να διατη-

ρείται η τάση επιβράδυνσης της δραστηριότητας που ξεκίνησε στα μέσα του 2004, εντούτοις από τα μέσα του χρόνου και κυρίως τους τελευταίους μήνες σημειώνεται βελτίωση του δείκτη, όχι όμως σε βαθμό που να αποτρέψει τη μείωση του όγκου παραγωγής για το 2005 (μείωση της τάξεως του -0,8% το 2005 έναντι ανόδου 1,2% το 2004). Εξάλλου και από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του ΙΟΒΕ ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών το 2005, διαμορφώνεται σε επίπεδα κατώτερα του 2004.

Οι εξελίξεις στη μεταποίηση το 2005 παρουσιάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 4 της παρούσας έκθεσης, ενώ στο δεύτερο μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται οι χρηματοοικονομικές εξελίξεις στο σύνολο του δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση, ορυχεία –λατομεία, ηλεκτρισμός –φυσικό αέριο-νερό και κατασκευές).

Ορυχεία –Μεταλλεία –Λατομεία

Στον τομέα Ορυχεία - Λατομεία - Μεταλλεία απασχολείται μόλις το 0,4% του συνόλου των εργαζομένων της χώρας. Ωστόσο το 2005 ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε εξαιτίας ανόδου του αριθμού των μισθωτών που αποτελούν και την πλειονότητα των εργαζομένων.

Ο σχετικός δείκτης παραγωγής του τομέα για το 2005 εμφανίζει πτώση της τάξης του 6,2% έναντι οριακής ανόδου το 2004 (0,3%). Η εξέλιξη αυτή επηρεάζεται δυσμενώς από την έντονη μείωση της παραγωγής στο κλάδο «άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου» κατά 29,7% έναντι ανόδου το προηγούμενο έτος, ενώ αναστροφή της θετικής πορείας του 2004 και μείωση του όγκου παραγωγής σημειώνεται και στον κλάδο «εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη».

Παράλληλα, διατηρείται η πτωτική πορεία στον κλάδο «άλλες εξαγωγικές και λατομικές δραστηριότητες», ενώ μόνο στον κλάδο «εξόρυξης μεταλλούχων μεταλλευμάτων» παρατηρείται βελτίωση της δραστηριότητας και αύξηση του όγκου παραγωγής κατά 4,6% έπειτα από δύο έτη αρνητικής πορείας.

Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο – Νερό

Η ανοδική πορεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής στον τομέα Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο – Νερό ξεκίνησε το 2002 και το 2003 υπήρξε έντονη άνοδος της τάξεως του 5,8%. Το 2005 ο δείκτης αυξάνεται οριακά κατά 0,6% (έναντι 1,4% το 2004). Στη διαμόρφωση του δείκτη θετική ήταν η συμβολή του κλάδου «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6

Δείκτες Παραγωγής Ορυχείων, Μεταλλείων και Λατομείων

	(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)				
	2001/2000	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004
Βιομηχανία	-1,8	0,8	0,3	1,2	-0,9
Ορυχεία - Λατομεία	2,4	9,7	-5,2	0,3	-6,2
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	4,5	6,5	-3,4	1,6	-3,7
Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	-25,9	-7,3	-24,5	3,0	-29,7
Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	13,2	20,7	-22,7	-2,5	4,6
Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	0,3	12,1	1,0	-0,7	-11,0

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7

Δείκτες Παραγωγής Ηλεκτρισμού - Φυσικού Αερίου - Νερού

	(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)				
	2001/2000	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004
Βιομηχανία	-1,8	0,8	0,3	1,2	-0,9
Ηλεκτρισμός - Φυσικό Αέριο - Νερό	-0,1	1,8	5,8	1,4	0,6
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	-0,8	1,7	7,2	1,4	1,0
Παραγωγή και διανομή ηλεκτρικού ρεύματος	-0,9	1,5	6,8	0,8	0,6
Παραγωγή και διανομή φυσικού αερίου	0,4	4,7	13,2	9,9	6,1
Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού	4,4	2,8	-2,8	1,6	-1,7

Πηγή: ΕΣΥΕ

φυσικού αερίου», ενώ αντίθετα καταγράφεται μείωση στον κλάδο «Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού».

Συγκεκριμένα, στον κλάδο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου η άνοδος του δείκτη αγγίζει το 1%, τιμή χαμηλότερη του 2004. Η εξέλιξη επηρεάστηκε κυρίως από την αποδυνάμωση της δυναμικότητας του κλάδου παραγωγής και διανομής φυσικού αερίου, καθώς η αύξηση του όγκου παραγωγής προσεγγίζει το 6,1% (9,9% το 2004). Μικρότερης έντασης είναι η μείωση στην παραγωγή και διανομή ηλεκτρικού ρεύματος. Σωρευτικά από το 2000, η αύξηση της παραγωγής και διανομής φυσικού αερίου ξεπερνά το 38%, ενώ στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος φτάνει το 8,8%. Αντίθετα, στον κλάδο «Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού» ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής μειώνεται κατά 1,7%, έναντι αύξησης το 2004, ενώ σωρευτικά η άνοδος του δείκτη σε σχέση με το 2000 είναι 4,1%.

Κατασκευές

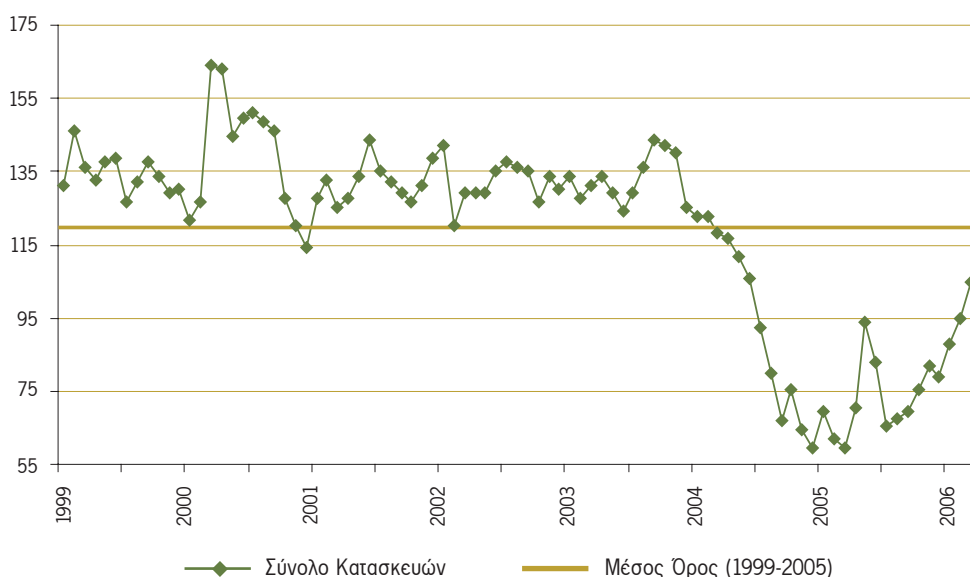
Μετά από μία περίοδο έντονης κατασκευαστικής δραστηριότητας, με τη μεγαλύτερη αύξηση να εκδηλώνεται το 2003 (αύξηση της αξίας παραγωγής σε ποσοστό άνω του 10%), καταγράφεται πλέον μία σταδιακή «διόρθωση». Το 2004 η ολοκλήρωση των Ολυμπιακών έργων και η σταθεροποίηση των επιτοκίων αποτελούν τους κύριους παράγοντες επιβρά-

δυνσης του ρυθμού ανόδου της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Το 2005 η ακαθάριστη αξία παραγωγής του κλάδου αποτελεί το 7,6% του συνόλου της εγχώριας παραγωγής, ενώ στον κλάδο απασχολείται το 8,3% του συνόλου των εργαζομένων. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για τις πολεοδομικές άδειες, το 2005 καταγράφεται αντιστροφή της αρνητικής πορείας του 2004 και αύξηση περί το 17%, ενώ αντίστοιχη είναι η άνοδος στις άδειες που αφορούν στην ιδιωτική κατασκευαστική δραστηριότητα. Η προοπτική επιβολής ΦΠΑ σαφώς έχει παίξει σημαντικό ρόλο σε αυτήν την εξέλιξη.

Πρόσθετη πληροφόρηση για την πορεία του τομέα το 2005 λαμβάνεται από τα αποτελέσματα των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας του ΙΟΒΕ. Το 2005 ο δείκτης διαμορφώνεται σε επίπεδα σαφώς κατώτερα του 2004 (73,5 μονάδες κατά μέσο όρο). Δυσμενέστερη είναι η πορεία τις δραστηριότητας στις αρχές του έτους, από τα μέσα του έτους όμως προκύπτουν έντονες ενδείξεις ανάκαμψης της δραστηριότητας. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διατηρεί σταδιακά ανοδική πορεία, αν και ακόμη κινείται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Η σχετική βελτίωση του κλίματος αποδίδεται στην αποδυνάμωση των αρνητικών εκτιμήσεων για το πρόγραμμα εργασιών, αν και το ποσοστό αυτών που χαρακτηρίζουν τα επίπεδα αυτά χαμηλά παραμένει υψηλό. Η ανεπάρκεια ζήτησης συνεχίζει να αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα επέκτασης της κατασκευαστικής δραστηριότητας, ενώ κατα-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1990=100)*

* Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων
Πηγή: ΙΟΒΕ

γράφεται άνοδος του ποσοστού των επιχειρήσεων που διατυπώνουν λιγότερο δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης.

Οι ενδείξεις ανάκαμψης της δραστηριότητας ενισχύονται το πρώτο τρίμηνο του 2006, με τον Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να ακολουθεί ανοδική πορεία. Έτσι το Μάρτιο η βελτίωση συνεχίστηκε και ο δείκτης διαμορφώθηκε στα ανώτερα επίπεδα από τα μέσα του 2004. Κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος το Μάρτιο ήταν: α) οι ευνοϊκότερες προβλέψεις για άνοδο της απασχόλησης β) η βελτίωση των εκτιμήσεων για το πρόγραμμα εργασιών και η μείωση του ποσοστού των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα χαμηλής ζήτησης γ) η άνοδος των μηνών εξασφαλισμένης δραστηριότητας σε επίπεδα ανώτερα τόσο του προηγούμενου μήνα όσο και της προ έτους τιμής.

Υπηρεσίες

Ο τομέας των υπηρεσιών αποτελεί το σημαντικότερο τμήμα της ελληνικής οικονομίας. Το 2005 συμμετέχει στην ακαθάριστη αξία παραγωγής του συνόλου με ποσοστό γύρω στο 70%, ενώ διευρύνει και τη συμμετοχή του στην απασχόληση, καθώς απασχολεί περίπου το 65% των εργαζομένων.

Οι υπηρεσίες κατανέμονται σε δυο βασικές κατηγορίες: 1ον)

Στις επιχειρηματικές υπηρεσίες που περιλαμβάνουν: Μεταφορές, Επικοινωνίες, Εμπόριο, Εστιατόρια, Ξενοδοχεία, Χρηματοπιστωτικές και λοιπές υπηρεσίες, 2ον) Στις υπηρεσίες που συνδέονται κυρίως με τη λειτουργία του Κράτους και αφορούν τη δημόσια διοίκηση και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

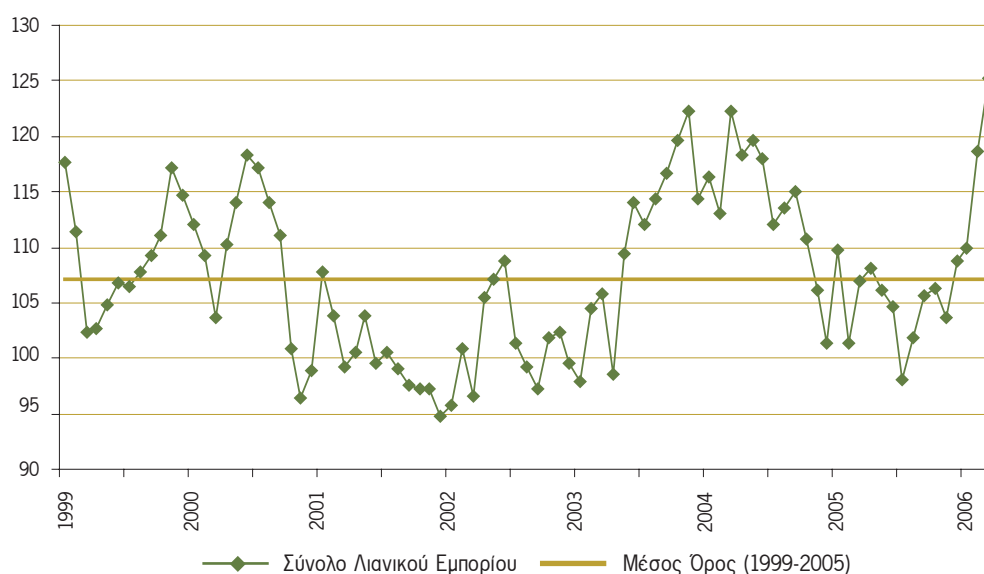
Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής του τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών αυξάνεται το 2005, με αποτέλεσμα το ποσοστό συμμετοχής του στο σύνολο της οικονομίας να διευρύνεται στο 50%. Ειδικότερα οι κλάδοι που συνδέονται με το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, τον τουρισμό, καθώς και τις μεταφορές και επικοινωνίες παράγουν περίπου το 32% της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής της οικονομίας (έναντι 28% το 1998). Οι επιχειρηματικές υπηρεσίες που συνδέονται με ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και διαχείριση ακίνητης περιουσίας παράγουν το 2005 το 17,1% του συνόλου, ενώ σε σταθερές τιμές 1995 σημειώνουν αύξηση της αξίας τους της τάξεως του 2,4%.

Από τα στοιχεία των ερευνών οικονομικής συγκυρίας στους τομείς του λιανικού εμπορίου και των υπηρεσιών προκύπτει ότι:

Το 2005 ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο κινείται σε επίπεδα κατώτερα του 2004 και διαμορφώνεται στις 105,4 μονάδες (113,9 μονάδες το 2004).

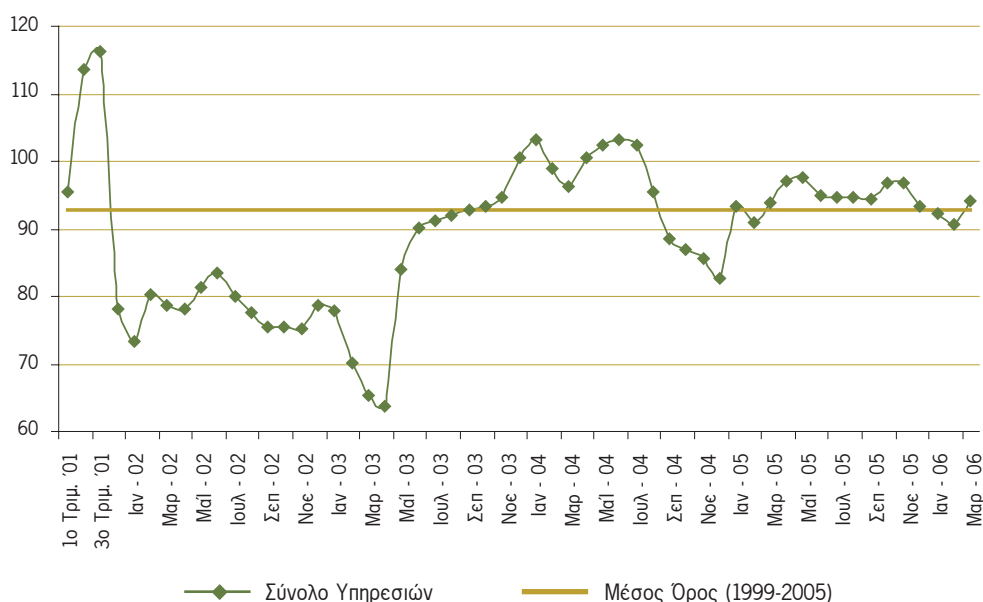
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1993=100)*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.3

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998=100)*

* Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τη ζήτηση
Πηγή: IOBE

Βελτίωση του κλίματος στον κλάδο καταγράφεται από τα μέσα του έτους και συνδέεται κυρίως με θετικότερες εκτιμήσεις για την τρέχουσα και μελλοντική εξέλιξη των πωλήσεων. Παράλληλα οι προβλέψεις για τις παραγγελίες τους προς προμηθευτές σταδιακά βελτιώνονται.

Στις αρχές του 2006 το κλίμα στον τομέα είναι ιδιαίτερω θετικό. Το Μάρτιο, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών σημειώνει νέα άνοδο και προσεγγίζει την ανώτερη τιμή των τελευταίων ετών. Η άνοδος οφείλεται σε βελτίωση των εκτιμήσεων για την εξέλιξη των τρεχουσών και μελλοντικών πωλήσεων, ενώ η πλειονότητα των επιχειρήσεων κρίνει ότι τα αποθέματα κυμαίνονται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Αισιόδοξες είναι τέλος οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη των παραγγελιών προς τους προμηθευτές.

Στις Υπηρεσίες ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται καθ' όλη τη διάρκεια του 2005 σε επίπεδα οριακά χαμηλότερα του 2004 (94,9 μονάδες κατά μέσο όρο το 2005 έναντι 95,5 μονάδες το 2004). Η πορεία του δείκτη επηρεάστηκε κυρίως από τις μετριασθέστερες εκτιμήσεις και προβλέψεις των επιχειρήσεων για την πορεία της ζήτησης, ενώ αντίθετα οι εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας παρέμειναν συγκρατημένα θετικές.

Βασικότερο εμπόδιο στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητας παραμένει η ανεπάρκεια ζήτησης, ιδιαίτερα στα Ξενοδοχεία / Εστιατόρια.

Το πρώτο τρίμηνο του 2006 ο δείκτης διαμορφώνεται σε επίπεδα κοντά στα αντίστοιχα του 2005. Το Μάρτιο ο δείκτης αυξάνεται έναντι των προηγούμενων μηνών, καθώς βελτιώνονται οι προσδοκίες ανόδου της ζήτησης και περιορίζονται αυτοί που εκφράζουν δυσμενείς εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησής τους.

3.3 Απασχόληση και Ανεργία

Απασχόληση

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΥΠΟΙΟ, όπως αυτές δίδονται στο Επικαιροποιημένο ΠΣΑ 2005-2008 (Δεκέμβριος 2005), η απασχόληση το 2005 αυξήθηκε με ρυθμό 1,4%, ενώ 1,2% είναι ο ρυθμός που εκτιμά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για το 2006 η αύξηση παραμένει στα ίδια επίπεδα (1,3% και από τους δύο), ενώ οι εκτιμήσεις αποκλίνουν το 2007, όπου το Υπουργείο εκτιμά επιτάχυνση (1,6%), ενώ η ΕΕ θεωρεί ότι η αύξηση θα διατηρηθεί στο 1,3%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8**Διάρθρωση της Αγοράς Εργασίας**

(χιλιάδες)

	Πληθυσμός ηλικίας 15 ετών και άνω	Εργατικό δυναμικό						Μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός
		Σύνολο	ως (%) του πληθυσμού	Απασχολούμενοι	ως (%) του εργατικού δυναμικού	Άνεργοι	ως (%) του εργατικού δυναμικού	
1998	8 680,4	4 525,8	52,2	4 017,9	88,8	507,9	11,2	4 154,6
1999	8 764,5	4 586,1	52,4	4 031,4	87,9	554,8	12,1	4 178,4
2000	8 839,9	4 612,0	52,2	4 088,5	88,7	523,5	11,4	4 227,9
2001	8 906,4	4 580,3	51,4	4 086,3	89,3	494,0	10,8	4 326,1
2002	8 964,3	4 656,0	51,9	4 175,8	89,7	480,3	10,3	4 308,3
2003	9 014,9	4 734,5	52,5	4 274,5	90,3	460,0	9,7	4 280,5
2004	9 063,5	4 818,9	53,1	4.313,2	89,5	505,7	10,5	4.244,7
α' τρίμηνο 2005	9 094,5	4 827,5	53,1	4 325,0	89,6	502,4	10,4	4 267,1
β' τρίμηνο 2005	9 102,6	4 848,8	53,3	4 381,9	90,4	466,9	9,6	4 253,9
γ' τρίμηνο 2005	9 112,9	4 855,3	53,3	4 385,6	90,3	469,8	9,7	4 257,5
δ' τρίμηνο 2005	9 122,3	4 854,3	53,2	4 383,4	90,3	470,9	9,7	4 268,0
2005	9 108,1	4 846,5	53,2	4 369,0	90,2	477,5	9,9	4 261,6

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, η αύξηση του 2005 προέρχεται κυρίως από την ενίσχυση της μισθωτής απασχόλησης και εντοπίζεται κυρίως σε κλάδους που σχετίζονται με την κατανάλωση, όπως χονδρικό και λιανικό εμπόριο, ξενοδοχεία και εστιατόρια και λιγότερο στις κατασκευές και τις μεταφορές, ενώ γεωγραφικά είναι συγκεντρωμένη στη Στερεά Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα στην Αττική.

Ο αριθμός των απασχολούμενων το δ' τρίμηνο του 2005 ανήλθε στα 4.383.352 άτομα, με 92.500 να εισέρχονται στην εργασία και 115.000 άτομα, που είχαν απασχόληση πριν ένα χρόνο, σήμερα να είναι χωρίς δουλειά. Στα κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς, το ποσοστό μερικής απασχόλησης, αν και ελαφρώς ενισχυμένο παραμένει χαμηλό και ανέρχεται στο 5,2% των απασχολούμενων, το ποσοστό των μισθωτών (64% του συνόλου των απασχολούμενων) εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (80%), ενώ ποσοστό 65% απασχολείται στον τριτογενή τομέα, με τον δευτερογενή να ακολουθεί (22%).

Σε ό,τι αφορά τις εξελίξεις κατά κλάδο, στον *πρωτογενή το-*

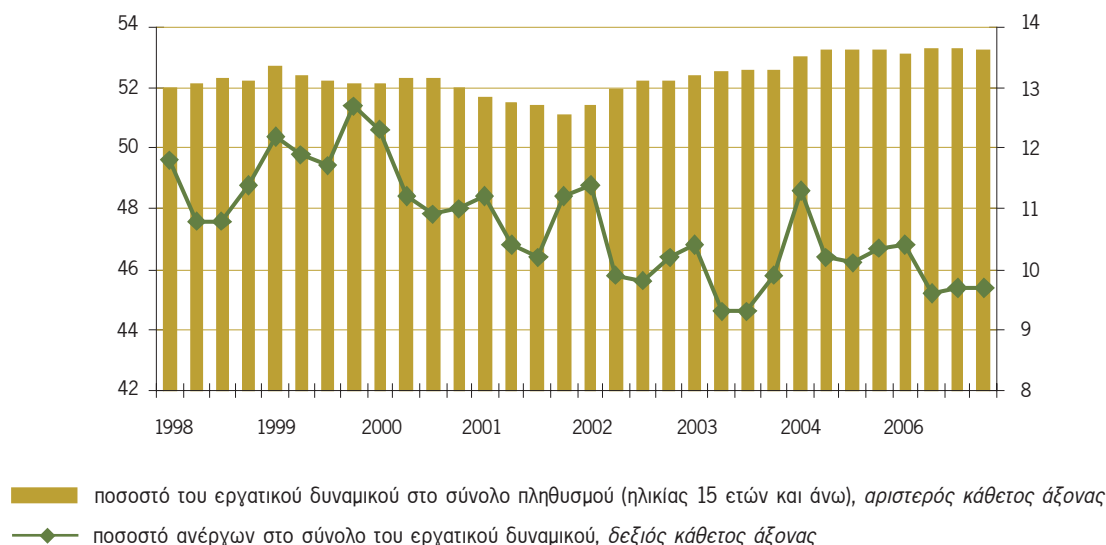
μέα ο αριθμός των απασχολούμενων παρέμεινε περίπου στα επίπεδα του 2004. Στο *χονδρικό και λιανικό εμπόριο* καταγράφεται αύξηση της τάξης του 3% περίπου. Στη *μεταποίηση* διατηρείται ένα μέσο επίπεδο περίπου 560 χιλ. απασχολούμενων. Στις *κατασκευές*, τα στοιχεία δείχνουν μέση ετήσια αύξηση 3,25%, η οποία αποδίδεται σε ενίσχυση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας – αφού μετά τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων η δραστηριότητα σε δημόσια έργα έχει υποχωρήσει -, ενώ στις *τράπεζες*, μετά την εφαρμογή, στη διάρκεια του 2004, προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου, ο αριθμός των απασχολούμενων ενισχύεται οριακά από 113,1 χιλ. σε 113,6 χιλ. το 2005. Τέλος, η απασχόληση στη δημόσια διοίκηση, άμυνα και κοινωνική ασφάλιση υποχώρησε κατά 1,6%.

Ανεργία

Κατά το δ' τρίμηνο του 2005 το ποσοστό της ανεργίας ανήλθε σε 9,7% με υποχώρηση 0,7 ποσοστιαίων μονάδων από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004, ενώ κατά μέσο όρο το ποσοστό ανεργίας το 2005 ήταν 9,9% (έναντι 10,5% το 2004).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.4

Εξέλιξη του Ποσοστού του Εργατικού Δυναμικού στο Σύνολο του Πληθυσμού και του Ποσοστού των Ανέργων στο Σύνολο του Εργατικού Δυναμικού ανά τρίμηνο

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Στη μείωση του αριθμού των ανέργων κατά το έτος 2005 φαίνεται να συνέβαλαν κυρίως δύο λόγοι: η αύξηση των οικονομικά μη ενεργών ατόμων ηλικίας 20-24 ετών, μάλλον λόγω μεγαλύτερης συμμετοχής στην εκπαίδευση και η ανάληψη ενεργούς δράσης του ΟΑΕΔ με προγράμματα κατάρτισης ανέργων, επιδότησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων κ.α.

Στα επιμέρους χαρακτηριστικά, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (14,9%), αν και έχει μειωθεί, εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσιο από εκείνο των ανδρών (6,1%). Ηλικιακά, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σημειώνεται στους νέους 15-29 ετών (19,1%), με την ανεργία των νέων γυναικών να ανέρχεται στο 26,6% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού τους. Ως προς τα επίπεδα εκπαίδευσης, τα ποσοστά ανεργίας των αποφοίτων ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (12,6%) και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (10-11%) ξεπερνούν το συνολικό ποσοστό, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σ' αυτούς που έχουν τελειώσει ή έχουν ολοκληρώσει ορισμένες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σε περιφερειακό επίπεδο, τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μακεδονία (16,5%) και ακολουθεί η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη

(11,8%) και η Στερεά Ελλάδα και Εύβοια (11,5%), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται τα Ιόνια νησιά (7,8%) και η Κρήτη (8,0%).

3.4 Έρευνα για την Απασχόληση και Αγορά Εργασίας

Πρόσθετα στοιχεία για την απασχόληση και τις επικρατούσες συνθήκες στην αγορά εργασίας, παρέχονται από ειδική μελέτη του IOBE για την Απασχόληση και Αγορά εργασίας, η οποία δημοσιεύθηκε στα τέλη του 2005. Η μελέτη εντάσσεται στο πλαίσιο μεγάλης εναρμονισμένης έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που πραγματοποιείται σε πενταετή βάση σε όλες τις χώρες της Ένωσης². Για πρώτη φορά η έρευνα διεξήχθη στην Ε.Ε. των 25 κρατών – μελών, καλύπτοντας όπως πάντα τους τρεις μεγάλους τομείς της οικονομίας (βιομηχανία, υπηρεσίες και λιανικό εμπόριο). Η έρευνα καταγράφει τις εκτιμήσεις των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων για τις επικρατούσες συνθήκες στις εθνικές αγορές εργασίας και επικεντρώνεται στην αποτύπωση των κύριων διαρθρωτικών στοιχείων της απασχόλησης, σε προβλέψεις για την μεσοπρόθεσμη εξέλιξή της, αλλά και στην

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9

Διαρθρωτικά Χαρακτηριστικά της Απασχόλησης

(% του συνόλου των απασχολούμενων)

	Βιομηχανία	Υπηρεσίες	Εμπόριο	ΣΥΝΟΛΟ	1999
Μερική Απασχόληση	2,4%	8,1%	22,6%	8,7% (Γ: 6,7%)	7,9% (Γ:5,8%)
Προσωρινή Απασχόληση	10,8%	15,7%	3,5%	10,3% (Γ: 4,6%)	13,9% (Γ:6,1%)
Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	21,6%	35,1%	11,6%	22,6% (Γ: 8,4%)	-

Γ: Γυναίκες

Πηγή: IOBE

ανίχνευση των ακαμψιών της αγοράς εργασίας και τις επιπτώσεις τους στη λειτουργία των επιχειρήσεων. Οι προηγούμενες αντίστοιχες έρευνες (1989, 1994, 1999) απεδείχθησαν, σύμφωνα με την εκτίμηση της Επιτροπής "εξαιρετικές πηγές πληροφόρησης που έδωσαν τη δυνατότητα για λεπτομερέστερη ανάλυση των τάσεων της απασχόλησης", ενώ τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιήθηκαν εκτεταμένα για τη διαμόρφωση των πολιτικών απασχόλησης της Ε.Ε.

Η έρευνα στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε σε 776 επιχειρήσεις και από τους τρεις τομείς, που απασχολούν περίπου 100000 άτομα. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένα από τα βασικότερα συμπεράσματα της μελέτης.

Οι μορφές «ευέλικτης» απασχόλησης (ειδικά η μερική) παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα (όπως το 1999), από τις χαμηλότερες στην ΕΕ-25, με οριακές μόνο τάσεις ανόδου μεσοπρόθεσμα. Οι θέσεις αυτές είναι μάλλον κλαδικά εστιασμένες (μεγάλα εμπορικά καταστήματα, Ξενοδοχεία / Εστιατόρια, μεταποιητικές επιχειρήσεις τροφίμων / ποτών) και καταλαμβάνονται κυρίως από γυναίκες. Πράγματι, (Πίνακας 3.9) πάνω από το 90% των εργαζομένων εργάζονται σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με τη μερική απασχόληση να εντοπίζεται κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις του λιανικού εμπορίου. Η προσωρινή απασχόληση συγκεντρώνεται στις μεσαίες επιχειρήσεις υπηρεσιών, κυρίως λόγω του εποχικού χαρακτήρα επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό, ωστόσο στη βιομηχανία η προσωρινή απασχόληση υπερτερεί του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου. Και στους τρεις τομείς τα ποσοστά αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι υψηλά, υψηλότερα από τους αντίστοιχους

ευρωπαϊκούς μέσους.

Πάνω από το 70% των επιχειρήσεων και στους τρεις τομείς δηλώνει ότι απασχολεί το απαιτούμενο με βάση τις συνθήκες της αγοράς προσωπικό. Ωστόσο, μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις, που δεν έχουν ολοκληρώσει την αναδιάρθρωσή τους, εκτιμούν ότι διαθέτουν πλεονάζον προσωπικό κάτι που προοιωνίζεται απώλεια θέσεων εργασίας, ιδιαίτερα ατόμων με χαμηλές δεξιότητες. Σε κάθε περίπτωση πάντως η συνολική εικόνα δεν είναι κακή, με τις μεσοπρόθεσμες προβλέψεις των επιχειρήσεων να εμφανίζονται συγκρατημένα αισιόδοξες. Μόνο το 17% προβλέπει μείωση των απασχολούμενων έναντι 30% που «βλέπει» άνοδο, με την πλειοψηφία βέβαια να μην προγραμματίζει μεσοπρόθεσμα μεταβολές στο προσωπικό του. Η άνοδος θα είναι αισθητή στις υπηρεσίες και το λιανικό εμπόριο, ενώ στη βιομηχανία, όπου εντοπίζεται και το πλεονάζον προσωπικό, ενδεχομένως να υπάρξει και ελαφρά μείωση. Η δυναμική ανόδου της απασχόλησης πάντως είναι σαφώς ισχυρότερη στις μικρές επιχειρήσεις (<50 άτομα) και εξασθενεί όσο το μέγεθος της επιχείρησης μεγαλώνει, με εξαίρεση τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα.

Οι παράγοντες που στηρίζουν τις θετικές προβλέψεις για την απασχόληση - όπως και στις λοιπές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις - σχετίζονται με αντίστοιχα θετικές εκτιμήσεις για το *παρόν και προσδοκώμενο επίπεδο της ζήτησης*, παράγοντας που κυριαρχεί στις μεγάλες επιχειρήσεις κάθε τομέα. Αρκετές επιχειρήσεις (κυρίως βιομηχανικές) δηλώνουν ότι βρίσκονται σε φάση αναδιάρθρωσης και επέκτασης δραστηριοτήτων *εισάγοντας νέες τεχνολογίες ή νέα προϊόντα*, κάτι

2. Α.Τσακανίκας, Ε. Στάγγελ, "Έρευνα για την Απασχόληση και την Αγορά Εργασίας, 2004", Οικονομικά Θέματα IOBE, Νο 15, Νοέμβριος 2005.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10

Μεσοπρόθεσμες Προβλέψεις Μεταβολής Προσωπικού

(% επιχειρήσεων)

	Αύξηση	Μείωση	Καμία μεταβολή	Δ.Δ.
Βιομηχανία	25,5%	20,8%	53,7%	+4,7
Υπηρεσίες	33,6%	14,8%	51,6%	+18,8
Εμπόριο	32,9%	14,6%	52,5%	+18,3
ΣΥΝΟΛΟ	29,9%	17,4%	52,7%	+12,5

*Ο Δείκτης Διαφοράς αναφέρεται στις διαφορές ποσοστών των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι προγραμματίζουν αύξηση / μείωση προσωπικού
Πηγή: IOBE

το οποίο δημιουργεί ανάγκες σε νέο προσωπικό, υψηλότερου μάλιστα μορφωτικού επιπέδου.

Αντίθετα, για το 17% των επιχειρήσεων που προβλέπει μείωση του προσωπικού του, κυρίαρχος λόγος φαίνεται να είναι τα *χαμηλά περιθώρια κέρδους* που δημιουργεί η πίεση από τον *(διεθνή και εγχώριο) ανταγωνισμό* (ιδιαίτερα στο λιανικό εμπόριο), αλλά και το *υψηλό κόστος παραγωγής*. Ο έντονος ανταγωνισμός δεν επιτρέπει έτσι την προσαρμογή των τιμών για την κάλυψή του, με τη βαρύτητα του ανταγωνισμού να αυξάνεται όσο μεγαλώνει το μέγεθος των επιχειρήσεων. Από τα στοιχεία κόστους, σημαντικότερο φαίνεται να είναι το *μη μισθολογικό κόστος* (ιδιαίτερα σε βιομηχανία και υπηρεσίες, μεγάλο τμήμα των οποίων το θέτει ακόμα και πρωτεύον σε σημασία) και ακολουθούν *το μισθολογικό* και *τα λοιπά στοιχεία κόστους* (π.χ. κόστος κεφαλαίων). Οι αρνητικές προοπτικές για την *πορεία της ζήτησης*, προβάλλονται ως σημαντική αιτία περικοπών περισσότερο από τις μικρές επιχειρήσεις, ενώ οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αυτές είναι αποτέλεσμα και μίας διαδικασίας εξορθολογισμού και αναδιάρθρωσης της λειτουργίας τους.

Η γενική εικόνα όπως προκύπτει από την έρευνα επιβεβαιώνει τα φαινόμενα δυϊσμού της ελληνικής οικονομίας που έχουν επανειλημμένα αναφερθεί σε αντίστοιχες εκθέσεις του ΣΕΒ, με δύο διακριτές ομάδες επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως τομέα: από τη μια πλευρά, υπάρχει πλήθος ανταγωνιστικών επιχειρήσεων που δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα λειτουργίας και αποδοτικότητας, αναπτύσσεται, προβλέποντας βελτίωση της ζήτησης και διεύρυνση των δραστηριοτήτων του, με αποτέλεσμα να προγραμματίζει και αύξηση του αριθμού των εργαζομένων του για να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν – σαφώς όμως πιο ολιγάριθμες - μη ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, που αντιμετωπίζουν ήδη προβλήματα, όπως χαμηλά

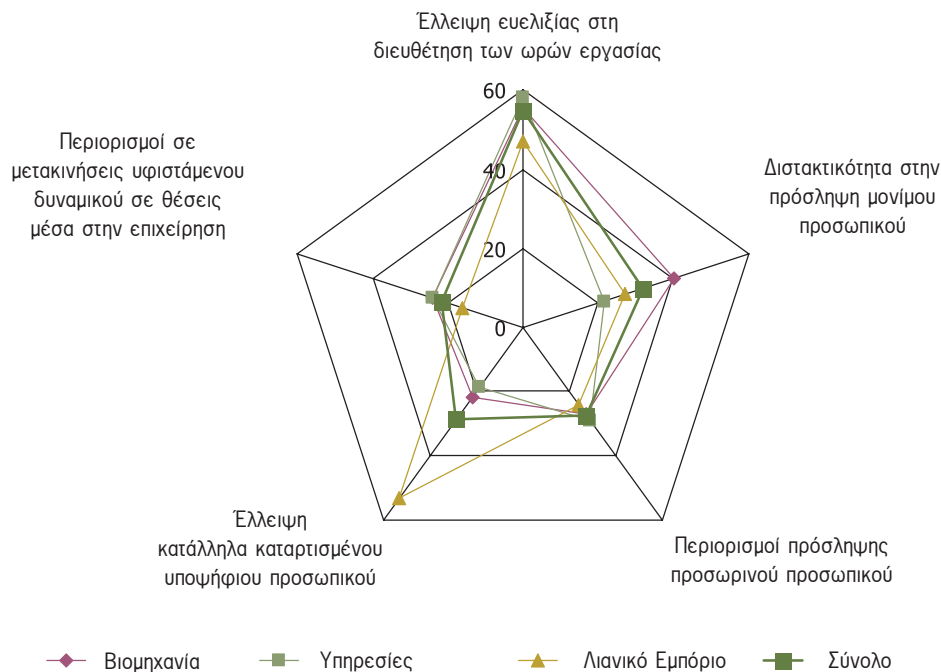
περιθώρια κέρδους και απώλειες μεριδίων λόγω της πίεσης από τον ανταγωνισμό. Για τις επιχειρήσεις αυτές το κόστος εργασίας θεωρείται πλέον υψηλό, επηρεάζει αρνητικά τις προοπτικές της απασχόλησης, με αποτέλεσμα να περιορίζουν το προσωπικό τους και να συρρικνώνονται. Για την ομάδα αυτή οι επιπτώσεις από ενδεχόμενη άνοδο του κόστους εργασίας θα είναι σαφώς αρνητικές, σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις της πρώτης κατηγορίας, οι οποίες μπορούν να αντιμετωπίσουν την άνοδο του κόστους με βελτιώσεις της παραγωγικότητας.

Σε ό,τι αφορά τις ακαμψίες στην αγορά εργασίας, δηλαδή τους παράγοντες εκείνους που δεν επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν έγκαιρα στις μεταβολές της ζήτησης με προσαρμογές του προσωπικού τους, πάνω από τις μισές επιχειρήσεις επισημαίνουν δυο παράγοντες, με ίδια περίπου βαρύτητα: α) την *έλλειψη ευελιξίας στη διευθέτηση των ωρών εργασίας* λόγω της *υφιστάμενης νομοθεσίας* και β) τη *διστακτικότητα στην πρόσληψη μόνιμου προσωπικού*, λόγω του *ύψους των αποζημιώσεων* σε ενδεχόμενη *απόλυση* αλλά και γενικά λόγω των *γραφειοκρατικών δυσχερειών πρόσληψης / απόλυσης*. Διαρθρωτικά πάντως, η διστακτικότητα στην πρόσληψη μόνιμου προσωπικού προβάλλεται εντονότερα από τις μικρότερες επιχειρήσεις, ειδικά στον τομέα της βιομηχανίας και του εμπορίου. Όσο όμως το μέγεθος των επιχειρήσεων μεγαλώνει, αυξάνει και η βαρύτητα / σημασία της διευθέτησης.

Μικρότερα ποσοστά επιχειρήσεων (30-40% του συνόλου) κρίνουν σημαντικά τα προβλήματα που δημιουργούνται κατά την *πρόσληψη προσωρινού προσωπικού*, κάτι που τις αποτρέπει από την προσφυγή σ' αυτήν τη μορφή απασχόλησης, ενώ υψηλή βαρύτητα στις *μετακινήσεις εντός της επιχείρησης* λόγω *απροθυμίας ή έλλειψης προσόντων* των εργαζομένων αποδίδεται κυρίως από επιχειρήσεις των υπηρεσιών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.5

Ακαμψίες Αγοράς Εργασίας ανά τομέα (συντελεστές σημαντικότητας)

Βαθμονόμηση συντελεστών: 0, όταν όλοι αξιολογούν τον παράγοντα ως μη σημαντικό, 50 όταν όλοι αξιολογούν τον παράγοντα ως σημαντικό και 100 όταν όλοι αξιολογούν τον παράγοντα ως πολύ σημαντικό.

Πηγή: IOBE

Τέλος, προβλήματα επισημαίνονται και στην πλευρά της προσφοράς, καθώς παρατηρείται *έλλειψη κατάλληλα καταρτισμένου υποψήφιου προσωπικού* (ιδιαίτερα στο λιανικό εμπόριο) δημιουργώντας στενότητες στην αγορά εργασίας, παράγοντας που μάλιστα στο ευρωπαϊκό περιβάλλον, αναδεικνύεται σε κυρίαρχη ακαμψία της αγοράς εργασίας.

Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι όπως καταγράφονται υψηλά ποσοστά επιχειρήσεων (~50%) που δηλώνουν ότι επηρεάζονται από τις συγκεκριμένες ακαμψίες, υπάρχουν αντίστοιχα ποσοστά επιχειρήσεων (ιδιαίτερα μάλιστα στη βιομηχανία) που κρίνουν ότι οι ακαμψίες αυτές δεν τις αφορούν. Σε κάθε περίπτωση πάντως ο βαθμός ευελιξίας της ελληνικής αγοράς εργασίας υστερεί του μέσου ευρωπαϊκού επιπέδου.

Σε ό,τι αφορά τις μεθόδους που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για να μεταβάλλουν τις εβδομαδιαίες ώρες λειτουργίας τους, αυτές διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τομέα και ως ένα βαθμό ανάλογα και με το μέγεθός τους. Στη βιομηχανία, ανεξαρτήτως μεγέθους, επιλέγεται κυρίως ο μηχανισμός της αυξομείωσης των υπερωριών, αν και η σημασία

της διεύθυνσης εντείνεται, όσο το μέγεθος των επιχειρήσεων μεγαλώνει. Στο λιανικό εμπόριο, αν και η πλειονότητα των επιχειρήσεων – και ειδικά οι μεσαίου μεγέθους (20-49 ατόμων) - επιλέγει επίσης την αυξομείωση των υπερωριών, τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα που απασχολούν τον κύριο όγκο των εργαζομένων, δηλώνουν μεγαλύτερη ευκολία στη μεταβολή τους αριθμού των εργαζομένων τους, ενώ τη διεύθυνση φαίνεται να επιλέγουν οι μικρές επιχειρήσεις (<19 ατόμων). Όλες οι επιχειρήσεις των υπηρεσιών, ανεξαρτήτως μεγέθους, φαίνεται να προτιμούν τη διεύθυνση του συνολικού χρόνου εργασίας. Προφανώς, αυτού του τύπου ευελιξία επιτυγχάνεται με άτυπες ρυθμίσεις και δεν συνδέεται με το ισχύον νομικό πλαίσιο, αφού αντίστοιχα ποσοστά διεύθυνσης έχουν καταγραφεί και στην προηγούμενη έρευνα (1999) όταν το θεσμικό πλαίσιο δεν προέβλεπε καμία δυνατότητα διεύθυνσης. Συνολικά πάντως, όσο μεγαλύτερη είναι η επιχείρηση, τόσο μεγαλώνει η συχνότητα προσφυγής στις υπερωρίες. Σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη, στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες οι ελληνικές επιχειρήσεις εμφανίζονται λιγότερο ευέλικτες σε σχέση με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές, ενώ στο εμπόριο η εικόνα αντιστρέφεται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11

Τρόποι Επίτευξης Ευελιξίας

(% του συνόλου των επιχειρήσεων, σταθμισμένα)

Τομέας	Αυξομείωση υπερωριών	Διευθέτηση συνολικού χρόνου εργασίας	Αυξομείωση αριθμού εργαζομένων
Βιομηχανία	42 (57)	20 (33)	27 (37)
Υπηρεσίες	22 (36)	39 (60)	17 (34)
Λιανικό Εμπόριο	28 (38)	48 (68)	54 (69)

Ποσοστό των επιχειρήσεων (επί του συνόλου του δείγματος) που αξιολόγησαν κάθε παράγοντα ως σημαντικό. Σε παρένθεση το συνολικό ποσοστό επιχειρήσεων που επιλέγει τον συγκεκριμένο παράγοντα, αθροίζοντας και την άποψη όσων σήμερα δεν έχουν τη δυνατότητα μεταβολής των ωρών λειτουργίας (πώς θα ήθελαν δηλαδή να το επιτυχάνουν)

3.5 Τιμές καταναλωτή

Εξελίξεις το 2005

Το 2005 οι τιμές καταναλωτή στην Ελλάδα κινήθηκαν σημαντικά ταχύτερα από το 2004, έχοντας στην ουσία επανέλθει στα επίπεδα του 2003. Πιο συγκεκριμένα ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός με βάση τον Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ), κινήθηκε στο 3,54%, σημαντικά δηλαδή ενισχυμένος σε σχέση το 2004 (2,9%), αλλά όχι όσο έντονα είχε προβλεφθεί στις αρχές του έτους. Υπενθυμίζεται ότι την άνοιξη του 2005 στις εαρινές προβλέψεις της η Ευρ. Επιτροπή, αλλά και διάφοροι φορείς, εκτιμούσαν άνοδο της τάξης του 4%, προεξοφλώντας μεγάλη πληθωριστική πίεση από την ανοδική πορεία των τιμών του πετρελαίου. Πράγματι, ολόκληρο το 2005 χαρακτηρίστηκε από μεγάλη άνοδο των τιμών του πετρελαίου, κάτι το οποίο επηρέασε τον ΓΔΤΚ, αφενός τεχνικά αφού διευρύνθηκε σημαντικά η απόσταση από τη βάση σύγκρισης (τιμές κατά το 2004), αφετέρου γιατί πολλαπλασιαστικά επηρέασε μια μεγάλη σειρά από αγαθά και υπηρεσίες. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι η τιμή του πετρελαίου Brent διεθνώς το 2004 διαμορφώθηκε περίπου στα 38\$/βαρέλι, ενώ το 2005 εκτιμάται ότι κινήθηκε στην περιοχή των 55\$. Σύμφωνα πάντως με την ΕΣΥΕ, αν οι τιμές των καυσίμων είχαν διατηρηθεί στα επίπεδα του 2004, τότε ο πληθωρισμός θα ήταν χαμηλότερος κατά μία ολόκληρη ποσοστιαία μονάδα.

Το β' εξάμηνο του 2005 ο ΓΔΤΚ κινήθηκε με ρυθμό 3,75%, σημαντικά ταχύτερα του α' εξαμήνου (3,33%). Μάλιστα μόνο το διάστημα Ιουλίου – Οκτωβρίου 2005 οι τιμές αυξήθηκαν με ρυθμό 3,8%, ενώ η μικρή υποχώρηση της τιμής του πετρελαίου τους δύο τελευταίους μήνες του έτους οδήγησε σε οριακή επιβράδυνση του δείκτη. Η συγκυρια-

κή αυτή επιβράδυνση του πληθωρισμού θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη, αμβλύνοντας περισσότερο τις πληθωριστικές πιέσεις, αν δεν περιοριζόταν η αντισταθμιστική επίδραση από τις τιμές στα νωπά οπωροκηπευτικά. Η διαρκής μείωσή τους για 1,5 χρόνο, που λειτουργούσε περιοριστικά για τον πληθωρισμό τερματίζεται, αφού οι τιμές τους αυξάνονται έστω και οριακά το δίμηνο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου. Ενδεικτικό της σημασίας του για την πορεία των τιμών είναι το γεγονός ότι ο Γενικός Δείκτης χωρίς τα οπωροκηπευτικά εμφανίζει επιτάχυνση το 2005 της τάξης του 4,0% έναντι 3,4% το 2004.

Συνοπτικά, σε επιμέρους αγαθά και υπηρεσίες μπορεί να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια του 2005, επιταχύνθηκαν έντονα οι τιμές στη *Στέγαση* (μέση αύξηση έτους 8,9% έναντι 4,8% το 2004) επηρεάζοντας έντονα τον συνολικό δείκτη, αφού αποτελούν σχεδόν το 12% αυτού. Σημαντική επιτάχυνση παρατηρήθηκε και στις τιμές των *Μεταφορών* (4,8% από 3,5% το προηγούμενο έτος) εξέλιξη που επηρέασε επίσης έντονα τον Δείκτη (13% αυτού). Αντίθετα, η κατηγορία *Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά*, που σταθμίζεται με υψηλότερο συντελεστή (18%), παρέμεινε στα ίδια επίπεδα (άνοδος 0,6% έναντι 0,5% το 2004). Επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης παρατηρείται στις ομάδες *Αλκοολούχα Ποτά και καπνός* (2,1% έναντι 4,7%), *Υγεία* (4,0% έναντι 4,6%), *Αναψυχή – Πολιτιστικές Δραστηριότητες* (1,9% έναντι 2,8%), *Εκπαίδευση* (4,1% έναντι 4,4%) και *Ξενοδοχεία – Εστιατόρια* (4,3% έναντι 3,2%). Τέλος, οι τιμές στην ομάδα των *Επικοινωνιών* παραμένουν πτωτικές, αλλά εντελώς πλέον οριακά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. (-0,4% έναντι -4,3% το 2004)

Η πορεία του δείκτη τιμών παραγωγού στη βιομηχανία ερμηνεύει ως ένα βαθμό την άνοδο του πληθωρισμού το 2005, αφού η άνοδος από 2,0% το 2004, το 2005 έφτασε το 7,5%.

Σε κλαδικό επίπεδο, η κύρια πηγή της ανόδου του δείκτη για το 2005 εντοπίζεται αναπόφευκτα στα προϊόντα διύλισης πετρελαίου (αύξηση 20,2% έναντι 8,5% το 2004), στην παραγωγή βασικών μετάλλων και στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος / φυσικού αερίου, κλάδοι που αποτελούν συνολικά το 30% του γενικού δείκτη. Την άνοδο αυτή αντισταθμίζει πάντως η σημαντική επιβράδυνση των τιμών παραγωγού στον κλάδο τροφίμων / ποτών, που είναι μόλις 2,7% έναντι 8,4% το 2004.

Σε σχέση με τους επιμέρους δείκτες που συνθέτουν τον ΓΔΤΚ, μπορεί να αναφερθεί ότι:

► Ο δείκτης τιμών αγαθών κινείται με ρυθμό 3,4% (έναντι 2,3% το 2004), αντιπροσωπεύοντας το 58% της μεταβολής του Γενικού Δείκτη. Σε σχέση με το 2004 καταγράφεται πάντως μία δομική διαφοροποίηση του δείκτη, αφού τότε πλειοψηφούσε ο δείκτης των υπηρεσιών (47% τα αγαθά). Πράγματι, ο δείκτης τιμών των υπηρεσιών αυξάνει μεν με ταχύτερο ρυθμό (3,7%) από τα αγαθά, επιβραδύνεται όμως οριακά σε σχέση με το 2004 (3,8%). Φαίνεται επομένως να έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η σύγκλιση των δύο δεικτών, αφού η σταδιακή αποκλιμάκωση των τιμών των αγαθών καταναλωτή μέχρι το 2004, ανακόπτεται και μετατρέπεται σε μία έντονα αυξητική πορεία στη συνέχεια, σε αντίθεση με τον δείκτη υπηρεσιών που, έστω και οριακά, επιβραδύνθηκε. Έτσι, ενώ το 2004 η διαφορά των δύο

δεικτών ξεπερνούσε τις 1,6 μονάδες πλέον αυτή δεν ξεπερνά τις 0,25 ποσοστιαίες μονάδες.

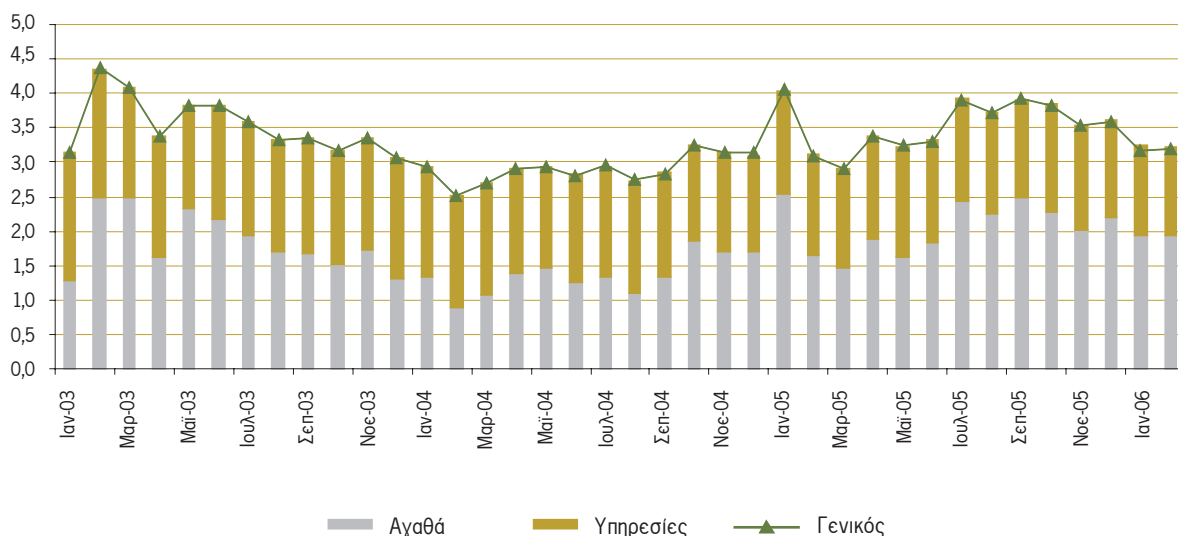
► Ο δομικός πληθωρισμός (που δεν περιλαμβάνει δηλαδή τα καύσιμα και τα νωπά οπωροκηπευτικά) επιβραδύνεται το 2005 στο 3,1%, έναντι 3,3% το 2004. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την έντονη επίδραση του παράγοντα των καυσίμων στην επιτάχυνση του δείκτη το 2005, αφού στα υπόλοιπα προϊόντα / υπηρεσίες που μετρώνται από την ΕΣΥΕ, οι αυξητικές τιμές έχουν, έστω και οριακά, επιβραδυνθεί το 2005. Η σχετικά συγκρατημένη άνοδος των τιμών κατά το 2005 είναι αποτέλεσμα και της πώσης του τζίρου των επιχειρήσεων που περιόρισε την μετακύλιση της αύξησης του ΦΠΑ και του έμμεσου κόστους από την άνοδο των τιμών του πετρελαίου, αλλά και των έμμεσων φόρων (ποτά, τσιγάρα) στις τελικές τιμές. Ταυτόχρονα βέβαια, η ιδιωτική κατανάλωση συνεχίζει να συντηρεί ισχυρή την εγχώρια ζήτηση, ωστόσο μία οριακή επιβράδυνσή της σε σχέση με το 2004, έχει ως αποτέλεσμα την άμβλυση της επίδρασής της στο δομικό πληθωρισμό.

► Ο ειδικός δείκτης καυσίμων κινείται αυξητικά το 2005 με μέσο ρυθμό της τάξης του 18% (7,7% το 2004) ενώ η συμβολή του στον πληθωρισμό έφτασε το 2005 τη μία ποσοστιαία μονάδα, όταν το 2004 ήταν μόλις 0,4. Αντίστοιχη είναι και η εικόνα στον ειδικό δείκτη ενέργειας, που σταθμίζεται άλλωστε με ελαφρά υψηλότερο συντελεστή

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.6

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Εξέλιξη Πληθωρισμού

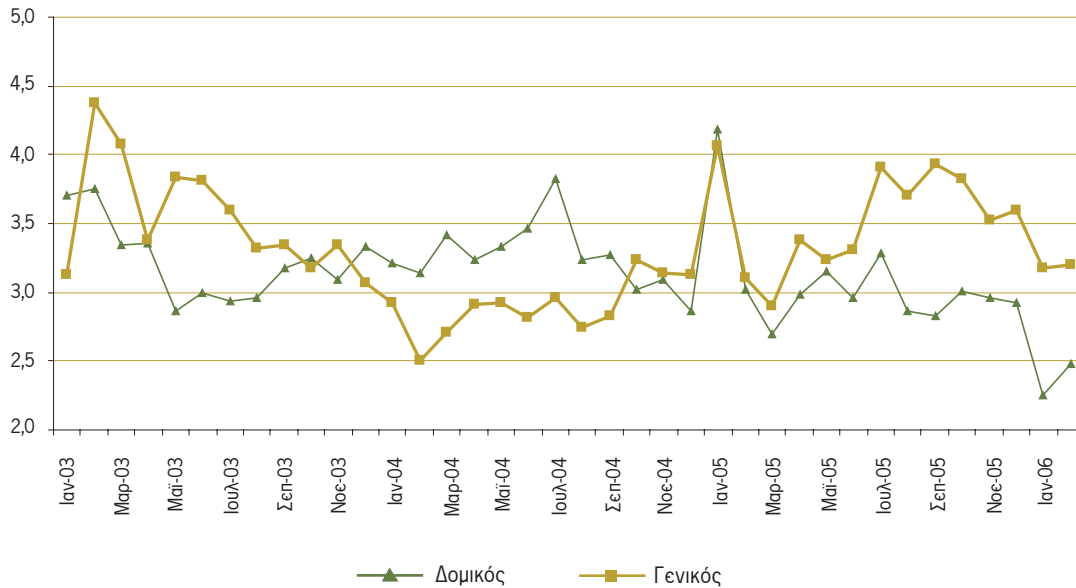

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.7

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Εξέλιξη Δομικού Πληθωρισμού

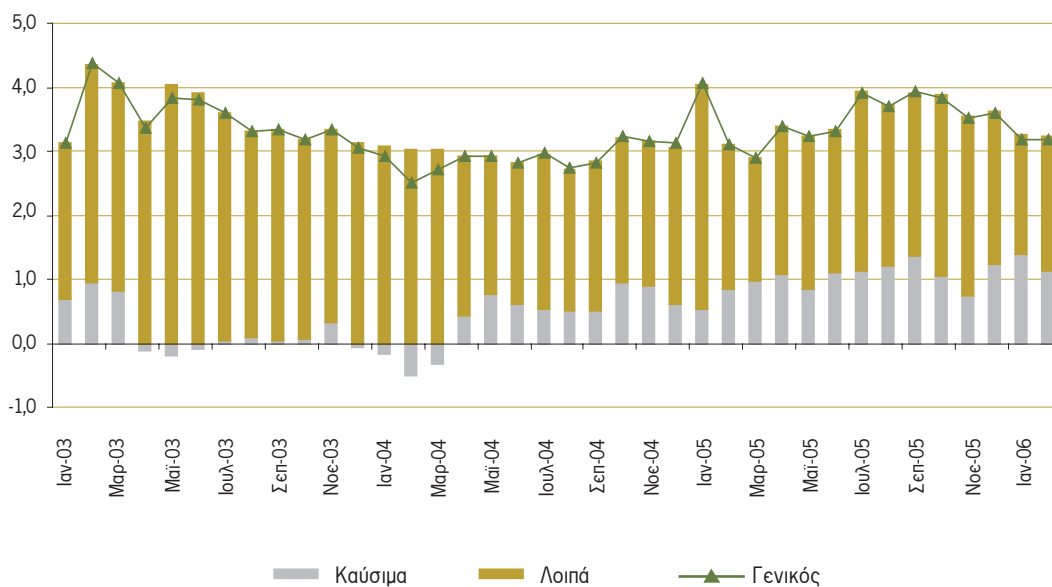

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.8

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Συμβολή των Καυσίμων στη Διαμόρφωση του Πληθωρισμού

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

στον γενικό δείκτη. Ο δείκτης οπωροκηπευτικών, αν και υποχωρεί ηπιότερα το 2005 σε σχέση με το 2004 (-7,5% έναντι -11,9%), συνεχίζει να δρα περιοριστικά στην άνοδο του ΓΔΤΚ. Αντίθετα, ο ειδικός δείκτης ΔΕΚΟ αυξάνεται με ρυθμό 2,0% (0,4% το 2004).

► Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Καταναλωτή – ο οποίος χρησιμοποιείται στις διεθνείς συγκρίσεις από την Ε.Ε. – εκτιμάται επίσης σε 3,5% για το 2005, ενισχυμένος σε σχέση με το 2004 (3,0%), συγκλίνοντας έτσι με τον ΓΔΤΚ. Ωστόσο, είναι φανερό ότι έχει ανακοπεί η διαδικασία σύγκλισης του εθνικού πληθωρισμού με τον ευρωπαϊκό μέσο, αφού το 2005 η Ελλάδα εμφανίζει έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς πληθωρισμού στην Ε.Ε και τον 3ο υψηλότερο στην Ευρωζώνη (πίσω από Λουξεμβούργο και Ισπανία). Άλλωστε, στο ευρωπαϊκό περιβάλλον (Ευρωζώνη, Ε.Ε), ο ρυθμός του πληθωρισμού κινείται σταθερά στην περιοχή του 2,1-2,2%, με αποτέλεσμα η διαφορά, η οποία είχε υποχωρήσει το 2004 κάτω από τη μία ποσοστιαία μονάδα, το 2005 να ανέρχεται πλέον σε 1,3 μονάδες. Οι αιτίες για αυτήν την απόκλιση δεν έχουν εκλείψει, καθώς τα ζητήματα ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων, ο αυξημένος εισαγόμενος πληθωρισμός λόγω και της περιορισμένης ανόδου (0,6%) του ευρώ έναντι του δολαρίου (10% το 2004) και

η ταχύτερη άνοδος του μισθολογικού και μη μισθολογικού κόστους εργασίας, σε σχέση ιδιαίτερα με ορισμένες χώρες χαμηλού κόστους από την Ευρωζώνη, δεν επέτρεψαν την παγίωση της συγκυριακής, όπως αποδείχθηκε, τάσης σύγκλισης.

Μεσοπρόθεσμες εκτιμήσεις

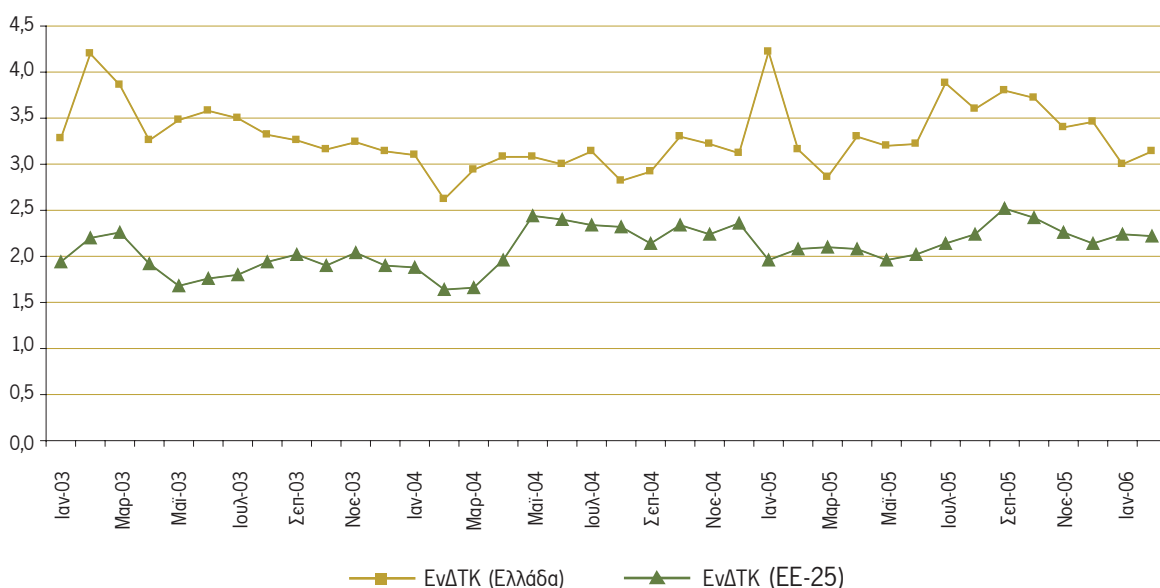
Από τα πρώτα στοιχεία για το 2006, προκύπτει επιβράδυνση του πληθωρισμού στο α' τρίμηνο στο 3,2%, εξέλιξη που είναι αρκετά πιθανό να χαρακτηρίσει τουλάχιστον το α' εξάμηνο του 2006 και ενδεχομένως ολόκληρο το έτος. Αν και η επιβράδυνση αυτή – ειδικά στο πρώτο δίμηνο - οφείλεται κυρίως σε τεχνικούς λόγους και πιο συγκεκριμένα στο χρονοισμό των εκπώσεων, είναι γεγονός ότι οι πολύ ανοδικές τιμές του πετρελαίου το 2005 έχουν δημιουργήσει μία υψηλή βάση σύγκρισης για το 2006. Αυτό σημαίνει ότι αν οι τιμές του πετρελαίου δεν αυξηθούν πολύ πάνω από την περιοχή των 60-65\$, τότε είναι αρκετά πιθανό ο πληθωρισμός να παραμείνει στα επίπεδα του 3,2. Στην αντίθετη περίπτωση, ο πληθωρισμός είναι ενδεχόμενο να υπερβεί τις παρούσες προβλέψεις.

Εκτός από το πετρέλαιο, σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.9

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Εξέλιξη Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή Ελλάδα και ΕΕ-25

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ΕΣΥΕ

πληθωρισμού θα έχουν οι εξελίξεις της νομισματικής πολιτικής που εφαρμόζει η ΕΚΤ. Μετά από περίπου 2,5 χρόνια σταθερότητας, η ΕΚΤ αποφάσισε σταδιακά την αύξηση του βασικού επιτοκίου από το 2% στο 2,5%, παρά τις αντίθετες απόψεις από την πλευρά της δημόσιας πολιτικής που ανησυχεί για την ασθενική ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η επιμονή του πληθωρισμού της Ευρωζώνης σε επίπεδα άνω του 2% και η πλεονάζουσα ρευστότητα προβάλλεται ως κύρια αιτία για αυτή την επιλογή. Κατά πάσα πιθανότητα η ΕΚΤ, έχει ξεκινήσει ένα κύκλο σταδιακών αυξήσεων – πολύ ηπιότερο πάντως σε σχέση με την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ -, που θα οδηγήσει στο τέλος του έτους σε επίπεδα ίσως και του 3%, υιοθετώντας μία περισσότερο περιοριστική πολιτική.

Πρέπει να αναφερθεί πάντως ότι μία αυξητική πορεία των επιτοκίων σε αυτή τη φάση ενδεχομένως να εξυπηρετεί την ελληνική οικονομία στην κατεύθυνση της συγκράτησης των πληθωριστικών πιέσεων. Η διατήρηση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και το 2005, σε ένα έτος όπου καταγράφεται υποχώρηση μάλιστα των δημόσιων επενδύσεων, ίσως να επιτρέπει την άσκηση μίας πιο περιοριστικής νομισματικής πολιτικής.

Από τους υπόλοιπους παράγοντες που αναμένεται να επηρεάσουν μεσοπρόθεσμα τον δείκτη μπορούν να αναφερθούν:

- ▮ Οι εξελίξεις στις τιμές του πετρελαίου και η ενδεχόμενη περαιτέρω απώλεια αντισταθμιστικής στήριξης από το ισχυρό ευρώ, αποτελούν γενικώς έναν αστάθμητο παράγοντα, που ωστόσο επηρεάζει πολύ έντονα την ελληνική οικονομία, σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι τις άλλες χώρες. Σύμφωνα με τις εξελίξεις κατά το πρώτο τρίμηνο του 2006 και τις προβλέψεις για την πορεία τους εντός του έτους, διαφαίνεται μία εικόνα ακόμα πιο υψηλών τιμών. Αυτό, πέραν των άμεσων επιπτώσεων στον πληθωρισμό ενδεχομένως να ανατρέψει και τις προβλέψεις για άλλα μεγέθη, οι οποίες έχουν διατυπωθεί με την υπόθεση ότι οι τιμές του πετρελαίου θα σταθεροποιηθούν στην περιοχή των 60\$ ανά βαρέλι (Επικαιροποιημένο ΠΣΑ).
- ▮ Η εισοδηματική πολιτική του 2006 για τις αυξήσεις των μισθών στο Δημόσιο τομέα κάτω από τον πληθωρισμό αναμένεται να λειτουργήσει επίσης περιοριστικά ως έναν βαθμό στον πληθωρισμό. Από την άλλη πλευρά, η νέα συμφωνία μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για την εθνική συλλογική σύμβαση εργασίας, κινείται πάνω από τον πληθωρισμό, ωστόσο αν συνοδευτεί με αύξηση της παραγωγικότητας μπορεί να έχει οριακή μόνο επίπτωση στο κόστος εργασίας. Γενικά πάντως, η συγκρατημένη

άνοδος των μισθών ενδεχομένως να οδηγήσει σε επιβράδυνση της αύξησης του κόστους εργασίας, σε συνέχεια της πορείας του 2005, με αντίστοιχα οφέλη για τον πληθωρισμό.

- ▮ Η εγχώρια ζήτηση θα παραμείνει ισχυρή και το 2006 στηρίζοντας την οικονομική ανάπτυξη, καθώς αναμένεται άνοδος των επενδύσεων μετά την – ως ένα βαθμό τεχνική – επιβράδυνση του 2005. Αλλωστε, η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία στηρίζεται στην καταναλωτική πίστη, θα παραμείνει ισχυρή, ίσως όμως οριακά επιβραδυνθεί. Αυτό είναι πιθανόν να συμβεί καθώς αφενός πληθαίνουν οι συστάσεις – ιδιαίτερα από την ΤτΕ - για συγκράτηση στη χορήγηση ειδικά καταναλωτικών δανείων, αφετέρου η άνοδος των επιτοκίων θα επηρεάσει σίγουρα σε ένα βαθμό τον ρυθμό δανεισμού.
- ▮ Ο σταθερά χαμηλότερος πληθωρισμός χωρών από τις οποίες η Ελλάδα πραγματοποιεί σημαντικό ύψους εισαγωγές, οι οποίες μάλιστα αναμένεται να διευρυνθούν περαιτέρω το 2006 στο 4,9% (έναντι 0,7% το 2005) θα συνεχίσει να λειτουργεί εξισορροπιστικά στις εγχώριες πληθωριστικές πιέσεις.
- ▮ Τέλος, είναι προφανές ότι εφόσον οι δημοσιονομικές εξελίξεις σχετικά με το έλλειμμα, η νέα αναθεώρησή του προς τα πάνω (4,5% το 2005), καθώς και η αποτελεσματικότητα στη συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών, δεν είναι ικανοποιητικές, ενδεχομένως να υπάρξουν πολιτικές αποφάσεις αύξησης της έμμεσης φορολογίας (π.χ. καύσιμα) ή άλλες αλλαγές που θα επηρεάσουν αυξητικά τον πληθωρισμό.

Από την πλευρά της προσφοράς, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών τους στο επόμενο διάστημα, όπως αυτές προκύπτουν από τις προβλέψεις των επιχειρήσεων στις μηνιαίες έρευνες οικονομικής συγκυρίας του IOBE, (α' τρίμηνο 2006) συγκλίνουν προς μία σταθερότητα τιμών. Πιο συγκεκριμένα:

- ▮ Περίπου το 74,4% των επιχειρήσεων προβλέπει για το αμέσως επόμενο διάστημα των 3-4 μηνών ότι οι τιμές θα παραμείνουν αμετάβλητες, οριακά μόνο ενισχυμένο σε σχέση με το 2005 (73%). Γενικά πάντως, ενώ το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αύξηση παραμένει στα ίδια επίπεδα με το α' τρίμηνο του 2005, περιορίζεται το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση με αποτέλεσμα να επιβραδύνει το σχετικό ισοζύγιο.
- ▮ Στη Βιομηχανία, το ποσοστό αυτών που προβλέπουν βραχυπρόθεσμα άνοδο τιμών παραμένει στην περιοχή του 21%, ωστόσο περιορίζεται το ποσοστό αυτών που αναμέ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.12

Προβλέψεις για τις Τιμές Προϊόντων / Υπηρεσιών στο επόμενο διάστημα 3-4 μηνών

(% επί του συνόλου των έγκυρων απαντήσεων)

Τομέας	% επιχειρήσεων που δηλώνει αύξηση		% επιχειρήσεων που δηλώνει μείωση		Διαφορά θετικών / αρνητικών ποσοστών	
	α' τρίμηνο 2005	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2005	α' τρίμηνο 2006	α' τρίμηνο 2005	α' τρίμηνο 2006
Βιομηχανία	21,2	20,9	6,6	4,1	14,6	16,8
Λιανικό Εμπόριο	22,0	22,3	6,6	4,7	15,3	17,6
Υπηρεσίες	20,3	22,0	4,3	3,0	15,9	19,0

Πηγή: IOBE

νων μείωση, με αποτέλεσμα το σχετικό ισοζύγιο να επιβαρύνεται. Όμως πρόκειται για τον τομέα με το υψηλότερο ποσοστό των επιχειρήσεων (75%) που προβλέπουν σταθερότητα, σημαντικά ενισχυμένο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2005 (72%)

- ▶ Παρόμοια εικόνα επικρατεί και στον τομέα του Λιανικού Εμπορίου, με το ισοζύγιο να επιβαρύνεται επίσης από τις επιμέρους μετατοπίσεις του δείγματος. Πάντως το ποσοστό αυτών που προβλέπει σταθερότητα αυξάνεται επίσης σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (73% έναντι 71,4% το 2005).
- ▶ Τέλος στις Υπηρεσίες, εντοπίζεται η πιο έντονη επιδείνωση του σχετικού ισοζυγίου, καθώς αυξάνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει βραχυπρόθεσμα άνοδο τιμών και ταυτόχρονα περιορίζεται το ποσοστό που προβλέπει μείωση. Έτσι η διαφορά των δύο ποσοστών είναι η μεγαλύτερη στους τρεις τομείς, με αποτέλεσμα οι υπηρεσίες να αποτελούν και πάλι την κυριότερη πηγή πληθωριστικών πιέσεων.

3.6 Αμοιβές, Κόστος Εργασίας και Παραγωγικότητα

Τα στοιχεία για τις αποδοχές των εργαζομένων, το μοναδιαίο κόστος εργασίας και την έννοια της παραγωγικότητας της εργασίας, ενώ αποτελούν σημαντικά διαρθρωτικά μεγέθη μιας οικονομίας και αποδίδουν εγγενή χαρακτηριστικά της, τα οποία μάλιστα χρησιμοποιούνται για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων τόσο από πλευράς δημόσιας πολιτικής, όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων, γενικά πάσχουν σε αξιοπιστία και εγκυρότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν

υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια δημοσίευμα της ΕΣΥΕ που να καταγράφει τις πράγματι καταβαλλόμενες αμοιβές στην οικονομία, όπως συνέβαινε προ του 1990 με την «Στατιστική της Εργασίας» η οποία έπαψε να εκδίδεται. Έτσι τα στοιχεία που εμφανίζονται ως αμοιβές είναι εκτιμήσεις, οι οποίες πράγματι δίδουν μία εικόνα, διέπονται όμως από αυξημένη αβεβαιότητα. Επιπροσθέτως, αρκετές φορές προκύπτουν μεθοδολογικές ασάφειες και διαφορετικοί τρόποι υπολογισμού τους, με αποτέλεσμα σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων εκτιμήσεων, παρόλο που εννοιολογικά αναφέρονται στο ίδιο μέγεθος. Συνεπώς πρέπει αυτές οι εκτιμήσεις να αντιμετωπίζονται πάντα με επιφύλαξη.

Στον Πίνακα 3.13 περιλαμβάνονται οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα παραπάνω μεγέθη για το σύνολο της οικονομίας, όπως αυτές διατυπώθηκαν στην τελευταία διαθέσιμη έκθεσή της (Autumn Forecasts). Οι εκτιμήσεις αυτές, οι οποίες στηρίζονται σε στοιχεία των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών, υποδηλώνουν ότι:

Οι ονομαστικές αποδοχές των εργαζομένων στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας κινήθηκαν και το 2005 στα ίδια επίπεδα με το 2004, παρουσιάζοντας άνοδο 6,2%. Πρόκειται για αύξηση σημαντικά ταχύτερη τόσο από τον πληθωρισμό, όσο και από τον ρυθμό ανόδου της παραγωγικότητας (ΑΕΠ ανά απασχολούμενο), ενώ σε ολόκληρη την περίοδο 2001-2005 η μέση αύξηση είναι της τάξης του 6,6%. Επιπροσθέτως, η επίδοση του 2004 είναι η υψηλότερη μεταξύ των 15 παλαιότερων μελών της Ε.Ε., ενώ υπερτερεί προφανώς από όλους τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους. Μπορεί πάντως να σημειωθεί η εκτιμώμενη επιβράδυνση του ανοδικού ρυθμού κατά το 2006, όταν στην υπόλοιπη Ευρώπη προβλέπεται έστω και οριακή επιτάχυνση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Ε. τις υψηλότερες αυξήσεις αποδοχών το 2005 στην Ευρώπη εμφανίζουν οι χώρες της Βαλτικής, ενώ τη χαμηλό-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.13

Αμοιβές, Κόστος Εργασίας και Παραγωγικότητα

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Μεγέθη	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Μέσος ετήσιος ρυθμός 2001-05
Ελλάδα							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	5,7	10,1	4,6	6,2	6,2	5,6	6,6
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	2,3	6,1	1,1	3,3	2,4	2,3	3,0
Παραγωγικότητα εργασίας (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / εργαζόμενους)	5,0	3,7	3,2	1,7	2,2	2,1	3,2
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας, (Σύνολο Οικονομίας) ²	0,7	6,1	1,3	4,5	3,9	3,4	3,3
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	-2,7	2,0	-2,1	0,8	0,2	0,2	-0,4
Ε.Ε. - 25							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	3,8	3,1	3,1	2,9	2,4	2,7	3,1
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	:	:	:	:	0,3	0,5	0,3
Παραγωγικότητα εργασίας (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / εργαζόμενους)	0,9	0,8	0,9	1,8	0,6	1,1	1,0
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας, (Σύνολο Οικονομίας) ²	2,9	2,3	2,1	1,1	1,8	1,5	2,0
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	0,5	-0,2	-0,1	-0,8	-0,1	-0,3	-0,1
Ε.Ε. - 15							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	3,2	2,9	3,1	2,8	2,3	2,5	2,9
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	0,7	1,1	1,1	1,0	0,2	0,4	0,8
Παραγωγικότητα εργασίας (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / εργαζόμενους)	0,5	0,5	0,7	1,6	0,5	1,0	0,8
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας, (Σύνολο Οικονομίας) ²	2,7	2,4	2,3	1,1	1,8	1,6	2,1
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	0,4	-0,1	0,2	-0,7	0,0	-0,3	0,0
Ευρωζώνη							
Αποδοχές εργαζομένων (κατά κεφαλήν)	2,7	2,7	2,6	2,4	1,8	2,0	2,4
Πραγματικές κατά κεφαλήν αποδοχές εργαζομένων ¹	0,1	0,8	0,7	0,5	-0,3	-0,1	0,4
Παραγωγικότητα εργασίας (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές / εργαζόμενους)	0,3	0,3	0,5	1,4	0,3	0,7	0,6
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας, (Σύνολο Οικονομίας) ²	2,3	2,5	2,1	0,9	1,5	1,3	1,9
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας ³	0,0	0,0	0,1	-0,9	-0,3	-0,4	-0,2

1. Για τον αποπληθωρισμό χρησιμοποιήθηκε ο αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης

2. Αποδοχές εργαζομένων κατά άτομο προς κατά κεφαλήν παραγωγικότητα εργασίας, ορισμένο ως ΑΕΠ ανά συνολική απασχόληση

3. Ονομαστικό μοναδιαίο κόστος εργασίας προς τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ

Πηγή: European Commission, Autumn Forecasts 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.14**Εξέλιξη Κατώτατων Μισθών/Ημερομισθίων ΕΓΣΣΕ & Τιμών Καταναλωτή 1999-2005**

(επίπεδα 31/12 κάθε έτους)

Έτος	Ημερομίσθιο		Μισθός		Μεταβολή Τιμών
	€	% μεταβολή	€	% μεταβολή	
1998	19,05		425,24		
1999	19,67	3,22%	438,95	3,22%	2,7%
2000	20,51	4,28%	457,66	4,26%	3,9%
2001	21,19	3,32%	472,89	3,33%	3,0%
2002	22,35	5,50%	498,86	5,49%	3,4%
2003	23,29	4,19%	519,87	4,21%	3,1%
2004	25,01	7,39%	559,98	7,72%	3,1%
2005	26,41	5,60%	591,18	5,57%	3,6%
2006	27,96	5,88%	625,97	5,88%	
2007	29,39	5,10%	657,89	5,10%	

Πηγή: ΕΣΥΕ, ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ΕΓΣΣΕ

τερη επίδοση εμφανίζει η Γερμανία, με μηδενική αύξηση.

Από την άλλη πλευρά, η άνοδος των πραγματικών αποδοχών φαίνεται να επιβραδύνεται το 2005 στο 2,4% (έναντι 3,3% το 2004), παραμένει όμως σημαντικά ταχύτερη σε σχέση με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους. Έτσι η μέση άνοδος της πενταετίας παραμένει στην περιοχή του 3%, όταν οι λοιπές ευρωπαϊκές οικονομίες κινούνται με ένα μέσο ρυθμό κάτω από 1%. Στην Ευρωζώνη μάλιστα κατά το 2005 καταγράφεται συνολικά μέση μείωση των πραγματικών αποδοχών των εργαζομένων, καθώς πέντε χώρες καταγράφουν πραγματικές μειώσεις αποδοχών (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Ολλανδία και Αυστρία).

Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν αντίστοιχα το κόστος εργασίας. Έτσι, το μοναδιαίο κόστος εργασίας, μετά τη μεγάλη επιτάχυνση του 2004, εμφανίζει ηπιότερη άνοδο της τάξης του 3,9%, πάντα όμως υπερδιπλάσια από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς μέσους όρους και παρά το γεγονός ότι στην υπόλοιπη Ευρώπη καταγράφεται επιτάχυνση του κόστους. Επιβεβαιώνεται έτσι και πάλι μία από τις αιτίες για τις πιέσεις που δέχεται η ελληνική ανταγωνιστικότητα, αφού το κόστος ανά μονάδα προϊόντος συνεχίζει να αυξάνεται ταχύτερα από το υπόλοιπο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά όμως το πραγματικό μοναδιαίο κόστος εργασίας φαίνεται να συγκλίνει το 2005 με την ευρωπαϊκή εικόνα, καθώς αυτό επιβραδύνθηκε στο 0,2% (έναντι 0,8% το 2004), όταν στην υπόλοιπη Ευρώπη περιορίζεται οριακά. Μάλιστα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός για την περίοδο 2001-2005 είναι πτωτικός (-0,4%) στα επίπεδα περίπου της Ευρωζώνης και

μεγαλύτερος από τη μέση τιμή στην ΕΕ-15.

Τέλος, η παραγωγικότητα εργασίας – αν αυτή εκτιμηθεί με βάση το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ανά εργαζόμενο - αυξάνεται το 2005 με ρυθμό 2,2% (έναντι 1,7% το 2004), ενώ για ολόκληρη την περίοδο 2001-2006 εκτιμάται ότι αυξήθηκε με μέσο ρυθμό της τάξης του 3,0%. Ωστόσο, ο ανοδικός ρυθμός της παραγωγικότητας σταδιακά φαίνεται να επιβραδύνεται και δεν δείχνει να μπορεί να προσεγγίσει τα επίπεδα άνω του 3% που εμφάνιζε την περίοδο 2001-2003. Σε κάθε πάντως περίπτωση, η επίδοση της Ελλάδας συνεχίζει να υπερτερεί σημαντικά των ευρωπαϊκών μέσων, αφού το 2005 εμφανίζει τον υψηλότερο ρυθμό στην Ευρωζώνη, κάτι το οποίο προβλέπεται να επαναληφθεί και το 2006. Σημειώνεται ωστόσο ότι ένα μέρος της ανόδου της παραγωγικότητας οφείλεται στον χαμηλό ρυθμό ανόδου της απασχόλησης, σε μία περίοδο ταχείας οικονομικής ανάπτυξης.

Ουσιαστική ένδειξη για την πορεία των αμοιβών στην οικονομία αποτελεί και η εξέλιξη των κατώτατων μισθών / ημερομισθίων, τα οποία αφενός αφορούν ένα μεγάλο αριθμό εργαζομένων και αφετέρου επιδρούν στη διαμόρφωση των μέσων μισθών, επηρεάζοντας αλυσιδωτά κλαδικές, ομοιοπαγγελματικές και επιχειρησιακές συμβάσεις. Στον Πίνακα 3.14 αποτυπώνεται η εξέλιξη των κατώτατων ημερομισθίων και του βασικού μισθού κατά τη διάρκεια της περιόδου 1999-2005, όπως αυτές έχουν προκύψει μετά τις διαπραγματεύσεις εργοδοτών και εργαζομένων αλλά και τις προβλεπόμενες αυξήσεις της περιόδου 2006-2007, σύμφωνα

με τη νέα διετή συλλογική σύμβαση που υπογράφηκε τον Απρίλιο του 2006. Από τον πίνακα γίνεται φανερό η συστηματική αύξηση σε επίπεδα άνω του πληθωρισμού, με μέση διαφορά άνω των δύο ποσοστιαίων μονάδων ανά έτος τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Εκτιμάται μάλιστα μία σωρευτική αποπληθωρισμένη αύξηση των κατώτατων ημερομισθίων κατά 8% την τετραετία 2001-2005.

Σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη των 25, η Ελλάδα με το συγκεκριμένο επίπεδο κατώτατων μισθών ανήκει σε ένα σύνολο χωρών που περιλαμβάνει την Ισπανία και Πορτογαλία από τα παλαιά μέλη μαζί με τη Μάλτα και τη Σλοβενία από τα νέα μέλη.

3.7 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Σύμφωνα με τον καινούριο τρόπο καταγραφής του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών³, το 2005 το έλλειμμα διευρύνθηκε σημαντικά κατά 3,6 δισ. € από το 2004 και διαμορφώθηκε σε 14,05 δισ. € (το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είναι υψηλότερο κατά 34% λόγω και της νέας παρουσίασης, αφού πλέον δεν περιλαμβάνει το σημαντικό πλεονασματικό ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων). Έτσι, αντιστοιχεί πλέον στο 7,8% του ΑΕΠ, έναντι 6,3% το 2004 και 7,2% το 2003. Εάν όμως δεν ληφθεί υπόψη το ισοζύγιο των πλοίων, το έλλειμμα ανέρχεται στο 7,4% του ΑΕΠ το 2005 (έναντι 6,3% και 7,3% το 2004 και 2003 αντίστοιχα). Η αρνητική εξέλιξη του ελλείμματος οφείλεται κυρίως, στην αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, λόγω διόγκωσης του ελλείμματος του ισοζυγίου καυσίμων, το οποίο επηρεάστηκε έντονα από την άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου⁴, στην επιδείνωση του ισοζυγίου εισοδημάτων, λόγω των αυξημένων καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη και τέλος, στον περιορισμό του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών μεταβιβάσεων, τόσο λόγω της αύξησης των ακαθάριστων πληρωμών της γενικής κυβέρνησης προς την ΕΕ, όσο και εξαιτίας της κάμψης των καθαρών εισπράξεων των λοιπών τομέων (κυρίως μεταναστευτικών εμβασμάτων). Η άνοδος του πλεονάσματος του

ισοζυγίου υπηρεσιών, κυρίως λόγω της αύξησης των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές και μεταφορικές υπηρεσίες, ήταν αρκετά μικρή για να αντισταθμίσει ουσιαστικά τις ανωτέρω αρνητικές μεταβολές.

Πιο αναλυτικά, η διεύρυνση του συνολικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου (με καύσιμα και πλοία) κατά 8,3% οφείλεται πρωτίστως στην αύξηση των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων και, δευτερευόντως, στο έλλειμμα 722 εκατ. € του ισοζυγίου των πλοίων, έναντι πλεονάσματος 136 εκατ. € το 2004, λόγω αγορών νέων πλοίων από το εξωτερικό σε μια προσπάθεια μείωσης του μέσου όρου ηλικίας του ελληνικού στόλου. Οι παραπάνω αρνητικές μεταβολές αντισταθμίστηκαν μόνο εν μέρει από τη μείωση κατά 4,1% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου χωρίς καύσιμα και πλοία, αφού οι μεν εξαγωγές των «λοιπών» αγαθών επιταχύνθηκαν κατά 5,34%, οι δε αντίστοιχες εισαγωγές μειώθηκαν κατά 1,1%.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών παραμένει περίπου στα περσινά επίπεδα και εμφανίζει ρυθμό αύξησης μόλις 1,49%, 23 φορές βραδύτερο από τον αντίστοιχο (34,42%) του 2004. Η σημαντική αυτή επιβράδυνση οφείλεται στην περιορισμένη αύξηση των εισπράξεων κατά 3% (έναντι 25% το 2004), αφού εξαιτίας της συνεχιζόμενης μείωσης των ναύλων στις διεθνείς ναυλαγορές, οι καθарές εισπράξεις από μεταφορικές υπηρεσίες το 2005 περιορίστηκαν σε αύξηση μόνο 55 εκατ. €, όταν το 2004 η αύξηση άγγιζε τα 2,9 δισ. €. Θετική επίδραση στο πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών επέφεραν οι αυξημένες, κατά 553 εκατ. € σε σχέση με το 2004, καθарές εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες (ταξιδιωτικές δαπάνες στην Ελλάδα από μη κατοίκους μείον τις δαπάνες στο εξωτερικό από κατοίκους της Ελλάδας), ενώ στις αρνητικές συμβολές καταγράφεται μόνο η αύξηση κατά 377 εκατ. € των καθαρών πληρωμών για «λοιπές» υπηρεσίες.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων αυξήθηκε κατά 30,7%, καταρχάς λόγω της συνεχιζόμενης αύξησης του ποσού παλαιών και νέων ομολογιακών εκδόσεων του Δημοσίου, το οποίο διακρατείται από μη κατοίκους και κατά δεύτερον, λόγω της αύξησης των τοποθετήσεων ξένων κεφαλαίων σε μετοχές του Χρηματιστηρίου Αθηνών, με αποτέλε-

3. Οι μεταβιβατικές πληρωμές / εισπράξεις διακρίνονται ανάλογα με τον σκοπό τους σε τρέχουσες (αποβλέπει σε ενίσχυση του εισοδήματος) και κεφαλαιακές (αύξηση κεφαλαιακού αποθέματος αποδέκτη). Έτσι το ισοζύγιο μεταβιβάσεων χωρίζεται σε δύο μέρη, με το ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων να εντάσσεται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων να αποτελεί ξεχωριστή ενότητα. Έτσι το αλγεβρικό άθροισμα του νέου ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων αντιστοιχεί στο «παλιό» ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Επομένως, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών με τη νέα παρουσίαση είναι υψηλότερο από ότι στην παλιά, αφού δεν περιλαμβάνει το σημαντικό πλεονασματικό ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων.

4. Οι ακαθάριστες πληρωμές για εισαγωγές καυσίμων αυξήθηκαν κατά 46,7% και η μέση τιμή του αργού πετρελαίου σε ευρώ ήταν αυξημένη κατά 46,2% το 2005 σε σχέση με το 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15
Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών

	Εκατ. €			Ετήσιες % μεταβολές	
	2003	2004	2005	2004/2003	2005/2004
I ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A + I.B + I.Γ + I.Δ)	-11044,107	-10453,092	-14047,465	-5,35	34,39
I.A ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-22643,464	-25435,752	-27546,902	12,33	8,30
ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-4035,8	-4511,1	-6629,2	11,78	46,95
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-18607,664	-20924,652	-20917,702	12,45	-0,03
ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	136,3	135,6	-722,29	-0,51	-
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα και πλοία	-18743,964	-21060,252	-20195,412	12,36	-4,11
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	11113,596	12653,285	14200,871	13,85	12,23
Καύσιμα	1280,7	1544,7	2257,7	20,61	46,16
Πλοία (εισπράξεις)	260,5	1291,4	1602,15	395,74	24,06
Λοιπά αγαθά	9572,3958	9817,1849	10341,021	2,56	5,34
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	33757,06	38089,037	41747,773	12,83	9,61
Καύσιμα	5316,5	6055,8	8886,9	13,91	46,75
Πλοία (πληρωμές)	124,2	1155,8	2324,44	830,60	101,11
Λοιπά αγαθά	28316,36	30877,437	30536,433	9,04	-1,10
I.B ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	11506,463	15467,037	15 698,123	34,42	1,49
I.B.1 Εισπράξεις	21430,342	26742,523	27560,498	24,79	3,06
Ταξιδιωτικό	9495,3	10347,8	11036,5	8,98	6,66
Μεταφορές	9569,7796	13307,048	13871,427	39,05	4,24
Λοιπές υπηρεσίες	2365,262	3087,6749	2652,5715	30,54	-14,09
I.B.2 Πληρωμές	9923,8781	11275,486	11862,376	13,62	5,21
Ταξιδιωτικό	2136	2310,4	2445,7	8,16	5,86
Μεταφορές	4923,6068	5728,2336	6237,6912	16,34	8,89
Λοιπές υπηρεσίες	2864,2713	3236,8527	3178,9844	13,01	-1,79
I.Γ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-3755,8	-4113,3893	-5376,0974	9,52	30,70
I.Γ.1 Εισπράξεις	2256,841	2470,6034	2873,4953	9,47	16,31
Αμοιβές, μισθοί	337,238	279,97754	287,07733	-16,98	2,54
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	1919,603	2190,6259	2586,418	14,12	18,07
I.Γ.2 Πληρωμές	6012,641	6583,9927	8249,5927	9,50	25,30
Αμοιβές, μισθοί	169,922	188,88731	219,83133	11,16	16,38
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	5842,719	6395,1054	8029,7614	9,45	25,56
I.Δ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	3848,694	3629,0124	3177,4118	-5,71	-12,44
I.Δ.1 Εισπράξεις	6424,904	6356,0444	6876,4373	-1,07	8,19
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	4147,582	4080,295	4615,4612	-1,62	13,12
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	2277,322	2275,7494	2260,9761	-0,07	-0,65
I.Δ.2 Πληρωμές	2576,21	2727,032	3699,0254	5,85	35,64
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	2153,768	2216,7561	2921,44	2,92	31,79
Λοιποί τομείς	422,442	510,27595	777,58544	20,79	52,39
II ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (II.1 - II.2)	1239,427	2386,0896	2048,5703	92,52	-14,15
II.1 Εισπράξεις	1392,486	2618,2865	2324,899	88,03	-11,21
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	1227,389	2463,9225	2137,1023	100,75	-13,26
Λοιποί τομείς	165,097	154,36396	187,79665	-6,50	21,66
II.2 Πληρωμές	153,059	232,19686	276,32868	51,70	19,01
Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	15,506	69,830976	22,916423	350,35	-67,18
Λοιποί τομείς	137,553	162,36588	253,41226	18,04	56,07
III ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I + II)	-9804,6798	-8067,0025	-11998,894	-17,72	48,74

* (+) καθαρή εισροή, (-) καθαρή εκροή

** (+) μείωση, (-) αύξηση

*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα" και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15 (συνέχεια)

Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών

	Εκατ. €			Ετήσιες % μεταβολές	
	2003	2004	2005	2004/2003	2005/2004
IV ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (IV.A + IV.B + IV.Γ + IV.Δ)	9663,6805	7833,998	12306,596	-18,93	57,09
IV.A ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	544,65452	599,59382	-979,03094	10,09	-
Κατοίκων στο εξωτερικό	-41,245478	-488,80667	-766,7005	1085,12	56,85
Μη κατοίκων στην Ελλάδα	585,9	1088,4005	-212,33044	85,77	-
IV.B ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	12333,95	13727,493	7322,6081	11,30	-46,66
Απαιτήσεις	-8737,895	-11489,396	-18459,711	31,49	60,67
Υποχρεώσεις	21071,845	25216,889	25782,319	19,67	2,24
IV.Γ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	-7623,924	-9104,0887	5914,0188	19,41	-
Απαιτήσεις	-4034,526	-6215,7382	-6301,4733	54,06	1,38
Υποχρεώσεις	-3589,398	-2888,3505	12215,492	-19,53	-
(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	-2618,402	-1027,37	-446,957	-60,76	-56,50
IV.Δ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	4409	2611	49	-40,78	-98,12
V ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (I + II + IV + V = 0)	140,99923	233,0045	-307,7016	65,25	-
ΥΨΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (τέλος περιόδου)***	4605,0	1994,0	1945,0	-56,70	-2,46

* (+) καθαρή εισροή, (-) καθαρή εκροή

** (+) μείωση, (-) αύξηση

*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα" και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

σμα την αύξηση του συνολικού ποσού των μερισμάτων που καταβάλλονται σε μη κατοίκους.

Τέλος, η μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά 12,44% σε σχέση με το 2004, οφείλεται στη μεγαλύτερη κατά 18,7 ποσοστιαίες μονάδες αύξηση των ακαθάριστων τρεχουσών πληρωμών της γενικής κυβέρνησης προς την ΕΕ, έναντι των αντίστροφων ακαθάριστων τρεχουσών μεταβιβάσεων.

Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων

Το 2005, το πλεόνασμα του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων – το οποίο δεν περιλαμβάνεται πλέον στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών - μειώθηκε κατά 14,15% και διαμορφώθηκε στα 2 δισ. €. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλα τη μείωση των καθαρών μεταβιβάσεων πόρων (τρεχουσών και κεφαλαίου) της ΕΕ προς τη γενική κυβέρνηση, από 4,3 δισ. € το 2004 σε 3,8 δισ. € το 2005.

Τώρα, με βάση την παλαιά μέθοδο παρουσίασης, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων παρουσίασε έλλειμμα περίπου 12 δισ. € το 2005, ενισχυμένο κατά 48,7% σε σχέση με το 2004.

Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών

Το 2005, το πλεόνασμα του ισοζυγίου χρηματοοικονομικών συναλλαγών εμφάνισε άνοδο της τάξης του 57%, έναντι μείωσης (κατά 19%) το 2004. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στις «λοιπές» επενδύσεις, όπου σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους 5,9 δισ. €, αφού η τοποθέτηση ξένων κεφαλαίων (12,2 δισ. €) σε καταθέσεις και repos στην Ελλάδα ήταν περίπου διπλάσια της αντίστοιχης των Ελλήνων επενδυτών στο εξωτερικό (6,3 δισ. €).

Στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, η εισροή κεφαλαίων από ξένους επενδυτές για τοποθετήσεις σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου (20,7 δισ. €) και ελληνικές μετοχές (5,1 δισ.

€) υπεραντιστάθμισε τις τοποθετήσεις των Ελλήνων επενδυτών σε ξένα ομόλογα (14,3 δισ. €), έντοκα γραμμάτια (2,4 δισ. €) και μετοχές (1,8 δισ. €).

Στον αντίποδα, οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εκροή ύψους 979 εκατ. € (όταν το 2004 ήταν καθαρή εισροή 600 εκατ. €), κυρίως λόγω της αύξησης των επενδύσεων στο εξωτερικό από κατοίκους κατά 56,85% (αφορά κυρίως στην επέκταση ελληνικών τραπεζών στα Βαλκάνια) και δευτερευόντως, λόγω της καθαρής εκροής κεφαλαίων ύψους 212 εκατ. € που εμφάνισαν οι ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα, αναδεικνύοντας την χαμηλού βαθμού προσέλκυση ξένων επενδύσεων από την ελληνική οικονομία.

Τέλος, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα μειώθηκαν κατά 49 εκατ. € στη διάρκεια του 2005 και διαμορφώθηκαν σε 1,9 δισ. € στο τέλος του έτους.

3.8 Ανταγωνιστικότητα: Η Ετήσια Έρευνα του WEF

Από το σύνολο των εκθέσεων των διεθνών οργανισμών των τελευταίων ετών διαμορφώνεται μία εικόνα που εμφανίζει την ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας σε χαμηλά επίπεδα, καθώς οι ενέργειες και τα μέτρα που λαμβάνονται δεν φέρνουν αποτελέσματα ικανά να υπεραντισταθμίσουν την αντίστοιχη πρόοδο άλλων κρατών. Γιατί δεν αρκεί για την Ελλάδα απλώς να βελτιώνει κάποιες από τις διαστάσεις που συνθέτουν την έννοια της ανταγωνιστικότητας, αλλά πρέπει να τις βελτιώνει ταχύτερα απ' ό,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες, δυνητικά ή και ουσιαστικά ανταγωνίστριες με αυτήν. Οι προβληματισμοί αυτοί αναζωπυρώνονται κάθε χρόνο από τις εκθέσεις που δημοσιεύονται διεθνώς. Μία από αυτές είναι του World Economic Forum (WEF), τα αποτελέσματα της οποίας συνοψίζονται στα παρακάτω.

Η πορεία της ανταγωνιστικότητας παρακολουθείται από το WEF μέσω τριών σύνθετων δεικτών και πιο συγκεκριμένα από:

α) **τον δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη** (Growth Competitiveness Index) που περιλαμβάνει κυρίως παράγοντες του μακροοικονομικού περιβάλλοντος και της συνολικής οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας. Οι τρεις βασικοί πυλώνες αυτού του δείκτη είναι η ποιότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, οι δημόσιοι θεσμοί και η τεχνολογική ετοιμότητα της χώρας.

β) **τον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας**

(Business Competitiveness Index), που αναφέρεται περισσότερο σε στοιχεία του μικροοικονομικού περιβάλλοντος, όπως η λειτουργία και η στρατηγική των επιχειρήσεων, η ποιότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου μιας χώρας και η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

γ) **τον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας** (Global Competitiveness Index) που διαμορφώνεται από ένα κατάλληλα σταθμισμένο συνδυασμό τόσο μικροοικονομικών, όσο και μακροοικονομικών παραγόντων.

Σύμφωνα με την έρευνα του 2005-2006, η Ελλάδα σημειώνει μια μικρή βελτίωση στο **δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας** (από την 51η στην 47η θέση). Ωστόσο, παρά τις επιμέρους βελτιώσεις που όντως εντοπίζονται σε ορισμένους παράγοντες, η άνοδος αυτή είναι ως ένα βαθμό τεχνική και προκύπτει λόγω διαφορετικής στάθμισης που εφαρμόζεται για την Ελλάδα το 2005. Πιο συγκεκριμένα, το 2005 η Ελλάδα κατατάσσεται στο αναπτυξιακό στάδιο που στηρίζεται στη βελτίωση της καινοτομικής συμπεριφοράς και όχι στο αμέσως προγενέστερο, όπου μεγαλύτερο βάρος είχε η βελτίωση της αποδοτικότητάς της. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η συνολική βαθμολογία της να επηρεάζεται περισσότερο από την επίδοσή της στην καινοτομικότητα και την επιχειρηματικότητα, όπου πράγματι επιτυγχάνει καλύτερες επιδόσεις και λιγότερο από τη μακροοικονομική σταθερότητα και τους θεσμούς, κάτι που δρα καθοριστικά στην άνοδο αυτή (σε 117 μάλιστα χώρες έναντι 104 το 2004).

Από την άλλη πλευρά στους δύο βασικούς σύνθετους δείκτες ανταγωνιστικότητας τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται: Στον δείκτη **ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη** σημειώνεται σημαντική επιδείνωση κατά εννέα θέσεις (από την 37η στην 46η). Στον δείκτη **επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας** παρατηρείται σταθερότητα, με οριακή μόνο άνοδο κατά μία θέση (από την 41η θέση στην 40η το 2005), η οποία όμως μπορεί να θεωρηθεί σχετική βελτίωση με δεδομένη και την αύξηση του αριθμού των χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα. Αναλυτικότερα, η πορεία κάθε δείκτη παρατίθεται στα διαγράμματα 3.11 & 3.12.

Πέρα όμως από τις διεθνείς κατατάξεις, οι οποίες έχουν τη σημασία τους αλλά και αδυναμίες, ενδιαφέρον παρουσιάζει η επισήμανση των παραγόντων που δρουν θετικά ή αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα, η ανάδειξη δηλαδή των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της Ελλάδας. Η επισήμανση αυτών των παραγόντων βοηθά σημαντικά στην υιοθέτηση στοχευμένων πολιτικών για την ανταγωνιστικότητα.

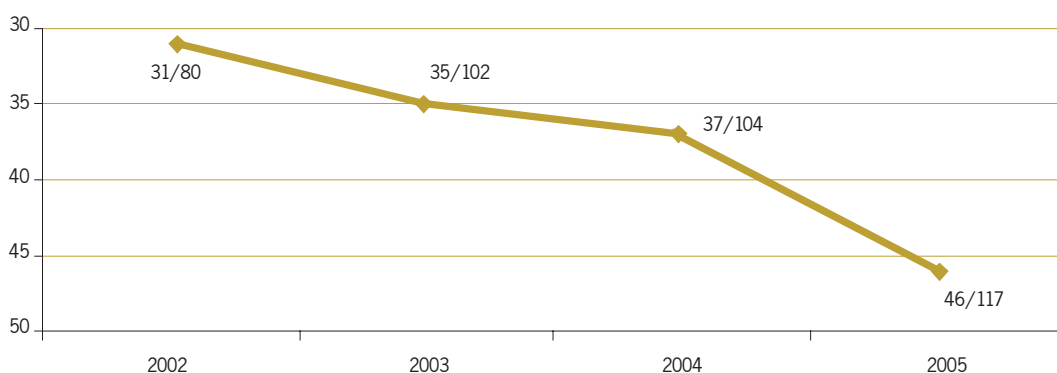
Στον Πίνακα 3.16 παρουσιάζονται τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ελλάδας ανά τομέα σύμφωνα με την αξιολόγηση των στελεχών των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα του WEF. Για κάθε δηλαδή τομέα σημειώνονται τα κριτήρια στα οποία καταγράφεται υψηλή / χαμηλή βαθμολόγηση. Ενδεικτικά μπορούν να σημειωθούν ως μεγαλύτερες αδυναμίες το πολύπλοκο φορολογικό σύστημα της χώρας, καθώς επίσης και τα εμπόδια από ρυθμίσεις στην

πρόσληψη / απόλυση προσωπικού. Στον αντίποδα, ως ισχυρότερα σημεία μπορούν να θεωρηθούν η ευρεία διάθεση και αξιοπιστία των νέων τηλεφωνικών γραμμών για τις επιχειρήσεις, καθώς επίσης και οι προσιτές τιμές εταιρικής κινητής τηλεφωνίας.

Τα κριτήρια στα οποία οι επιδόσεις της Ελλάδας οδηγούν σε υψηλές / χαμηλές θέσεις και άρα αποτελούν κατά μία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.10

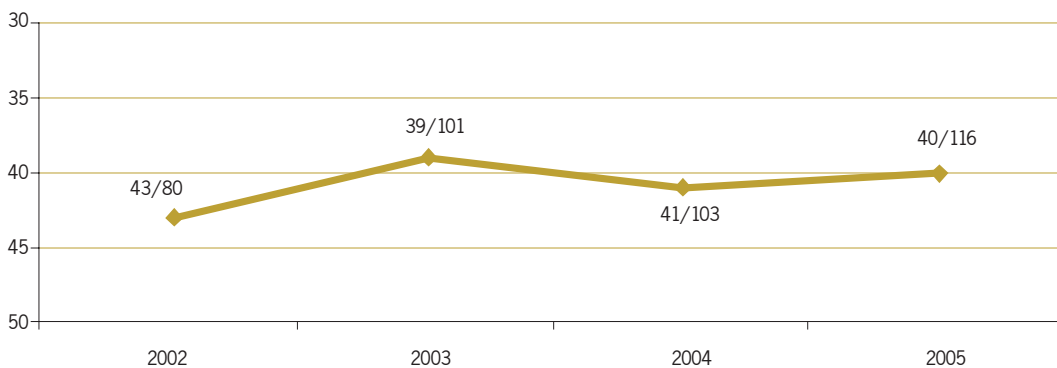
Εξέλιξη της Κατάταξης της Ελλάδας στον Δείκτη Ανταγωνιστικότητας για Ανάπτυξη (2002-2005)

Σημείωση: Θέση Ελλάδας / σύνολο χωρών
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF (2002-2005).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.11

Εξέλιξη της Κατάταξης της Ελλάδας στον Δείκτη Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας (2002-2005)

Σημείωση: Θέση Ελλάδας / σύνολο χωρών
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF (2002-2005).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.16**Ισχυρά και Αδύνατα Σημεία της Ελλάδας ανά τομέα 2005 – 2006**

Τομέας	Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες
Συνολικές εκτιμήσεις για την οικονομία	• Η απειλή τρομοκρατικών ενεργειών δεν αποτελεί σημαντικό κόστος για την επιχειρηματικότητα.	• Η οικονομία δεν θα παρουσιάσει αξιόλογη ανάπτυξη τους επόμενους δώδεκα μήνες.
Τεχνολογία	• Οι νέες τεχνολογίες στηρίζονται από τις ξένες επενδύσεις. • Η αδειοδότηση χρήσης νέων τεχνολογιών είναι διαδεδομένη.	• Η συνεργασία πανεπιστημίων με επιχειρήσεις σε θέματα έρευνας και ανάπτυξης είναι πολύ μικρή. • Η περιορισμένη χρήση του διαδικτύου από τις εταιρίες για πωλήσεις ή προμήθειες προϊόντων. • Οι εταιρίες πραγματοποιούν μικρές δαπάνες για E&A
Κυβέρνηση και δημόσιος τομέας	• Το κοινοβούλιο ως δικαιοπαραγωγικό και εποπτικό όργανο είναι σχετικά αποτελεσματικό.	• Το φορολογικό σύστημα είναι ιδιαίτερα περίπλοκο. • Η εμπιστοσύνη του κοινού στην οικονομική εντιμότητα των πολιτικών είναι χαμηλή.
Δημόσιοι θεσμοί	• Τα ΜΜΕ μπορούν να δημοσιεύσουν / προβάλουν θέματα της επιλογής τους χωρίς φόβο λογοκρισίας και νομικών κυρώσεων. • Η προστασία των επιχειρήσεων από το οργανωμένο έγκλημα.	• Η διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής είναι αρκετά συγκεντρωτική. • Η διαφθορά.
Υποδομές	• Η αξιοπιστία των δικτύων σταθερής και κινητής τηλεφωνίας. • Η αξιοπιστία των ταχυδρομείων. • Η ποιότητα παροχής ρεύματος. • Οι λιμενικές εγκαταστάσεις.	• Οι σιδηρόδρομοι δεν είναι αρκετά αναπτυγμένοι.

Τομέας	Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες
Ανθρώπινο δυναμικό	• Το καλό επίπεδο υγείας του ανθρώπινου δυναμικού. • Η διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών.	• Η πρόσληψη και η απόλυση εργατών εμποδίζεται από ρυθμίσεις. • Οι μισθοί διαμορφώνονται σε μεγάλο βαθμό από μια συγκεντρωτική διαπραγματευτική διαδικασία. • Τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας.
Χρηματοδότηση και άνοιγμα αγορών	• Το υγιές τραπεζικό σύστημα.	• Οι επιχειρήσεις με καινοτόμα αλλά με ρίσκο σχέδια δεν μπορούν να βρουν εύκολα συμμετοχικό κεφάλαιο.
Εγχώριος ανταγωνισμός	• Ο έντονος ανταγωνισμός στις περισσότερες τοπικές βιομηχανίες καθώς η ηγεσία της αγοράς αλλάζει στην πορεία του χρόνου. • Η ανάπτυξη των δικτύων συνεργασίας (clusters).	• Ο εξοπλισμός και τα μηχανήματα για την παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης αποκτώνται κυρίως από ξένες αγορές.
Λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης	• Η λειτουργία του μάρκετινγκ και η πελατοκεντρική προσέγγιση είναι διαδεδομένη και χρησιμοποιεί καλά εργαλεία και τεχνικές. • Οι αναπτυσσόμενες εξαγωγές προς γειτονικές χώρες.	• Οι εταιρίες αποκτούν τεχνολογίες σχεδόν αποκλειστικά από αδειοδοτήσεις και αντιγράφοντας ξένες εταιρίες.
Κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη	• Η αποδοτικότερη χρήση πόρων ύστερα από ιδιωτικοποιήσεις βασικών κλάδων της οικονομίας. • Η απουσία καταστροφικών καιρικών φαινομένων. • Οι επιχειρήσεις θεωρούν ως σημαντικά, θέματα όπως η οικολογική βελτίωση της παραγωγής, η διαχείριση ροής υλικών, η μείωση αποβλήτων και η ανακύκλωση και η διοίκηση κύκλου ζωής των προϊόντων.	• Οι περιβαλλοντικοί απολογισμοί εταιριών είναι σχετικά περιορισμένοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.17
Συγκριτικά Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα της Ελλάδας

Κυριότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα		Κυριότερα συγκριτικά μειονεκτήματα	
Δείκτης Ανταγωνιστικότητας για Ανάπτυξη	Θέση/117	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας για Ανάπτυξη	Θέση /117
Μακροοικονομικό Περιβάλλον		Μακροοικονομικό Περιβάλλον	
Πιστοληπτική ικανότητα χώρας, 2004	25	Χρέος κυβέρνησης, 2004	110
Ύψος επιτοκίων, 2004	34	Πλεόνασμα/Έλλειμμα κυβέρνησης, 2004	110
Προσβασιμότητα σε πιστώσεις	39	Προσδοκίες για υποχώρηση του ρυθμού οικονομικής ανόδου	97
Δημόσιοι Θεσμοί		Δημόσιοι Θεσμοί	
Οργανωμένο έγκλημα	26	Μη νόμιμες πληρωμές στη συλλογή φόρων	81
Περιοριστικά δικαιώματα	39	Ευνοιοκρατία στη λήψη αποφάσεων ανώτερων κυβερνητικών στελεχών	54
Μη νόμιμες πληρωμές στις διαδικασίες εξαγωγών και εισαγωγών	43	Ανεξαρτησία δικαιοσύνης	48
Μη νόμιμες πληρωμές σε δημόσιες υπηρεσίες	44		
Τεχνολογία		Τεχνολογία	
Συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	7	Άμεσες ξένες επενδύσεις και μεταφορά τεχνολογίας	87
Κινητά τηλέφωνα, 2003	13	Επιτυχία της κυβέρνησης στην προώθηση της χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών	81
Τηλεφωνικές γραμμές, 2003	26	Προτεραιότητες της κυβέρνησης σε θέματα τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών	71
Δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας	Θέση/110	Δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας	Θέση /110
Λειτουργία και Στρατηγική της Επιχείρησης		Λειτουργία και Στρατηγική της Επιχείρησης	
Έκταση λειτουργίας μάρκετινγκ	35	Ανάθεση διοίκησης σε εξειδικευμένα στελέχη	57
Φύση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	35	Προθυμία για παραχώρηση εξουσίας σε υφισταμένους	57
Έκταση εφαρμογής οικονομικών κινήτρων	39	Ικανότητα για καινοτομία	57
Ποιότητα Εθνικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος		Ποιότητα Εθνικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	
Κινητά τηλέφωνα, 2003	12	Αποτελεσματικότητα των διοικητικών συμβουλίων	86
Εμπορικοί φραγμοί	21	Συγκεντρωτισμός στη διαμόρφωση οικονομικής πολιτικής	78
Διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών	21	Συνεργασία μεταξύ εργαζομένων-εργοδοτών	70
Άλλοι δείκτες	Θέση/117	Άλλοι δείκτες	Θέση /117
Μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις του HIV/AIDS στις επιχειρήσεις	10	Ευελιξία καθορισμού των μισθών	107
Μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις της φυματίωσης στις επιχειρήσεις	16	Ρυθμίσεις στις προσλήψεις και στις απολύσεις	100
Κόστος στις επιχειρήσεις από βία και εγκληματικότητα	20	Φορολογική επιβάρυνση	99

Πηγή: WEF

έννοια τα σημαντικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Ελλάδας, αποτυπώνονται στον Πίνακα 3.17. Η συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί το κριτήριο στο οποίο η Ελλάδα κατατάσσεται στην υψηλότερη θέση (7η), ενώ θέση εντός των πρώτων 25 χωρών καταλαμβάνει επίσης σε ζητήματα υγείας (επιπτώσεις AIDS, φυματίωσης), στη χρήση κινητής τηλεφωνίας, σε διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών και στη μη ύπαρξη εμπορικών φραγμών. Αντίθετα, οι χαμηλότερες θέσεις εντοπίζονται στα δημοσιονομικά ζητήματα (χρέος και έλλειμμα), αλλά και θέματα της αγοράς εργασίας (ευελιξία στον καθορισμό μισθών, ρυθμίσεις προσλήψεων απολύσεων).

Γενικά πάντως θα μπορούσε να αναφερθεί ότι τις μεγαλύτερες βαθμολογίες κατά την έρευνα του 2005 συγκέντρωσαν οι τομείς των Υποδομών (υψηλότερη μέση βαθμολογία), ο οποίος συνεχίζει τη βελτίωσή του από το 2003, της Χρηματοδότησης και ανοίγματος των αγορών, καθώς και οι Δημόσιοι θεσμοί, ειδικά σε θέματα ασφάλειας και καταπολέμησης της φτώχειας. Αντίθετα, οι τομείς με τις χαμηλότερες βαθμολογίες είναι, η Κυβέρνηση και δημόσιος τομέας που είναι ο τομέας με τη χαμηλότερη βαθμολογία το 2005, η Τεχνολογία όπου παρατηρείται μια σταδιακή χειροτέρευση από το 2003 και η Λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης.

Αξιοσημείωτη πάντως βελτίωση παρατηρείται και στον εγχώριο ανταγωνισμό (μέση βαθμολογία από 3,8 το 2003 στο 4,3 το 2005), ενώ στο ανθρώπινο δυναμικό, αν και συγκεντρώνει και το 2005 μια από τις μεγαλύτερες βαθμολογίες, υποχωρεί σημαντικά (από μέση βαθμολογία κοντά στο 5, το 2005 πέφτει στο 4,6).

Συμπερασματικά, η Έκθεση του WEF πιστοποιεί την υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας η οποία αντικατοπτρίζεται εύγλωττα στον δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη, βάσει του οποίου η Ελλάδα το 2005 κατατάσσεται στην 46η θέση, 23η στους 25 της ΕΕ, υπερτερώντας μόνο από την Ιταλία και την Πολωνία. Από την άλλη πλευρά, η σταθερότητα ή και βελτίωση στους δείκτες επιχειρηματικής και ολικής ανταγωνιστικότητας, παγιώνει την άποψη ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης των επιδόσεων: η Ελλάδα διαθέτει τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις καθώς δεν αντιμετωπίζει ουσιαστικά προβλήματα σε βασικές απαιτήσεις (υποδομές, θεσμοί και επίπεδο υγείας).

Πράγματι από τα στοιχεία της έρευνας, φαίνεται να λειτουργούν θετικά για την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας οι βελτιωμένες υποδομές μετά την προετοιμασία για τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. Θετικά συμβάλλουν ακόμα οι επιδόσεις στη χρηματοδότηση και το άνοιγμα των αγορών, στους δημόσιους θεσμούς και στο επίπεδο εγκληματικότητας, όπως και το

ανθρώπινο δυναμικό, παρά τις ηπιότερες εκτιμήσεις το 2005, ενώ ενθαρρυντική είναι η βελτίωση σε δείκτες καινοτομίας. Αντίθετα, εμπόδια στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αποτελούν οι χαμηλές επιδόσεις στην κυβέρνηση και τον δημόσιο τομέα, την τεχνολογία, τη λειτουργία και στρατηγική των επιχειρήσεων και την κοινωνική και περιβαλλοντική πολιτική.

Με βάση αυτά τα αποτελέσματα και για τη βελτίωση της θέσης της χώρας, φαίνεται να απαιτούνται συντονισμένες προσπάθειες σε τρεις βασικούς άξονες: το *μακροοικονομικό περιβάλλον*, το *επιχειρηματικό περιβάλλον* και τα *συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης*. Αναλυτικότερα:

Το διαμορφωμένο σε υψηλά επίπεδα έλλειμμα του προϋπολογισμού και η αβεβαιότητα για την πορεία της οικονομίας επηρέασαν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας, με αποτέλεσμα να απαιτούνται μέτρα που εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών ως βάση για ανάπτυξη και απασχόληση. Ενδεικτικά απαιτείται περιορισμός των δαπανών του Δημοσίου και εξυγίανση του τομέα των εσόδων με μείωση του φορολογικού βάρους και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων επενδύσεων, εξυγίανση των ασφαλιστικών ταμείων, υλοποίηση ενός εκτεταμένου προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων και πώλησης στοιχείων που δεν συνεισφέρουν σημαντικά έσοδα στον προϋπολογισμό, αλλά και αξιοποίηση της ακίνητης δημόσιας περιουσίας και των Ολυμπιακών έργων.

Σε επίπεδο επιχειρηματικού περιβάλλοντος η γραφειοκρατία παραμένει το σημαντικότερο πρόβλημα των επιχειρήσεων. Περιοριστικά σε αυτό θα μπορούσαν να λειτουργήσουν συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ώστε να είναι εφικτή η ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών, αλλά και ενίσχυση των ΜΜΕ για να υιοθετήσουν νέες «ψηφιακές» τεχνολογίες. Ταυτόχρονα απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια και πάταξη της διαφθοράς με έμφαση σε απλούς και συγκεκριμένους κανόνες συναλλαγών, ολοκλήρωση της φορολογικής μεταρρύθμισης, ενώ η ελληνική οικονομία πρέπει να αναπτύξει εξωστρέφεια με άμεση εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για τη στήριξη της οικονομικής διπλωματίας.

Τέλος, το ότι το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το σημαντικότερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Ελλάδας δεν θα πρέπει να αποπροσανατολίζει από το γεγονός ότι υπάρχει αντιστοιχία του εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας, κάτι που απαιτεί έναν μεγαλύτερο προσανατολισμό των εκπαιδευτικών μονάδων στις ανάγκες της οικονομίας της γνώσης, ενσωματώνοντας μηχανισμούς της αγοράς και προσαρμόζοντας κατάλληλα τα προγράμματα των σπουδών του. Αλλά η βελτίωση πρέπει να αγγίζει και την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην κατεύθυνση της ανάπτυξης κριτικής σκέψης

και ευρύτερων δεξιοτήτων & ικανοτήτων, ενώ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση απαιτείται αναβάθμιση, ευελιξία και ακαδημαϊκή αξιολόγηση, ώστε να βελτιωθούν οι επιδόσεις της και να αναπτυχθεί περισσότερο η έρευνα. Προτείνεται τέλος η διδασκαλία της επιχειρηματικότητας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και η διόρθωση ανάπτυξης των προσόντων και ικανοτήτων των εκπαιδευτών και των δασκάλων σε όλο το φάσμα της εκπαίδευσης.

3.9 Επιχειρηματικότητα

Η Ελλάδα συμμετείχε και το 2005 στο Παγκόσμιο Παρατηρητήριο για την Επιχειρηματικότητα (Global Entrepreneurship Monitor, GEM) που αποτελεί το μόνο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα που διεξάγεται σε ένα ευρύ πλήθος χωρών και μελετά την εκδήλωση και τα χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας σε διαχρονική βάση και συγκριτικά για διάφορες περιοχές του πλανήτη.

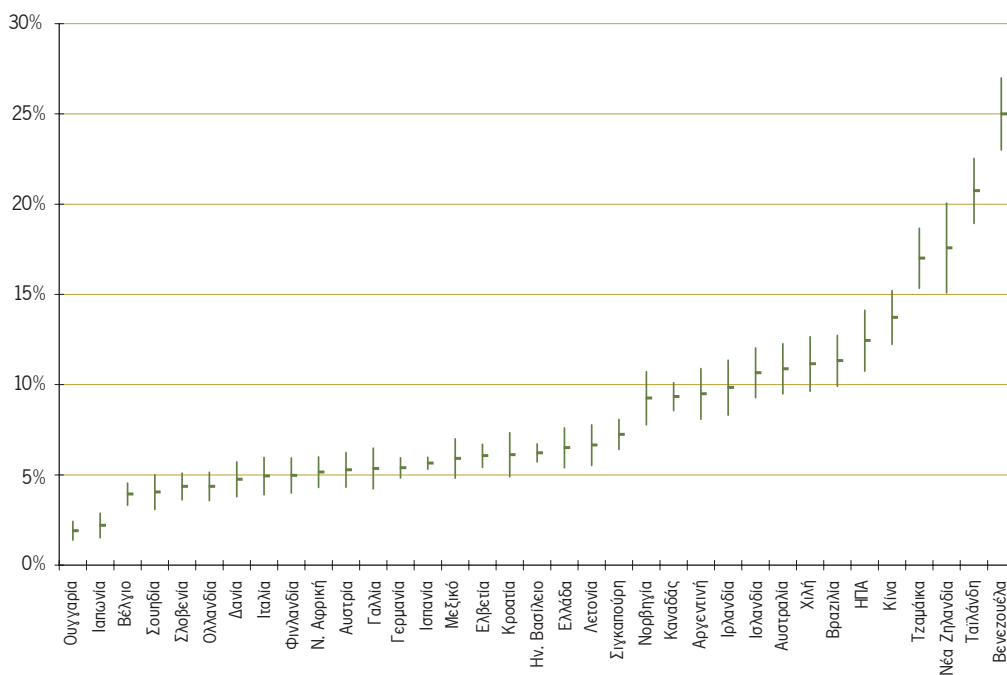
Η Παγκόσμια Έκθεση για την Επιχειρηματικότητα του 2005 δόθηκε στη δημοσιότητα στις αρχές του 2006 και περιλα-

μβάνει 35 χώρες. Με βάση τα συνολικά λοιπόν αποτελέσματα και τις αντίστοιχες επιδόσεις της Ελλάδας στα ζητήματα τα οποία εξετάζονται μπορούν να αναφερθούν τα παρακάτω:

Στην Ελλάδα κατά το 2005 ένα 6,5% του πληθυσμού ηλικίας 18-64 ετών βρισκόταν στα αρχικά στάδια έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας (συμπεριλαμβανομένης της αυταπασχόλησης). Σε αυτήν την ομάδα περιλαμβάνονται καταρχάς τα άτομα που – κατά το τελευταίο χρόνο - είχαν ξεκινήσει κάποιες προκαταρκτικές ενέργειες στην κατεύθυνση έναρξης μιας επιχείρησης (συγκέντρωση κεφαλαίου, αναζήτηση χώρων εγκατάστασης και εξοπλισμού κτλ), στην οποία θα είναι ιδιοκτήτες (μέρους ή του συνόλου της). Αυτά τα άτομα χαρακτηρίζονται ως επίδοχοι επιχειρηματίες. Επιπροσθέτως, περιλαμβάνονται και όσοι/όσες είχαν πράγματι ξεκινήσει μια επιχείρηση και ως ιδιοκτήτες είχαν πληρώσει μισθούς για τουλάχιστον τρεις, αλλά όχι περισσότερους από 42 μήνες. Αυτά τα άτομα χαρακτηρίζονται ως νέοι επιχειρηματίες. Στην προκειμένη περίπτωση, περίπου ένας στους τέσσερις ανήκει στη δεύτερη κατηγορία, δηλαδή ένα 1,6% του πληθυσμού το 2005 συμμετείχε στην ιδιοκτησία μίας νέας επιχεί-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.12 [ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-64 ετών (95% διάστημα εμπιστοσύνης)]

Ποσοστό Ατόμων Ηλικίας 18-64 Ετών που εμπλέκεται σε Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων (νέοι και επίδοχοι επιχειρηματίες) ανα χώρα το 2005

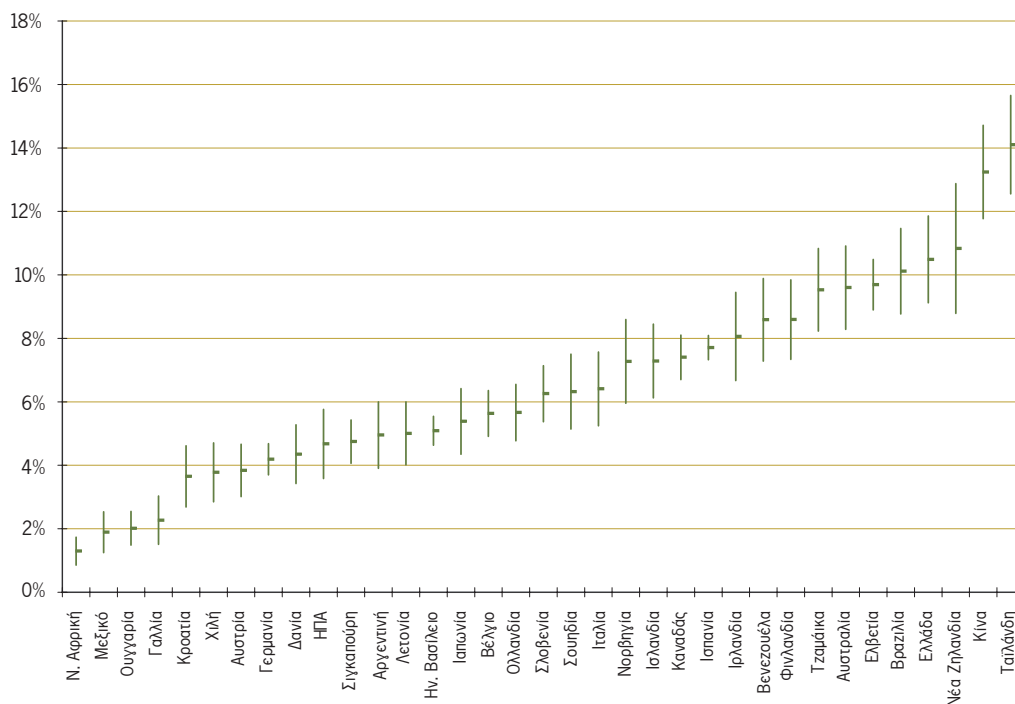

Πηγή: IOBE - Επεξεργασία Αποτελεσμάτων GEM

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.13

[ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-64 ετών (95% διάστημα εμπιστοσύνης)]

Ποσοστό Ατόμων Ηλικίας 18-64 Ετών που είναι Ιδιοκτήτης μιας Καθιερωμένης Επιχείρησης (τουλάχιστον 3,5 χρόνια λειτουργίας) ανα χώρα το 2005

Πηγή: IOBE - Επεξεργασία Αποτελεσμάτων GEM

ρησης που είχε λιγότερο από 3,5 χρόνια ζωής.

Με την επίδοση του 6,5% στην επιχειρηματικότητα «αρχικών σταδίων» (early stage entrepreneurship), όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, η Ελλάδα κατατάσσεται ακριβώς στη μέση της σχετικής κλίμακας (στην 17η θέση των 35 χωρών), ωστόσο είναι η 5η ευρωπαϊκή (σε 20 χώρες αντιστοίχως).

Σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά παρατηρείται μία σημαντική άνοδος αυτού του τύπου επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα (από το 5,8%) η οποία οφείλεται κυρίως σε άνοδο των επίδοξων επιχειρηματιών. Αυτό σημαίνει δηλαδή ότι αυξήθηκε κυρίως ο αριθμός των ατόμων που έχουν ξεκινήσει τις προκαταρκτικές ενέργειες για έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, και όχι τόσο οι νέοι επιχειρηματίες.

Από την άλλη πλευρά, η έρευνα καταγράφει ταυτόχρονα και το τμήμα του πληθυσμού που συμμετέχει στην ιδιοκτησία μιας καθιερωμένης επιχείρησης, με την έννοια της επιχείρησης που λειτουργεί ήδη (πληρώνοντας μισθούς) πάνω από 42 μήνες. Κατά το 2005 η έρευνα στην Ελλάδα κατέγραψε ένα 10,5% του πληθυσμού ηλικίας 18-64 ετών να εμπίπτει στην κατηγορία των καθιερωμένων επιχειρηματιών. Με την

επίδοση αυτή η Ελλάδα κατατάσσεται στην 1η θέση στην Ευρώπη και 4η θέση στο σύνολο των χωρών του GEM. Είναι προφανές, ότι το υψηλό ποσοστό αυταπασχόλησης στην Ελλάδα ερμηνεύει ως ένα βαθμό αυτήν την εικόνα και δικαιολογεί αυτήν την επίδοση. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι στην Ελλάδα το 20% των ατόμων ηλικίας 45-54 ετών είναι εδραιωμένοι επιχειρηματίες, επίδοση που αποτελεί την κορυφαία στο σύνολο των χωρών GEM καθώς είναι διπλάσια του μέσου όρου.

Από την έρευνα του 2005 προκύπτει ωστόσο ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο για την Ελλάδα, καθώς διαπιστώνεται μία σταδιακή άνοδος της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας, έναντι της επιχειρηματικότητας ανάγκης. Αναλύοντας δηλαδή το κίνητρο το οποίο ώθησε το άτομο στην εκδήλωση αυτής της επιχειρηματικής συμπεριφοράς, η εκμετάλλευση μιας επιχειρηματικής ευκαιρίας που αναγνωρίζεται στο περιβάλλον είναι αυτή που πλέον κυριαρχεί έναντι της ανάγκης. Μόνο το 14,2% δηλώνει ότι αναγκάστηκε να προβεί σε αυτήν την ενέργεια λόγω έλλειψης άλλων επιλογών εργασίας ή/και δυσαρέσκειας με την υπάρχουσα απασχόληση, όταν το 2004 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν διπλάσιο (28%) και το 2003 σχεδόν 40%. Η διαρθρωτική αυτή βελτίωση της επιχειρηματικότητας δίνει τη δυνατότητα στην Ελ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18**Συμμετοχή στην Επιχειρηματική Δραστηριότητα ανά Χώρα 2005**

(% ατόμων ηλικίας 18-64 ετών)

	Επίδοξοι επιχειρηματίες	Νέοι επιχειρηματίες	Συνολική επιχειρηματική δραστηριότητα αρχικών σταδίων (early-stage)*	Καθιερωμένοι επιχειρηματίες	Συνολική επιχειρηματική δραστηριότητα
Αργεντινή	5.9%	3.9%	9.5%	5.0%	14.1%
Αυστραλία	6.5%	4.7%	10.9%	9.6%	20.4%
Αυστρία	3.0%	2.4%	5.3%	3.8%	8.8%
Βέλγιο	2.9%	1.2%	3.9%	5.6%	9.4%
Βενεζουέλα	18.8%	7.5%	25.0%	8.6%	33.1%
Βραζιλία	3.3%	8.2%	11.3%	10.1%	21.4%
Γαλλία	4.7%	0.7%	5.4%	2.3%	7.5%
Γερμανία	3.1%	2.7%	5.4%	4.2%	9.4%
Δανία	2.4%	2.4%	4.8%	4.4%	8.8%
Ελβετία	2.6%	3.7%	6.1%	9.7%	15.4%
Ελλάδα	5.2%	1.6%	6.5%	10.5%	16.9%
Ην. Βασίλειο	3.4%	2.9%	6.2%	5.1%	11.2%
ΗΠΑ	8.8%	5.2%	12.4%	4.7%	16.2%
Ιαπωνία	1.1%	1.1%	2.2%	5.4%	7.4%
Ιρλανδία	5.7%	4.7%	9.8%	8.1%	17.7%
Ισλανδία	8.5%	2.7%	10.7%	7.3%	17.6%
Ισπανία	2.4%	3.4%	5.7%	7.7%	13.2%
Ιταλία	2.9%	2.3%	4.9%	6.4%	11.3%
Καναδάς	6.6%	3.6%	9.3%	7.4%	16.6%
Κίνα	5.6%	9.4%	13.7%	13.2%	26.7%
Κροατία	4.1%	2.5%	6.1%	3.7%	9.7%
Λετονία	4.2%	2.8%	6.6%	5.0%	11.5%
Μεξικό	4.6%	1.4%	5.9%	1.9%	7.6%
Ν. Αφρική	3.6%	1.7%	5.1%	1.3%	6.0%
Ν. Ζηλανδία	9.4%	10.0%	17.6%	10.8%	28.2%
Νορβηγία	4.4%	5.2%	9.2%	7.3%	15.6%
Ολλανδία	2.5%	1.9%	4.4%	5.7%	9.4%
Ουγγαρία	1.1%	0.8%	1.9%	2.0%	3.8%
Σιγκαπούρη	3.9%	3.7%	7.2%	4.7%	11.9%
Σλοβενία	3.0%	1.4%	4.4%	6.3%	10.1%
Σουηδία	1.7%	2.5%	4.0%	6.3%	10.2%
Ταϊλάνδη	9.7%	13.1%	20.7%	14.1%	34.8%
Τζαμάικα	10.5%	6.7%	17.0%	9.5%	26.4%
Φινλανδία	3.1%	1.9%	5.0%	8.6%	13.5%
Χιλή	6.0%	5.3%	11.1%	3.8%	14.4%
Μέσος όρος	5.0%	3.9%	8.4%	6.6%	14.8%

* Στην περίπτωση που το άτομο εμπλέκεται σε δύο εγχειρήματα και λογίζεται τόσο ως επίδοξος όσο και ως νέος επιχειρηματίας, στο άθροισμα προσμετράται μόνο μία φορά, γι' αυτό και παρατηρούνται αποκλίσεις

λάδα να ανέλθει στην 14η θέση μεταξύ των χωρών GEM, κάτι που ωστόσο σημαίνει ότι υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια βελτίωσης. Σε παγκόσμιο επίπεδο πάντως η Νέα Ζηλανδία, η Ισλανδία και η Ολλανδία είναι οι χώρες στις οποίες κυριαρχεί, με ποσοστά άνω του 90%, η επιχειρηματικότητα ευκαιρίας.

Από την άλλη πλευρά όμως τα ποιοτικά στοιχεία της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα παραμένουν μη ικανοποιητικά. Τα εγχειρήματα τα οποία εντοπίστηκαν διέπονται από έναν αρκετά χαμηλό βαθμό καινοτομικότητας σε σχέση με τις άλλες χώρες, κάτι που φανερώνει μία μάλλον «ρηχή» επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Το ζήτημα της καινοτομίας αναδεικνύεται τελικά σε στοιχείο επιβίωσης των νέων εγχειρημάτων, αφού φαίνεται ότι τα εγχειρήματα που έχουν κατορθώσει να περάσουν στη φάση της καθιέρωσης είναι αυτά που είχαν και διατηρούν έναν σημαντικό βαθμό καινοτομίας.

Σε επίπεδο τομέα δραστηριοποίησης διαπιστώνεται ότι σχεδόν το 70% των νέων / επίδοξων εγχειρημάτων στην Ελλάδα εντάσσεται στην κατηγορία των προϊόντων / υπηρεσιών με τελικό αποδέκτη των καταναλωτή ως φυσικό πρόσωπο. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη και 3ο υψηλότερο στο σύνολο των χωρών GEM, ενώ σε σχέση με το 2004 έχει παρουσιάσει σημαντική άνοδο (56%). Και αυτό το χαρακτηριστικό συνδέεται με την έννοια της ρηχής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, καθώς πρόκειται για εγχειρήματα με περιορισμένες δυνατότητες σημαντικής επίδρασης στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας σε όρους απασχόλησης, εξαγωγών, δημιουργίας νέων αγορών, κτλ. Αντίθετα, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με υπηρεσίες προς επιχειρήσεις και οι οποίες θεωρείται ότι μπορεί να έχουν μεγαλύτερη επίδραση στη συνολική ανάπτυξη μιας οικονομίας, περιορίζονται για την Ελλάδα στο 8%, σε υποχώρηση μάλιστα σε σχέση με το 2004, όταν στις χώρες υψηλής ανάπτυξης καταλαμβάνουν περίπου το 25% των νέων εγχειρημάτων.

Σε επίπεδο φύλου, καταγράφεται μία ταχύτερη άνοδος της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Παρά την αύξηση όμως, τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά δεν έχουν μεταβληθεί σημαντικά σε σχέση με το 2004, αλλά ούτε και σε σχέση με τη μέση ευρωπαϊκή εικόνα. Σχεδόν τρεις στους τέσσερις έλληνες νέοι / επίδοξοι επιχειρηματίες είναι άνδρες (74% έναντι 75% το 2004), έξι στους 10 ανήκουν στην πλέον δημιουργική ηλικία των 25-44 ετών, τέσσερις στους δέκα έχουν τουλάχιστον τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ πρόκειται για άτομα που ήδη εργάζονται σε καθεστώς πλήρους ή και μερικής απασχόλησης (93%).

Σε ό,τι αφορά τις κατευθύνσεις σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής, η έκθεση επισημαίνει για άλλη μια φορά ότι δεν υπάρ-

χουν παγκόσμιες επιτυχημένες συνταγές προώθησης της επιχειρηματικότητας. Δράσεις οι οποίες μπορεί να προτείνονται ως βέλτιστες πρακτικές, θα πρέπει να προσαρμόζονται και να εξελίσσονται με βάση τα εθνικά πολιτισμικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά και το οικονομικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί στη συγκεκριμένη συγκυρία. Ο ρόλος των κυβερνήσεων αφορά πρωτίστως στη μακροοικονομική και πολιτική σταθερότητα, η οποία εξασφαλίζει τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Από την άλλη πλευρά η πρόσβαση, σε χρηματοδότηση, οι ανοικτές αγορές, η άρση εμποδίων ανταγωνισμού, η θεσμική θωράκιση και διαφάνεια στη εφαρμογή του νομικού πλαισίου, αλλά και η παροχή αποτελεσματικών και αποδοτικών δημόσιων υπηρεσιών αποτελούν συστάσεις που σαφώς προωθούν ένα «επιχειρηματικότερο» περιβάλλον, η υλοποίησή τους όμως δεν είναι μόνο ζήτημα πολιτικού προσανατολισμού, αλλά απαιτεί ουσιαστικότερες και πιο στοχοθετημένες παρεμβάσεις.

ΜΕΡΟΣ Β

Η Ελληνική Βιομηχανία

IV. Εξελίξεις και Προοπτικές του Τομέα της Βιομηχανίας

4.1 Μακροχρόνιες Τάσεις

Μετά από μια μακρά κρίση η ελληνική μεταποίηση εισήλθε από τα μέσα της δεκαετίας του '90 σε μια φάση ταχείας ανόδου, η οποία συνεχίστηκε μέχρι το 2000. Έκτοτε επανεμφανίσθηκαν πτωτικές τάσεις, οι οποίες θα πρέπει να αποδοθούν κυρίως στις αλλαγές της διάρθρωσης της μεταποίησης και ειδικότερα στην αυξημένη βαρύτητα κλάδων με αρνητικές επιδόσεις. Συνολικά την τελευταία δεκαετία η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε μεν, αλλά με ρυθμούς βραδύτερους από την άνοδο του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα η συμμετοχή της στη διαμόρφωση του ΑΕΠ να υποχωρεί. Εκτιμάται ότι το 2005 το βιομηχανικό ΑΕΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ μόλις έχει προσεγγίσει το 11% έναντι 13% προ δεκαετίας.

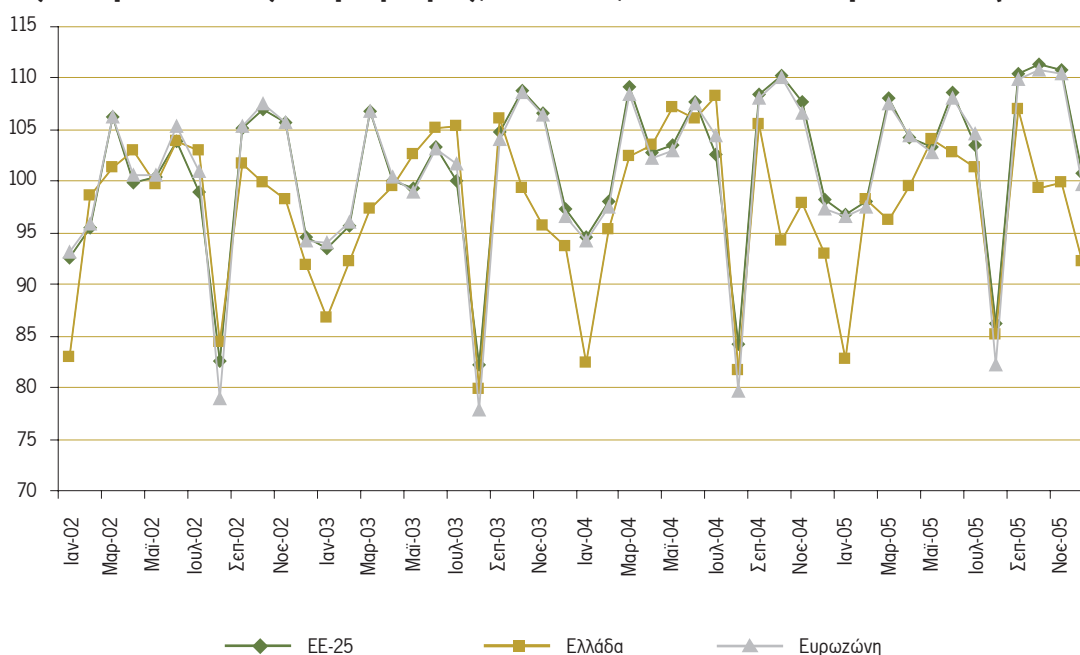
Η άνοδος της παραγωγής στη μεταποίηση επιτυγχάνεται παρά τη μείωση της συνολικής απασχόλησης στον τομέα. Φαίνεται ότι η διεύρυνση της παραγωγικής δραστηριότητας των τελευταίων ετών στηρίχθηκε κυρίως σε αναδιαρθρώ-

σεις και εκσυγχρονισμούς μονάδων, οι οποίες οδήγησαν στην άνοδο της συνολικής παραγωγικότητας στον τομέα. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η μείωση της απασχόλησης προήλθε κυρίως από την μεγάλη υποχώρηση του αριθμού των αυτοαπασχολουμένων σ' αυτήν και λιγότερο από τον περιορισμό του αριθμού εργατών και υπαλλήλων. Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει ότι οι αναδιαρθρώσεις και οι αλλαγές στον τομέα επετεύχθησαν χωρίς μεγάλες απώλειες εξαρτημένης εργασίας, αλλά με την μείωση του αριθμού μικρών μονάδων, όπου απασχολείται ο ιδιοκτήτης και μέλη της οικογένειάς του.

Οι επενδύσεις στη βιομηχανία κινήθηκαν ανοδικά στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Πέρα από την ποσοτική άνοδο των επενδύσεων, ενδιαφέρον παρουσιάζει η διάρθρωσή τους και συγκεκριμένα το γεγονός ότι καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας οι επενδυτικές δαπάνες για εκσυγχρονισμό, ως ποσοστό του συνόλου των επενδύσεων στη βιομηχανία, παρουσιάζουν σαφή ανοδική τάση και ξεπερνούν πλέον το

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής, Ελλάδα, ΕΕ-25 και Ευρωζώνη (2000=100)

40%. Η ελληνική μεταποίηση, ιδιαίτερα δε οι υφιστάμενες μονάδες βρίσκεται σε μια διαδικασία εκσυγχρονισμού, η οποία άρχισε την προηγούμενη δεκαετία και συνεχίζεται.

Η ελληνική μεταποίηση εξακολουθεί να υστερεί έναντι εκείνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα περισσότερα βασικά μείγματα. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια οι κύκλοι της ελληνικής μεταποίησης ταυτίζονται με τους κύκλους της ευρωπαϊκής βιομηχανίας καθώς η ελληνική μεταποίηση ενσωματώνεται σταδιακά σ' αυτήν. Η ταύτιση αυτή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι παράγοντες που επηρεάζουν την ευρωπαϊκή βιομηχανία στο σύνολό της αποκτούν πλέον μεγαλύτερη βαρύτητα και για την εξέλιξη της ελληνικής βιομηχανίας. Φαίνεται ότι στην Ελλάδα διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια ένας μικρότερος, αλλά αποδοτικότερος σε σχέση με το παρελθόν, μεταποιητικός τομέας, ο οποίος επηρεάζεται σε εντονότερο βαθμό από τις εξελίξεις στην ευρωπαϊκή αγορά. Η διαπίστωση αυτή υπογραμμίζει την μεγάλη σημασία που αποκτά η ανταγωνιστικότητα για το μέλλον της ελληνικής μεταποίησης.

Οι κλαδικές εξελίξεις στην ελληνική βιομηχανία τα τελευταία χρόνια δεν είναι ομοιόμορφες καθώς ένας αριθμός κλάδων παρουσιάζει ταχεία ανάπτυξη, ενώ κάποιοι άλλοι βραδυπορούν, με αποτέλεσμα να συρρικνώνεται η συμμετοχή τους στη συνολική βιομηχανική παραγωγή.

Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων είναι και οι αλλαγές στην κλαδική διάρθρωση της μεταποίησης με κύριο χαρακτηριστικό την μείωση της βαρύτητας ορισμένων κλάδων όπως της κλωστοϋφαντουργίας και των ειδών ενδυμασίας και την αύξηση της συμμετοχής άλλων όπως των παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα και μη μεταλλικών ορυκτών. Οι κλαδικές εξελίξεις των σημαντικότερων κλάδων της ελληνικής μεταποίησης, παρουσιάζονται εκτενώς σε επόμενο κεφάλαιο αυτής της έκθεσης.

4.2 Εξελίξεις το 2005

Το 2005 ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής παρουσίασε μείωση της τάξεως του -0,9% έναντι του 2004, όταν η άνοδος ήταν 1,2%. Η τάση επιβράδυνσης ξεκίνησε στα μέσα του 2004 και με μεγαλύτερη ένταση το τελευταίο τρίμηνο. Η πτωτική πορεία συνεχίζεται το πρώτο εξάμηνο του 2005 και ο σχετικός δείκτης μειώνεται κατά 2,2%. Η εικόνα φαίνεται να βελτιώνεται το β' εξάμηνο και κυρίως το τελευταίο τρίμηνο.

Χαρακτηριστικό της πορείας του δείκτη για την περίοδο 2002-2005 είναι η εποικότητά του, καθώς λαμβάνει τη χα-

μηλότερη τιμή του τους τρεις πρώτους μήνες του κάθε έτους, ενώ αναστρέφεται η κατάσταση το επόμενο τρίμηνο, με το δείκτη ν' ανεβαίνει στα υψηλότερα επίπεδα.

Από τις βασικές κατηγορίες αγαθών που περιλαμβάνονται στην παραγωγή σημειώνεται εντονότερη μείωση της παραγωγής στα κεφαλαιουχικά αγαθά, ενώ καταγράφεται αντιστροφή της θετικής πορείας του 2004 στην παραγωγή ενδιάμεσων και μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Τις εξελίξεις αυτές δεν αντιστάθμισε η άνοδος του όγκου παραγωγής στα διαρκή καταναλωτικά αγαθά, η οποία ήταν σημαντικά ταχύτερη του 2004. Συγκεκριμένα:

Ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στην κατηγορία των ενδιάμεσων αγαθών μειώθηκε έναντι του 2004 κατά 1,7% και διαμορφώθηκε στις 100 μονάδες, που είναι η χαμηλότερη τιμή της περιόδου 2002-2005. Οι τιμές του δείκτη το 2005 ήταν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε επίπεδα χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του 2004, ενώ η μεγαλύτερη υποχώρηση καταγράφεται στο β' τρίμηνο (-3,5%).

Στα κεφαλαιουχικά αγαθά, η πτωτική πορεία της παραγωγής ήταν η εντονότερη όλων των υπό εξέταση κατηγοριών (-5,1%). Η εξέλιξη του δείκτη ήταν πτωτική καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται στο β' και γ' τρίμηνο.

Αντίθετα, θετικότερη είναι η εικόνα στα διαρκή καταναλωτικά αγαθά, καθώς καταγράφεται ενίσχυση της ανοδικής πορείας του 2004 και νέα άνοδος του δείκτη κατά 11,4%. Οι τιμές του δείκτη για το 2005 ήταν κατά πολύ μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες των προηγούμενων ετών, ενώ ιδιαίτερη ένταση είχε η αύξηση στο α' και δ' τρίμηνο (πάνω από 11% και 21% αντίστοιχα).

Τέλος, στα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά, παρατηρείται έντονη διακύμανση μεταξύ των τιμών του δείκτη ανά τρίμηνο, όπως άλλωστε συμβαίνει και κατά τα προηγούμενα έτη, με τη διαφορά ότι το 2005 το φαινόμενο αυτό ήταν ακόμη εντονότερο. Συνολικά, ο δείκτης κυμάνθηκε σε επίπεδα οριακά χαμηλότερα του 2004 (-0,9%). Ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι η κατηγορία αυτή είναι η μόνη στην οποία η σωρευτική μεταβολή για την περίοδο 2000-2005 ήταν θετική, της τάξεως του 3,3%.

Από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE προκύπτει ανάλογη εικόνα που συνοψίζεται στα ακόλουθα: Απαισιοδοξία και μειωμένες προσδοκίες το πρώτο εξάμηνο του έτους που υποχωρούν βαθμιαία στα τέλη του έτους. Αναλυτικότερα, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο του έτους στις 95,7 μονάδες, έναντι 102,6 μονάδων

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1

Δείκτες Βιομηχανικής Παραγωγής (2000=100)

	Τιμές				Μεταβολή(%)		
	2002	2003	2004	2005	2003:2002	2004:2003	2005:2004
A. Γενικός Μεταποίησης							
α' τρίμηνο	94,3	92,1	93,4	92,4	-2,3	1,3	-1,0
β' τρίμηνο	102,2	102,4	105,6	102,1	0,3	3,1	-3,3
γ' τρίμηνο	96,3	97,1	98,6	97,8	0,8	1,5	-0,8
δ' τρίμηνο	96,7	96,2	95,0	97,1	-0,5	-1,3	2,3
M.O. Έτους	97,4	97,0	98,1	97,4	-0,4	1,2	-0,8
B. Ενδιάμεσων αγαθών							
α' τρίμηνο	98,3	96,5	96,6	95,9	-1,9	0,2	-0,8
β' τρίμηνο	108,8	106,6	111,5	107,6	-2,0	4,6	-3,5
γ' τρίμηνο	98,8	98,3	97,8	95,9	-0,6	-0,5	-1,9
δ' τρίμηνο	98,3	101,3	100,9	100,6	3,0	-0,4	-0,3
M.O. Έτους	101,1	100,7	101,7	100,0	-0,4	1,0	-1,7
Γ. Κεφαλαιουχικών αγαθών							
α' τρίμηνο	78,2	69,5	75,2	74,9	-11,1	8,2	-0,4
β' τρίμηνο	82,0	89,6	89,4	81,0	9,4	-0,3	-9,4
γ' τρίμηνο	71,3	77,3	76,3	68,7	8,5	-1,3	-10,0
δ' τρίμηνο	91,5	89,0	83,0	82,8	-2,7	-6,7	-0,3
M.O. Έτους	80,7	81,4	81,0	76,8	0,8	-0,5	-5,1
Δ. Διαρκών καταναλωτικών αγαθών							
α' τρίμηνο	65,5	61,9	61,3	68,6	-5,5	-0,9	11,8
β' τρίμηνο	76,1	69,7	83,4	89,1	-8,5	19,7	6,8
γ' τρίμηνο	67,9	67,7	69,5	73,9	-0,3	2,6	6,3
δ' τρίμηνο	80,1	80,0	70,0	85,0	-0,2	-12,5	21,5
M.O. Έτους	72,4	69,8	71,1	79,1	-3,6	1,8	11,4
Ε. Μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών							
α' τρίμηνο	97,3	93,7	96,3	94,3	-3,7	2,8	-2,1
β' τρίμηνο	108,3	108,7	111,3	109,5	0,4	2,4	-1,7
γ' τρίμηνο	109,3	106,7	111,3	112,1	-2,4	4,4	0,7
δ' τρίμηνο	96,9	97,0	98,0	97,3	0,1	1,0	-0,7
M.O. Έτους	102,9	101,5	104,2	103,3	-1,4	2,7	-0,9

Πηγή: ΕΣΥΕ

το 2004. Η πορεία του δείκτη κατά το 2005 παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις: το α' εξάμηνο του έτους διατηρείται το κλίμα αβεβαιότητας που ξεκίνησε στα μέσα του 2004 και τον Ιούλιο του 2005 ο Δείκτης φτάνει την κατώτερη τιμή του. Έκτοτε, παρατηρείται σταδιακή βελτίωση, τάση που συμβαδίζει με την πορεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής.

Βασικός παράγων που επηρέασε το κλίμα στη βιομηχανία το 2005 ήταν το χαμηλό επίπεδο ζήτησης. Αυτό προκύπτει από τη σταδιακή διεύρυνση - από τα μέσα του 2004 - του ποσο-

στού των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα στην επέκταση της δραστηριότητάς τους. Το ποσοστό αυτό φτάνει την ανώτερη τιμή του τον Ιούλιο (41%), τιμή σαφώς υψηλότερη συγκριτικά με την αρχή του έτους αλλά και του προ έτους επιπέδου. Παράλληλα μειώνεται το ποσοστό αυτών που υποστηρίζουν ότι δεν παρεμποδίζονται οι επιχειρηματικές δραστηριότητες (από 61% σε 48%).

Ωστόσο, παρά την υποχώρηση οι προβλέψεις των επιχειρήσε-

ων καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου παρέμειναν μεν συγκρατημένες, με την πλειονότητα να αναφέρεται σε σταθερότητα, διατηρείται όμως ένα ικανοποιητικό ποσοστό επιχειρήσεων άνω του 30% που εκφράζει θετικές βραχυπρόθεσμες προσδοκίες για την πορεία βασικών μεγεθών. Οι προσδοκίες αυτές φαίνεται να επιβεβαιώνονται στη διάρκεια του β' εξαμήνου και ειδικότερα προς τα τέλη του έτους. Έτσι, τους τελευ-

ταίους μήνες του έτους διατυπώνονται θετικότερες εκτιμήσεις για τα επίπεδα ζήτησης, αλλά και για τις πωλήσεις, τις εξαγωγές και την παραγωγή. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η βαθμιαία βελτίωση του ποσοστού χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού, έναντι του πρώτου εξαμήνου. Αντίθετα, οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής περιορίστηκαν ακόμη περισσότερο, συνεχίζοντας τη φθίνουσα πορεία του 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2

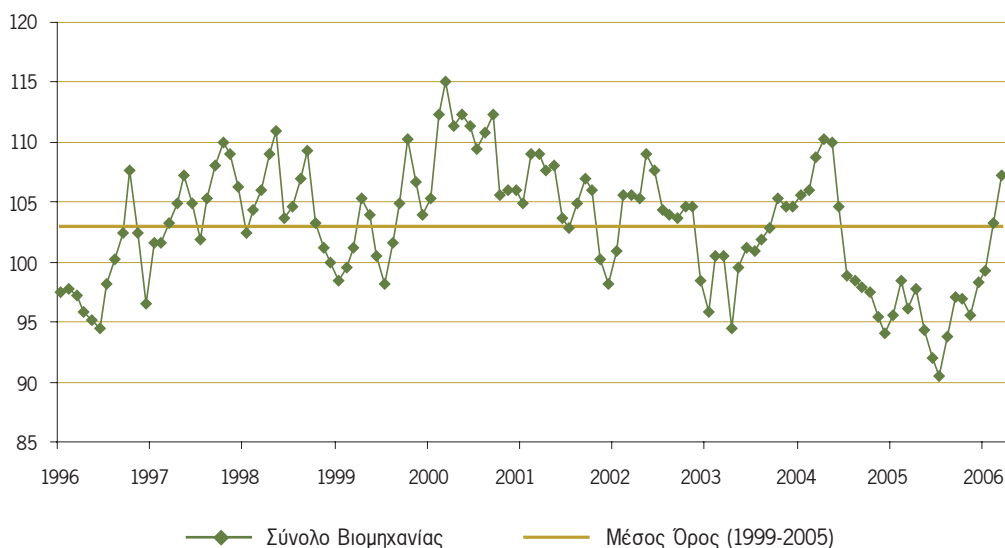
Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής - Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	5,0	75,2
α' τρίμηνο	6,0	75,9
β' τρίμηνο	4,7	75,0
γ' τρίμηνο	4,6	76,1
δ' τρίμηνο	4,7	73,7
2005	4,5	72,3
α' τρίμηνο	4,6	70,7
β' τρίμηνο	4,6	72,1
γ' τρίμηνο	4,5	73,4
δ' τρίμηνο	4,3	73,2
2006		
α' τρίμηνο	4,8	74,1

Πηγή: ΙΟΒΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1990=100)

Πηγή: ΙΟΒΕ

4.3 Προοπτικές για το 2006

Σύμφωνα με τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία για την πορεία της βιομηχανίας το 2006, το κλίμα διατηρείται ευνοϊκό και συνεχίζεται η ανοδική τάση του β' εξαμήνου του 2005. Τον Ιανουάριο ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής αυξήθηκε κατά 2,1% έναντι του Ιανουαρίου 2005, ρυθμός σαφώς ανώ-

τερος των προηγούμενων ετών.

Προς την ίδια κατεύθυνση συνηγορούν και τα διαθέσιμα αποτελέσματα από τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας για το α' τρίμηνο του 2006. Ειδικότερα παρατηρείται σταδιακή άνοδος του Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών, ο οποίος προσεγγίζει τον Μάρτιο την ανώτερη τιμή από το 2004,

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3

Λόγοι που Παρεμποδίζουν την Παραγωγική Δραστηριότητα

(ποσοστό του συνόλου των απαντήσεων)

Παράγοντες	2004				2005				2006
	Ιαν.	Απρ.	Ιουλ.	Οκτ.	Ιαν.	Απρ.	Ιουλ.	Οκτ.	Ιαν.
Δεν Παρεμποδίζεται	67	62	61	53	50	47	45	50	49
Ανεπάρκεια Ζήτησης	26	26	27	33	37	39	41	33	32
Ανεπάρκεια Εργατικού Δυναμικού	0	1	2	1	0	2	2	1	2
Ανεπάρκεια Κεφαλαιουχικού Εξοπλισμού	1	1	2	2	0	4	1	2	5
Ανεπάρκεια Κεφαλαίων Κινήσεως	2	8	6	7	8	4	7	6	5
Άλλοι λόγοι *	4	2	2	4	4	5	5	7	7

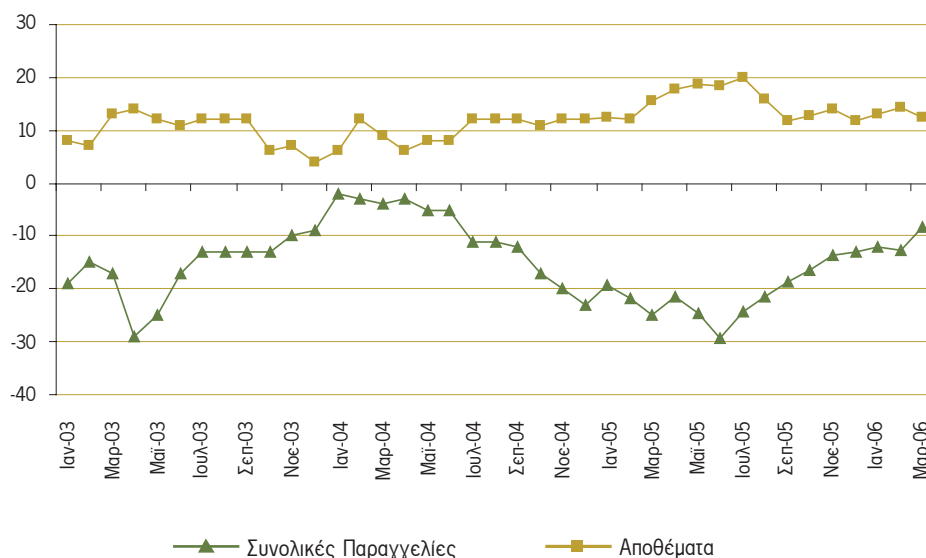
* Το ερώτημα αυτό προστέθηκε από τον Ιούλιο του 2003

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3

(διαφορά θετικών – αρνητικών ποσοστών)

Εκτιμήσεις Επίπεδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων

Πηγή: IOBE

λόγω θετικότερων εκτιμήσεων για τα επίπεδα παραγγελιών και ευνοϊκότερων προβλέψεων για την εξέλιξη της παραγωγής. Κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος το α' τρίμηνο είναι τα ακόλουθα:

- ▶ Η βαθμιαία ενίσχυση της ζήτησης, καθώς περιορίζεται σταδιακά το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι τα επίπεδα παραγγελιών είναι χαμηλά, τάση που αφορά και τις παραγγελίες εξωτερικού. Ταυτόχρονα μειώνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι αντιμετωπίζει εμπόδια στην ομαλή διεξαγωγή της παραγωγικής δραστηριότητας, λόγω ανεπάρκειας ζήτησης. Το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται σε 32%, έναντι 37% την αντίστοιχη περίοδο του 2005.
- ▶ Τα αποθέματα ετοιμών προϊόντων κυμαίνονται, σύμφωνα με την πλειονότητα των επιχειρήσεων, σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.
- ▶ Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια του τριμήνου σε επίπεδα ανώτερα των αντίστοιχων του 2005 και διαμορφώνονται σε 4,8 μήνες, τιμή ανώτερη τόσο του προηγούμενου, όσο και του αντίστοιχου τριμήνου του 2005.
- ▶ Η βελτίωση του κλίματος αποτυπώνεται επίσης στην εξέλιξη του ποσοστού χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυνα-

μικού, το οποίο αυξάνεται βαθμιαία και φτάνει το Μάρτιο το 75,5%, το ανώτερο επίπεδο από το 2004.

Η ενίσχυση του κλίματος το α' τρίμηνο του έτους και οι βελτιωμένες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα τροφοδοτούν πιο αισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία τους επόμενους μήνες. Οι επιχειρήσεις διατυπώνουν ανοδικές προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και εξαγωγών. Συγκεκριμένα το Μάρτιο ενισχύεται, έναντι του προηγούμενου μήνα αλλά και του προ έτους επιπέδου, το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει αύξηση των παραπάνω μεγεθών (46%, 54% και 43% αντίστοιχα). Με βάση αυτά τα πρώτα στοιχεία για το 2006, είναι ιδιαίτερα πιθανό να σημειωθεί ανάκαμψη της βιομηχανικής δραστηριότητας το α' εξάμηνο του έτους και θεωρείται βέβαιο ότι το επίπεδο της παραγωγής του α' εξαμήνου του τρέχοντος έτους θα υπερβαίνει εκείνο του 2005.

4.4 Η Επενδυτική Δραστηριότητα στη Βιομηχανία

Μία ενδεικτική εικόνα για την πορεία και τα χαρακτηριστικά της επενδυτικής δραστηριότητας των βιομηχανικών επιχειρήσεων, προσφέρουν οι έρευνες επενδύσεων τις οποίες διεξάγει το IOBE δύο φορές το χρόνο, στο πλαίσιο πανευ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4

Προοπτικές της Βιομηχανίας

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	2005			2006		
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.
Παραγωγής ¹	+15	+26	+25	+19	+33	+38
Πωλήσεων ¹	+16	+29	+32	+25	+40	+47
Εξαγωγών ¹	+10	+21	+19	+24	+26	+33
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών ²	95,6	98,4	96,1	99,3	103,2	107,2

1. Διαφορά ποσοστών θετικών - αρνητικών απαντήσεων.

2. Ο δείκτης επιχειρηματιών προσδοκιών (βάση 1990=100), υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, και τις εκτιμήσεις για το επίπεδο των συνολικών παραγγελιών και των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

ρωπαϊκού εναρμονισμένου προγράμματος και σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Προφανώς πρόκειται για μία αμιγώς εμπειρική προσέγγιση και μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο συμπληρωματικά των επίσημων στατιστικών στοιχείων, ωστόσο ορισμένες από τις απόψεις που καταγράφουν έχουν ενδιαφέρον, καθώς εισέρχονται σε ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά της επενδυτικής δραστηριότητας που δεν μπορούν να αντληθούν από άλλες πηγές. Σαφώς τα στοιχεία αυτά καταγράφουν το επενδυτικό κλίμα που υπάρχει κατά τη στιγμή της εκπόνησης της έρευνας. Ωστόσο οι εκτιμήσεις και οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την πορεία των επενδύσεων κάθε έτους προσδιορίζονται με διαδοχικές έρευνες πέντε φορές, έτσι ώστε αφενός να αποτυπώνουν κάθε φορά τις νέες εξελίξεις και να αντανακλούν τις αλλαγές του επενδυτικού κλίματος, αφετέρου να προσδιορίζουν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια την πραγματική πορεία τους.

Στο πλαίσιο αυτό, στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από την τελευταία διαθέσιμη έρευνα που διεξήχθη κατά την περίοδο Οκτωβρίου – Νοεμβρίου 2005. Αυτή περιλαμβάνει: α) μία εκτίμηση για τις επενδύσεις που πραγματοποίησαν οι βιομηχανικές επιχειρήσεις κατά το 2005, β) μια πρώτη πρόβλεψη για τις επενδυτικές δαπάνες που προγραμματίζουν για το 2006, πρόβλεψη που θα αναθεωρηθεί στις επόμενες έρευνες και γ) αυτό θεωρείται απλώς ενδεικτική του κλίματος που επικρατεί την περίοδο που αποτυπώθηκε, γ) την κατανομή των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν ανάλογα με το σκοπό τους και δ) τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τους παράγοντες που επηρεάζουν την επενδυτική τους δραστηριότητα. Τα δύο τελευταία ζητήματα εξετάζονται επιπλέον και διαχρονικά, αλλά και σε σύγκριση με τις χώρες της Ευρωζώνης, ώστε να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για τη μακροχρόνια διάρθρωσή τους σε ένα ευρωπαϊκό μάλιστα πλαίσιο.

Εκτιμήσεις για το 2005

Όπως συμβαίνει σχεδόν κάθε χρονιά, οι εκτιμήσεις για την πορεία των επενδύσεων κατά τη δεύτερη έρευνα που γίνεται προς το τέλος του έτους (Οκτώβριος), είναι σαφώς πιο ήπιες σε σχέση με τις αντίστοιχες προβλέψεις στην πρώτη έρευνα (Μάρτιος). Καταγράφεται λοιπόν και το 2005 μία σαφής αναθεώρηση προ τα κάτω των εκτιμήσεων για το ύψος των επενδυτικών δαπανών που πραγματοποιήθηκαν αυτή τη χρονιά στο σύνολο της βιομηχανίας: η εκτίμηση για μείωση των δαπανών κατά 8,5% εντός του χρόνου, δίνει τη θέση της σε μία πολύ σημαντικότερη μείωση της τάξεως του 18,4%, με την αναθεώρηση να αγγίζει τις εκτι-

μήσεις τόσο για τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού, όσο και του δημόσιου τομέα. Πιο συγκεκριμένα, στις επενδύσεις των ιδιωτικών επιχειρήσεων, η μείωση εκτιμάται ότι ξεπερνά το 18%, ενώ στις δημόσιες επιχειρήσεις η μείωση είναι εντονότερη και εκτιμάται ότι προσεγγίζει το 36% (έναντι αρχικής πρόβλεψης για μείωση 10,3%).

Αναλυτικότερα, για τις εξελίξεις στους βασικότερους κλάδους της μεταποίησης, οι οποίοι περιλαμβάνονται στην έρευνα μπορούν να σημειωθούν τα εξής:

α) Ο κλάδος Τροφίμων – Ποτών και Προϊόντων Καπνού φαίνεται να αποτελεί την εξαίρεση στο γενικότερο κλίμα, καθώς καταγράφεται αναθεώρηση των ήδη θετικών εκτιμήσεων προς τα πάνω. Έτσι, οι έστω οριακά θετικές εκτιμήσεις του Μαρτίου 2005 ενισχύονται στα τέλη του έτους όταν και εκτιμάται ότι οι επενδυτικές δαπάνες αυξάνονται κατά 7,9%. Η επίδοση αυτή είναι άλλωστε η μόνη θετική που γίνεται αυτήν την περίοδο ανάμεσα σε όλους τους εξεταζόμενους κλάδους.

β) Ο κλάδος των Μη Μεταλλικών Ορυκτών είναι, επίσης, ένας κλάδος όπου καταγράφεται αναθεώρηση των προβλέψεων προς τα πάνω, ωστόσο απλά περιορίζονται οι ήδη αρνητικές εκτιμήσεις που είχαν γίνει. Σημειώνεται έτσι μία βραδύτερη υποχώρηση σε σχέση με την πρώτη πρόβλεψη, αφού η μείωση των επενδύσεων ήταν μικρότερη της αρχικά αναμενόμενης (-6,5% έναντι -24,2%).

γ) Αντίθετα, οι αρχικά θετικές προβλέψεις των επιχειρήσεων για άνοδο των επενδυτικών δαπανών στους κλάδους της Κλωστοϋφαντουργίας, Ένδυσης –Υπόδησης, και Χημικών δεν επιβεβαιώθηκαν, με αποτέλεσμα στα τέλη του έτους οι επιχειρήσεις να επισημαίνουν πτώση της τάξεως του -25,4%, -18% και -12,9% αντίστοιχα. Τέλος, πτώση των επενδυτικών δαπανών, σχεδόν όσο αρχικά εκτιμήθηκε, σημειώθηκε στον κλάδο Βασικής Μεταλλουργίας.

Από τη σύγκριση αυτής της έρευνας επενδύσεων με τα αντίστοιχα αποτελέσματα για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαπιστώνεται καταρχάς ότι η αναθεώρηση των επενδυτικών δαπανών προς τα κάτω, αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Ειδικότερα, για την ΕΕ-25, ενώ στις αρχές του 2005 αναμενόταν αύξηση της τάξεως του 5%, εντούτοις στα τέλη του έτους εκτιμάται οριακή πτώση των δαπανών κατά -1%. Σε επίπεδο κρατών, η αντιστροφή του κλίματος είναι έντονη στην πλειονότητα των χωρών με εξαίρεση τις Τσεχία, Δανία, Εσθονία και Λετονία και Μ. Βρετανία, όπου σημειώνεται θετικότερη εκτίμηση της αρχικά αναμενόμενης και άνοδος τελικά των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5

Εξαμηνιαία Έρευνα Επενδύσεων στη Μεταποίηση

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

	2002	2003	2004	2005		2006
	Εκτίμηση Μάρτ. 03	Εκτίμηση Μάρτ. 04	Εκτίμηση Μάρτ. 05	β' Πρόβλ. Μάρτ. 05	γ' Πρόβλ. Οκτ. 05	α' Πρόβλ. Οκτ. 05
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	-5,0	3,0	2,4	0,9	7,9	-14,3
Κλωστοϋφαντουργία	-31,8	39,1	-48,9	12,9	-25,4	-6,8
Ένδυση-Υπόδηση	-6,6	0,8	20,6	9,6	-18,0	-0,9
Χημικά	-28,1	-6,3	2,7	38,6	-12,9	24,4
Μη μεταλλικά Ορυκτά	28,5	-21,4	-22,9	-24,2	-6,5	25,3
Βασική Μεταλλουργία	-20,9	-7,8	-16,5	-14,5	-14,1	98,7
Σύνολο Μεταποίησης	-20,7	-8,2	-20,3	-8,5	-18,4	11,1
Ιδιωτικός τομέας	-21,5	-8,0	-20,9	-8,4	-18,2	10,7
Δημόσιος τομέας	14,3	-17,9	3,3	-10,3	-36,0	48,3

Πηγή: IOBE

Προβλέψεις για το 2006

Στην έρευνα του Οκτωβρίου 2005 περιλαμβάνεται και μία πρώτη πρόβλεψη από τις επιχειρήσεις για την πορεία των επενδυτικών δαπανών τους τη χρονιά που ακολουθεί (2006), με βάση τον τρέχοντα στρατηγικό σχεδιασμό τους. Από τις προβλέψεις αυτές εκτιμάται αντιστροφή της πτωτικής πορείας του 2005 για το σύνολο της μεταποίησης, αφού αναμένεται άνοδος των δαπανών της τάξεως του 11,1%. Σημαντικό στοιχείο αυτής της ανόδου είναι ότι αυτή τροφοδοτείται και από τις επενδύσεις του δημόσιου τομέα. Πράγματι, οι δημόσιες επιχειρήσεις αναμένουν άνοδο της τάξης του 48,3%, ενώ στις ιδιωτικές υπολογίζεται μία αύξηση που θα προσεγγίζει το 11%, καθορίζοντας άλλωστε και τη συνολική τάση. Σημειώνεται πάντως ότι η αισιοδοξία των δημοσίων επιχειρήσεων για την επόμενη κάθε φορά χρονιά είναι σύνηθες φαινόμενο σε αυτήν την έρευνα, ωστόσο αυτή αναθεωρείται σημαντικά στη συνέχεια.

Αναλυτικότερα, ανά κλάδο προβλέπεται: α) αντιστροφή του θετικού κλίματος στα Τρόφιμα - Ποτά – Καπνός και μείωση των επενδυτικών δαπανών κατά 14,3%, β) διατήρηση της αρνητικής πορείας του 2005 και περαιτέρω πτώση των επενδυτικών δαπανών στους κλάδους Κλωστοϋφαντουργίας και Ένδυσης – Υπόδησης, γ) σημαντική ανάκαμψη των δαπανών στους τομείς των Χημικών προϊόντων, Μη Μεταλλικών Ορυ-

κτών και Βασικής Μεταλλουργίας, όπου μάλιστα η άνοδος των επενδύσεων προβλέπεται ότι θα είναι ταχύτερη από το σύνολο της βιομηχανίας.

Αλλά και στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διατυπώνονται θετικές – αν και πιο ήπιες - προσδοκίες για άνοδο των επενδύσεων. Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά σταθμισμένα αποτελέσματα, η άνοδος κατά το 2006 δεν θα ξεπεράσει το 5%, ενώ λίγο ψηλότερα, στην περιοχή του 6%, προβλέπεται να είναι η αύξηση στην Ευρωζώνη. Σχεδόν σε όλες τις χώρες καταγράφονται προσδοκίες για άνοδο της επενδυτικής δαπάνης με ρυθμούς ανώτερους των αντίστοιχων του 2005. Τα υψηλότερα ποσοστά εκτιμώμενης ανόδου σημειώνονται στα νέα κράτη μέλη όπως η Εσθονία (56%), η Σλοβενία (29%), η Σλοβακία και η Λιθουανία (20%), ενώ από τα παλαιά μέλη θετικότερη είναι η πρόβλεψη του Βελγίου (22%).

Κατανομή των επενδύσεων

Αναλύοντας περισσότερο ποιοτικά χαρακτηριστικά των επενδυτικών δαπανών που πραγματοποιούν ή σχεδιάζουν να πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις, στη συνέχεια εξετάζεται η κατεύθυνση που αυτές έχουν, με την έννοια της κατανομής τους, ανάλογα με το σκοπό υλοποίησής τους. Διακρίνονται πέντε μεγάλες κατηγορίες επενδύσεων: α) αντικατάσταση

υφιστάμενου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, β) αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα, γ) διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για την παραγωγή νέων προϊόντων, δ) βελτίωση μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται και ε) εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής, ενώ υπάρχει και μία κατηγορία άλλων σκοπών που αναφέρεται σε επενδύσεις που γίνονται π.χ. για προστασία του περιβάλλοντος, όρους ασφαλείας κ.τ.λ. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι:

α) Η αντικατάσταση υφιστάμενου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού περιορίζεται το 2005 και αναμένεται να περιοριστεί περαιτέρω το 2006, κάτι που σημαίνει ότι - σε σχέση με το 2004 - χάνει την πρώτη θέση που κατείχε ως βασικός σκοπός της επενδυτικής απόφασης, προς όφελος της κατηγορίας αύξησης της παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα.

β) Πράγματι, παρά τη μείωση του ποσοστού της συνολικής δαπάνης που την αφορά, η αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα, παραμένει η κύρια κατηγορία επενδύσεων για το 2005, ενώ παράλληλα εκτιμάται ότι το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί ξανά το 2006.

γ) Ενισχύεται ελαφρά το 2005 το μερίδιο των δαπανών που έχουν σκοπό τη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας για την παραγωγή νέων προϊόντων, ποσοστό που θα παραμείνει σχεδόν αμετάβλητο το 2006.

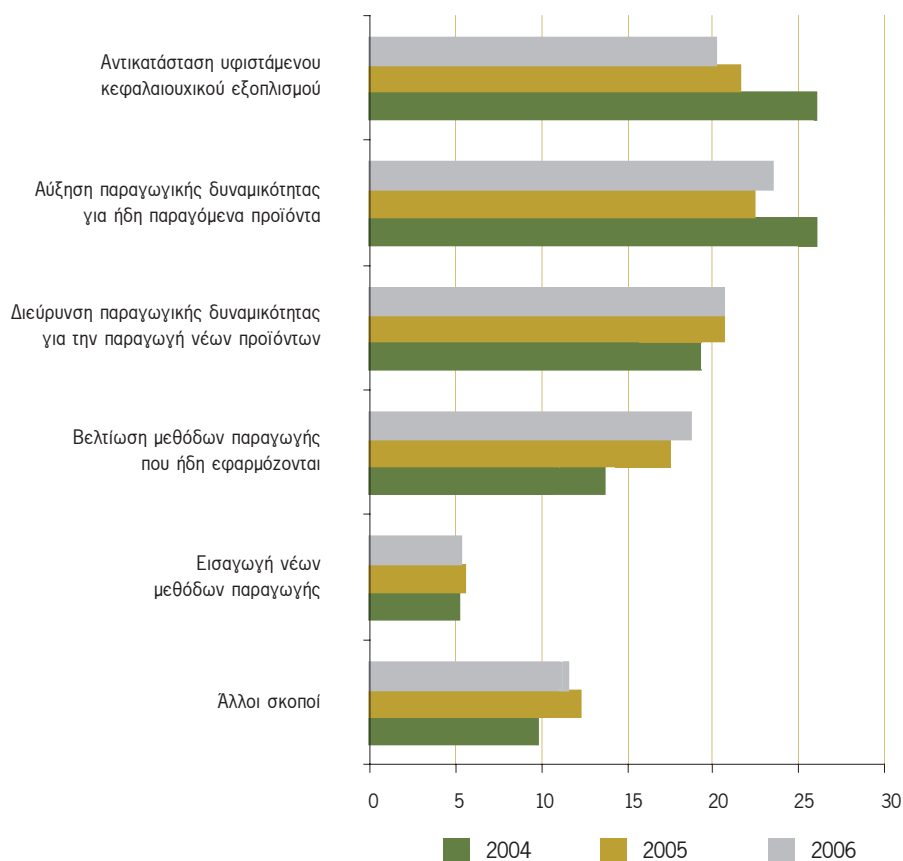
δ) Αυξάνεται σημαντικά σε σχέση με το 2004 το ποσοστό των επενδύσεων που κατευθύνεται στον εκσυγχρονισμό της δραστηριότητας μέσω κυρίως της βελτίωσης των μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται.

ε) Αυξάνεται το μερίδιο των επενδύσεων που πραγματοποιούνται για άλλους σκοπούς όπως π.χ. η προστασία του περιβάλλοντος, όροι ασφαλείας κτλ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.4

(% συνόλου δαπάνης)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους

Πηγή: European Commission, DGECFIN

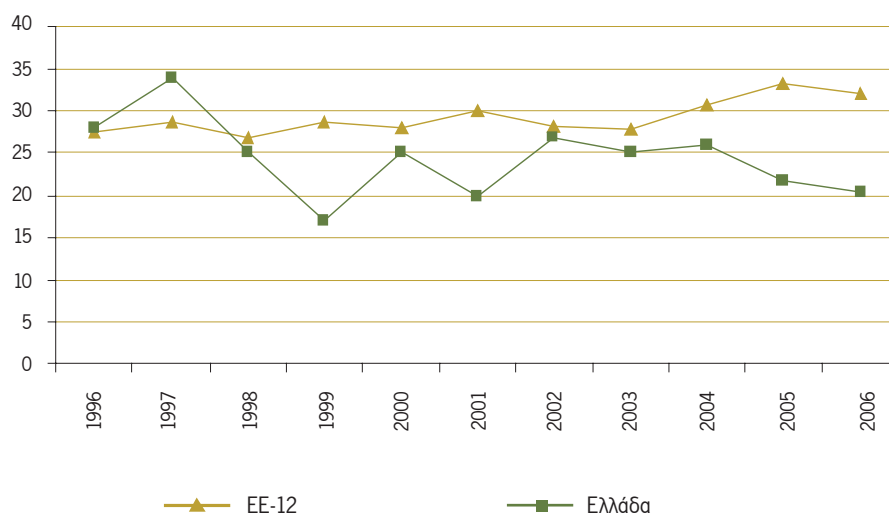
Το ζήτημα ωστόσο της κατανομής των επενδύσεων μπορεί να εξεταστεί σε μία διαχρονική βάση και σε σύγκριση με τις χώρες της Ευρωζώνης, ώστε να αποτυπωθούν συνολικότερα οι διαρθρωτικές αλλαγές που υιοθετούνται με τις νέες επενδυτικές επιλογές που πραγματοποιούνται. Άλλωστε, με αυτόν τον τρόπο γίνονται ορατές οι διαφορετικές ανάγκες και οι στρατηγικές προτεραιότητες που θέτονται από τη βιομηχανία, χαρτογραφώντας έτσι το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται η ελληνική βιομηχανία σε σύγκριση με το υπόλοιπο ευρωπαϊκό περιβάλλον¹. Πρέπει να σημειωθεί ότι για λόγους ευκολότερης εννοιολογικής σύγκρισης οι επιμέρους κατηγορίες επενδύσεων ομαδοποιούνται σε τρεις κύριους τομείς: α) αντικατάσταση κεφαλαιουχικού εξοπλισμού β) επέκταση παραγωγικής δραστηριότητας, που συνθέτει τις κατηγορίες αύξησης δυναμικότητας για τα υπάρχοντα προϊόντα και διεύρυνσης της δυναμικότητας για νέα προϊόντα και γ) εξορθολογισμός παραγωγικής δραστηριότητας που συνθέτει τις κατηγορίες βελτίωσης των μεθόδων παραγωγής για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα και την εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής.

Σύμφωνα με αυτά τα αποτελέσματα, το μεγαλύτερο ποσοστό δαπανών κατευθύνεται στην επέκταση της παραγωγικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων, κατηγορία η οποία συγκεντρώνει κατά μέσο όρο το 43% των συνολικών επενδύσεων της ελληνικής βιομηχανίας την περίοδο 1996-2006. Το 1999 έφτασε στην υψηλότερη τιμή του (οι αντίστοιχες επενδύσεις ξεπερνούσαν το 55% των συνολικών) για να περιοριστούν στη συνέχεια, αν και πάντα κινούνται στην περιοχή του 40%. Σε ολόκληρη αυτήν την περίοδο μάλιστα το ποσοστό αυτών των επενδύσεων είναι συστηματικά υψηλότερο από την Ευρωζώνη, ενώ από το 2003 και μετά, διαπιστώνεται μία διαδικασία απόκλισης, αφού το ποσοστό στην Ελλάδα μεγαλώνει ελαφρά, ενώ στην Ευρωζώνη μειώνεται (ήδη από το 2001). Ενδεχομένως αυτή η απόκλιση να αντανακλά και τη διαφορά μεγέθους μεταξύ των βιομηχανιών της Ευρωζώνης και της Ελλάδος, αφού οι γενικά μικρότερες ελληνικές επιχειρήσεις προσπαθούν να επεκταθούν είτε με εσωτερική ανάπτυξη είτε μέσω εξαγωγών / συγχωνεύσεων για να μπορέσουν να σταθούν ανταγωνιστικά στο ευρωπαϊκό περιβάλλον.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.5

(% συνολικών δαπανών)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους: Αντικατάσταση Κεφαλαιουχικού Εξοπλισμού

Πηγή: European Commission, DGECFIN

1. Η εκτίμηση για κάθε έτος αποτελεί το μέσο όρο των πέντε συνολικά προβλέψεων που γίνονται στις πέντε διαδοχικές έρευνες, ή τον μέσο όρο των αντίστοιχων διαθέσιμων ερευνών κατά περίπτωση (π.χ. μία μόνο εκτίμηση για το 2006, από την τελευταία διαθέσιμη έρευνα).

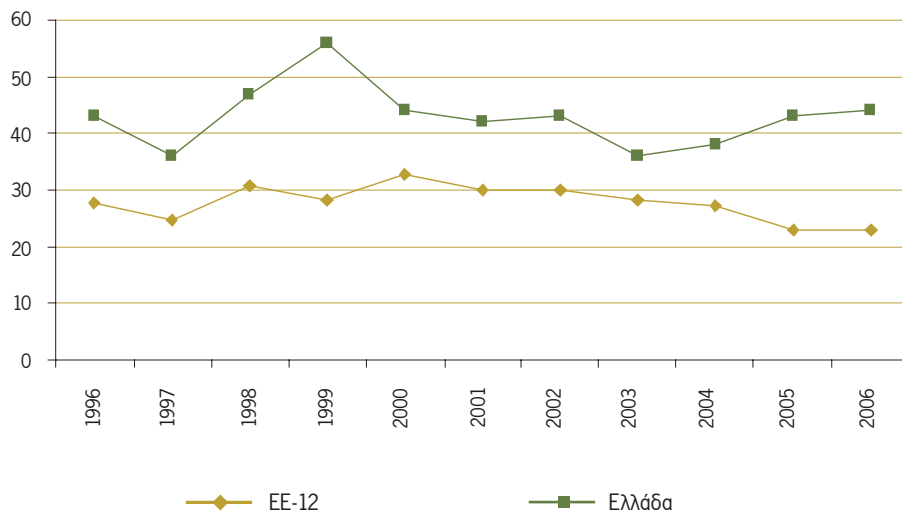
Οι άλλες δύο κατηγορίες επενδύσεων συγκεντρώνουν μάλλον συγκρίσιμα ποσοστά δαπανών, αφού αποτελούν κατά μέσο όρο το 23-24% των συνολικών δαπανών κατά την εξε-

ταζόμενη περίοδο. Οι επενδύσεις που αφορούν αντικατάσταση κεφαλαιουχικού εξοπλισμού από το 1998 είναι σταθερά χαμηλότερες στην Ελλάδα από το μέσο όρο της Ευρωζώνης,

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.6

(% συνολικών δαπανών)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους: Επέκταση της Παραγωγικής Δραστηριότητας

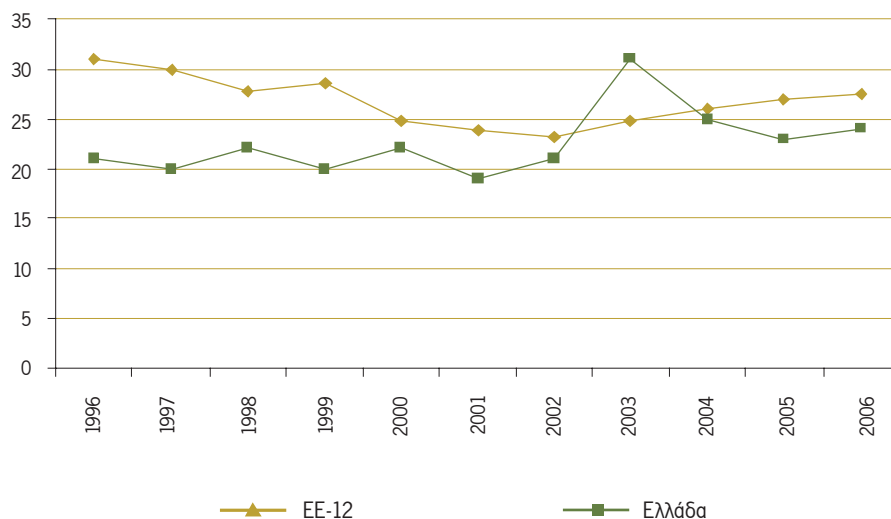

Πηγή: European Commission, DGECFIN

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.7

(% συνολικών δαπανών)

Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους: Εξορθολογισμός της Παραγωγικής Δραστηριότητας

Πηγή: European Commission, DGECFIN

ενώ από το 2000 και μετά φαίνεται να περιορίζονται, σε αντίθεση με την Ευρωζώνη όπου ακολουθούν, έστω και ελαφρά, ανοδική πορεία. Σε ένα βαθμό αυτό υποδηλώνει τη διαφορετική «ηλικία» των ελληνικών επιχειρήσεων σε σύγκριση με τις βιομηχανίες της ευρωζώνης. Από την άλλη πλευρά οι επενδυτικές δαπάνες για τον εξορθολογισμό της ελληνικής βιομηχανίας μέχρι το 2002 κινούνται - με μικρές μόνο αυξομειώσεις - στην περιοχή του 21%, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες δαπάνες στην Ευρωζώνη που σταδιακά περιορίζονται, αν και παραμένουν σε υψηλότερα επίπεδα από τα «ελληνικά». Το 2003 καταγράφεται ένα άλμα των σχετικών επενδύσεων στην Ελλάδα στο 31%, επίπεδο όμως που δεν επαναλαμβάνεται και υποχωρεί στη συνέχεια, διατηρείται όμως οριακά ανώτερο του μακροχρόνιου μέσου. Η πορεία εκσυγχρονισμού πάντως της ελληνικής βιομηχανίας φαίνεται να συνεχίζεται, αν και με βραδύτερο ρυθμό. Από την άλλη πλευρά, στην Ευρωζώνη, από το 2002 και μετά, οι επενδύσεις εξορθολογισμού ανακάμπτουν και κινούνται με σαφώς ανοδική τάση.

Παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις

Οι απόψεις των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα για τους παράγοντες, που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την επενδυτική τους δραστηριότητα, δίνουν μια εικόνα για τις αιτίες που ενδεχομένως να ερμηνεύουν την απόφασή τους να αυξήσουν, να διατηρήσουν αμετάβλητες ή να μειώσουν τις αντίστοιχες δαπάνες τους. Οι απαντήσεις τους συνοψίζονται σε ένα δείκτη σημαντικότητας, το μέγιστο του οποίου είναι το +100, όταν όλες οι επιχειρήσεις εκτιμούν

ως πολύ θετική την επίπτωση του αντίστοιχου παράγοντα και -100 αντιστρόφως. Σύμφωνα με την έρευνα, κατά το 2005 θετικό ρόλο ασκούν κατά σειρά σημαντικότητας οι ακόλουθοι παράγοντες: α) οι τεχνολογικές εξελίξεις, γεγονός που εν μέρει ερμηνεύει και την στροφή των επιχειρήσεων σε δαπάνες εκσυγχρονισμού της παραγωγής και βελτίωσης των μεθόδων που εφαρμόζονται, β) η ζήτηση για προϊόντα, γ) τα κέρδη της επιχείρησης, παράγοντας που συνδέεται με τη δυνατότητα επανεπένδυσης μέρους των κερδών, δ) τα θεσμικά / φορολογικά / άλλα κίνητρα που δίνονται σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής για επενδύσεις και ε) η διαθεσιμότητα κεφαλαίων και το κόστος τους.

Αυτή η σειρά κατάταξης των παραγόντων δεν προβλέπεται να διαφοροποιηθεί ουσιαστικά για το 2006, κάτι που αναδεικνύει μία παγίωση της σημασίας αυτών των παραγόντων για την επενδυτική απόφαση. Ωστόσο, φαίνεται οι επιχειρήσεις να αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στα κίνητρα για επενδύσεις που δίδονται σε επίπεδο πολιτικής σε σχέση με τον παράγοντα των προσδοκώμενων κερδών, κάτι που σίγουρα αντανάκλα τις επιδράσεις από το νέο αναπτυξιακό νόμο, τις συμπράξεις (ΣΔΙΤ) αλλά ενδεχομένως και τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία (sale and lease back, κτλ). Πάντως συνολικά, η οικονομική πολιτική δεν δείχνει να επηρεάζει ακόμα θετικά τις επενδυτικές αποφάσεις, ενώ μικρή ενίσχυση της θετικής σημασίας σημειώνεται στη φορολογία των κερδών.

Ωστόσο, σε σχέση με το 2003 διαπιστώνεται μία μικρή υποχώρηση της σημασίας του παράγοντα της ζήτησης, ο οποίος ενώ τότε ήταν πρωτεύουσας σημασίας, σταδιακά δίνει τη

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.7

Παράγοντες που Επηρεάζουν την Επενδυτική Δραστηριότητα στη Βιομηχανία

(συντελεστές σημαντικότητας)¹

Παράγοντες	2003	2004	2005	2006
Ζήτηση	42,5	36,7	36,4	36,9
Κέρδη	18,0	15,8	20,2	19,4
Διαθεσιμότητα και Κόστος Κεφαλαίων	12,0	12,5	15,6	14,8
Τεχνολογικές Εξελίξεις	33,5	33,4	38,6	37,6
Κίνητρα για Επενδύσεις	15,5	13,1	19,9	21,4
Φορολογία των Κερδών	2,5	-0,5	8,3	8,7
Οικονομική Πολιτική στο σύνολο της	-1,0	-1,9	-3,6	-3,9
Άλλοι λόγοι	0,0	-0,0	2,7	1,7

1. Ο συντελεστής λαμβάνει τιμές στο διάστημα +100, όταν όλες οι επιχειρήσεις εκτιμούν πολύ θετική την επίπτωση και -100 αντιστρόφως

Πηγή: IOBE, Έρευνα Επενδύσεων στη Βιομηχανία

θέση του στον παράγοντα των τεχνολογικών εξελίξεων. Έτσι κατά τη διετία 2005-2006 είναι οι τεχνολογικές εξελίξεις που καθορίζουν την επενδυτική τους απόφαση, κάτι που υποδηλώνει τη διαρκώς αυξανόμενη ανάγκη των επιχειρήσεων να προσαρμοστούν σε αυτές, να εισαγάγουν νέες τεχνολογίες για να βελτιώσουν τις διεργασίες τους και κατ' επέκταση τα προϊόντα που θα είναι σε θέση να προσφέρουν στη συνέχεια.

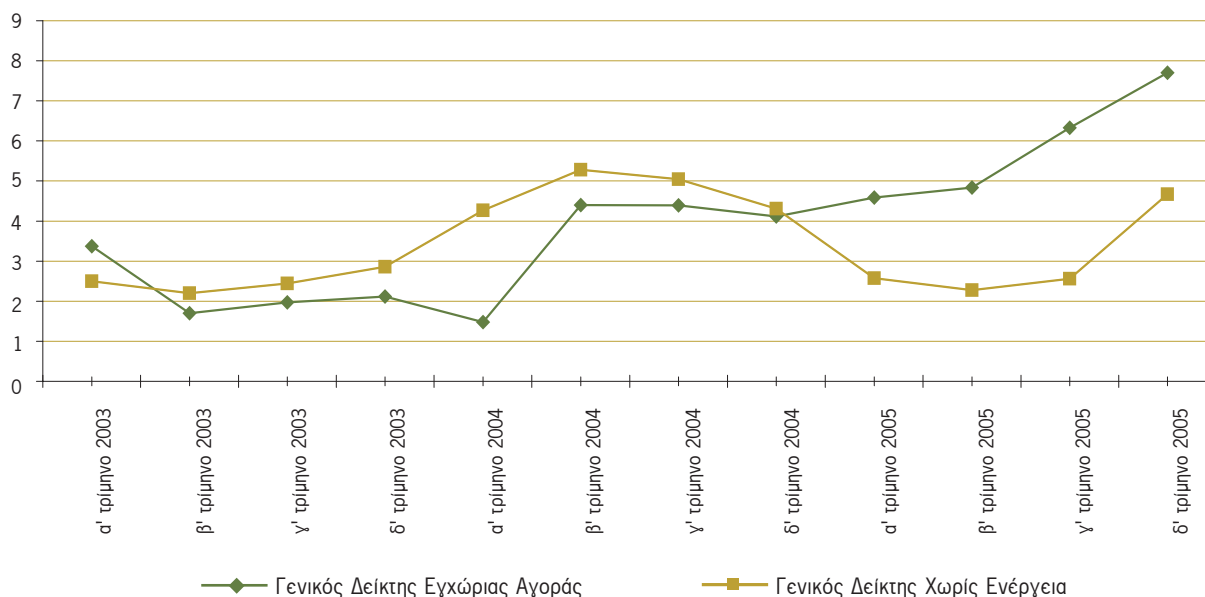
4.5 Βιομηχανικές Τιμές

Ο δείκτης τιμών παραγωγού της εγχώριας αγοράς επιταχύνεται το 2005, παρουσιάζοντας μέση άνοδο 5,9% έναντι 3,5% το 2004. Ωστόσο μεγάλο μέρος αυτής της επιτάχυνσης οφείλεται στην άνοδο των τιμών στην ενέργεια.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.8

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτες Τιμών Παραγωγού Εγχώριας Αγοράς (2000=100)

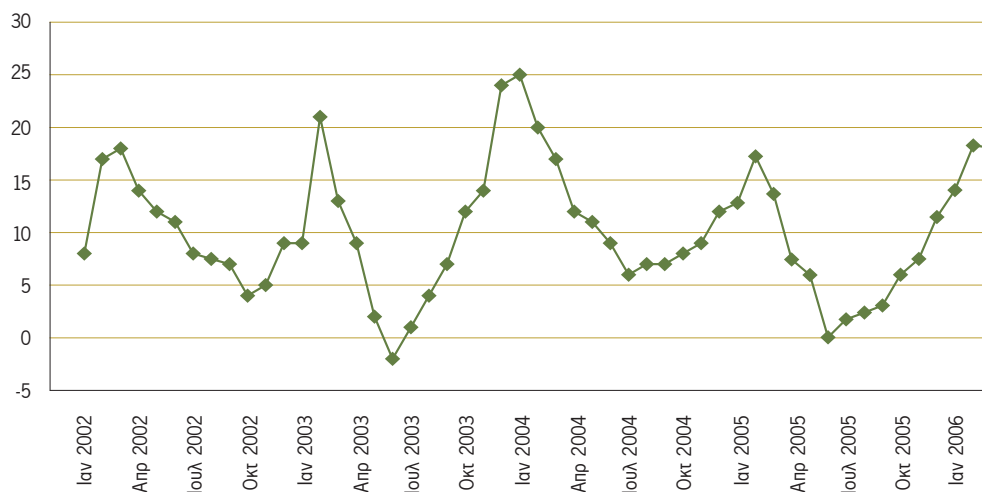

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.9

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Προσδοκίες Εξέλιξης των Τιμών

Πηγή: IOBE

Πράγματι, κατά τη διάρκεια του 2005 ο γενικός δείκτης τιμών παραγωγού κινείται με ταχύτερο ρυθμό απ' ό,τι ο αντίστοιχος δείκτης που δεν περιλαμβάνει τον τομέα της ενέργειας για πρώτη φορά μετά το β' τρίμηνο του 2003. Συγκεκριμένα, το τελευταίο τρίμηνο ο γενικός δείκτης κατέγραψε τη μεγαλύτερη αύξηση (7,7%), ενώ για τον δείκτη τιμών παραγωγού (χωρίς ενέργεια) η αντίστοιχη μεταβολή ήταν μόλις 4,6%. Συνεπώς, προκύπτει το συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης του δείκτη οφείλεται στην ενέργεια.

Πάντως, από τα αποτελέσματα των Ερευνών της Οικονομικής

Συγκυρίας δεν διαπιστώνονται αντίστοιχες προβλέψεις για αύξηση τιμών, καθώς η σχέση αυτών που προβλέπουν άνοδο/ πτώση παραμένει στα επίπεδα του 2004. Γενικά πάντως και το 2005 η μέση διαφορά των ποσοστών αυτών που προβλέπουν άνοδο / μείωση τιμών είναι χαμηλότερη έναντι του 2004.

Σε κλαδικό επίπεδο, άνοδος των τιμών ταχύτερη του 2004 παρατηρείται σε 10 από τους 21 κλάδους που εξετάζονται, ενώ σε τέσσερις από αυτούς καταγράφεται αύξηση εντονότερη του μέσου όρου της βιομηχανίας. Συγκεκριμένα, ο δείκτης τιμών παραγωγού στον κλάδο «Παράγωγα Πετρελαίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.8

Δείκτες Τιμών Παραγωγού Εγχώριας Αγοράς (2000=100)

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Έτη			Μεταβολή (%)	
	2003	2004	2005	2004:2003	2005:2004
Τροφίμων & Ποτών	109,9	119,3	122,3	8,6	2,5
Καπνού	119,8	125,1	126,6	4,4	1,2
Κλωστοϋφαντουργικών υλών	101,5	104,2	102,7	2,7	-1,5
Ειδών ένδυσης - Γουναρικών	107,5	111,7	114,0	3,9	2,1
Δέρματος - Δερματίνων ειδών	110,2	111,4	113,1	1,1	1,5
Ξύλου & φελλού	104,7	109,6	113,6	4,7	3,7
Χαρτιού & προϊόντων από χαρτί	109,8	108,1	107,7	-1,6	-0,4
Εκτυπώσεων-Εκδόσεων	125,4	126,8	128,5	1,1	1,3
Παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα	91,6	95,6	119,5	4,3	25,1
Χημικών προϊόντων	106,7	107,0	109,4	0,2	2,3
Προϊόντων από ελαστική & πλαστική ύλη	111,2	110,6	118,9	-0,5	7,5
Μη μεταλλικών ορυκτών	114,1	118,5	121,4	3,9	2,4
Βασικής μεταλλουργίας	104,3	110,4	117,8	5,8	6,7
Τελικών προϊόντων μετάλλου	102,7	111,6	117,9	8,6	5,7
Μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	103,1	104,6	107,2	1,4	2,5
Ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών κτλ	118,3	143,9	167,5	21,6	16,4
Συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης & επικοινωνιών	103,5	98,4	99,8	-4,9	1,4
Ιατρικών οργάνων & οργάνων ακριβείας	122,4	118,2	118,2	-3,5	0,0
Μεταφορικών Μέσων	103,4	106,3	107,3	2,8	0,9
Εξοπλισμού μεταφορών (εκτός οχημάτων)	117,7	119,2	120,8	1,3	1,4
Επίπλων-Λοιπής βιομηχανίας	106,2	108,3	111,7	2,0	3,1
Σύνολο	108,5	112,3	118,9	3,5	5,9

Πηγή: ΕΣΥΕ

και Άνθρακα» κινείται ταχύτερα από όλους τους άλλους κλάδους σημειώνοντας αύξηση κατά 25,1%, έναντι 4,3% το 2004, ενώ ακολουθεί ο κλάδος «Ηλεκτρικών Μηχανών και Συσκευών» με αύξηση της τάξεως του 16,4%.

Ανοδικά κινήθηκαν το 2005 οι τιμές σε 19 από τους 21 κλάδους, έναντι 17 το 2004, ενώ αμετάβλητος παρέμεινε ο κλάδος των Ιατρικών Οργάνων & Οργάνων Ακριβείας. Οι κλάδοι όπου σημειώθηκε μείωση των τιμών κατά το 2005 ήταν αυτός των Κλωστοϋφαντουργικών Υλών και ο κλάδος Χαρτιού και Προϊόντων από Χαρτί, με τον τελευταίο να διατηρεί την πτωτική πορεία του 2004.

Οι κλάδοι «Τροφίμων-Ποτών», «Τελικών Προϊόντων Μετάλλου», «Ειδών Ένδυσης», «Μη Μεταλλικών Ορυκτών» και ο κλάδος «Ξύλου & Φελλού», αν και διατήρησαν την ανοδική τους πορεία, το 2005 εμφανίζουν ρυθμό αύξησης των τιμών που υστερεί σε σχέση με το σύνολο. Οι μόνοι κλάδοι που διατήρησαν αυξήσεις τιμών, τόσο το 2004 όσο και το 2005, πάνω από το μέσο όρο της βιομηχανίας ήταν ο κλάδος «Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα», ο κλάδος «Ηλεκτρικών Μηχανών και Συσκευών» και τέλος, ο κλάδος «Τελικών Προϊόντων Μετάλλου».

Στις αρχές του 2006, οι προσδοκίες για άνοδο των τιμών - όπως δείχνουν οι πρώτες έρευνες Συγκυρίας - κυμαίνονται στα αντίστοιχα επίπεδα του 2005, με τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις να εκτιμούν ότι οι τιμές θα κυμανθούν στα ίδια επίπεδα.

V. Εξελίξεις και Προοπτικές στους Κλάδους της Μεταποίησης

5.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά οι εξελίξεις σε εννέα κλάδους της ελληνικής μεταποίησης, των οποίων η παραγωγή αθροιστικά καλύπτει σχεδόν τα 3/4 της μεταποιητικής παραγωγής στη χώρα. Οι κλάδοι αυτοί είναι: α) Τρόφιμα και Ποτά, β) Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακα, γ) Μη Μεταλλικά Ορυκτά, δ) Βασική Μεταλλουργία, ε) Χημικά Προϊόντα, στ) Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες, ζ) Τελικά Προϊόντα Μετάλλου, η) Είδη Ένδυσης – Γουναρικών και θ) Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών.

Η ανάλυση ανά κλάδο χωρίζεται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος (*εξελίξεις και προοπτικές*) γίνεται μία ανάλυση των κλαδικών εξελίξεων κατά το **2005** σε όρους παραγωγής και τιμών, σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ. Ταυτόχρονα όμως γίνεται επισκόπηση – ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων - των πρόσφατων εξελίξεων και των προοπτικών για το άμεσο μέλλον, με βάση εμπειρικά στοιχεία που προκύπτουν από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγει το ΙΟΒΕ. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για βασικά μεγέθη τους (π.χ. πωλήσεις, εξαγωγές), αλλά και στοιχεία για το επίπεδο των παραγγελιών τους, το ύψος των αποθεμάτων, τους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού. Στο δεύτερο μέρος (*χρηματοοικονομική ανάλυση*) παρουσιάζονται βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη του κλάδου και επιλεγμένοι αριθμοδείκτες για την τετραετία **2001-2004**, με βάση τα στοιχεία των δημοσιευμένων ισολογισμών των επιχειρήσεων που συνθέτουν κάθε κλάδο. Τέλος, στο τρίτο μέρος (*διάρθρωση*) παρουσιάζονται ορισμένα διαρθρωτικά στοιχεία, όπως αυτά προκύπτουν από τις Ετήσιες Βιομηχανικές Έρευνες της ΕΣΥΕ. Οι έρευνες αυτές, αν και εκδίδονται με σημαντική καθυστέρηση (τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία αναφέρονται **στο 2002**), παρέχουν σημαντικά στοιχεία για μακροχρονιότερες τάσεις που αφορούν στη διάρθρωση της ελληνικής βιομηχανίας. Στοιχεία παραγωγικότητας, προστιθέμενης αξίας, αμοιβών και απασχόλησης για τη διετία 2001-2002, συμπληρώνουν την κλαδική εικόνα καλύπτοντας τη μείζονα βιομηχανία, αφού εστιάζουν στις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από δέκα εργαζομένους.

5.2. Οι Κλαδικές Εξελίξεις το 2005

Το 2005 ο Δείκτης Παραγωγής στη μεταποίηση επηρεάστηκε θετικά από την άνοδο της παραγωγής σε 12 κλάδους και αρνητικά από την πτωτική πορεία της παραγωγής των υπολοίπων 11. Ωστόσο, η επίδραση των πρώτων δεν στάθηκε δυνατό να αντισταθμίσει την αρνητική πορεία των τελευταίων, με αποτέλεσμα να σημειωθεί συνολικά μείωση της τάξης του 0,7%, έναντι ανόδου 1,2% το 2004 και με τον δείκτη να βρίσκεται περίπου στα επίπεδα του 2002 (97,4%). Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα του 2005 με τα αντίστοιχα του 2004, διαπιστώνεται:

Μεγάλη αύξηση της παραγωγής τους, επεκτείνοντας την ανοδική πορεία των τελευταίων ετών, παρουσίασαν οι κλάδοι «Εκτυπώσεις-Εκδόσεις» (13,8%), «Χαρτί & προϊόντα από χαρτί» (4,4%) και «Ηλεκτρικών μηχανών, Συσκευών» (5,1%). Θετικά, αλλά με βραδύτερους ρυθμούς έναντι του 2004 κινήθηκαν οι κλάδοι «Προϊόντα από μέταλλο» (4,0%) και «Χημικά προϊόντα» (1,9%). Τέλος, ανάκαμψη της δραστηριότητάς τους, αντιστρέφοντας τους αρνητικούς ρυθμούς του 2004, εμφάνισαν οι κλάδοι «Παραγωγή πετρελαίου & Άνθρακα» (2,6%), «Έπιπλα και λοιπή Βιομηχανία» (18,4%), «Ιατρικών οργάνων & οργάνων ακριβείας» (6,6%), «Μηχανήματα & Είδη εξοπλισμού» (14,4%), καθώς και ο κλάδος «Μη μεταλλικά ορυκτά» (0,9%).

Μείωση της παραγωγής κατά το 2005 παρατηρείται κυρίως σε κλάδους οι οποίοι κινήθηκαν πτωτικά και κατά το προηγούμενο τουλάχιστον έτος. Εντονότερη μείωση παρουσιάζεται στους κλάδους «Κλωστοϋφαντουργικές ύλες» (-18,3%), «Είδη ενδυμασίας» (-14,8%), «Δέρμα-Είδη υπόδησης» (-12,2%) και «Προϊόντα από ελαστική & πλαστική ύλη» (-4,2%). Συνεχιζόμενη αλλά ηπιότερη πτωτική πορεία ακολούθησαν οι κλάδοι «Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών» (-2,4%) και «Ανακύκλωση» (-0,9%). Τέλος, σε έξι κλάδους σημειώνεται αναστροφή της ανοδικής πορείας του 2004. Αναλυτικότερα, μείωση εμφανίζουν οι κλάδοι «Τρόφιμα & Ποτά» (-1,4%), «Καπνός» (-6,1%), «Ξύλο & φελλός» (-5,8%), «Συσκευές ραδιοφωνίας, Τηλεόρασης & Επικοινωνιών» (-38,3%), «Μεταφορικά μέσα» (-36,5%), ενώ η παραγωγή στον κλάδο «Μηχανές γραφείου-Ηλεκτρονικοί υπολογιστές» σχεδόν υποτριπλασιάζεται (-66,9%).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1

Δείκτης Παραγωγής των Κλάδων της Μεταποίησης το 2005 (2000=100)*

*Οι αριθμοί αντιπροσωπεύουν τους κωδικούς των κλάδων κατά ΣΤΑΚΟΔ
Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

Δείκτες Παραγωγής στη Μεταποίηση 2002 - 2005

2000=100	Δείκτης				Ετήσια Μεταβολή (%)		
	2002	2003	2004	2005	2003/2002	2004/2003	2005/2004
Γενικός Δείκτης (15-37)	97,4	97,0	98,1	97,4	-0,4	1,2	-0,8
15 Τρόφιμα & Ποτά	104,2	101,3	105,0	103,5	-2,9	3,7	-1,4
16 Καπνός	103,4	105,9	116,4	109,4	2,4	9,9	-6,1
17 Κλωστοϋφαντουργικά υλικά	90,2	87,2	78,1	63,8	-3,3	-10,4	-18,3
18 Είδη Ενδυμασίας	87,8	87,3	82,7	70,5	-0,6	-5,2	-14,8
19 Δέρμα- Είδη Υπόδησης	90,0	80,9	73,6	64,6	-10,1	-9,0	-12,2
20 Ξύλο & φελλός	88,1	83,5	84,1	79,2	-5,2	0,6	-5,8
21 Χαρτί & Προϊόντα από χαρτί	87,7	86,5	89,2	93,1	-1,4	3,2	4,4
22 Έκτυπώσεις-Εκδόσεις	100,4	103,3	107,1	121,8	2,9	3,6	13,8
23 Παραγωγή Πετρελαίου & άνθρακα	100,8	101,1	98,7	101,2	0,4	-2,4	2,6
24 Χημικά Προϊόντα	108,7	110,9	118,2	120,4	2,0	6,6	1,9
25 Προϊόντα από ελαστική & πλαστική ύλη	100,7	100,0	95,9	91,9	-0,6	-4,1	-4,2
26 Μη μεταλλικά ορυκτά	104,8	106,7	106,0	106,9	1,8	-0,7	0,9
27 Βασική Μεταλλουργία	109,8	108,8	114,5	116,0	-0,9	5,2	1,3
28 Προϊόντα από μέταλλο	92,4	97,7	107,6	111,9	5,8	10,1	4,0
29 Μηχανήματα & Είδη εξοπλισμού	90,0	88,2	86,7	99,2	-1,9	-1,7	14,4
30 Μηχανές γραφείου-ηλεκτρονικοί υπολογιστές	172,2	18,4	36,6	12,1	-89,3	99,5	-66,9
31 Ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών	82,0	95,2	101,3	106,4	16,1	6,4	5,1
32 Συσκευές Ραδιοφωνίας, τηλεόρασης & επικοινωνιών	53,2	46,4	50,1	30,9	-12,7	7,9	-38,3
33 Ιατρικών οργάνων & Οργάνων ακριβείας	111,7	145,8	108,9	116,2	30,6	-25,3	6,6
34 Μεταφορικά μέσα	61,5	70,4	72,9	46,3	14,6	3,5	-36,5
35 Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	98,4	96,0	88,8	86,7	-2,5	-7,5	-2,4
36 Έπιπλα-Λοιπή Βιομηχανία	67,9	61,4	60,3	71,5	-9,5	-1,7	18,4
37 Ανακύκλωση	123,5	134,1	128,8	127,7	8,6	-4,0	-0,9
Ενέργειες	102,0	105,0	105,3	105,0	2,9	0,3	0,6
Ενδιαμέσων αγαθών	101,1	100,7	101,7	100,0	-0,4	1,0	-1,7
Κεφαλαιουχικών αγαθών	80,7	81,4	81,0	76,8	0,8	-0,5	-5,1
Διαρκών καταναλωτικών αγαθών	72,4	69,8	71,1	79,1	-3,6	1,8	11,4
Μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών	102,9	101,5	104,2	103,3	-1,4	2,7	-0,9

Πηγή: ΕΣΥΕ

Ο Κλάδος Τροφίμων & Ποτών

20% του συνόλου της βιομηχανικής παραγωγής.

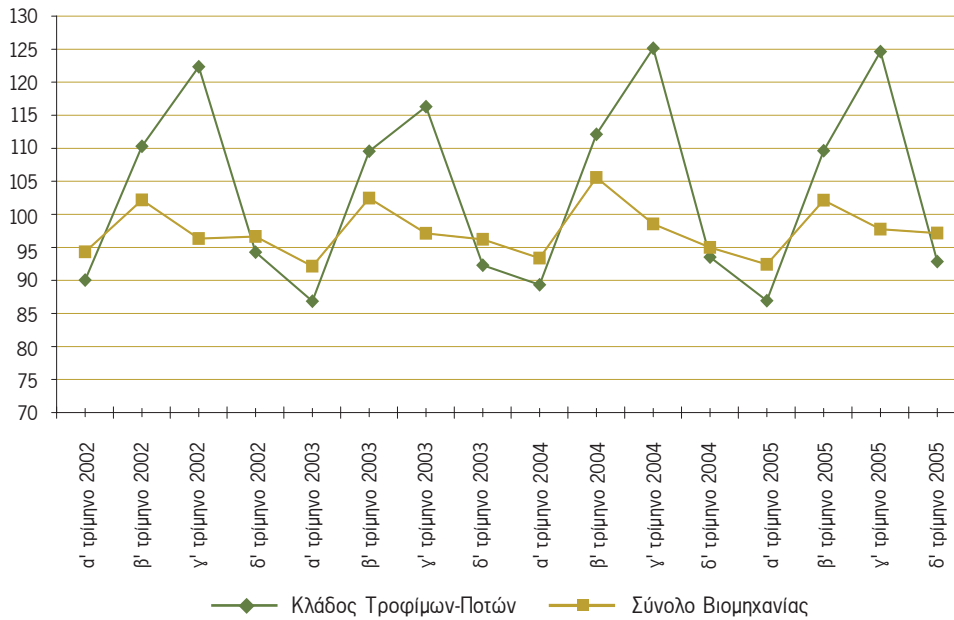
α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος τροφίμων-ποτών είναι ο σημαντικότερος της ελληνικής μεταποίησης, καθώς παράγει σταθερά πάνω από το

Κατά το 2005 ο κλάδος τροφίμων-ποτών παρουσίασε ανακοπή της θετικής πορείας του 2004. Ο Δείκτης Παραγωγής του κλάδου υποχωρεί κατά 1,4% και διαμορφώνεται στο επίπεδο των 103,5 μονάδων, όταν το 2004 είχε σημειώσει άνο-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Τροφίμων-Ποτών (2000=100)

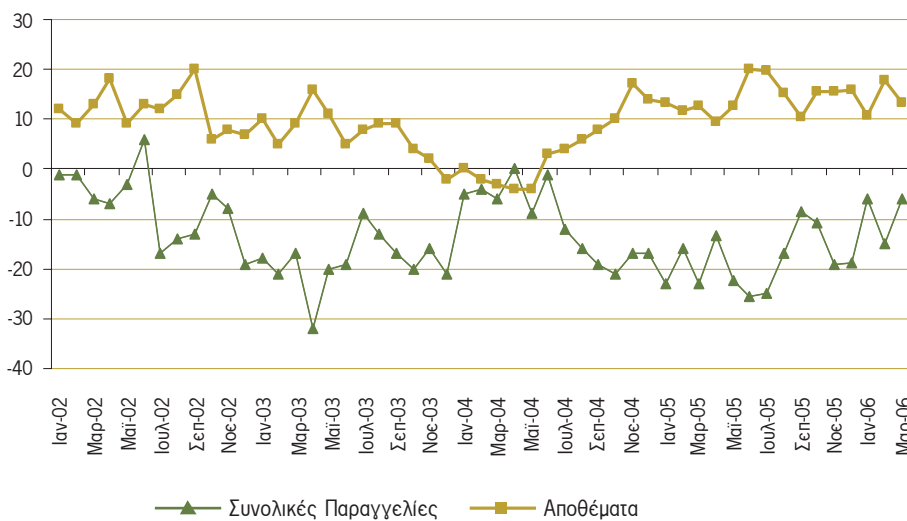

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.3

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών & Αποθεμάτων του Κλάδου Τροφίμων-Ποτών

Πηγή: IOBE

δο της τάξης του 3,7%. Η αρνητική αυτή εξέλιξη στο δείκτη – λόγω και της σημασίας του κλάδου στο σύνολο της μεταποίησης - επιβάρυνε το ρυθμό μεταβολής του γενικού δείκτη κατά 0,31 μονάδες. Η πορεία του κλαδικού δείκτη καθορίζεται κυρίως από την αρνητική τάση του πρώτου εξαμήνου του έτους, η οποία περιορίστηκε σταδιακά στο β' εξάμηνο, αποτρέποντας έτσι εντονότερη μείωση της παραγωγής το 2005.

Η πορεία της παραγωγής του κλάδου συμβαδίζει με τις ενδείξεις που προκύπτουν από τις έρευνες της Οικονομικής Συγκυρίας, καθώς ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται σε επίπεδα κατώτερα του μέσου όρου του 2004, ενώ τον Ιούλιο διαμορφώθηκε στην κατώτερη τιμή της τελευταίας πενταετίας. Συνολικά το 2005, αν και η πλειονότητα των επιχειρήσεων κρίνει ότι οι παραγγελίες κυμάνθηκαν σε κανονικά επίπεδα, εν τούτοις παραμένει υψηλό το ποσοστό των επιχειρήσεων που τις θεωρεί χαμηλές.

Η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί τον βασικότερο ανασταλτικό παράγοντα για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων, παράλο που περιορίζεται κατά μέσο όρο το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει σημαντικά προσκόμματα στη διεύρυνση της δραστηριότητάς του. Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν αφενός το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού, το οποίο υποχωρεί κάτω από το 70% για πρώτη φορά την τελευταία τριετία και αφετέρου τους

μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής (4,3 έναντι 4,7).

Σχετικά με την πορεία των τιμών των τροφίμων, διαπιστώνεται επιβράδυνση του ρυθμού μεταβολής τους το 2005, σε αντίθεση με τις τιμές στο σύνολο της βιομηχανίας, που συνεχίζουν να επιταχύνονται για 3η χρονιά. Η ετήσια επιβράδυνση του δείκτη καθορίστηκε κυρίως από την πορεία του δείκτη στο α' εξάμηνο του 2005, που ήταν σημαντικά βραδύτερη της αντίστοιχης περιόδου του 2004.

Όσον αφορά στις πρώτες ενδείξεις για το 2006 από τα στοιχεία των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας, σημειώνεται οριακή βελτίωση του κλίματος, με τον Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους να διαμορφώνεται σε επίπεδα ανώτερα των αντίστοιχων του 2005. Ειδικότερα στα τρόφιμα - ποτά, με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (Μάρτιος), τα κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος είναι τα ακόλουθα: α) αύξηση του δείκτη προσδοκιών έναντι του Φεβρουαρίου λόγω θετικότερων εκτιμήσεων για τα επίπεδα των παραγγελιών, β) θετικές προβλέψεις ανόδου της παραγωγής, γ) διεύρυνση του ποσοστού χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού σε 74,3%, δ) αύξηση μηνών εξασφαλισμένης παραγωγής σε 4,4 έναντι 4,1 το Φεβρουάριο.

Τέλος, η σχετική ανάκαμψη στον κλάδο επιβεβαιώνεται και από τη μεγάλη άνοδο (5,6%) του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής τροφίμων, τον Ιανουάριο του 2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Τροφίμων – Ποτών

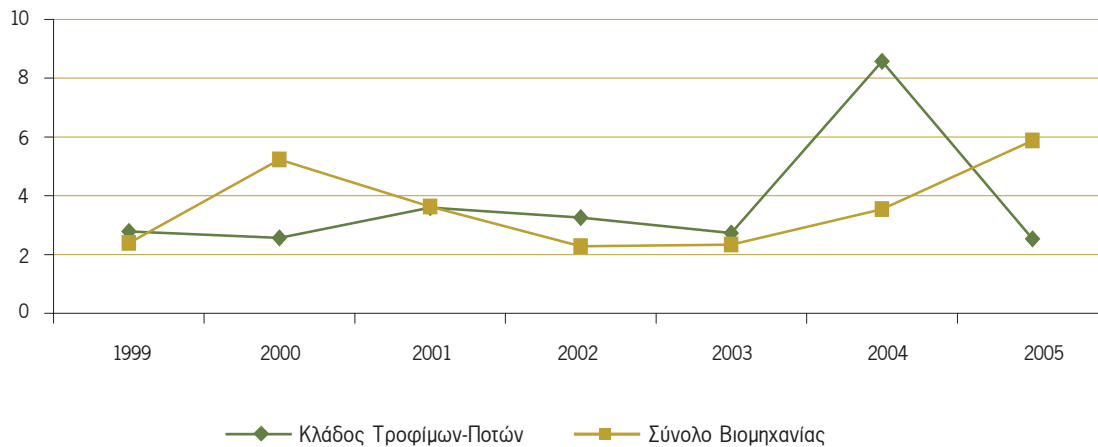
	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	4,7	71,7
α' τρίμηνο	5,5	70,4
β' τρίμηνο	4,0	70,6
γ' τρίμηνο	4,7	75,0
δ' τρίμηνο	4,5	70,7
2005	4,3	70,0
α' τρίμηνο	4,3	67,3
β' τρίμηνο	4,6	69,6
γ' τρίμηνο	4,2	73,0
δ' τρίμηνο	4,2	70,5
2006		
α' τρίμηνο	4,3	72,5

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Τροφίμων-Ποτών (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) είναι μακράν ο μεγαλύτερος κλάδος της μεταποίησης κατέχοντας το 1/4 του συνολικού ενεργητικού της. Στους ισολογισμούς του 2004 εμφανίζεται χρηματοοικονομικά βελτιωμένος με ευοίωνες προοπτικές για ακόμη καλύτερη επίδοση στο μέλλον. Ο κύκλος εργασιών διευρύνεται περίπου στα 10,5 δισ. € με τα μικτά κέρδη να αυξάνονται κατά 5,8% και τα καθαρά κέρδη να ξεπερνούν τα 500 εκατ. € από 484 εκατ. € το 2003 (βλ. Πίνακα 5.3). Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου επίσης αυξάνονται το 2004 κατά περίπου 6% αντιπροσωπεύοντας σταθερά το 25% των συνολικών κεφαλαίων του μεταποιητικού τομέα της οικονομίας. Σε γενικές γραμμές, οι παραπάνω εξελίξεις, αλλά και η βελτίωση των βασικών αριθμοδεικτών αποδοτικότητας, υποδεικνύουν μια ικανοποιητική χρηματοοικονομική «συμπεριφορά» του κλάδου κατά τη χρήση 2004. Πιο αναλυτικά:

Ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) το 2004 περιλαμβάνει 153 «νέες» επιχειρήσεις με το σύνολο να διαμορφώνεται σε 1497 επιχειρήσεις έναντι 1461 το 2003 και να αντιπροσωπεύει το 24,2% του πληθυσμού της μεταποίησης. Από τις 1461 επιχειρήσεις του κλάδου, οι 990 (ποσοστό 66% του συνόλου έναντι 64,2% το 2003) εμφανίζουν θετικά καθαρά κέρδη της τάξης των 672,28 εκατ. €, ενώ οι υπόλοιπες 471 επιχειρήσεις σημειώνουν ζημίες 154,7 εκατ. €.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών αυξάνεται κατά 5% το 2004

– όταν το 2003 η αύξηση ήταν στο 3,3% -υπολείπεται όμως 4,5 ποσοστιαίες μονάδες της αύξησης των πωλήσεων του συνόλου της μεταποίησης. Όσον αφορά στη συγκέντρωση του κλάδου σε επίπεδο πωλήσεων, οι πρώτες πέντε σε τζίρο επιχειρήσεις κατέχουν το 19% των συνολικών πωλήσεων του κλάδου. Τα μικτά κέρδη ξεπερνούν τα 3,5 δισ. € διευρυμένα μεν αλλά με μικρότερο ρυθμό (5,8%) σε σχέση με το 2003 (6,1%). Τα καθαρά κέρδη από την άλλη αυξάνονται με ρυθμό 7%, σημαντικά ταχύτερο του 0,5% του 2003. Οι εξελίξεις αυτές αποτυπώνονται στην διεύρυνση του μικτού περιθωρίου κέρδους κατά 0,27 μονάδες και στην διαμόρφωσή του στο 35,39% (αρκετά υψηλότερο του 29,89% του συνόλου της μεταποίησης) και στην οριακή ενίσχυση – κατά 0,09 μονάδες – του καθαρού περιθωρίου κέρδους που διαμορφώνεται το 2004 στο 4,95% και στα επίπεδα του συνόλου της μεταποίησης (4,91%).

Στο σύνολο ενεργητικού, ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) εμφανίζεται ενισχυμένος κατά 5,9% με τα καθαρά πάγια να σημειώνουν αύξηση της τάξης του 6% και να διαμορφώνονται στα 7,6 εκατ. € και τις απαιτήσεις να αυξάνονται με ρυθμό πέντε φορές ταχύτερο του ρυθμού αύξησης των διαθεσίμων (7,6% έναντι 1,5%).

Τα ίδια κεφάλαια, μετά τη μικρή συρρίκνωσή τους το 2003, επανέρχονται στα επίπεδα του 2001-02 και στα περίπου 6,8 δισ. € με τα ξένα όμως κεφάλαια να υπερτερούν (7,1 δισ. €) και να διαρθρώνονται στο 71,5% από βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (73% ήταν η συμμετοχή των βραχυπρόθεσμων

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Τροφίμων και Ποτών (15)**

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	8 986 482	9 628 168	9 949 531	10 447 23
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	3 161 843	3 295 012	3 494 343	3 696 839
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	35,18%	34,22%	35,12%	35,39%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	434 869	481 466	483 803	517 607
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	4,84%	5,00%	4,86%	4,95%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	7 585 561	7 568 110	7 152 168	7 578 970
Αποσβέσεις	3 334 298	3 657 309	4 000 510	4 396 720
Απαιτήσεις	3 099 814	3 588 233	3 724 454	4 009 060
Ταμείο – Τράπεζες	345 108	405 369	482 521	489 679
Σύνολο Ενεργητικού	12 600 518	13 239 164	13 098 485	13 871 769
Ίδια Κεφάλαια	6 776 808	6 779 214	6 404 575	6 769 158
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 706 369	1 737 580	1 867 781	2 021 752
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	4 117 342	4 722 369	4 826 129	5 080 859
Σύνολο Υποχρεώσεων	5 823 711	6 459 950	6 693 910	7 102 611
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,22	1,20	1,23	1,24
Ειδικής Ρευστότητας	0,84	0,85	0,87	0,79
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	3,45%	3,64%	3,69%	3,73%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	6,42%	7,10%	7,55%	7,64%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,86	0,95	1,05	1,05

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

υποχρεώσεων στις συνολικές κατά το 2003). Ως συνέπεια, ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης του κλάδου διατηρείται για δεύτερο συνεχές έτος σε επίπεδο άνω της μονάδας (1,05), υπολείπεται όμως αρκετά του 1,20 του συνόλου της μεταποίησης.

Στους υπόλοιπους αριθμοδείκτες, η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων διαμορφώνεται στο 7,64%, ελαφρώς καλύτερη από το 2003, αλλά υπολείπεται του 8,55% του συνόλου, η αποδοτικότητα του ενεργητικού αγγίζει το 3,73% και αυτή οριακά υψηλότερη και κοντά στο επίπεδο του συνόλου (3,89%), ενώ τέλος οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας (1,24 και 0,79 αντίστοιχα) δεν καταφέρνουν να σημειώσουν σημαντική άνοδο και κινούνται στα ίδια με του προηγούμενου έτους επίπεδα υστερώντας του μέσου όρου της μεταποίησης (1,31 και 0,81 αντίστοιχα).

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος τροφίμων και ποτών, διατηρεί και το 2002, την ισχυρή παρουσία του στο σύνολο της μεταποίησης, αφού παραμένει ο κλάδος με τη μεγαλύτερη συμμετοχή, σε ποσοστά που προσεγγίζουν το 20% του συνόλου. Η μέση ετήσια απασχόληση κυμαίνεται στα επίπεδα του συνόλου της βιομηχανίας, όπως επίσης και η μέση αμοιβή. Αν και οι επενδύσεις μειώθηκαν κατά 4,34%, η μείωση αυτή ήταν μικρή σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας, με αποτέλεσμα η συμμετοχή του κλάδου στις συνολικές επενδύσεις να αυξηθεί το 2002 στο 25,4% (από 21,8% το 2001). Η παραγωγικότητα του κλάδου – όπως ορίζεται από τον λόγο της ακαθάριστης αξίας παραγωγής προς την απασχόληση - παρά τη μικρή μείωση που υπέστη κατά το 2002, παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, αντίστοιχα του συνόλου της βιομηχανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4

Διάρθρωση του Κλάδου Τροφίμων και Ποτών

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Τρόφιμα και Ποτά		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	767	758	19,58%	19,83%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	51 394	51 485	22,03%	22,35%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	772	823,4	20,50%	20,77%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	6 807,1	6 654,6	22,67%	22,50%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	2 712,3	2 650,6	24,51%	23,80%
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	504,4	482,5	21,81%	25,44%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Τρόφιμα και Ποτά		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	67	68	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	15,17	16,09	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	39,84%	39,83%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	132,4	129,2	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

Ο Κλάδος Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Το 2005 το κλίμα στον κλάδο παραγωγών πετρελαίου - άνθρακα βελτιώνεται και παρατηρείται αντιστροφή της πτωτικής πορείας του 2004, όταν ο δείκτης είχε μειωθεί κατά 2,4%. Κατά το 2005 ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής αυξάνεται με τον ταχύτερο ρυθμό της περιόδου 2001-2005 (2,6%) και επανέρχεται στα υψηλά επίπεδα του 2003.

Η άνοδος του όγκου παραγωγής το 2005 οφείλεται κυρίως στην επιτάχυνση της δραστηριότητας κατά το β' εξάμηνο του έτους. Συγκεκριμένα το α' εξάμηνο του 2005, ο δείκτης συνεχίζει την πτωτική πορεία του 2004 και περιορίζεται κατά 6,4% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2004. Από τα μέσα του έτους όμως, ο όγκος παραγωγής αυξάνεται και έτσι το γ' τρίμηνο η παραγωγή φτάνει σε επίπεδα κατά 4,4% ανώτερα της αντίστοιχης περιόδου του 2004, με την ανοδική πορεία να γίνεται ακόμα εντονότερη στα τέλη του έτους.

Επιπροσθέτως, με βάση τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία για το 2006, αναμένεται περαιτέρω άνοδος του Δείκτη Βιομηχανικής

Παραγωγής με ρυθμό αντίστοιχο του συνόλου της μεταποίησης (2,1%).

Η έντονη άνοδος των τιμών του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές κατά το 2005, επιδρά καθοριστικά στην τελική διαμόρφωση των τιμών παραγωγού του κλάδου. Έτσι το 2005 ο δείκτης εμφανίζεται ενισχυμένος κατά 25%, σε συνέχεια της πολύ ηπιότερης ανόδου του 2004, αλλά αντιστρέφοντας την πτωτική πορεία που είχε διαμορφωθεί κατά την περίοδο 2001-2003. Ο δείκτης κινείται προφανώς με ρυθμό ουσιαστικά ανώτερο του συνόλου της βιομηχανίας, ενώ η σωρευτική άνοδος σε σχέση με το 2000 (έτος βάσης) είναι της τάξης του 19,5%.

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος παραγωγών άνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου και καυσίμων (23) εμφανίζει διαχρονικά τις περισσότερες διακυμάνσεις στα στοιχεία των ισολογισμών του, αφού οι τιμές τόσο των παραγωγικών του συντελεστών, όσο και των προϊόντων του είναι έντονα μεταβαλλόμενες στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Ένα δεύτερο σημείο ιδιομορφίας αυτού του

κλάδου είναι ο υψηλός συγκεντρωτισμός του. Η επιχείρηση *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.* συγκεντρώνει το 70% των συνολικών κεφαλαίων και το 66,2% του συνολικού κύκλου εργασιών.

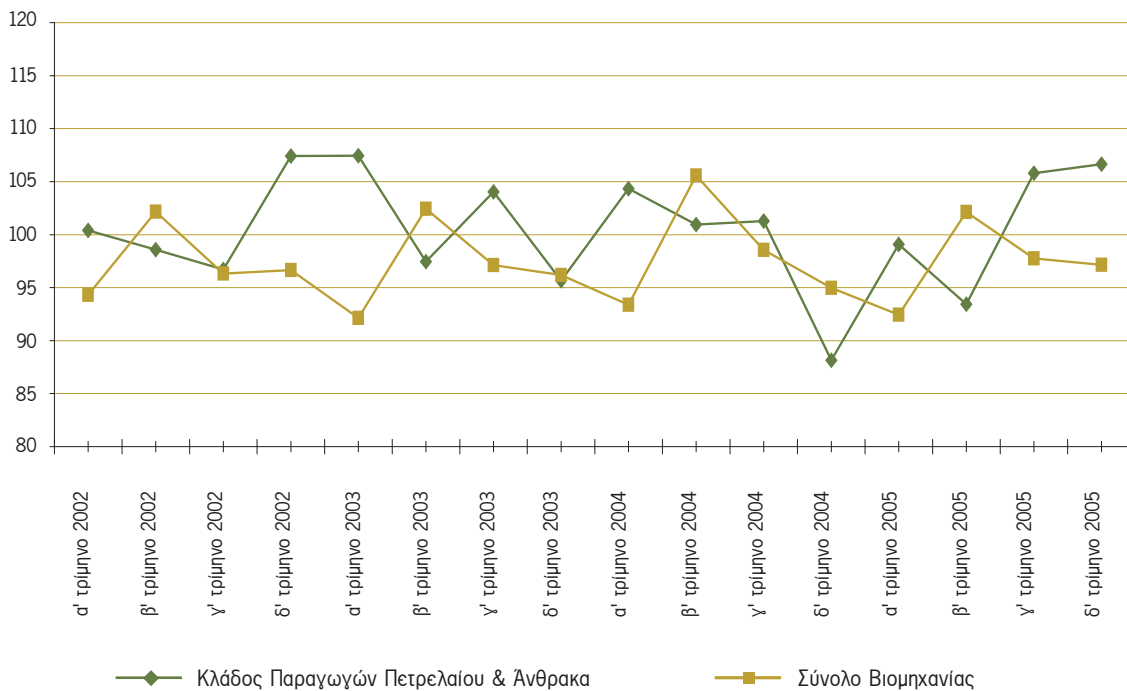
Το 2004 καταγράφεται ένα σημαντικό ποσοστό νέων επιχειρήσεων (14,3%) στον κλάδο το οποίο όμως δεν μεταβάλλει τον συνολικό πληθυσμό διότι παράλληλα, ισόποσο ποσοστό επιχειρήσεων αποχωρεί από το δείγμα μη ικανοποιώντας τα κριτήρια της βάσης δεδομένων του ΣΕΒ. Έτσι οι επιχειρήσεις του κλάδου διατηρούνται στις 42 με αμετάβλητο στο 57% και το ποσοστό των κερδοφόρων, που όμως εμφανίζει μειωμένα καθαρά κέρδη κατά 0,6% σε σύγκριση με το 2003. Βέβαια στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι σε δύο επιχειρήσεις, τις *ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε* και *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε* αποδίδεται το 99% των συνολικών καθαρών κερδών του κλάδου, με την πρώτη να παρουσιάζει το 2004 αύξηση καθαρών κερδών της τά-

ξης του 63% και τη δεύτερη μείωση της τάξης του 25%.

Οι πωλήσεις του κλάδου, σε συνέχεια της καλής πορείας του 2003 (αύξηση κατά 26,5%) και σε συνδυασμό με τις υψηλές τιμές των καυσίμων στο διεθνές περιβάλλον, διογκώνονται κατά 21,5% αγγίζοντας ένα τζίρο 6,8 δισ. €, τον υψηλότερο των τελευταίων ετών. Οι δύο παραπάνω επιχειρήσεις που αποτελούν και τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου συνεισφέρουν το 94,5% των συνολικών πωλήσεων. Η αύξηση όμως των πωλήσεων κατά 1,2 δισ. € δεν μετατρέπεται σε αντίστοιχη αύξηση καθαρών κερδών λόγω των εξαιρετικά αυξημένων χρηματοοικονομικών δαπανών, λειτουργικών και μη εξόδων και αποσβέσεων. Έτσι ενώ τα μικτά κέρδη αυξάνονται κατά 9,5%, τα καθαρά κέρδη υποχωρούν κατά 0,5%. Ως αποτέλεσμα, τόσο το μικτό, όσο και το καθαρό περιθώριο κέρδους μειώνονται, με το πρώτο (14,05%) να αποτελεί για ακόμα μια χρονιά τη χαμηλότερη επίδοση στη μεταποίηση και το δεύτερο (5,02%) να υπερβαίνει οριακά τον μέσο όρο του συνόλου (4,91%).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.5

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα (2000=100)

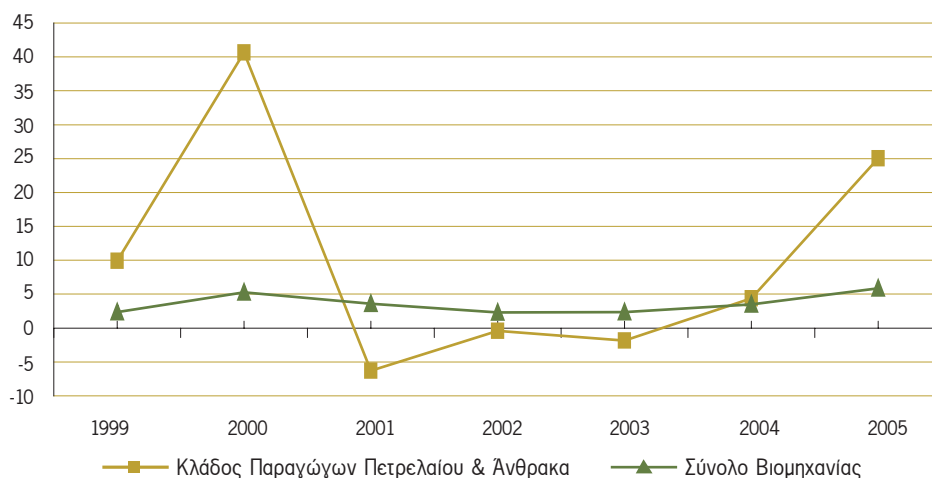

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.6

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Παραγωγών Πετρελαίου και Άνθρακα (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Παραγωγών Πετρελαίου & Άνθρακα (23)

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004

Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Κύκλος Εργασιών	5 919 412	4 455 209	5 633 907	6 842 079
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	629 214	639 973	878 314	961 525
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	10,63%	14,36%	15,59%	14,05%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	143 316	190 988	345 384	343 638
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	2,42%	4,29%	6,13%	5,02%

Λογαριασμοί Ισολογισμού

Καθαρά Πάγια	1 554 161	1 608 653	1 856 637	2 122 297
Αποσβέσεις	961 341	993 780	1 222 220	1 361 765
Απαιτήσεις	912 472	688 268	742 319	865 754
Ταμείο – Τράπεζες	235 053	62 761	246 678	120 443
Σύνολο Ενεργητικού	3 210 986	2 925 438	3 469 121	3 883 293
Ίδια Κεφάλαια	1 836 136	1 516 715	1 924 104	1 963 695
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	382 618	409 892	581 741	595 649
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	992 231	998 831	963 276	1 323 949
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 374 849	1 408 723	1 545 017	1 919 599

Βασικοί Αριθμοδείκτες

Γενικής Ρευστότητας	1,67	1,32	1,67	1,33
Ειδικής Ρευστότητας	1,16	0,75	1,03	0,65
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	4,46%	6,53%	9,96%	8,85%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	7,81%	12,59%	17,95%	17,40%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,75	0,93	0,80	0,98

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

Το συνολικό ενεργητικό του κλάδου διευρύνεται κατά 11,9% (με βραδύτερο ρυθμό σε σύγκριση με το 18,6% του 2003) με διόγκωση των καθαρών παγίων κατά 14,3%. Η αύξηση των απαιτήσεων κατά 16,6% αντισταθμίζει τον υποδιπλασιασμό των διαθεσίμων, τα οποία εμφανίζουν διαχρονικά έντονες αυξομειώσεις και διαμορφώνονται για το 2004 στα 120,5 εκατ. €. Αυξημένες τέλος εμφανίζονται και οι αποσβέσεις κατά 11,4%.

Στα στοιχεία παθητικού τώρα, τα ίδια κεφάλαια διευρύνονται κατά 2,05%, ρυθμό όμως πολύ μικρότερο του ρυθμού αύξησης των συνολικών υποχρεώσεων (24,2%). Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης, λόγω και των παραπάνω εξελίξεων, εμφανίζεται μεν υψηλότερος κατά 0,18 μονάδες σε σχέση με το 2003, διατηρεί όμως τιμή κάτω της μονάδας (0,98) την έκτη χαμηλότερη της μεταποίησης και υπολειπόμενη αρκετά του μέσου όρου του συνόλου (1,20). Στη διάρθρωση των παθητικών στοιχείων, η συμμετοχή των ξένων κεφαλαίων στα συνολικά αυξάνεται από 44,5% το 2003 σε 49,4% το 2004 με τον κλάδο να στρέφεται περισσότερο σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό, αυξάνοντας τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις κατά 37,4% και το μερίδιό τους στο σύνολο στο 69% (έναντι 62,3% το 2003). Αντίθετα, η αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων το 2004 είναι μόλις 2,4%, όταν το 2003 είχαν σημειώσει σημαντική άνοδο της τάξης του 42%.

Στους βασικούς αριθμοδείκτες, πέραν της δανειακής επιβάρυνσης που αναφέρθηκε παραπάνω, η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και παράλληλα η συρρίκνωση των διαθεσίμων οδηγούν σε πτώση των δύο δεικτών ρευστότητας και επαναφορά των επιδόσεων του 2002: ο δείκτης γενικής ρευστότητας επανέρχεται στο επίπεδο του 1,33 (οριακά υψηλότερος από το σύνολο της μεταποίησης), ενώ ο δείκτης ειδικής ρευστότητας υποχωρεί στη μικρότερη τιμή των τελευταίων ετών (0,65) (δευτέρα χαμηλότερη της μεταποίησης για το 2004). Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων και του ενεργητικού, αν και ελαφρώς εξασθενημένη, εξακολουθεί να σημειώνει τις υψηλότερες επιδόσεις μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης. Η αποδοτικότητα του συνολικού ενεργητικού του κλάδου παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα (23) αποτελεί την καλύτερη επίδοση για τη χρήση του 2004, ενώ παράλληλα η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων από την πέμπτη θέση το 2003 «σκαρφαλώνει» στην δεύτερη, πίσω από την επίδοση του κλάδου προϊόντων καπνού (16).

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα, με μόλις 11 «καταστήματα» και 3200 περίπου απασχολούμενους, έχει τη μικρότερη συμμετοχή από τους εξεταζόμενους κλάδους στο

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6

Διάρθρωση του Κλάδου Παραγώγων Πετρελαίου και Άνθρακα

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακα		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	11	11	0,28%	0,29%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	3 437	3 284	1,47%	1,43%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	110	140,6	2,92%	3,55%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	4 965, 4	4 538,7	16,54%	15,35%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	649,70	580,90	5,87%	5,22%
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	79,90	61,00	3,46%	3,22%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακα		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	312	299	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	32,10	43,12	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	13,08%	12,8%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	1 445	1 382	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

σύνολο της βιομηχανίας. Ωστόσο, ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά κατάστημα ξεπερνά κατά πολύ τον αντίστοιχο αριθμό για το σύνολο της βιομηχανίας, όπως και η μέση ετήσια αμοιβή, η οποία για το 2002 ξεπερνά τις 43.000 ευρώ. Χαρακτηριστικό του κλάδου είναι βέβαια και το πολύ υψηλό ποσοστό παραγωγικότητας σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας, το οποίο οφείλεται κυρίως στην υψηλή ακαθάριστη αξία παραγωγής και στον μικρό αριθμό εργαζομένων. Σημειώνεται ότι ο κλάδος έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη συμμετοχή στο σύνολο της βιομηχανίας όσον αφορά στην ακαθάριστη αξία παραγωγής, μετά τον κλάδο τροφίμων. Μειωμένο κατά 23% εμφανίζεται το ποσό των επενδύσεων το 2002, ενώ η αύξηση στις αμοιβές προσωπικού κατά 22% το 2002, ωθεί προς τα πάνω τις ήδη υψηλές ετήσιες αμοιβές στον κλάδο.

Ο Κλάδος Μη Μεταλλικών Ορυκτών

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

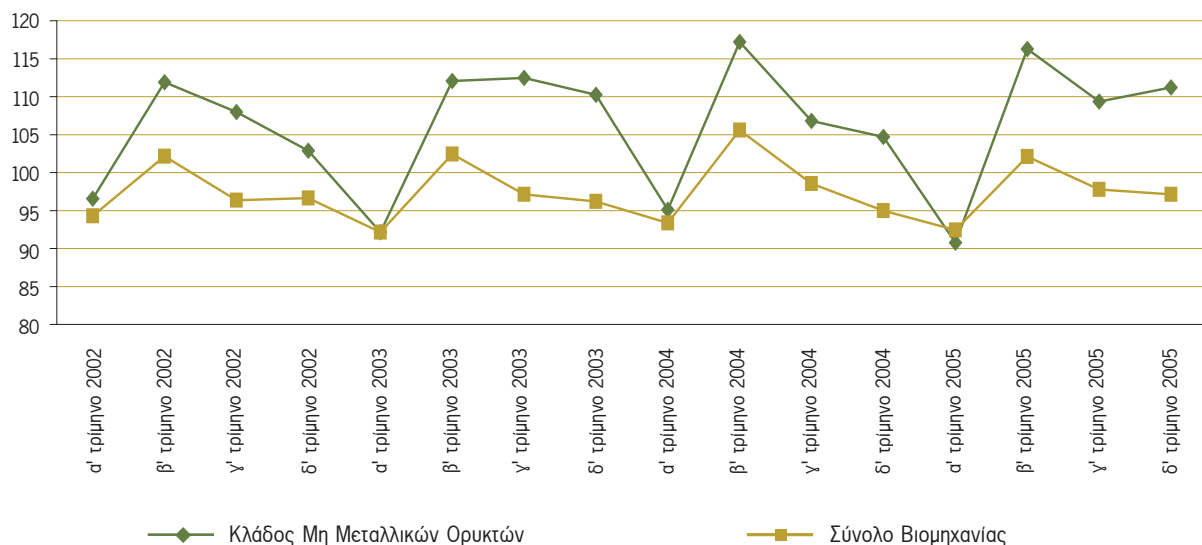
Ο κλάδος μη μεταλλικών ορυκτών αντιπροσωπεύει το 8,45% του συνόλου της ελληνικής βιομηχανικής παραγωγής. Ο

κλάδος παρουσίασε το 2005 άνοδο 0,9%, η οποία οδήγησε τον σχετικό δείκτη στα επίπεδα του 2003. Η ήπια αυτή αύξηση οφείλεται κυρίως στην βελτίωση κατά το δεύτερο μισό του έτους και ειδικότερα το τελευταίο τρίμηνο, όταν ανακόπτεται η πτωτική πορεία του όγκου παραγωγής που είχε ξεκινήσει στα μέσα του 2004: με το πέρας δηλαδή της δραστηριότητας που συνδέονταν με τα έργα των Ολυμπιακών Αγώνων – και συνεχίστηκε έως τις αρχές του 2005. Από τα πρώτα στοιχεία του 2006 πάντως, παρατηρείται σημαντική μείωση κατά 3,7% έναντι του Ιανουαρίου 2005.

Χαρακτηριστικά του 2005, με βάση τις έρευνες της Συγκυρίας, τα οποία συνηγορούν υπέρ της εξέλιξης αυτής είναι η ήπια βελτίωση των εκτιμήσεων για την παραγωγή και τις πωλήσεις, όπως επίσης και για τις νέες παραγγελίες. Ήδη από τις αρχές του 2005 διατυπώνονται θετικότερες προβλέψεις για την πορεία της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών, προσδοκίες που φαίνεται να επαληθεύονται. Η περιορισμένη ζήτηση ωστόσο εμμένει ως βασικό εμπόδιο της δραστηριότητας. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων κρίνει ότι το ύψος των παραγγελιών είναι σε κανονικά επίπεδα, εντούτοις παραμένει υψηλό το ποσοστό αυτών που δηλώ-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.7

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

νουν επίπεδα κατώτερα του κανονικού.

Άλλα χαρακτηριστικά του κλάδου είναι οι έντονες διακυμάνσεις σε ό,τι αφορά το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού, το οποίο κυμαίνεται από 68,2% έως 74% και προσδιορίζεται κατά μέσο όρο (2005) στο 71,4% (έναντι 77,2% το 2004). Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στους μήνες

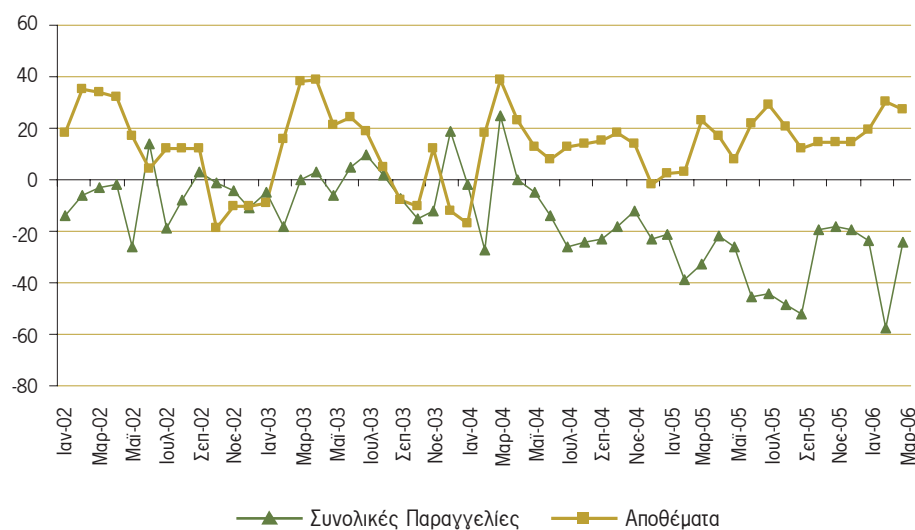
εξασφαλισμένης παραγωγής, οι οποίοι διαμορφώνονται το 2005 στους 3,2 μήνες (έναντι 3,8 το 2004).

Οι τιμές των προϊόντων του κλάδου, αυξάνονται βραδύτερα σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (2,4% έναντι 3,9% το 2004) και σημαντικά λιγότερο απ' ό,τι το σύνολο των τιμών της μεταποίησης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.8

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών

Πηγή: IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών

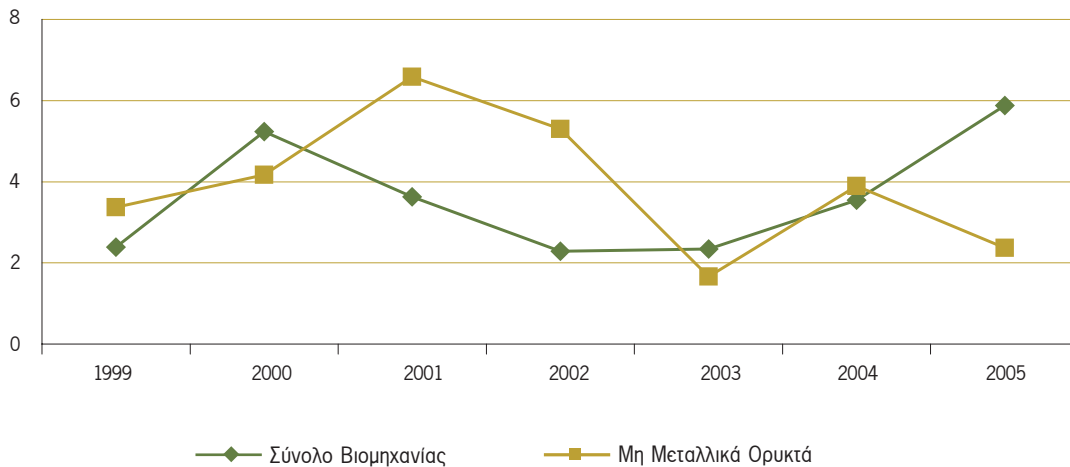
	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	3,8	77,2
α' τρίμηνο	5,3	80,3
β' τρίμηνο	4,3	79,1
γ' τρίμηνο	3,2	76,8
δ' τρίμηνο	2,4	72,7
2005	3,2	71,4
α' τρίμηνο	2,4	70,5
β' τρίμηνο	3,8	72,7
γ' τρίμηνο	3,6	70,9
δ' τρίμηνο	3,0	71,6
2006		
α' τρίμηνο	3,5	69,6

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.9

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

Σύμφωνα με τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία για την πορεία του όγκου παραγωγής, τον Ιανουάριο του 2006 παρατηρείται μείωση του κλαδικού δείκτη σε επίπεδα χαμηλότερα του αντίστοιχου μήνα του 2005. Η εξέλιξη αυτή είναι πιθανώς συγκυριακή, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία των ερευνών Συγκυρίας το οικονομικό κλίμα φαίνεται να βελτιώνεται σταδιακά μέχρι το Μάρτιο. Συγκεκριμένα: α) περιορίζεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει χαμηλές παραγγελίες, β) διατυπώνονται θετικές προσδοκίες ανόδου της παραγωγής, των εξαγωγών και των πωλήσεων και γ) οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού αυξάνονται. Συνολικά, το πρώτο τρίμηνο του έτους οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής διαμορφώνονται σε επίπεδα ανώτερα των αντίστοιχων του 2005, ενώ το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού υπολείπεται μόνο οριακά του αντίστοιχου προ έτους επιπέδου.

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος των μη μεταλλικών ορυκτών (26) με 600 επιχειρήσεις (51 «νέες» επιχειρήσεις στο δείγμα) είναι ο δεύτερος πολυπληθέστερος κλάδος της μεταποίησης μετά τον κλάδο τροφίμων και ποτών (15) και ο τρίτος στο σύνολο των κεφαλαίων, αφού τα κεφάλαιά του (αξίας 4,8 δισ. €) αντιπροσωπεύουν το 8,7% των συνολικών κεφαλαίων της μεταποίησης (το 2003 πάντως κατείχε τη δεύτερη θέση στο σύνολο της μεταποίησης). Από την ανάλυση των ισολογισμών

του κλάδου για το 2004 δεν παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές, με τη γενικά καλή χρηματοοικονομική εικόνα να διατηρείται και μάλιστα σε κάθε έτος να ενισχύεται σταθερά. Τα καθαρά πάγια διογκώνονται με σχετικά σταθερούς ρυθμούς και τα ίδια κεφάλαια, για πρώτη φορά τα τελευταία έτη, υπερκαλύπτουν τις υποχρεώσεις. Η κεφαλαιακή διάρθρωση μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική όπως θα φανεί και παρακάτω από τις υψηλές τιμές των σχετικών αριθμοδεικτών αποδοτικότητας. Πιο αναλυτικά:

Η συμμετοχή του κλάδου μη μεταλλικών ορυκτών (26) στον πληθυσμό των μεταποιητικών επιχειρήσεων, αν και μειωμένη οριακά σε σχέση με το 2003, αγγίζει το 9,3% με το ποσοστό των κερδοφόρων και ζημιωγόνων επιχειρήσεων να μην αλλάζει σε σχέση με το 2003 (72% του συνόλου οι κερδοφόρες το 2004, 73% το 2003). Οι ζημίες ωστόσο – σε αντίθεση με την πορεία του 2003 – διευρύνονται από τα 21,6 εκατ. € στα 58,09 εκατ. € το 2004.

Το σύνολο ενεργητικού του κλάδου αυξάνεται κατά 3,25% με τα καθαρά πάγια να αυξάνονται κατά 10% και τις αποσβέσεις να καταγράφονται υψηλότερες κατά περίπου 13%. Για το 2004, οι απαιτήσεις είναι οριακά μειωμένες με τον κλάδο να αυξάνει κατά 10,3% τα διαθέσιμά του (βλ. Πίνακα 5.8). Στην διάρθρωση του παθητικού ο κλάδος τα τελευταία έτη προσπαθεί να καλύψει τις υποχρεώσεις του με ίδια κεφάλαια και εν τέλει φαίνεται να το επιτυγχάνει στη χρήση 2004. Συσσωρεύει ακόμη περισσότερα ίδια κεφάλαια (αύ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών (26)

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	2 593 076	2 984 188	3 261 451	3 392 352
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	925 318	1 110 874	1 184 338	1 208 975
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	35,68%	37,23%	36,31%	35,64%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	300 837	377 604	455 061	388 172
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	11,60%	12,65%	13,95%	11,44%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 889 159	2 241 105	2 346 114	2 582 368
Αποσβέσεις	1 324 459	1 551 572	1 718 665	1 944 257
Απαιτήσεις	1 022 972	1 290 610	1 569 880	1 436 160
Ταμείο – Τράπεζες	148 613	148 868	184 648	203 715
Σύνολο Ενεργητικού	3 497 985	4 191 288	4 652 719	4 804 168
Ίδια Κεφάλαια	1 745 290	1 960 956	2 149 404	2 423 998
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	562 371	630 158	707 767	609 310
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 190 325	1 600 175	1 795 548	1 770 859
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 752 695	2 230 333	2 503 315	2 380 169
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,35	1,22	1,28	1,25
Ειδικής Ρευστότητας	0,98	0,90	0,98	0,81
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	8,60%	9,01%	9,78%	8,08%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	17,24%	19,26%	21,17%	16,00%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,00	1,14	1,16	0,98

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

ξηση ιδίων κατά 12,8% σε επιτάχυνση του 9,6% του 2003) και παράλληλα περιορίζει τόσο τον βραχυπρόθεσμο, όσο και τον μακροπρόθεσμο του δανεισμό, σωρευτικά κατά 4,9%. Έτσι, για πρώτη φορά μετά το 2000, ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης του κλάδου πέφτει και πάλι κάτω από τη μονάδα και στο 0,98 (1,20 ο δείκτης στη μεταποίηση).

Στα αποτελέσματα χρήσης, οι αυξημένες κατά 4% πωλήσεις του κλάδου δεν αποτυπώνονται σε αύξηση των καθαρών κερδών. Αν και τα μικτά κέρδη αυξάνονται κατά 2,1%, τα καθαρά κέρδη, λόγω και των αυξημένων δαπανών, αποσβέσεων και λειτουργικών και μη εξόδων, σημειώνουν μείωση της τάξης του 14,7%. Ακόμα και υπό αυτές τις εξελίξεις όμως, το καθαρό περιθώριο κέρδους, αν και υστερεί κατά 2,51 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2003, παραμένει το δεύτερο υψηλότερο της μεταποίησης. Στο ίδιο πλαίσιο άλλωστε, το μικτό περιθώριο κέρδους του κλάδου της τάξης του 35,64% υπερτερεί σημαντικά του μέσου όρου της μετα-

ποίησης (29,89%).

Στους δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας, ο πρώτος μειώνεται οριακά και κινείται χαμηλότερα από το μέσο επίπεδο του τομέα (1,25 έναντι 1,31) και ο δεύτερος, στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών, συμβαδίζει με το δείκτη της μεταποίησης (0,81). Τα ίδια κεφάλαια και το ενεργητικό του κλάδου, ακολουθώντας τη συνολική τάση εμφανίζουν σημαντική επιδείνωση της απόδοσής τους (η αποδοτικότητα των ιδίων μειώνεται κατά 5,17 ποσοστιαίες μονάδες και του ενεργητικού κατά 1,7 ποσοστιαία μονάδα), διατηρώντας όμως και το 2004 την τρίτη και δεύτερη αντίστοιχα καλύτερη επίδοση μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης.

γ. Διάρθρωση

Η Βιομηχανική Έρευνα του 2002 κατέγραψε 370 καταστή-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9**Διάρθρωση του Κλάδου Μη Μεταλλικών Ορυκτών**

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Μη Μεταλλικά Ορυκτά		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	392	370	10,01%	9,68%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	16 324	16 792	7,00%	7,29%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	304	315,2	8,07%	7,95%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	2 028,3	2 211,2	6,75%	7,48%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής	1 012,7	1 014,3	9,15%	9,11%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	167,1	164,1	7,23%	8,66%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Μη Μεταλλικά Ορυκτά		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	42	45	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	18,78	18,98	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	49,93	45,87	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	124,20	131,68	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

ματα που δραστηριοποιούνται στον κλάδο μη μεταλλικών ορυκτών και απασχολούν 16792 άτομα. Με εξαίρεση τον αριθμό καταστημάτων και τις επενδύσεις που μειώθηκαν κατά 5,6% και 1,8% αντίστοιχα, τα υπόλοιπα διάρθρωτικά στοιχεία του κλάδου εμφανίζονται βελτιωμένα σε σχέση με το προηγούμενο έτος, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα διευρυμένα ποσοστά συμμετοχής του κλάδου στο σύνολο της Βιομηχανίας. Η μέση ετήσια αμοιβή κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από εκείνα του συνόλου της βιομηχανίας και η παραγωγικότητα του κλάδου εμφανίζεται ενισχυμένη σε σχέση με το 2001, ξεπερνώντας τα επίπεδα του συνόλου.

Ο Κλάδος Βασικής Μεταλλουργίας

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος της βασικής μεταλλουργίας αντιπροσωπεύει περίπου το 8% του συνόλου της βιομηχανικής παραγωγής. Γενικά ο κλαδικός δείκτης κινείται σταθερά σε ανώτερα επίπεδα από το σύνολο της βιομηχανίας, «παρακολουθώντας» τις

διακυμάνσεις του γενικού δείκτη, τουλάχιστον μέχρι το δ' τρίμηνο του 2004, όταν και παρατηρείται μία σημαντική απόκλιση (άνοδος παραγωγής στον κλάδο, πτώση στο σύνολο). Το 2005 ο κλάδος εμφανίζει γενικά πτωτική πορεία, ωστόσο κατά το α' τρίμηνο πραγματοποιείται εντυπωσιακή άνοδος της τάξης του 7,6%, με αποτέλεσμα ο δείκτης να διαμορφώνεται τελικά στα υψηλότερα επίπεδα της περιόδου 2002-2005.

Η βελτίωση της δραστηριότητας προκύπτει και από τα αποτελέσματα των ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας, καθώς διατυπώνονται θετικότερες προβλέψεις για την παραγωγή και τις πωλήσεις, έναντι του 2004, ιδιαίτερα προς τα τέλη του 2005. Βασικός πάντως ανασταλτικός παράγοντας στην ομαλή διεξαγωγή της παραγωγικής δραστηριότητας αποτελεί η ανεπάρκεια ζήτησης, σε ποσοστό που στα μέσα του έτους φτάνει το 76% των επιχειρήσεων, για να περιοριστεί στη συνέχεια. Η εξέλιξη αυτή αντανακλάται στην αύξηση – κυρίως τους πρώτους μήνες – του ποσοστού των επιχειρήσεων που δηλώνει χαμηλά επίπεδα παραγγελιών, με συνακόλουθη διόγκωση των αποθεμάτων, με το κλίμα να βελτιώνεται σταδιακά.

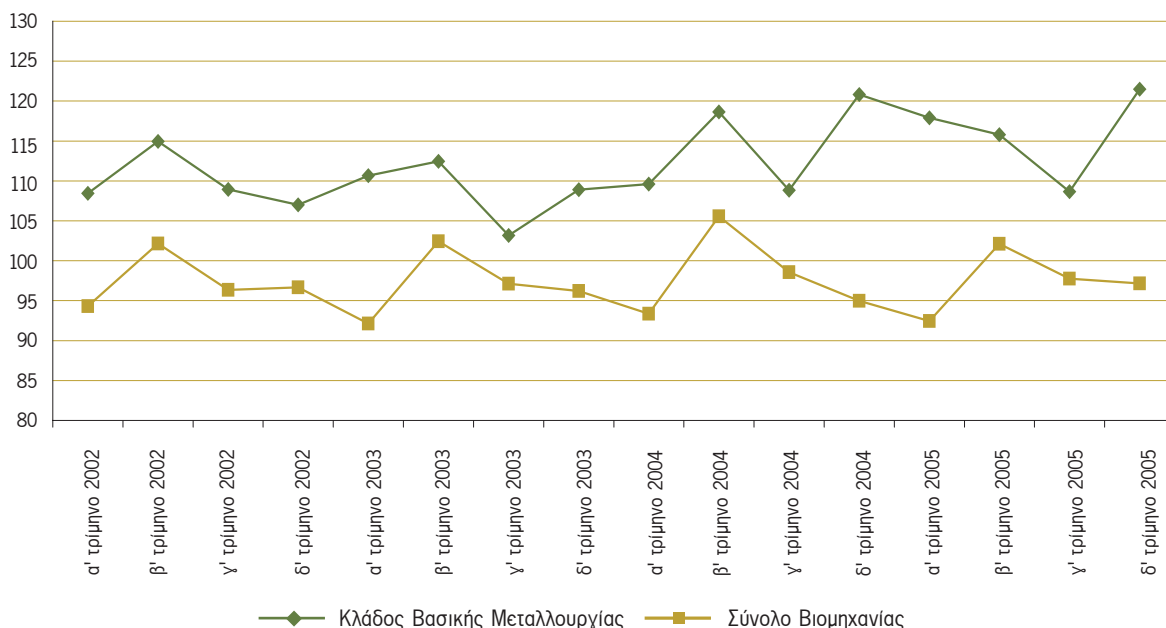
Η τάση βελτίωσης του κλίματος διατηρείται και στις αρχές του 2006. Σύμφωνα με στοιχεία του α' τριμήνου του έτους, διατυπώνονται θετικότερες εκτιμήσεις για τη ζήτηση. Παράλληλα, ποσοστό άνω του 45% αναμένει αύξηση της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών, προβλέψεις που

ωθούν προς τα πάνω τους μήνες εξασφαλισμένη παραγωγής (6,1) και τη χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού που γίνεται εντατικότερη (80,5%).

Μεγάλη άνοδος παρατηρείται τέλος και στο Δείκτη Βιομηχα-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.10

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας (2000=100)

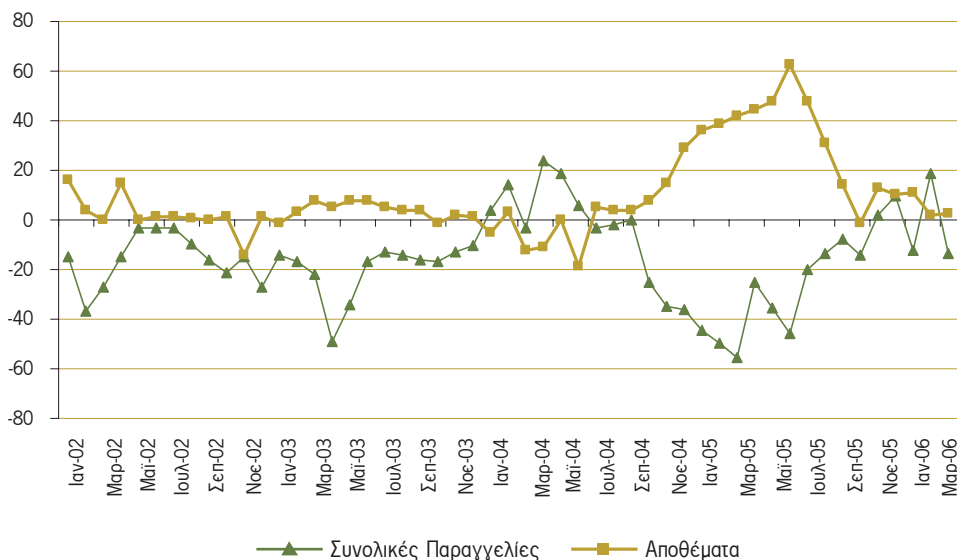

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.11

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας

Πηγή: IOBE

νικής Παραγωγής τον Ιανουάριο (11,1%), επίδοση που είναι η 2η υψηλότερη μεταξύ των εννέα εξεταζόμενων κλάδων και συμβάλλει θετικά στο συνολικό δείκτη μεταποίησης με 1,22 μονάδες.

Τέλος, οι τιμές της βασικής μεταλλουργίας, από το 2003 και μετά κινούνται ταχύτερα από το σύνολο της βιομηχανίας, με συνεχώς επιταχυνόμενο ρυθμό που φτάνει το 6,7% το 2005.

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος της βασικής μεταλλουργίας (27) φαίνεται να ξεπερνά τα προβλήματα του 2002 και 2003 και να επανακάμπτει σημαντικά το 2004 με ραγδαία αύξηση του ενεργητικού και του κύκλου εργασιών του. Για πρώτη φορά μάλιστα τα τελευταία έτη, οι παραπάνω εξελίξεις αποτυπώνονται και σε μεγάλη αύξηση καθαρών κερδών, όταν μάλιστα στο σύνολό τους οι μεταποιητικοί κλάδοι εμφανίζουν λιγότερα καθαρά κέρδη σε σχέση με το 2003.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας

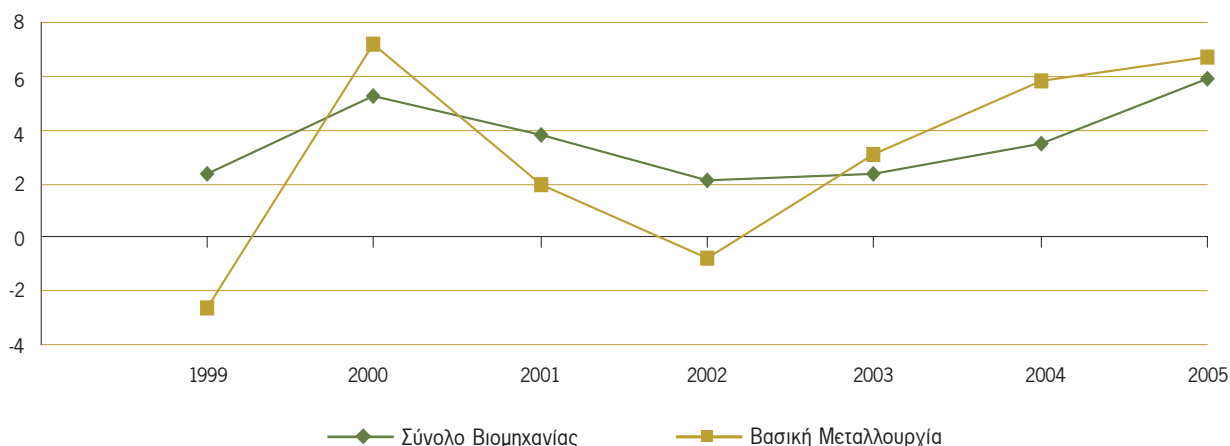
	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	5,4	83,5
α' τρίμηνο	5,3	85,8
β' τρίμηνο	5,6	84,7
γ' τρίμηνο	5,0	82,7
δ' τρίμηνο	5,6	80,8
2005	5,4	79,2
α' τρίμηνο	6,2	77,0
β' τρίμηνο	5,1	80,0
γ' τρίμηνο	5,1	80,7
δ' τρίμηνο	5,2	78,9
2006		
α' τρίμηνο	6,1	80,5

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.12

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

Ανάλογη εξέλιξη παρουσιάζει και το καθαρό περιθώριο κέρδους του κλάδου το οποίο σημειώνει σημαντική διεύρυνση και πάλι σε αντίθεση με το σύνολο της μεταποίησης. Αξιόλογη είναι επίσης η επίδοση του κλάδου όσον αφορά στην αποδοτικότητα των κεφαλαίων και του ενεργητικού του - έτσι όπως αυτή αποτυπώνεται στους αντίστοιχους δείκτες - οι οποίοι το 2004 εμφανίζουν βελτίωση σε αντίθεση με την πορεία τους στο σύνολο των κλάδων.

Ο πληθυσμός του κλάδου το 2004 περιλαμβάνει 109 επιχειρήσεις, τέσσερις περισσότερες σε σχέση με το 2003, των οποίων τα κεφάλαια αντιπροσωπεύουν το 9% της μεταποίησης, το δεύτερο υψηλότερο μερίδιο μετά τον κλάδο τροφίμων και ποτών (15). Ο κλάδος με την καλή επίδοσή του γίνεται έτσι το 2004 ο δεύτερος μεγαλύτερος κεφαλαιακά κλάδος της μεταποίησης, αφήνοντας στην τρίτη θέση τον κλάδο μη μεταλλικών ορυκτών (26). Τα συνολικά κεφάλαια της βασικής μεταλλουργίας αυξήθηκαν με ρυθμό 20,6% (έναντι 6,8% το 2003) με την αύξηση αυτή να τροφοδοτείται περισσότερο από μακροπρόθεσμο δανεισμό (ρυθμός αύ-

ξησης στο 82%) και πολύ λιγότερο από βραχυπρόθεσμο δάνεια (ρυθμός αύξησης μόλις 1%). Έτσι, τα ίδια κεφάλαια πέφτουν στο 46% των συνολικών (από 48,6% το 2003) και η δανειακή επιβάρυνση για δεύτερη συνεχή χρήση κινείται σε επίπεδο άνω της μονάδας και κοντά στο μέσο όρο του συνόλου (1,17 για τον κλάδο και 1,20 για το σύνολο).

Στα στοιχεία του ενεργητικού, τα καθαρά πάγια του κλάδου διογκώνονται κατά 13,1% με τις αποσβέσεις να ξεπερνούν τα 2 δισ. € και να αποτελούν τις δεύτερες υψηλότερες του τομέα. Μετά την πτώση των διαθεσίμων στο μισό, ο κλάδος επανακάμπτει το 2004 αλλά μάλλον οριακά, βασίζοντας και πάλι το μόνιμο κεφάλαιο κίνησής του σε πολύ υψηλότερες απαιτήσεις, οι οποίες διευρύνονται το 2004 κατά 33,6%. Με τις εξελίξεις αυτές ο δείκτης ειδικής ρευστότητας ξεπερνά πλέον τη μονάδα (1,09) μετά από μια τριετία και σημειώνει την δεύτερη υψηλότερη επίδοση στη μεταποίηση (0,81 η επίδοση της μεταποίησης για το 2004). Αλλά και ο δείκτης γενικής ρευστότητας εμφανίζεται ενισχυμένος κατά 0,38 μονάδες, κατέχοντας

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας (27)

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	2 929 667	3 019 965	3 051 301	3 953 204
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	636 223	639 671	602 772	824 602
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	21,72%	21,18%	19,75%	20,86%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	154 236	83 857	39 534	162 087
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	5,26%	2,78%	1,30%	4,10%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 963 669	1 959 017	2 119 804	2 397 896
Αποσβέσεις	1 832 014	1 918 184	2 090 372	2 350 371
Απαιτήσεις	958 729	1 025 204	1 183 760	1 580 129
Ταμείο – Τράπεζες	219 722	140 895	76 295	87 956
Σύνολο Ενεργητικού	3 835 299	3 844 498	4 104 297	4 948 984
Ίδια Κεφάλαια	2 106 328	1 939 587	1 996 511	2 278 446
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	532 682	578 114	669 505	1 217 943
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 196 288	1 326 798	1 438 281	1 452 596
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 728 971	1 904 912	2 107 786	2 670 538
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,56	1,42	1,38	1,76
Ειδικής Ρευστότητας	0,99	0,88	0,88	1,09
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	4,02%	2,18%	0,96%	3,28%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	7,32%	4,32%	1,98%	7,11%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,82	0,98	1,06	1,17

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

και πάλι τη δεύτερη θέση μεταξύ όλων των κλάδων (0,45 μονάδες πάνω από το σύνολο της μεταποίησης).

Το γεγονός ότι τα καθαρά κέρδη του κλάδου τετραπλασιάζονται - όταν στο σύνολο της μεταποίησης παρατηρείται μείωση – οφείλεται στη συμπεριφορά μεγάλης επιχείρησης του κλάδου. Πιο συγκεκριμένα, ο κύκλος εργασιών του κλάδου σημειώνει μεγάλη αύξηση κατά 29,6% και αγγίζει τα 4 δισ. €. Τα μεν μικτά κέρδη διογκώνονται κατά 36,8% ξεπερνώντας τα 824,5 εκατ. €, τα δε καθαρά κέρδη τετραπλασιάζονται αγγίζοντας τα 162 εκατ. €. Ωστόσο, σε μια πιο λεπτομερή ανάλυση της εξέλιξης αυτής σε επίπεδο επιχειρήσεων παρατηρούνται τα εξής: οι ζημιογόνες επιχειρήσεις το 2003 ανέρχονταν στο 25,7% του συνόλου με ζημιές 77,4 εκατ. €, ενώ το 2004 η συμμετοχή τους υποχώρησε στο 21,1% με ζημιές ύψους 41,8 εκατ. €. Σε αυτή την εξέλιξη καθοριστικό ρόλο έπαιξε, κατά πρώτον η *ΛΑΡΚΟ ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ* η οποία ενώ το 2003 σημείωνε ζημιές ύψους περίπου 10 δισ. €, το 2004 εμφανίζει κέρδη, και κατά δεύτερον, ο περιορισμός των ζημιών της *ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ* κατά 47,4%. Κύρια αιτία όμως για την αύξηση των καθαρών κερδών του 2004 είναι η άνοδος των καθαρών κερδών της *ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ* κατά 176%. Απόρροια των εξελίξεων αυτών είναι και ο περίπου τριπλασιασμός του καθαρού περιθωρίου κέρδους (4,10% έναντι 1,30% το 2003) πλησιάζοντας για πρώτη φορά τα

τελευταία έτη το μέσο όρο του συνόλου (4,91), όπως και η αύξηση, μικρότερη βέβαια, του μικτού περιθωρίου κέρδους κατά 1,11 ποσοστιαία μονάδα στο 20,86%.

Συνέπεια των παραπάνω εξελίξεων αποτελεί και η εξαιρετική βελτίωση της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και του ενεργητικού του κλάδου το 2004. Σε αντίθετη εξέλιξη από το σύνολο της μεταποίησης, ο κλάδος βελτιώνει κατά 5,13 ποσοστιαίες μονάδες τον δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και κατά 2,32 ποσοστιαίες μονάδες τον δείκτη αποδοτικότητας του ενεργητικού του.

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος της βασικής μεταλλουργίας υπέστη το 2002 τη μεγαλύτερη φθορά στον τομέα των επενδύσεων σε σχέση με τους άλλους κλάδους, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 50% το 2002. Τα επίπεδα μέσης ετήσιας απασχόλησης παραμένουν στα επίπεδα του 2001, με τον μέσο αριθμό εργαζομένων πάντως να είναι σχεδόν διπλάσιος από το σύνολο της βιομηχανίας. Υψηλά παραμένουν και τα επίπεδα παραγωγικότητας του κλάδου, διατηρώντας τη σημαντική τους συμμετοχή και θέση μέσα στη μεταποίηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12

Διάρθρωση του Κλάδου Βασικής Μεταλλουργίας

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Βασική Μεταλλουργία		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	112	111	2,86%	2,90%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	12 761	12 631	5,47%	5,48%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	246	264	6,53%	6,66%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	3 129,6	3 239,1	10,42%	10,95%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	770,3	791,8	6,96%	7,11%
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	387,9	194,2	16,78%	10,24%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Βασική Μεταλλουργία		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	114	113	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	19,28	20,93	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	24,61%	24,45%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	245,25	256,40	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

Ο Κλάδος Χημικών Προϊόντων

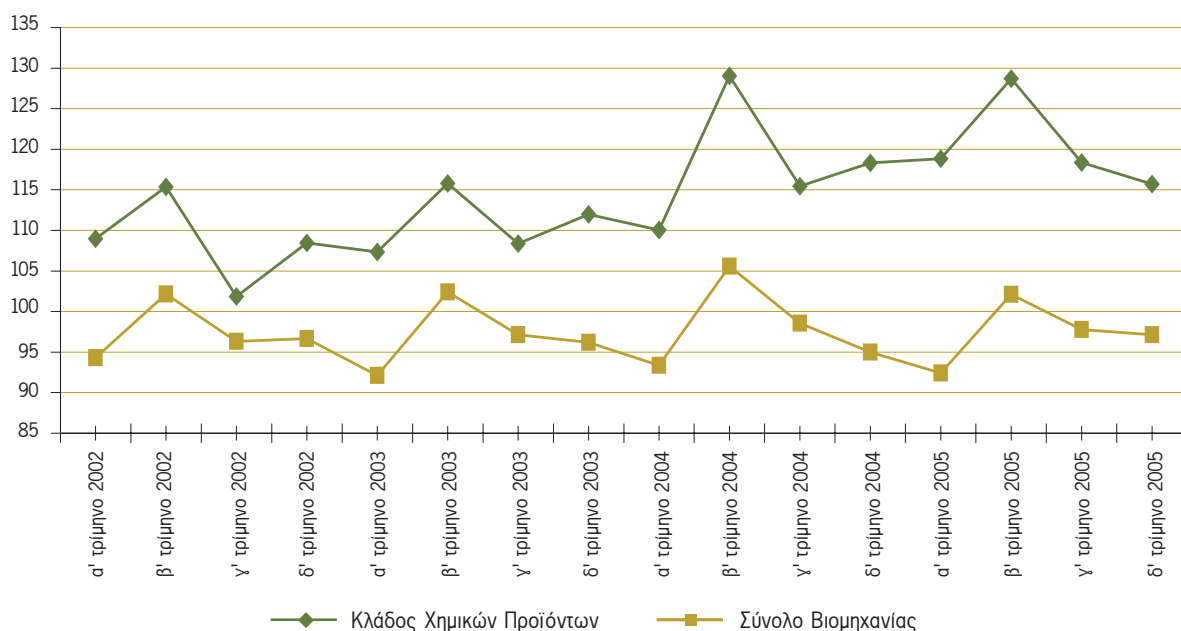
α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος χημικών προϊόντων αντιπροσωπεύει περίπου το

8,0% της βιομηχανικής παραγωγής και έχει έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό. Η παραγωγή του κλάδου συνεχίζει την ανοδική πορεία της τελευταίας δεκαετίας, παρουσιάζοντας το 2005, αύξηση της τάξεως του 1,9%. Η άνοδος του δείκτη ήταν ταχύτερη το πρώτο εξάμηνο και επιβραδύνθηκε στο δεύτερο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.13

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Χημικών Προϊόντων (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Χημικών Προϊόντων

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	5,7	73,8
α' τρίμηνο	6,1	79,0
β' τρίμηνο	5,4	71,8
γ' τρίμηνο	5,3	72,6
δ' τρίμηνο	5,7	71,6
2005	5,3	70,5
α' τρίμηνο	5,5	68,0
β' τρίμηνο	5,4	72,6
γ' τρίμηνο	5,2	72,7
δ' τρίμηνο	4,9	68,6
2006		
α' τρίμηνο	5,7	69,1

Πηγή: IOBE

Τα στοιχεία της Οικονομικής Συγκυρίας συγκλίνουν με αυτές τις τάσεις στον κλάδο. Κατά τη διάρκεια του έτους διατυπώνονται θετικές εκτιμήσεις και προοπτικές για την πορεία της δραστηριότητας, ενώ η πλειονότητα των επιχειρήσεων κρίνει ότι η παραγωγική δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα. Το ύψος των συνολικών παραγγελιών κυμαίνεται σε κανονικά επίπεδα, ενώ ειδικότερα για τη ζήτηση εξωτερικού διατυπώνονται πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις σε σχέση με το 2004. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την πορεία των βασικών μεγεθών της παραγωγής, των πωλήσεων και εξαγωγών είναι έντονα θετικές κυρίως το πρώτο μισό του έτους, ενώ πιο συγκρατημένη είναι η στάση των επιχειρήσεων στα τέλη του 2005. Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής, καθώς και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού περιορίζονται οριακά έναντι του 2004.

Ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού των χημικών προϊόντων, μετά από τη σταθερότητα το 2004 στα επίπεδα του 2003 (αύξηση μόλις κατά 0,2%), κατά το 2005 ακολουθεί εντονότερα ανοδική πορεία της τάξεως του 2,3%. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι αφενός ο ρυθμός αύξησης του δείκτη

επιβραδύνεται σταδιακά κατά τη διάρκεια του έτους (από 2,9% το πρώτο τρίμηνο του έτους περιορίζεται σε 1,6% το τελευταίο τρίμηνο), αφετέρου συνεχίζει να κινείται χαμηλότερα από το ρυθμό ανόδου του συνόλου της Βιομηχανίας.

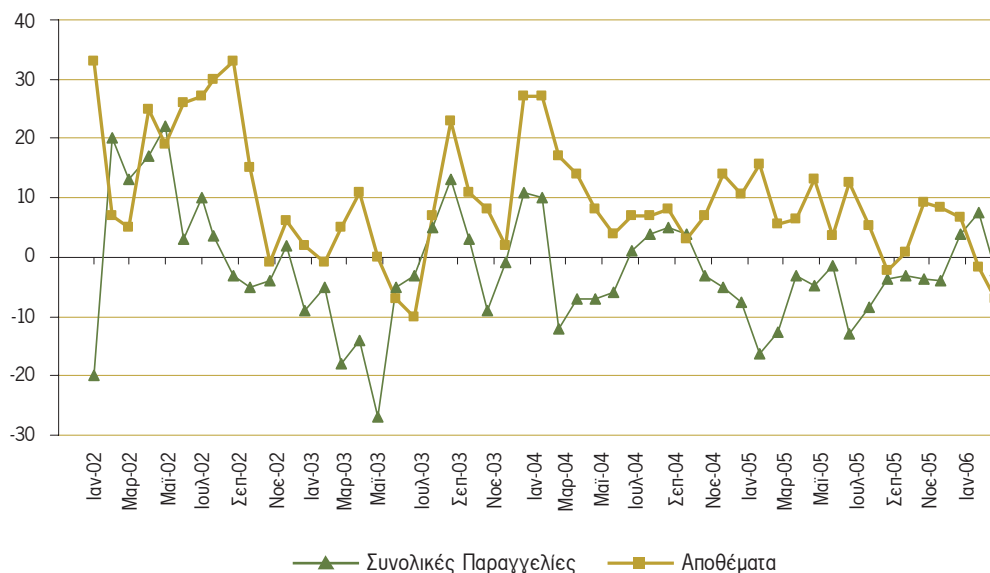
Η ανοδική πορεία του κλάδου αναμένεται να συνεχιστεί και το 2006, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας. Κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος κατά το πρώτο τρίμηνο του 2006 είναι: α) η σταδιακή βελτίωση των προβλέψεων για την πορεία της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών, β) η διατήρηση υψηλού ποσοστού επιχειρήσεων που θεωρεί ότι οι συνολικές παραγγελίες, όπως επίσης και η ζήτηση του εξωτερικού θα κυμαίνεται σε κανονικά επίπεδα, γ) η εκτίμηση της πλειονότητας των επιχειρήσεων ότι η παραγωγική δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα και τέλος, δ) οι θετικές προοπτικές για τους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής, που διαμορφώνονται το Μάρτιο σε 6,4.

Τέλος, ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής τον Ιανουάριο του 2006 αυξάνεται οριακά κατά 0,9%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.14

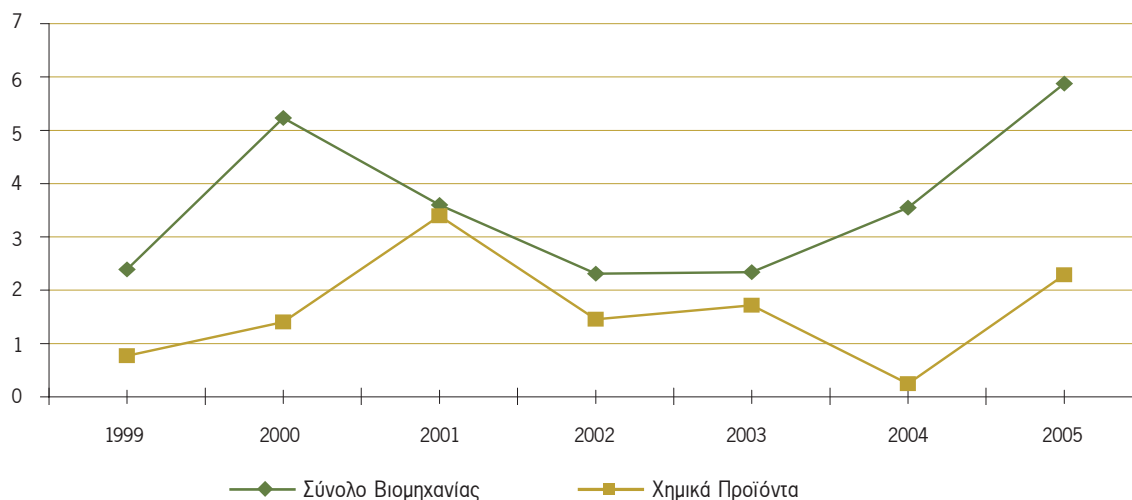
(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Χημικών Προϊόντων

Πηγή: IOBE

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Χημικών Προϊόντων (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος των χημικών προϊόντων φαίνεται να κινείται στα ίδια με το 2003 επίπεδα χωρίς να σημειώνονται σημαντικές μεταβολές. Εκτός από τα καθαρά κέρδη, που όπως θα φανεί στη συνέχεια επηρεάζονται αρνητικά από τη μεγάλη αύξηση ζημιών της *ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ*, τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία εμφανίζουν οριακή βελτίωση σε σχέση με το 2003.

Ο κλάδος αποτελείται το 2004 από 315 επιχειρήσεις (τρεις περισσότερες σε σχέση με το 2003), με τα συσσωρευμένα κεφάλαια ύψους περίπου 4,2 δισ. € να κατέχουν το τέταρτο μεγαλύτερο τμήμα των συνολικών κεφαλαίων της μεταποίησης (μερίδιο 7,6% στο ίδιο ύψος με το 2003). Η ενίσχυση των κεφαλαίων είναι της τάξης του 6,5% (6,9% το 2003) υπολειπόμενη 0,8 ποσοστιαίες μονάδες του ρυθμού αύξησης των συνολικών κεφαλαίων της μεταποίησης και για πρώτη φορά φαίνεται να βασίζεται σημαντικά και σε μακροπρόθεσμο δανεισμό: σημειώνεται αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 56%, οι οποίες αντιπροσωπεύουν πλέον το 18,4% των συνολικών υποχρεώσεων και το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής που έχει σημειωθεί στον κλάδο. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εμφανίζονται οριακά μόνο αυξημένες σε σχέση με το 2003 (1,3% έναντι αύξησης 14,1% το 2003). Έτσι, το σύνολο των δανείων ανέρχεται στα 2,7 δισ. €, 8,3% υψηλότερα από του 2003, ενώ από την άλλη πλευρά, η αύξηση των ιδίων κεφαλαίων κατά 3,4%

το 2004 δεν αποδεικνύεται ικανή να επαναφέρει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων στο σύνολο – που για το 2004 διαμορφώνεται στο 35,1% - στα επίπεδα του 2000 και στο 43%.

Στα υπόλοιπα στοιχεία του ισολογισμού οι εξελίξεις έχουν ως εξής: τα καθαρά πάγια διογκώνονται κατά 6,8% με 16,4% περισσότερες αποσβέσεις στη χρήση του 2004, οι απαιτήσεις διευρύνονται κατά 7,9%, ενώ τα διαθέσιμα του κλάδου σε Ταμείο και Τράπεζες περιορίζονται στο χαμηλότερο των τελευταίων ετών επίπεδο των 128 εκατ. €, μειωμένα κατά 6,4% σε σχέση με το 2003.

Ο κύκλος εργασιών του κλάδου χημικών προϊόντων (24) ξεπερνά τα 3,5 δισ. €, υψηλότερος κατά 3,7% σε σχέση με το 2003 ακολουθώντας τη γενική τάση του συνόλου με χαμηλότερο όμως ρυθμό (9,5% ο ρυθμός αύξησης των πωλησιών της μεταποίησης). Όσον αφορά στα κέρδη, τα αποτελέσματα επηρεάζονται σημαντικά από την ραγδαία αύξηση ζημιών της *ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ* η οποία καταγράφει ζημίες ύψους 68,2 εκατ. €, 34 φορές περισσότερες από τις ζημίες του 2003 (συνολική αύξηση των ζημιών του κλάδου κατά 314%). Ως αποτέλεσμα, τα καθαρά κέρδη του κλάδου συρρικνώνονται κατά 18,7%, το καθαρό περιθώριο κέρδους κατά 1,62 ποσοστιαίες μονάδες (5,84%) και οι δείκτες αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και ενεργητικού κατά 3,97 και 1,56 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Βέβαια, παρά τη μείωση, οι δυο δείκτες αποδοτικότητας υπε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Χημικών Προϊόντων (24)

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	3 219 458	3 332 291	3 453 966	3 581 066
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	1 271 594	1 362 442	1 418 070	1 507 080
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	39,50%	40,89%	41,06%	42,08%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	229 377	236 818	257 527	209 312
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	7,12%	7,11%	7,46%	5,84%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 413 676	1 370 360	1 436 937	1 534 338
Αποσβέσεις	856 601	865 337	953 254	1 109 145
Απαιτήσεις	1 378 434	1 524 161	1 709 156	1 844 682
Ταμείο – Τράπεζες	144 667	137 486	136 772	128 071
Σύνολο Ενεργητικού	3 540 716	3 663 431	3 916 355	4 172 216
Ίδια Κεφάλαια	1 447 705	1 393 437	1 417 527	1 465 993
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	278 983	359 978	319 480	497 761
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	1 814 029	1 910 017	2 179 349	2 208 462
Σύνολο Υποχρεώσεων	2 093 012	2 269 994	2 498 828	2 706 223
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,17	1,20	1,14	1,19
Ειδικής Ρευστότητας	0,84	0,87	0,85	0,84
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	6,48%	6,46%	6,58%	5,02%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	15,84%	16,99%	18,17%	14,20%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,45	1,63	1,76	1,85

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

ρέχουν σημαντικά των μέσων όρων της μεταποίησης (14,2% έναντι 8,55% για την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων και 5,02% έναντι 3,89% για την αποδοτικότητα του ενεργητικού). Τα μικτά κέρδη σημειώνουν αύξηση της τάξης του 6,3% με το μικτό περιθώριο κέρδους να βελτιώνεται κατά μία μονάδα (42,1%, 5ο υψηλότερο στη μεταποίηση), ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η άνοδος αυτή δεν αποτυπώνεται σε επίπεδο καθαρών αποτελεσμάτων, λόγω των υψηλών χρηματοοικονομικών δαπανών και λειτουργικών και μη εξόδων.

Στους υπόλοιπους δείκτες, η επίδοσή τους προβληματίζει: ο δείκτης γενικής ρευστότητας (1,19) υστερεί του μέσου όρου (1,31), ο δείκτης ειδικής ρευστότητας (0,84) παραμένει σε επίπεδο χαμηλότερο της μονάδας, ενώ η συνεχής αύξηση του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης (1,85) χρήζει ιδιαίτερης προσοχής δεδομένης μάλιστα της έστω και «τεχνικής» επιδείνωσης της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων.

γ. Διάρθρωση

Στον κλάδο δραστηριοποιούνται 242 επιχειρήσεις το 2002, οι οποίες απασχολούσαν 14.810 άτομα, δηλαδή το 6,4% του συνόλου των απασχολούμενων στη μεταποίηση. Είναι ο μόνος κλάδος που σημείωσε αύξηση στον αριθμό καταστημάτων κατά το 2002 (από 237 σε 242), η οποία ωστόσο δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη αύξηση του αριθμού εργαζομένων (μείωση της τάξης του 2,7%).

Σε υψηλά επίπεδα κυμάνθηκαν τόσο η μέση ετήσια αμοιβή, όσο και η παραγωγικότητα του κλάδου, οι οποίες ξεπέρασαν τις αντίστοιχες τιμές του συνόλου της βιομηχανίας. Η μείωση των επενδύσεων που χαρακτήρισε αρκετούς κλάδους της μεταποίησης, εδώ είναι αρκετά βραδύτερη από το σύνολο της μεταποίησης (11,7%), με αποτέλεσμα να διευρύνει τη συμμετοχή του κλάδου από 7,84% (2001) σε 8,45% (2002), επίδοση που κατατάσσει τον κλάδο στην 4η θέση του συνόλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15**Διάρθρωση του Κλάδου Χημικών Προϊόντων**

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Χημικά Προϊόντα		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	237	242	6,05%	6,33%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	15 222	14 810	6,52%	6,43%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	295	311,7	7,84%	7,86%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	2 220,2	2 126,4	7,39%	7,19%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής	1 002,3	912,4	9,06%	8,19%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	181,3	160,14	7,84%	8,45%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Χημικά Προϊόντα		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	64	61	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	19,43	21,09	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	45,14	42,91	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	145,85	143,57	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

Ο Κλάδος Κλωστοϋφαντουργικών Υλών**α. Εξελίξεις και Προοπτικές**

Η κλωστοϋφαντουργία διανύει την τελευταία δεκαετία παρατεταμένη περίοδο ύφεσης, και σταδιακά συρρικνώνεται. Την περίοδο 2000-2005 ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής ακολουθεί έντονα πτωτική πορεία με αποτέλεσμα το παραγόμενο προϊόν να μειώνεται σωρευτικά στη διάρκεια της πενταετίας κατά 36,2%.

Το 2005 οι εξελίξεις στον κλάδο γίνονται ακόμα δυσμενέστερες με τον όγκο παραγωγής να περιορίζεται κατά 18,3% (-10,4% το 2004 και -3,3% το 2003), επίδοση που είναι η χειρότερη στη μεταποίηση. Ενδεικτικά μάλιστα κατά το γ' τρίμηνο του 2005 ο δείκτης προσεγγίζει την κατώτερη τιμή ολόκληρης της περιόδου 2002-2005.

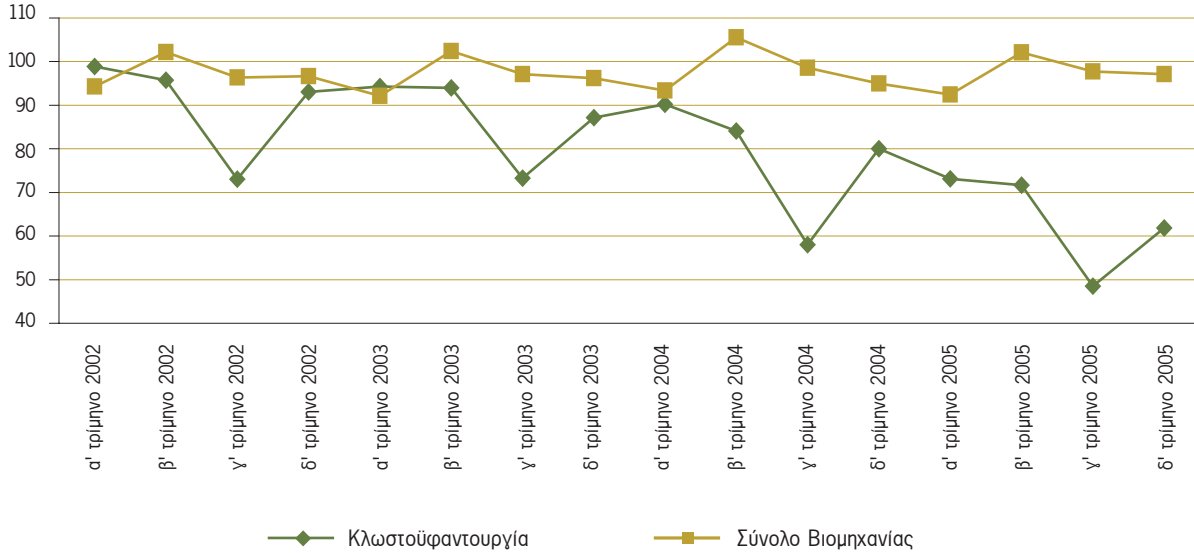
Η κακή εικόνα του κλάδου αντανακλάται και στα αποτελέσματα των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας. Η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί βασικό πρόβλημα στη δραστηριότητα του

κλάδου, σύμφωνα με την εκτίμηση της πλειονότητας των επιχειρήσεων. Το 2005 χαρακτηρίστηκε έτσι από μείωση των επιπέδων παραγωγής, πωλήσεων και εξαγωγών, αλλά και από το αισθητά μειωμένο ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού, που συνδέεται άμεσα με τη δυναμικότητα του κλάδου. Τέλος, οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής αυξάνονται οριακά, αν και ακόμη παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα.

Οι προβλέψεις για την πορεία του κλάδου το 2006 παραμένουν απαισιόδοξες. Από τη μία πλευρά ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία του Ιανουαρίου μειώνεται ουσιαστικά κατά 20% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2005. Αλλά και με βάση τις έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας για το α' τρίμηνο του 2006 η εικόνα δεν παρουσιάζει ουσιαστική διαφοροποίηση. Επισημαίνεται χαμηλή ζήτηση, μετριοπαθείς προοπτικές άνοδου της παραγωγής και των εξαγωγών, καθώς και υψηλά αποθέματα. Εντούτοις, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2005, σημειώνεται άνοδος στο ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού και στους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.16

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών (2000=100)

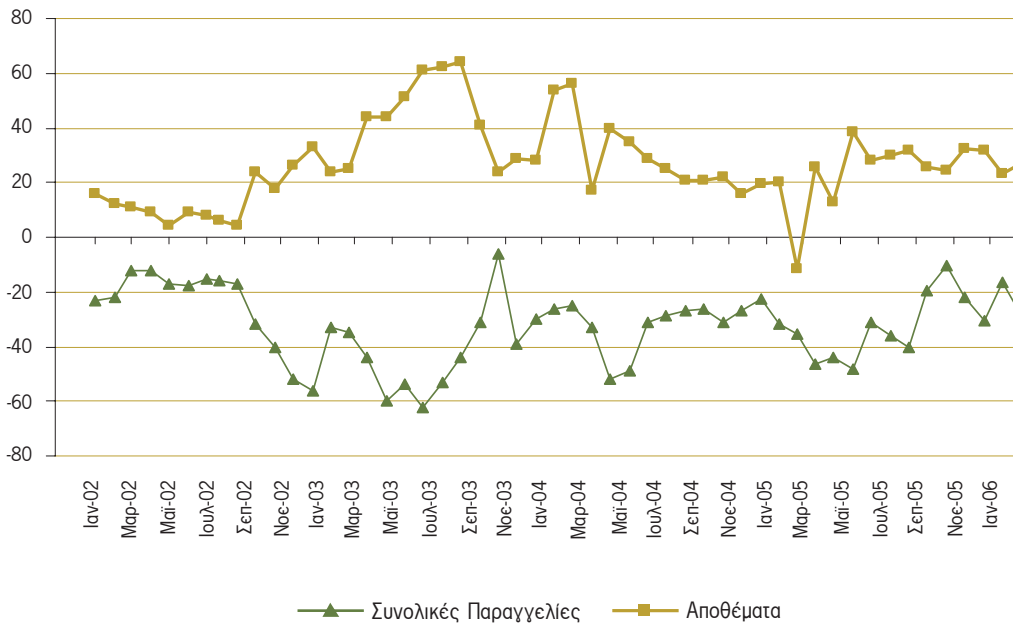

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.17

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επίπεδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών

Πηγή: IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.16**Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών**

	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	2,2	74,9
α' τρίμηνο	2,5	81,3
β' τρίμηνο	1,9	72,5
γ' τρίμηνο	2,4	71,7
δ' τρίμηνο	2,1	74,0
2005	2,4	66,0
α' τρίμηνο	1,9	65,0
β' τρίμηνο	2,1	63,4
γ' τρίμηνο	2,6	58,8
δ' τρίμηνο	3,2	76,6
2006		
α' τρίμηνο	3,2	72,5

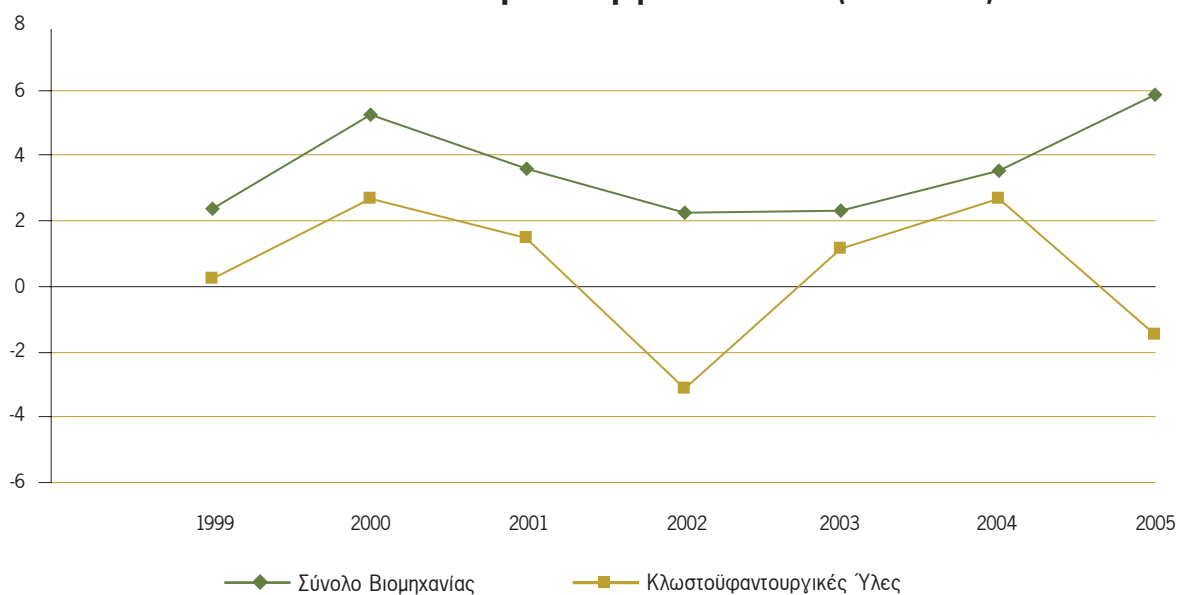
Πηγή: IOBE

Σε επίπεδο τιμών παραγωγού, μετά την έντονη μείωση που υπέστη ο δείκτης το 2002, φαίνεται να ανακάμπτει τα επόμενα δύο χρόνια για να μειωθεί ξανά το 2005 κατά 1,5 μο-

νάδα. Από το 2002 πάντως, ο δείκτης του κλάδου κινείται γενικά με ρυθμούς βραδύτερους του συνόλου της βιομηχανίας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.18

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

**Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά)
του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών (2000=100)**

Πηγή: ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος των κλωστοϋφαντουργικών υλών (17) εμφανίζει και το 2004 αρκετά προβλήματα. Όλα τα χρηματοοικονομικά του στοιχεία εμφανίζουν αρνητική εξέλιξη και τα μόνα θετικά στοιχεία που μπορούν να σημειωθούν είναι η ικανοποιητική κατά μέσο όρο ρευστότητα του κλάδου και η υπερκάλυψη των υποχρεώσεων του από ίδια κεφάλαια.

Ο κλάδος το 2004 περιλαμβάνει 344 επιχειρήσεις (έναντι 371 το 2003 και 378 το 2002). Η μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων περιορίζει την πληθυσμιακή συμμετοχή του κλάδου στον τομέα από την έκτη στην έβδομη θέση, ενώ παράλληλα και η συρρίκνωση των συνολικών κεφαλαίων κατά 9,4% οδηγεί σε μία κεφαλαιακή συμβολή 4,2% στο σύνολο (από 5% το 2003). Η υποχώρηση του συνολικού ενεργητικού

αφορά τόσο τα ίδια κεφάλαια, τα οποία συρρικνώνονται κατά 3,9%, όσο και τις βραχυπρόθεσμες και μέσο-μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες περιορίζονται συνολικά κατά 15,5%. Εξαιτίας της περίπου τετραπλάσιας συρρίκνωσης των ξένων κεφαλαίων σε σχέση με τα ίδια, ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης εμφανίζεται περαιτέρω περιορισμένος και διατηρείται σε επίπεδο αρκετά χαμηλότερο της μονάδας (0,8), τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση στη μεταποίηση.

Σε συνέχεια της υποχώρησης των καθαρών παγίων των προηγούμενων ετών, η απογαγιοποίηση του κλάδου συνεχίζεται και το 2004 με μικρότερο όμως ρυθμό (4,9%). Στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων ετών περιορίζονται οι απαιτήσεις και τα διαθέσιμα του κλάδου, με συνέπεια τον χαμηλότερο δείκτη ειδικής ρευστότητας των τελευταίων χρήσεων (0,82), στα επίπεδα όμως του συνόλου της μετα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.17**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών (17)**

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	1 466 254	1 490 696	1 488 039	1 306 577
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	435 805	420 087	403 961	337 132
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	29,72%	28,18%	27,15%	25,80%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	38 246	10 436	23 586	- 19 982
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	2,61%	0,70%	1,59%	-1,53%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 393 365	1 275 482	1 199 980	1 141 494
Αποσβέσεις	990 359	1 030 173	1 086 044	1 114 434
Απαιτήσεις	755 058	765 928	824 786	700 903
Ταμείο – Τράπεζες	83 423	98 499	102 475	81 016
Σύνολο Ενεργητικού	2 683 324	2 594 235	2 564 604	2 324 008
Ίδια Κεφάλαια	1 544 496	1 399 031	1 344 392	1 292 320
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	203 386	223 643	187 144	172 052
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	935 442	971 561	1 033 067	859 636
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 138 828	1 195 204	1 220 212	1 031 688
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,38	1,36	1,32	1,38
Ειδικής Ρευστότητας	0,9	0,89	0,90	0,82
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	1,43%	0,40%	0,92%	-0,86%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	2,48%	0,75%	1,75%	-1,50%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,74	0,85	0,91	0,8

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

ποίησης για το 2004 (0,81). Πιο πάνω από το μέσο όρο (1,31) βρίσκεται και ο δείκτης γενικής ρευστότητας (1,38) υποδεικνύοντας μια σχετικά ικανοποιητική κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών του κλάδου υποχωρεί αρκετά καταγράφοντας τη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης (12,2%). Οι πωλήσεις του 2004 (1,3 δισ. €) υστερούν κατά 30,6% των πωλήσεων του 2000. Στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών και τα μικτά κέρδη (337,1 εκατ. € περίπου στο μισό των μικτών κερδών του 2000), ενώ συνολικά ο κλάδος εμφανίζει για πρώτη φορά ζημίες ύψους περίπου 20 εκατ. €. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται στην συμπεριφορά της επιχείρησης ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ που, μετά τα συγκυριακά θετικά καθαρά κέρδη του 2003, ξαναεμφανίζει το 2004 ζημίες - και μάλιστα τριπλάσιες σε σχέση με το 2002 - ύψους 39 εκατ. € (το 60% περίπου των συνολικών ζημιών του κλάδου). Ως αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων σημειώνεται αρνητικό καθαρό περιθώριο κέρδους, ενώ το μικτό περιθώριο κέρδους υπολείπεται 4,09 ποσοστιαίων μονάδων του

μέσου όρου, με το επίπεδο του 25,8% να αποτελεί το έκτο κατά σειρά χαμηλότερο επίπεδο της μεταποίησης για το 2004.

γ. Διάρθρωση

Ο αριθμός των καταστημάτων στον κλάδο, μειώθηκε οριακά σε 272 το 2002, ενώ παράλληλα αυξήθηκαν κατά 200 περίπου άτομα οι απασχολούμενοι. Η μείωση των επενδύσεων στον κλάδο ήταν της τάξεως του 34,43%, από τις υψηλότερες στη μεταποίηση. Αν και το 2002 καταγράφηκε μικρή αύξηση στη μέση ετήσια αμοιβή, ωστόσο, ο κλάδος κατέχει τη 2η θέση - μετά τον κλάδο ειδών ένδυσης - όσον αφορά στη μικρότερη ετήσια αμοιβή και απέχει αρκετά από τη μέση ετήσια αμοιβή στο σύνολο της βιομηχανίας. Το μέσο κατάστημα του κλάδου απασχολεί 62 άτομα, όσα περίπου και το μέσο κατάστημα του συνόλου της βιομηχανίας. Σταθερή παρέμεινε και η παραγωγικότητα του κλάδου κατά την περίοδο 2001-2002, η οποία όμως βρίσκεται μόλις στο 62% της παραγωγικότητας του συνόλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.18

Διάρθρωση του Κλάδου Κλωστοϋφαντουργικών Υλών

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	276	272	7,04%	7,12%
Μέση Ετήσια Απασχόληση (χιλ. €)	16 646	16 849	7,13%	7,33%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	215	233,2	5,70%	5,88%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	1 341,3	1 347,9	4,47%	4,56%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	547	563	4,94%	5,06%
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	138	90,5	5,97%	4,78%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	60	62	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	13,02	13,95	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	41%	41,77%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	80,58	79,90	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

Ο Κλάδος Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία για τον Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής, ο κλάδος τελικών προϊόντων μετάλλου αυξάνει τη συμμετοχή του στη μεταποίηση με αποτέλεσμα να σταθμίζεται πλέον με 4,33% στο σύνολο. Από το 2002 ο κλάδος έχει ξεκινήσει ανοδική πορεία, η οποία κορυφώνεται το 2004 με αύξηση της τάξης του 10%. Κατά το 2005, ο δείκτης επιβραδύνεται, σημειώνει αύξηση της τάξεως του 4% και διαμορφώνεται στις 111,9 μονάδες. Η άνοδος του δείκτη το 2005 σε σύγκριση με το 2004 οφείλεται σε επιτάχυνση της δραστηριότητας κυρίως κατά το β' εξάμηνο (6,9% έναντι 1,8% το 2004), ενώ με την επίδοσή του αυτή ο κλάδος συμβάλει τελικά κατά 0,19 μονάδες στη μεταβολή του συνολικού δείκτη παραγωγής της μεταποίησης.

Αντίστοιχη εικόνα προκύπτει και από τις έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας. Η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί τον σημαντικότερο ανασταλτικό παράγοντα στη διεξαγωγή της παραγωγικής δραστηριότητας (για το 38% των επιχειρήσεων), ιδιαίτερα στα μέσα του έτους όταν και οι παραγγελίες κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα. Προς το τέλος του έτους διατυπώνονται ευνοϊκότερες εκτιμήσεις και θετικότερες προβλέψεις για την πορεία της παραγωγής, των πωλήσεων και των

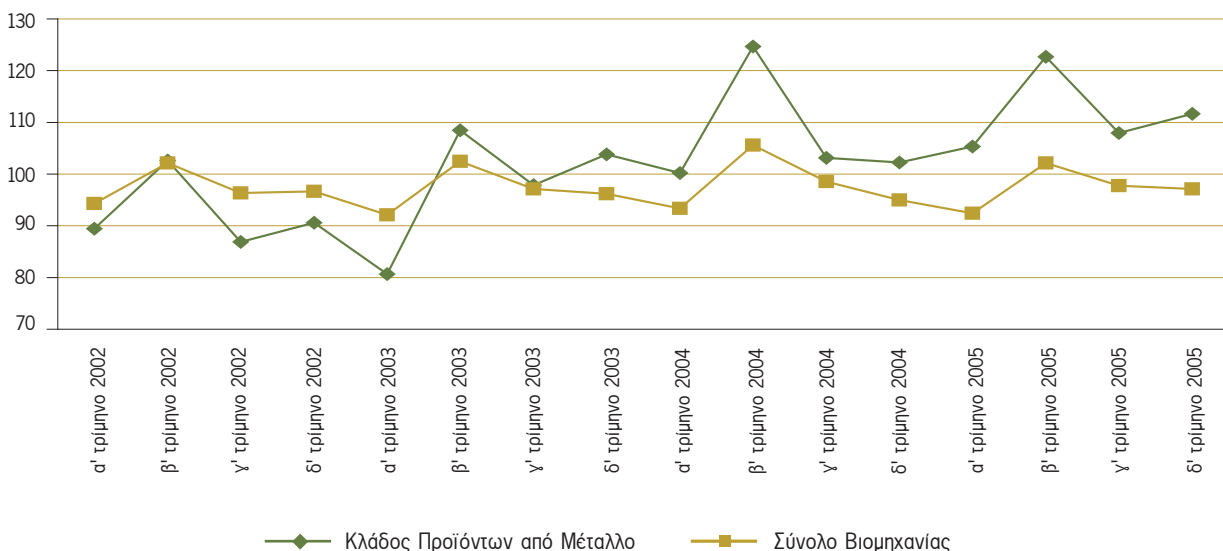
εξαγωγών τους. Οι μήνες εξασφαλισμένη παραγωγής περιορίζονται από 4,6 σε 4,1, ενώ μειώνεται και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού από 70% το 2004 σε 66,5% το 2005. Ωστόσο και αυτές οι εκτιμήσεις βελτιώνονται προς το τέλος τους έτους με αποτέλεσμα στο δ' τρίμηνο το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού να αγγίζει το 69%, τιμή ανώτερη αυτής του αντίστοιχου τριμήνου του 2004.

Οι πρώτες ενδείξεις για το 2006, παραπέμπουν σε συνέχιση της ανόδου. Ο Δείκτης Παραγωγής τον Ιανουάριο αυξάνεται κατά 4,6%, ενώ βελτιώνονται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών, τάση που αναμένεται να διατηρηθεί, καθώς ενισχύονται και οι βραχυπρόθεσμες προβλέψεις ανόδου αυτών των μεγεθών. Το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού αυξάνεται σε επίπεδα ανώτερα και από του προηγούμενου τριμήνου, αλλά και από του προ έτους επιπέδου.

Η επιβράδυνση κατά το 2005 αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο και του δείκτη τιμών, καθώς η αύξηση αγγίζει το 2005 το 5,7% (έναντι 8,6% το 2004), όση δηλαδή περίπου είναι η αύξηση και στο σύνολο της μεταποίησης. Η τάση αυτή καθορίζεται κυρίως από την επιβράδυνση των τιμών κατά το β' εξάμηνο του έτους, με ρυθμό βραδύτερο της αντίστοιχης περιόδου του 2004.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.19

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Προϊόντων από Μέταλλο (2000=100)

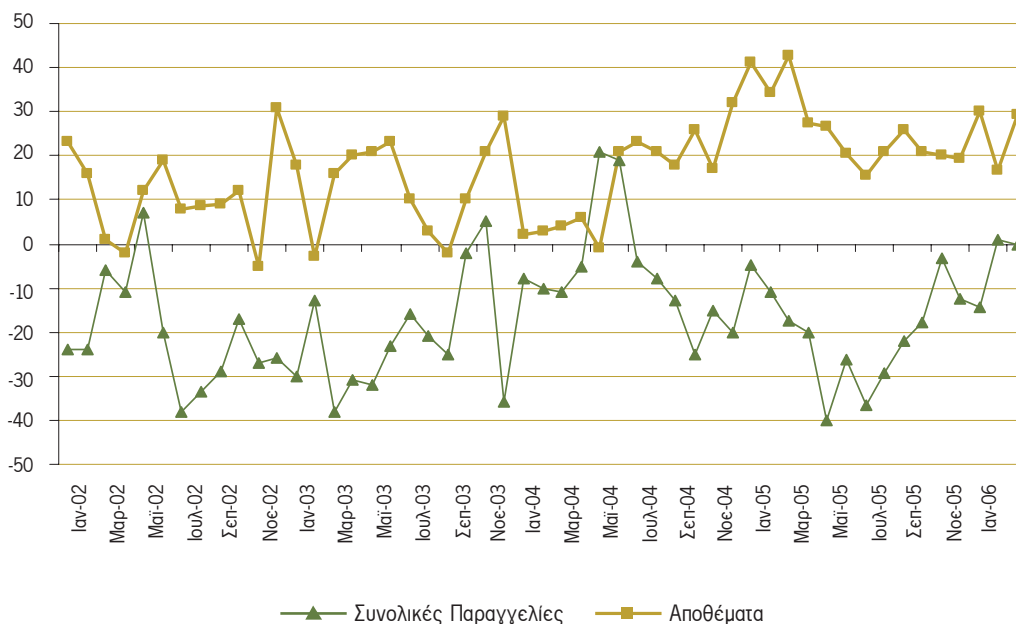

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.20

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

Πηγή: IOBE

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.19

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

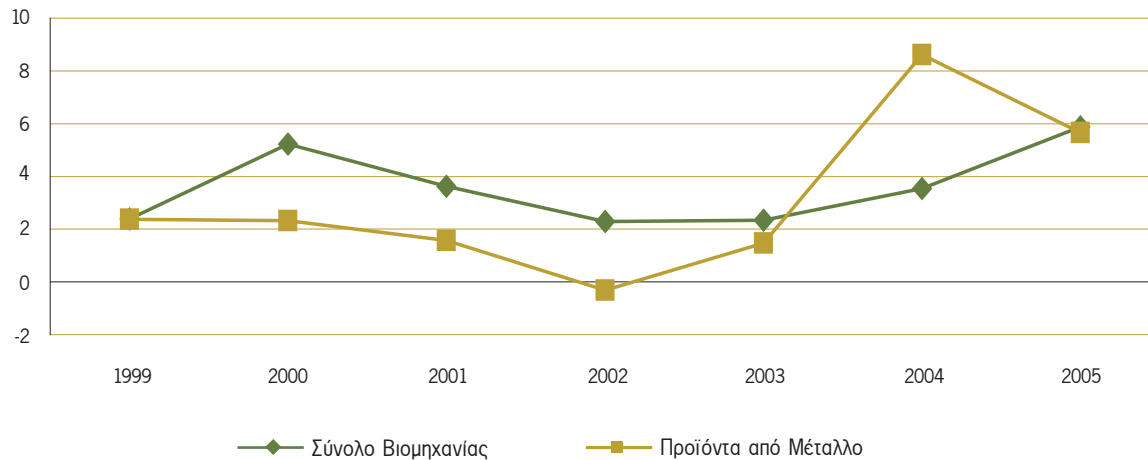
	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	4,6	69,9
α' τρίμηνο	5,6	73,5
β' τρίμηνο	4,3	72,5
γ' τρίμηνο	4,6	68,2
δ' τρίμηνο	3,9	65,2
2005	4,1	66,5
α' τρίμηνο	4,6	64,3
β' τρίμηνο	3,8	65,5
γ' τρίμηνο	3,9	67,0
δ' τρίμηνο	3,9	69,1
2006		
α' τρίμηνο	4,3	70,3

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.21

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Αρκετά αποδοτική οικονομική χρήση εμφανίζει ο κλάδος των τελικών προϊόντων μετάλλου (28) το 2004. Πέραν της αύξησης του τζίρου των επιχειρήσεων κατά 11%, πιο σημαντικό είναι ότι - σε αντίθεση με τις προηγούμενες χρήσεις - αυτή αποτυπώνεται σε εξαιρετική διεύρυνση καθαρών κερδών που με τη σειρά της οδηγεί σε υψηλούς δείκτες αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και ενεργητικού. Αλλά και κεφαλαιακά, ο κλάδος συνεχίζει την πορεία μεγέθυνσής του με διπλάσιο ρυθμό αύξησης των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με τα ξένα και σταθερή 4,9 ποσοστιαία συμμετοχή στη μεταποίηση. Η ρευστότητα του κλάδου, που κυμαίνεται στα μέσα επίπεδα του τομέα, είναι σχετικά ικανοποιητική και μόνο η δανειακή επιβάρυνση διατηρείται ακόμα ενισχυμένη σε επίπεδο άνω της μονάδας, πιο κάτω όμως από το μέσο επίπεδο της μεταποίησης. Πιο αναλυτικά:

Το 2004 ο κλάδος αποτελείται από 574 επιχειρήσεις (δώδεκα επιχειρήσεις περισσότερες σε σχέση με το 2003) που αντιπροσωπεύουν το 9,3% των μεταποιητικών επιχειρήσεων. Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου διευρύνονται με ρυθμό 7,1%, περίπου δηλαδή στο ρυθμό μεγέθυνσης των συνολικών κεφαλαίων του τομέα (7,3%), γι' αυτό άλλωστε και η κεφαλαιακή συμμετοχή του κλάδου παραμένει στο επίπεδο του 2003. Ο αριθμός των κερδοφόρων επιχειρήσεων ανέρχεται στις 472, δηλαδή στο 82,2% του κλάδου, όταν το 2003 το

ποσοστό αυτό ήταν 77%. Όμως πιο σημαντικό, όσον αφορά στις εξελίξεις των χρηματοοικονομικών μεγεθών, είναι ότι το 2004 αποχωρούν από το δείγμα δυο εξαιρετικά ζημιογόνες επιχειρήσεις (το 2003 κατείχαν το 30% των συνολικών ζημιών) με συνέπεια οι ζημιές του κλάδου να περιοριστούν κατά 136,4% το 2004 και να επιτρέπουν έτσι την εξαιρετική αύξηση των καθαρών κερδών της τάξης του 71,2%.¹ Υπό τις εξελίξεις αυτές τόσο το μικτό, όσο και το καθαρό περιθώριο κέρδους διευρύνονται, με το δεύτερο (7,73%) να σημειώνει την καλύτερη επίδοση των τελευταίων ετών.

Η άνοδος του ενεργητικού του κλάδου το 2004 οφείλεται κυρίως - σε αντίθεση με την προηγούμενη χρήση - στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων, τα οποία μάλιστα αυξάνονται με διπλάσιο ρυθμό απ' ότι τα ξένα (10,4% έναντι 4,2%) και αντιπροσωπεύουν πλέον το 48,1% των συνολικών, έναντι 46,6% το 2003. Αυτή η εξέλιξη, σε συνδυασμό με την εξαιρετικά βελτιωμένη αποδοτικότητα των ιδίων και συνολικών κεφαλαίων, φανερώνει μια «υγιή» κεφαλαιακή διάρθρωση για την όσο το δυνατόν πιο αποδοτική λειτουργία του κλάδου.

Στα υπόλοιπα στοιχεία του ισολογισμού, τα καθαρά πάγια συνεχίζουν να ενισχύονται (κατά 4,6%) παρότι οι αποσβέσεις που γράφονται είναι σημαντικά περισσότερες (αύξηση 9,9%), ενώ οι απαιτήσεις είναι το στοιχείο που διευρύνεται και προσδίδει βασικό κεφάλαιο κίνησης στον κλάδο, σε

1. Οι επιχειρήσεις είναι οι ΔΑΡΙΓΚ, Ο. & ΣΙΑ Α.Β.Ν.Ε. και ΘΕΟΔΩΡΗ ΑΛΟΥΜΙΝΙΑ Α.Β.Ε.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.20**Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου (28)**

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	1 501 634	1 770 406	1 942 044	2 154 711
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	439 877	505 319	501 105	578 606
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	29,29%	28,54%	25,80%	26,85%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	111 728	107 286	97 231	166 481
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	7,44%	6,06%	5,01%	7,73%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	759 430	1 057 837	1 098 972	1 149 580
Αποσβέσεις	568 026	710 085	807 734	887 770
Απαιτήσεις	701 828	717 859	816 662	939 939
Ταμείο – Τράπεζες	128 990	137 227	166 883	149 883
Σύνολο Ενεργητικού	1 945 857	2 352 964	2 541 001	2 721 554
Ίδια Κεφάλαια	1 012 168	1 118 441	1 184 665	1 308 053
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	109 279	230 310	230 048	224 499
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	824 410	1 004 213	1 126 289	1 189 001
Σύνολο Υποχρεώσεων	933 689	1 234 523	1 356 337	1 413 501
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,44	1,29	1,28	1,32
Ειδικής Ρευστότητας	1,01	0,85	0,87	0,79
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	5,74%	4,56%	3,83%	6,12%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	11,04%	9,59%	8,21%	12,70%
Δανειακής Επιβάρυνσης	0,92	1,10	1,14	1,08

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

αντίθεση με τα κεφάλαια σε Ταμείο και Τράπεζες που περιορίζονται οριακά (βλ. Πίνακα 5.20).

Οι παραπάνω εξελίξεις αντικατοπτρίζονται όπως είναι λογικό και στους σχετικούς δείκτες: η γενική ρευστότητα του κλάδου (1,32) βρίσκεται στα επίπεδα του συνόλου (1,31), ενώ η υποχώρηση του δείκτη ειδικής ρευστότητας κατά 0,08 μονάδες και η διαμόρφωσή του στο 0,79 ακολουθεί την γενικότερη τάση της μεταποίησης χωρίς να ξεφεύγει από το μέσο επίπεδο του 0,81. Εκεί που παρατηρείται σημαντική μεταβολή, λόγω βέβαια και της ραγδαίας αύξησης των καθαρών κερδών, είναι στους δείκτες αποδοτικότητας ιδίων και συνολικών κεφαλαίων. Ο μεν πρώτος βελτιώνεται 4,49 ποσοστιαίες μονάδες στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων χρήσεων (12,7%) και στο έκτο υψηλότερο της μεταποίησης, ο δε δεύτερος, με 2,29 περισσότερες ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2003, επίσης κατέχει την έκτη θέση και την καλύτερη των τελευταίων ετών επίδοση. Στο μόνο σημείο

που θα μπορούσε ο κλάδος να έχει ακόμα καλύτερες επιδόσεις είναι στην δανειακή επιβάρυνση, όπου ο δείκτης συνεχίζει για τρίτη χρήση να παραμένει πάνω από τη μονάδα (1,08), παρά τη σημαντική άνοδο των ιδίων κεφαλαίων.

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος τελικών προϊόντων μετάλλου αυξάνει το ποσό των επενδύσεών του το 2002 και παράλληλα διατηρεί τον αριθμό καταστημάτων του στα ίδια επίπεδα. Γενικότερα, όλα τα στοιχεία του κλάδου εμφανίστηκαν ενισχυμένα, με τη μέση ετήσια απασχόληση να αυξάνεται κατά 2,47% και τις επενδύσεις κατά 17,2%. Η μέση ετήσια αμοιβή κυμάνθηκε χαμηλότερα από τα επίπεδα του συνόλου της βιομηχανίας, όπως επίσης και η μέση απασχόληση ανά κατάστημα, ενώ η παραγωγικότητα του κλάδου το 2002 ήταν στο 64,6% του συνόλου (63% το 2001).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.21

Διάρθρωση του Κλάδου Τελικών Προϊόντων Μετάλλου

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Προϊόντα από Μέταλλο		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	284	283	7,25%	7,41%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	12 846	13 163	5,51%	5,72%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	178	194,5	4,73%	4,90%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	1 042,9	1 092,5	3,47%	3,69%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής	447,3	469	4,04%	4,21%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	78,9	92,4	3,41%	4,88%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Προϊόντα από Μέταλλο		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	45	46	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	14,04	14,97	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	42,88%	42,94%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	81,18	82,99	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

Ο Κλάδος Ειδών Ένδυσης

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

Ο κλάδος ένδυσης ακολουθεί τα τελευταία χρόνια ανάλογη πτωτική πορεία με εκείνη της κλωστοϋφαντουργίας, με αποτέλεσμα να έχει αναθεωρηθεί η συμβολή του στο σύνολο της μεταποιητικής παραγωγής, από 6,43% το 1995 σε 4,30% το 2000. Αλλά και από το 2000 έως σήμερα, τον κλάδο χαρακτηρίζει μια πορεία συρρίκνωσης, με την παραγωγή να περιορίζεται κατά 14,8% το 2005. Η εποχικότητα του δείκτη είναι εμφανής, καθώς καταγράφεται ανοδική πορεία προς το τέλος κάθε έτους και τις αρχές του επόμενου, με το κλίμα να αντιστρέφεται το β' και γ' τρίμηνο. Όμως από το 2002 και μετά η συνολική τάση είναι σταθερά πτωτική.

Σε αρνητικές εκτιμήσεις συγκλίνουν και τα στοιχεία της Οικονομικής Συγκυρίας. Οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών δεν διαφοροποιήθηκαν σε σχέση με το 2004, παραμένοντας σε κατώτερα του κανονικού επίπεδα. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών, παραμένουν συγκρατημένες. Στα επίπεδα του 2004 κινούνται τέλος και οι εκτιμήσεις για τους μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής, ενώ το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυνα-

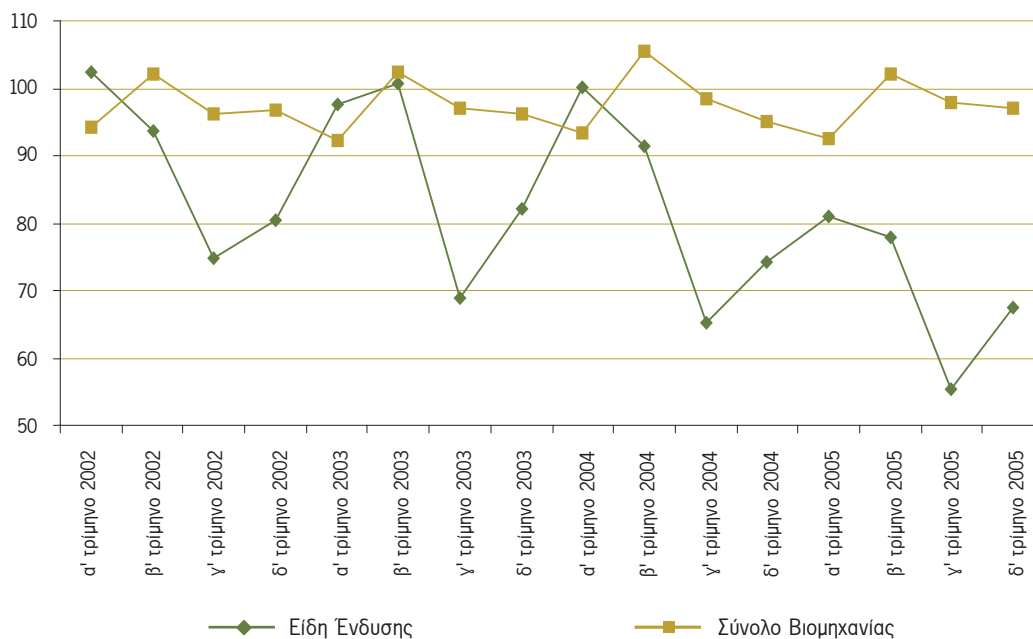
μικού, αυξάνεται κυρίως λόγω θετικότερων εκτιμήσεων προς τα τέλη του 2005. Εντονότερα όμως φαίνεται ότι γίνονται τα προβλήματα ζήτησης, καθώς αυξάνεται στο 78% (από 44% το 2004), το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι η επέκταση της δραστηριότητας του περιορίζεται από την ανεπαρκή ζήτηση.

Οι πρώτες εκτιμήσεις για το 2006 είναι επίσης αρνητικές για την πορεία του κλάδου, με τον Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής να μειώνεται κατά 15% έναντι του Ιανουαρίου του 2005. Αλλά και στις έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας κατά το πρώτο τρίμηνο του 2006 σημειώνεται έντονος προβληματισμός για τα επίπεδα της ζήτησης, καθώς αφενός διευρύνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι τα επίπεδα παραγγελιών είναι χαμηλά και αφετέρου σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων εκτιμά ότι η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί το βασικό πρόβλημα στην ομαλή διεξαγωγή των δραστηριοτήτων του.

Ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού του κλάδου, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2001-2004 ακολουθεί αντίστοιχη πορεία με το σύνολο της βιομηχανίας, με την υψηλότερη ετήσια μεταβολή να σημειώνεται το 2004 (3,9%), το 2005 διαφοροποιείται και οι τιμές στον κλάδο αυξάνονται πλέον με βραδύτερο ρυθμό από το 2004, σε αντίθεση με το σύνολο της βιομηχανίας, όπου οι τιμές επιταχύνθηκαν.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.22

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Ειδών Ένδυσης (2000=100)

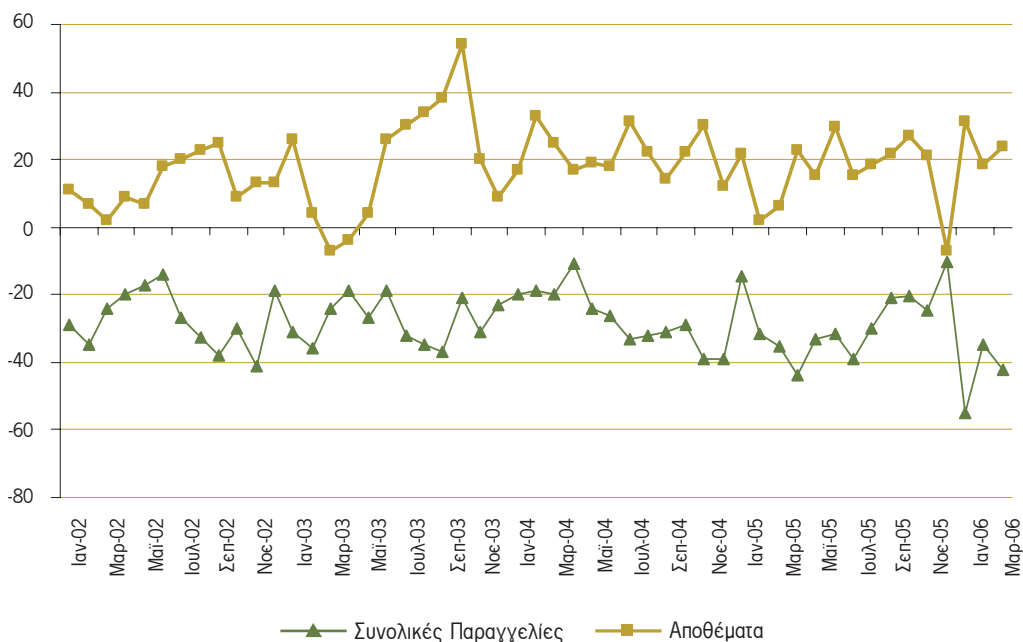

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.23

(διαφορά % θετικών-αρνητικών απαντήσεων)

Εκτιμήσεις Επιπέδου Παραγγελιών και Αποθεμάτων του Κλάδου Ειδών Ένδυσης

Πηγή: ΙΟΒΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.22

Εκτιμήσεις Επιχειρήσεων του Κλάδου Ειδών Ένδυσης

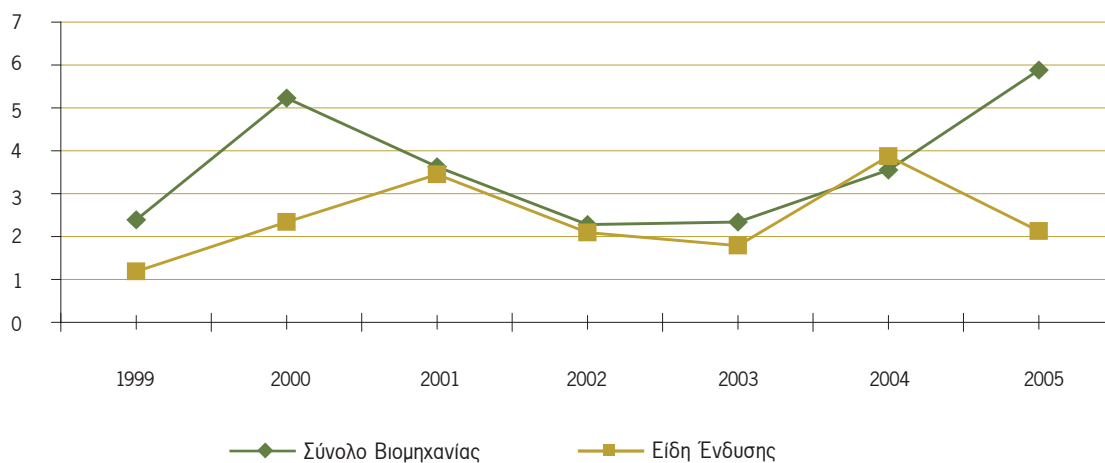
	Μήνες Εξασφαλισμένης Παραγωγής	Ποσοστό Χρησιμοποίησης Εργοστασιακού Δυναμικού
2004	3,6	74,3
α' τρίμηνο	3,2	72,9
β' τρίμηνο	3,9	74,3
γ' τρίμηνο	3,5	75,5
δ' τρίμηνο	3,8	74,3
2005	3,5	76,3
α' τρίμηνο	3,4	74,0
β' τρίμηνο	3,7	72,2
γ' τρίμηνο	3,7	79,0
δ' τρίμηνο	3,5	79,9
2006		
α' τρίμηνο	3,5	71,7

Πηγή: IOBE

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.24

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Ειδών Ένδυσης (2000=100)

Πηγή: ΕΣΥΕ

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Ο κλάδος ειδών ένδυσης και γουναρικών (18) φαίνεται αργά και σταδιακά να ανακάμπει μετά την κακή εικόνα του 2002. Έστω και με χαμηλούς ακόμα ρυθμούς διευρύνονται οι πωλήσεις και αυξάνονται τα κέρδη, ενώ τα ίδια κεφάλαια

ενισχύονται τρεις φορές περισσότερο απ' ό,τι οι υποχρεώσεις. Στους βασικούς αριθμοδείκτες δεν σημειώνεται κάποια ουσιαστική μεταβολή και τα επίπεδά τους δεν διαφοροποιούνται σημαντικά από αυτά του 2003. Μόνη εξαίρεση αποτελεί ο δείκτης ειδικής ρευστότητας που ακολουθώντας την τάση του συνόλου υποχωρεί σημαντικά.

Το 2004 ο κλάδος αποτελείται από δώδεκα λιγότερες επιχειρήσεις (269 το σύνολο). Αυτή η εξέλιξη ως ποσοστό (4,3%) αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο της μεταποίησης και σε συνδυασμό με τις αποχωρήσεις των προηγούμενων ετών αντανακλά την τάση συρρίκνωσης του κλάδου. Οι κερδοφόρες επιχειρήσεις είναι και αυτές – κατά δεκατρείς - λιγότερες το 2004 (73% του συνόλου) όμως αυξάνουν τα καθαρά τους κέρδη κατά 10,8% (5,2 εκατ. €). Όμως επειδή παράλληλα οι ζημιογόνες διευρύνουν τις ζημιές τους κατά 21,1% (3,4 εκατ. €), τα μικτά και καθαρά κέρδη του κλάδου περιορίζονται σε ήπιους ρυθμούς αύξησης της τάξης του 2,5% και 5,7% αντίστοιχα, σαφώς όμως ταχύτερους από 0,25% και 2,5% αντίστοιχα το 2003. Έτσι η αύξηση των πωλήσεων του κλάδου κατά 2,5% μεταφράζεται σε άνοδο των κερδών, ενώ τα περιθώρια κέρδους παραμένουν στα επίπεδα του 2003.

Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου να μην αυξάνονται κατά 4,4% αλλά σημαντικά βραδύτερα του ρυθμού της μεταποίησης (7,3%), με αποτέλεσμα η ποσοστιαία συμμετοχή του κλάδου να υποχωρεί οριακά στο 2,1% από το 2,2% του 2003. Θετική είναι και η εξέλιξη των ιδίων κεφαλαίων τα οποία αυξάνονται με τριπλάσιο ρυθμό (7,9%) απ' ότι οι υποχρεώσεις (2,3%). Έτσι, το μερίδιο των ξένων κεφαλαίων στο σύνολο υποχωρεί οριακά στο 61,2% (62,5% το 2003) και ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης χάνει 0,09 μονάδες, παραμένοντας όμως αρκετά υψηλότερος του μέσου όρου της μεταποίησης (1,20), σε επίπεδο 1,58. Ο κλάδος, παρότι το 2004 φαίνεται να εξασφαλίζει καλύτερους όρους δανεισμού (οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξάνονται δέκα φορές ταχύτερα από τις βραχυπρόθεσμες), εντούτοις το μερίδιο των βραχυπρόθεσμων δανείων του στο σύνολο των υποχρεώσεων του παραμένει πολύ υψηλό (87,6%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.23

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Ειδών Ένδυσης & Γουναρικών (18)

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	975 841	954 770	983 618	1 008 480
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	283 265	292 688	293 432	300 779
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	29,03%	30,66%	29,83%	29,82%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	34 890	31 543	32 338	34 194
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	3,58%	3,30%	3,29%	3,39%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	339 128	312 866	313 482	332 521
Αποσβέσεις	297 349	306 382	320 435	373 886
Απαιτήσεις	373 445	394 923	419 160	448 007
Ταμείο – Τράπεζες	68 518	73 614	79 145	67 003
Σύνολο Ενεργητικού	1 063 411	1 069 375	1 109 620	1 158 160
Ίδια Κεφάλαια	439 309	420 447	416 051	448 896
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	82 718	85 774	80 090	88 239
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	541 384	563 154	613 479	621 025
Σύνολο Υποχρεώσεων	624 102	648 928	693 569	709 264
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	1,34	1,34	1,30	1,33
Ειδικής Ρευστότητας	0,82	0,83	0,81	0,72
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	3,28%	2,95%	2,91%	2,95%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	7,94%	7,50%	7,77%	7,61%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,42	1,54	1,67	1,58

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία IOBE

Από πλευράς ενεργητικού, τα καθαρά πάγια με αύξηση 6% ανέρχονται στα 332,5 εκατ. € και πλησιάζουν το ύψος του 2001 (339,1 εκατ. €), με τις αποσβέσεις που καταγράφονται να είναι περισσότερες κατά 16,7%. Περισσότερες κατά 6,9% είναι και οι απαιτήσεις του κλάδου (448 εκατ. €), ενώ τα διαθέσιμα σε Ταμείο και Τράπεζες υποχωρούν στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών και στα 67 εκατ. €.

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας του κλάδου κινείται τα τελευταία έτη λίγο πιο πάνω από το μέσο όρο της μεταποίησης και το 2004 σημειώνει οριακή βελτίωση 0,03 ποσοστιαίων μονάδων, την ίδια βελτίωση που σημειώνει και στο σύνολο της μεταποίησης. Σε αντίθετη πορεία και πάλι όμως ακολουθώντας το σύνολο, ο δείκτης ειδικής ρευστότητας υποχωρεί στο 0,72, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών και το έβδομο χαμηλότερο της μεταποίησης (0,81 η ειδική ρευστότητα του συνόλου των κλάδων). Τέλος, η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων και του ενεργητικού, χωρίς ιδιαίτερες αλλαγές από το 2003, παραμένει σε χαμηλές επιδόσεις, ενώ η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου, αν και

σε υποχώρηση σε σχέση με το 2003 (1,58), είναι πολύ πιο πάνω από το επίπεδο της μονάδας και 0,38 μονάδες υψηλότερα από το επίπεδο του συνόλου της μεταποίησης.

γ. Διάρθρωση

Ο κλάδος παρουσίασε κατά το 2002 μεγάλη μείωση στο αριθμό καταστημάτων (-7,14%), η οποία συνοδεύτηκε από έντονη μείωση του αντίστοιχου αριθμού απασχολούμενων (-12,5%). Ο κλάδος κατέχει την τελευταία θέση όσον αφορά στη μέση ετήσια αμοιβή, η οποία το 2002 δεν ξεπερνά τα 11.500 ευρώ, δηλαδή 34% χαμηλότερη από τη μέση ετήσια αμοιβή στο σύνολο της βιομηχανίας. Αξιοσημείωτη είναι επίσης, η πολύ χαμηλή παραγωγικότητα του κλάδου, η οποία για το 2002 φτάνει μόλις τα 62 χιλ €, υποδιπλάσια του συνόλου της βιομηχανίας. Αλλά και από πλευράς επενδύσεων, η πορεία είναι πτωτική, καθώς με 34,5 εκατ. € το 2002, ο κλάδος συμμετέχει στις συνολικές επενδύσεις της βιομηχανίας μόνο κατά 1,82%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.24

Διάρθρωση του Κλάδου Ειδών Ένδυσης & Γουναρικών

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Είδη Ενδυμασίας		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	364	338	9,29%	8,85%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	16 761	14 668	7,18%	6,37%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	178	165,1	4,72%	4,16%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	989,3	904,8	3,29%	3,06%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (εκατ. €)	401,9	366,4	3,63%	3,29%
Ακαθάριστες Επενδύσεις (εκατ. €)	43,9	34,5	1,90%	1,82%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Είδη Ενδυμασίας		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	46	43	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	10,85	11,51	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία	40,63%	40,50%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	59,02	61,68	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

Ο Κλάδος Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων)

α. Εξελίξεις και Προοπτικές

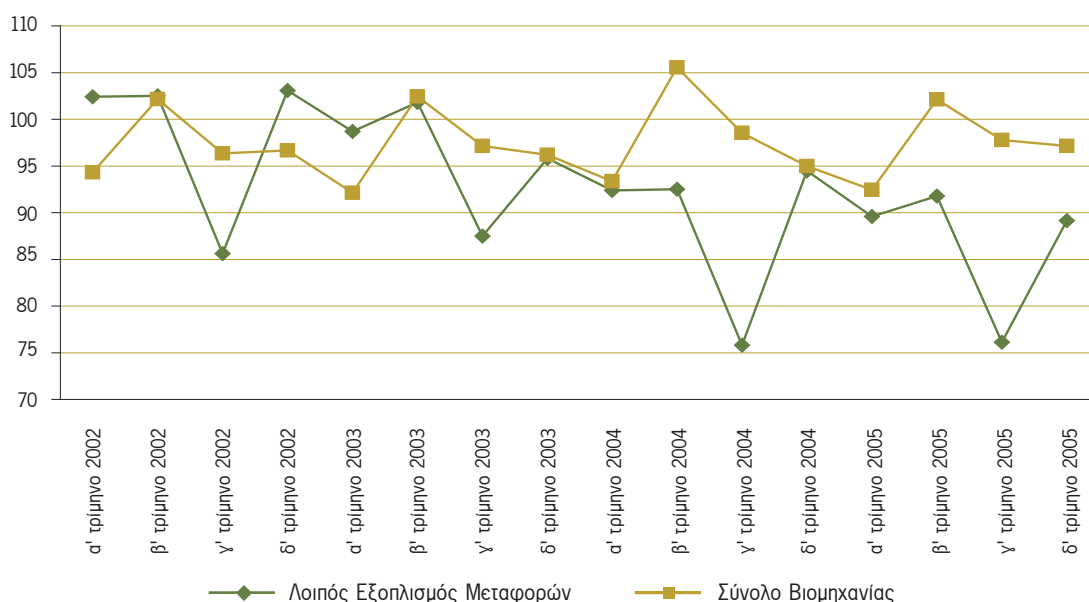
Ο κλάδος λοιπού εξοπλισμού μεταφορών σταθμίζεται με 4,27% στο σύνολο της μεταποίησης, αν και από το 2002 η

παραγωγή του βρίσκεται συνεχώς σε φθίνουσα πορεία. Κατά το 2005, σημειώνεται νέα μείωση του δείκτη, αν και με βραδύτερο ρυθμό σε σχέση με το 2004 (-2,4% έναντι -7,5%).

Σε επίπεδο τιμών παραγωγού, η μεταβολή του δείκτη παρέμεινε σταθερή για τον κλάδο στα επίπεδα του 1,4% (1,3% το

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.25

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής του Κλάδου Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (2000=100)

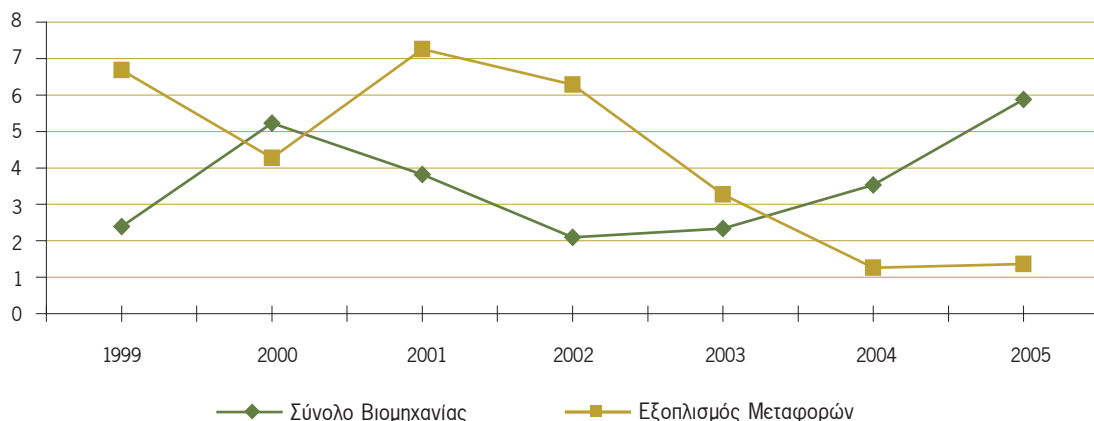

Πηγή :ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.26

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (εγχώρια αγορά) του Κλάδου Λοιπού Εξοπλισμού Μεταφορών (2000=100)

Πηγή :ΕΣΥΕ

2004), σε αντίθεση με το σύνολο της βιομηχανίας που συνεχίσε ανοδικά, όπως έχει ήδη παρουσιαστεί και προηγούμενα. Η εικόνα πάντως του κλάδου είναι λίγο πιο αισιόδοξη στα στοιχεία του Ιανουαρίου 2006, αφού ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής παρουσιάζει αύξηση 11,9%, δείχνοντας ότι ενδεχομένως μπορεί να ανακοπεί κατά το τρέχον έτος η πτωτική πορεία της παραγωγής του.

β. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Η χρηματοοικονομική εικόνα του κλάδου εξοπλισμού μεταφορών (εκτός οχημάτων) (35) είναι και το 2004 δυσμενής. Ο κλάδος εμφανίζεται για τρίτη συνεχή χρήση ζημιόγonos με εξαιρετική μάλιστα επιδείνωση των μεγεθών του. Η μικρή αύξηση των πωλήσεων δεν αποτυπώνεται ούτε καν σε αύξηση μικτών κερδών, λόγω των υψηλών εξόδων που εμφανίζει ο κλάδος στη χρήση 2004, ενώ και η ρευστότητα

του κλάδου διατηρείται στο χαμηλότερο επίπεδο της μεταποίησης.

Από το δείγμα του κλάδου έχουν αποχωρήσει δύο επιχειρήσεις το 2004, οπότε ο συνολικός αριθμός ανέρχεται στις 91, εκπροσωπώντας σταθερά το 1,5% του συνολικού πληθυσμού της μεταποίησης. Οι 30 από αυτές τις επιχειρήσεις εμφανίζουν ζημίες το 2004 (τρεις περισσότερες σε σχέση με το 2003) ενώ παράλληλα η δεύτερη μεγαλύτερη κεφαλαιακά επιχείρηση του κλάδου, η *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ*, εμφανίζεται ζημιόγonos στις τρεις τελευταίες χρήσεις και είναι αυτή που και το 2004 καθορίζει το ύψος των ζημιών του κλάδου. Οι ζημίες από 227 χιλ. € το 2003 εκτοξεύονται στα 67,1 εκατ. € με την προαναφερόμενη επιχείρηση να εμφανίζει ζημίες ύψους 44,8 εκατ. €, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 67% των ζημιών του κλάδου. Σημαντική συνεισφορά στην αύξηση των ζημιών έχει και η επιχείρηση *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ*, η οποία ενώ το 2003 σημεί-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.25

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Κλάδου Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων) (35)

(χιλ. €)

	2001	2002	2003	2004
Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσεως				
Κύκλος Εργασιών	590 815	802 215	678 796	711 739
Μικτά Κέρδη (Προ Αποσβέσεων)	156 523	207 267	124 555	117 150
Μικτό Περιθώριο Κέρδους	26,49%	25,84%	18,35%	16,46%
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	17 673	-81 224	-227	- 67 153
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	2,99%	-10,12%	-0,03%	-9,43%
Λογαριασμοί Ισολογισμού				
Καθαρά Πάγια	1 302 268	1 359 643	1 332 508	1 433 993
Αποσβέσεις	353 374	393 358	398 299	458 992
Απαιτήσεις	412 135	415 512	518 905	669 317
Ταμείο – Τράπεζες	67 767	120 040	84 523	58 820
Σύνολο Ενεργητικού	2 158 626	2 360 153	2 388 961	2 638 784
Ίδια Κεφάλαια	870 261	825 911	825 069	831 112
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	347 344	635 719	538 928	666 418
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	941 021	898 523	1 024 964	1 141 254
Σύνολο Υποχρεώσεων	1 288 365	1 534 242	1 563 892	1 807 672
Βασικοί Αριθμοδείκτες				
Γενικής Ρευστότητας	0,91	1,11	1,03	1,06
Ειδικής Ρευστότητας	0,51	0,60	0,59	0,59
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	0,82%	-3,44%	-0,01%	-2,54%
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	2,03%	-9,83%	-0,03%	-8,00%
Δανειακής Επιβάρυνσης	1,48	1,86	1,90	2,18

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

ωνε οριακά κέρδη, το 2004 εμφανίζει ζημίες ύψους περίπου 10 εκατ. €. Όμως οι εξελίξεις είναι αρνητικές για δεύτερη μάλιστα χρήση και στα μικτά κέρδη. Η αύξηση των πωλήσεων κατά 4,85% - η οποία δεν αντισταθμίζει την κατά 15,4% υποχώρηση του 2003 – δεν αποτυπώνεται σε αύξηση μικτών κερδών. Τα αυξημένα κατά 48% έξοδα του κλάδου αποδεικνύονται αρκετά υψηλά, ώστε να περιορίσουν τα μικτά κέρδη κατά 5,9%. Έτσι και το μικτό περιθώριο κέρδους πέφτει επιπλέον 1,89 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώνεται στο 16,46%, χάνοντας συνολικά δέκα ποσοστιαίες μονάδες από το περιθώριο μικτού κέρδους του 2001.

Ο κλάδος εξοπλισμού μεταφορών (εκτός οχημάτων) (35), με βαθμό παγιοποίησης στο 54,34% μπορεί να χαρακτηριστεί ως υψηλής εντάσεως πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Μετά τη μικρή έκταση αποπαγιοποίηση του 2003 (κατά 2%) ο κλάδος επεκτείνει και πάλι τα καθαρά του πάγια κατά 7,6%. Ταυτόχρονα, σε συνέχεια των προηγούμενων χρήσεων, αυξάνει στη διάρθρωση του κεφαλαίου κίνησης τις απαιτήσεις κατά 30% και μειώνει παράλληλα τα άμεσα ρε-

στοποιησίμα κεφαλαία του σε Ταμείο-Τράπεζες κατά 30,4%.

Στην πλευρά του παθητικού, η αύξηση κατά 10,5% των συνολικών κεφαλαίων βασίζεται κυρίως σε δανεισμό, αφού η συμμετοχή των ξένων κεφαλαίων στο σύνολο ανέρχεται στο 68,5% από 65,5% το 2003. Μάλιστα, σε αλλαγή της δανειοληπτικής 'τακτικής' του 2003, ο κλάδος φαίνεται να επιτυγχάνει καλύτερους όρους δανεισμού το 2004 και αυξάνει τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του με διπλάσιο ρυθμό απ' ότι τις βραχυπρόθεσμες (23,8% έναντι 11,4%). Τα ίδια κεφάλαια από την άλλη παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, με τον δείκτη δανειακής επιβάρυνσης να ξεπερνάει το 2004 το επίπεδο των δυο μονάδων (2,18) και να αντανακλά έτσι την προβληματική κεφαλαιακή διάρθρωση του κλάδου.

Αλλά και οι επιδόσεις των υπολοίπων δεικτών δεν είναι καλύτερες: οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας (1,06 και 0,59 αντίστοιχα) κατέχουν το 2004 τη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ των κλάδων, ενώ τα αρνητικά καθαρά αποτελέσματα του κλάδου δεν επιτρέπουν την ερμηνεία των δεικτών αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και ενεργητικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.26

Διάρθρωση του Κλάδου Εξοπλισμού Μεταφορών (εκτός οχημάτων)

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών		Συμμετοχή Κλάδου στο Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Αριθμός καταστημάτων	75	78	1,91%	2,04%
Μέση Ετήσια Απασχόληση	13 116	12 972	5,62%	5,63%
Αμοιβές Προσωπικού (εκατ. €)	285	296,2	7,58%	7,47%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	749,9	1 026,1	2,50%	3,47%
Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής	462,9	730,5	4,18%	6,56%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	57,2	35,7	2,47%	1,88%

ΔΕΙΚΤΕΣ	Λοιπός Εξοπλισμός Μεταφορών		Σύνολο της Βιομηχανίας	
	2001	2002	2001	2002
Μέση Ετήσια Απασχόληση ανά Κατάστημα	175	166	60	60
Μέση Ετήσια Αμοιβή (χιλ. €)	22,09	23,08	16,14	17,41
Προστιθέμενη Αξία/ Ακαθάριστη Αξία (%)	61,73%	71,20%	36,85%	37,66%
Ακαθάριστη Αξία/ Απασχόληση (χιλ. €)	57,1	79,1	128,70	128,40

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ)

γ. Διάρθρωση

Η βιομηχανική έρευνα του 2002 κατέγραψε 78 καταστήματα στον κλάδο, στα οποία απασχολούνταν 12.192 άτομα. Η οριακή αύξηση των καταστημάτων δεν συνοδεύτηκε από αύξηση των απασχολουμένων, με αποτέλεσμα η μέση ετήσια απασχόληση να μειωθεί στα 166 άτομα (175 το 2001). Η συμμετοχή του κλάδου στον τομέα των επενδύσεων ήταν μόλις 1,88%, η δεύτερη χαμηλότερη - ανάμεσα στους εννέα εξεταζόμενους εδώ κλάδους - μετά τον κλάδο ειδών ένδυσης. Από την άλλη πλευρά βελτιώνεται μεν η παραγωγικότητα του κλάδου – όπως αυτή ορίζεται από τον λόγο ακαθάριστης αξίας προς απασχόληση - η οποία από 57,1 χιλ. € προσεγγίζει τα 80 χιλ. € το 2002, εξακολουθεί όμως να υστερεί από το σύνολο της βιομηχανίας. Αντίθετα, η μέση ετήσια αμοιβή κυμάνθηκε στις 23000 ευρώ, υπερτερώντας κατά πολύ του μέσου όρου του συνόλου της βιομηχανίας.

VI. Κεφαλαιουχική και Χρηματοδοτική Διάρθρωση της Ελληνικής Βιομηχανίας

6.1. Μεταποίηση

Στην ενότητα αυτή αναλύονται τα στοιχεία ισολογισμών της χρήσης του 2004, για το σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (6187) και είναι καταχωρημένες στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ (μέρος Α). Επιπροσθέτως, αναλύονται συνοπτικά στοιχεία από τους ήδη δημοσιευμένους ισολογισμούς του 2005, για ένα δείγμα περίπου 500 επιχειρήσεων, σε μια προσπάθεια να ανιχνευτούν οι τάσεις που φαίνεται να διαμορφώνονται για τη βιομηχανία το 2005 (μέρος Β). Οι τάσεις αυτές δεν είναι βέβαιο ότι θα επαληθευτούν για το σύνολο της βιομηχανίας, κατά την απογραφική ανάλυση του 2005, αλλά μπορούν να θεωρηθούν σε αυτή τη φάση ως ενδεικτικές.

Α) Εξελίξεις κατά την τριετία 2002-2004 στο σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

Σύνοψη

Από την ανάλυση των ισολογισμών χρήσης του 2004 ενός συνόλου 6187 μεταποιητικών επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε., που αποτελούν το μεγαλύτερο πληθυσμό που έχει αναλυθεί στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων του ΣΕΒ για την ελληνική βιομηχανία, προκύπτει ότι:

- ▶ Το συνολικό ενεργητικό της μεταποίησης (με τα πάγια σε τιμές κτήσης) αυξάνεται κατά 8,6%, με διπλάσιο δηλαδή ρυθμό από αυτόν του 2003 (4,8%) και υπερβαίνει τα 73 δισ. € (67,8 δισ. € το 2003). Τα συνολικά κεφάλαια διευρύνονται επίσης με διπλάσιο ρυθμό συγκριτικά με το 2003 (7,4% έναντι 3,3%) και διαμορφώνονται στα 55,2 δισ. €.
- ▶ Οι νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις αποτελούν το 9,1% της μεταποίησης έναντι 12,2% το 2003. Ο δείκτης «οιονει» κινητικότητας που υπολογίζεται από τη διαφορά των νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων και αυτών που αποχωρούν, προς το σύνολο των επιχειρήσεων βρίσκεται στο 0,3% και στο δεύτερο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 9 ετών μετά το 0,2% του 1996.
- ▶ Η σημαντική αύξηση του ενεργητικού των επιχειρήσεων τροφοδοτείται από την σημαντική άνοδο κυρίως των ξένων κεφαλαίων (7,8%), ενώ αυξάνονται κατά 6,7% και τα ίδια κεφάλαια. Τα νέα πάντως κεφάλαια που εισέρχονται το 2004 χρηματοδοτούν κατά τα 2/3 πάγιες επενδύσεις. Η νέα άνοδος του κυκλοφορούντος ενεργητικού κατά 7,1% το 2004 (έναντι 6,7% το 2003), είναι αποτέλεσμα σημαντικής αύξησης των αποθεμάτων, αλλά κυρίως στηρίζεται στην αύξηση των απαιτήσεων περίπου κατά 1,5 δισ. €. Αντίθετα τα διαθέσιμα περιορίζονται κατά 15% (389 εκατ. €).
- ▶ Η αξία του συνόλου των κεφαλαίων ανέρχεται στα 55,1 δισ. € με τα τρόφιμα – ποτά να αποτελούν τον κυρίαρχο κεφαλαιακό κλάδο, αφού κατέχουν το 25,1% των συνολικών κεφαλαίων της μεταποίησης. Στη δεύτερη θέση παραμένει για τρίτο συνεχές έτος ο κλάδος των μη μεταλλικών ορυκτών με κεφάλαια ύψους 4,6 δισ. €, ενώ σημαντική μεταβολή κεφαλαίων παρατηρείται στον κλάδο κατασκευής μηχανών γραφείου και Η/Υ ο οποίος μεγαθύνει τα κεφάλαιά του κατά 32,8%.
- ▶ Η μεγαλύτερη αύξηση των ξένων κεφαλαίων συγκριτικά με την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων περιορίζει περαιτέρω τη συμμετοχή των ιδίων στα συνολικά - για τρίτη συνεχή χρονιά - και ενισχύει το δείκτη δανειακής επιβάρυνσης (ξένα / ίδια), στο 1,20.
- ▶ Όπως αποτυπώνεται στον δείκτη βαθμού γαγιοποίησης του ενεργητικού, η μεταποίηση το 2004 εμφανίζει μια τάση επένδυσης σε πάγια έναντι άλλων πιο ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων. Η μικρή αύξηση του δείκτη κατά 0,3 μονάδες είναι αποτέλεσμα της επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης των παγίων στοιχείων (9,7% το 2004 έναντι 3,5% το 2003) η οποία οφείλεται στην ανάκαμψη και ραγδαία αύξηση των ακαθάριστων επενδύσεων κατά 185% (το 2003 υποχωρούσαν κατά 34%).
- ▶ Στα αποτελέσματα χρήσεως, οι πωλήσεις της μεταποίησης εμφανίζονται αυξημένες κατά 9,5% και φτάνουν τα 3,8 δισ. €, με μόνο πέντε από τους 23 κλάδους να εμφανίζουν μικρή μείωση των πωλήσεων. Ο κλάδος παραγωγής προϊόντων πετρελαίου πραγματοποιεί πωλήσεις 6,8 δισ. €, ενώ και οι υπόλοιποι τέσσερις πρώτοι σε πωλήσεις κλάδοι εμφρα-

νίζουν αύξηση του κύκλου εργασιών τους. Επομένως, είναι λογικό κατά το 2004 να σημειώνεται στη μεταποίηση η μεγαλύτερη αύξηση πωλήσεων των τελευταίων ετών.

- ▶ Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις δεν κατορθώνουν να περιορίσουν τα έξοδα πωλήσεων, διοικήσεως κτλ. με αποτέλεσμα να σημειώνουν το 2004 αύξηση των δαπανών λειτουργίας τους κατά 8,7%, όταν το 2003 η αύξηση αυτή ήταν μόλις 2,3%.
- ▶ Με την αύξηση των δαπανών κατά 8,7% και παράλληλα τη μικρότερη αύξηση των μικτών κερδών κατά 6%, η μεταποίηση το 2004 σημειώνει μείωση των καθαρών της κερδών κατά 133 εκατ. € (-5,8%) διατηρώντας όμως καθαρά κέρδη πάνω από 2 δισ. €. Η μείωση αυτή είναι απόρροια της μείωσης των καθαρών κερδών στους περισσότερους κλάδους της μεταποίησης (14 κλάδοι εμφανίζουν μειωμένα καθαρά κέρδη το 2004) με τον αριθμό των ζημιολόγων κλάδων να αυξάνεται σε τέσσερις (έναντι ενός το 2003). Συνολικά, το ύψος των ζημιών των ζημιολόγων επιχειρήσεων φτάνει τα 781 εκατ. €, αύξηση 48,8% σε σχέση με το 2003.
- ▶ Σε ό,τι αφορά τη διάθεση των κερδών τους, οι μεταποιητικές επιχειρήσεις φαίνεται το 2004 να επανέρχονται στην πολιτική καταβολής μερισμάτων της περιόδου 2000-2002, αυξάνοντας τα διανεμόμενα μερίσματα κατά 10,3% συγκριτικά με το 2003 και μειώνοντας το αποθεματικό τους κατά 0,3%.
- ▶ Η ταχύτερη σε σχέση με το 2003 αύξηση του κύκλου εργασιών της μεταποίησης (9,5% αύξηση των πωλήσεων έναντι 6% το 2003) και ταυτόχρονα, η διατήρηση περίπου της ίδιας ποσοστιαίας αύξησης του προηγούμενου έτους στα μικτά κέρδη, οδηγεί το περιθώριο μικτού κέρδους σε μείωση μίας ποσοστιαίας μονάδας (29,9%). Ταυτόχρονα, το αντίστοιχο περιθώριο καθαρού κέρδους υποχωρεί κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες και προσδιορίζεται στο 4,91%.
- ▶ Τέλος, σε ό,τι αφορά βασικούς αριθμοδείκτες της μεταποίησης και με βάση την εξέλιξη των παραπάνω μεγεθών διαπιστώνεται ότι η γενική ρευστότητα του συνόλου της μεταποίησης, μετά τη μικρή πτώση του δείκτη σε 1,28 μονάδες το 2002 και 2003, αυξάνεται στις 1,31 μονάδες το 2004 ξανακερδίζοντας τα επίπεδα του 2000-01. Όλοι οι κλάδοι διατηρούν το δείκτη σε τιμές μεγαλύτερες της μονάδας, γεγονός που υποδεικνύει την ύπαρξη του απαραίτητου κεφαλαίου κίνησης στις επιχειρήσεις για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεων. Σε ό,τι αφορά την ειδική ρευστότητα, σημειώνεται μείωση του δείκτη κατά 0,09 μονάδες, προσδιορίζεται πλέον στο 0,81 και βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών. Η αύξηση των ιδίων και συνολικών κεφαλαίων κατά 5,5 και 2,7

ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα περισσότερο από την αύξηση του 2003, σε συνδυασμό με τη μείωση των καθαρών κερδών της μεταποίησης κατά 5,8% (όταν το 2003 αυξάνονταν κατά 23,8%) οδηγούν στον περιορισμό της αποδοτικότητας των συνολικών και ιδίων κεφαλαίων και στη μείωση των αντίστοιχων δεικτών. Έτσι οι σχετικοί δείκτες διαμορφώνονται για το 2004 στα επίπεδα του 8,56 και 9,26 αντίστοιχα. Αλλά και η αποδοτικότητα ως προς το συνολικό ενεργητικό (με καθαρά πάγια) περιορίζεται κατά 0,55 ποσοστιαίες μονάδες στο 3,89, λόγω και της μεγαλύτερης κατά 3,8 ποσοστιαίες μονάδες αύξησης του συνόλου του ενεργητικού της μεταποίησης σε σχέση με το 2003.

Εισαγωγή

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται μία συνολική ανάλυση των δημοσιευμένων ισολογισμών της χρήσης 2004 των επιχειρήσεων της μεταποίησης που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται προέρχονται από την αντίστοιχη βάση δεδομένων του ΣΕΒ, που αποτελεί το μόνιμο αρχείο για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις (Α.Ε ή/και Ε.Π.Ε) που λειτουργούν στη χώρα και διαθέτουν μηχανολογικό εξοπλισμό που ξεπερνά τα 3.000 €. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση που ακολουθεί θεωρείται απογραφική της εγχώριας μεταποίησης και προσεγγίζει αφενός τις συνολικές τάσεις και αφετέρου τις επιμέρους τάσεις στους 23 κλάδους που συνθέτουν τη μεταποιητική δραστηριότητα στη χώρα.

Η ανάλυση που ακολουθεί αναφέρεται σε ένα σύνολο **6187** μεταποιητικών επιχειρήσεων που πληρούν το παραπάνω κριτήριο κεφαλαίων και ιδιοκτησιακού καθεστώτος και περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ. Ο παραπάνω αριθμός είναι αυξημένος μόλις κατά 17 επιχειρήσεις σε σχέση με το 2003 και υπολείπεται πολύ της αύξησης του 3,5% το 2003 σε σχέση με το 2002 (5964 επιχειρήσεις). Η επεξεργασία που παρουσιάζεται στη συνέχεια στηρίζεται στους δημοσιευμένους ισολογισμούς του 2004, οι οποίοι έχουν εναρμονιστεί πριν την καταχώρησή τους στη βάση δεδομένων. Το 90,5% αυτών των επιχειρήσεων είναι Α.Ε., ενισχυμένο κατά μόλις 0,1 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με το 2001, αλλά έχοντας αυξηθεί πάνω από τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 1997 (86,1% οι Α.Ε.).

Η κατηγοριοποίηση των κλάδων της μεταποίησης ακολουθεί την ευρωπαϊκή ταξινόμηση κατά NACE (αναθεώρηση 1.1) που αντιστοιχεί στην εθνική ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ-03 και περιλαμβάνει 23 κλάδους (Πίνακας 6.1.) Η κλαδική ανάλυση, αποδίδει - στις περισσότερες περιπτώσεις - τις τάσεις της πρόσφατης τριετίας (χρήσεις 2002-2004), ενώ επιλεκτικά αποδίδεται και μία πιο μακροχρόνια τάση, ώστε να καταγρα-

φεί η διαχρονική εξέλιξη των εξεταζόμενων μεγεθών.

Στο Παράρτημα του κεφαλαίου αυτού παρέχονται συνοπτικά στοιχεία για τη διαχρονική εξέλιξη σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη της μεταποίησης και επιλεγμένους δείκτες χρηματοδοτικής διάρθρωσης και αποδοτικότητας, ενώ στο αντίστοιχο Στατιστικό Παράρτημα δίνονται συγκεντρωτικά στοιχεία για όλους τους κλάδους, με επιπρόσθετη διάκριση σε κερδοφόρες / ζημιογόνες / νέες επιχειρήσεις.

Βασικές Διαπιστώσεις

α. Διάρθρωση ελληνικής μεταποίησης

Στο σύνολο των 6187 επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ το 2004, οι 561 χαρακτηρίζονται ως «νέες», με την έννοια ότι δεν εμφανίζονταν στη βάση κατά το προηγούμενο έτος (ο αριθμός των νέων επιχειρήσεων το 2003 ήταν 755). Σε ένα μεγάλο βαθμό αυτό

το σύνολο αποτελείται από νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, ωστόσο ένα 10-15% αυτών αφορά επιχειρήσεις που ανέστειλαν προσωρινά τη λειτουργία τους, δεν δημοσίευσαν ισολογισμό ή απλώς δεν πληρούσαν τα κριτήρια της βάσης δεδομένων (π.χ επίπεδο μηχανολογικού εξοπλισμού κ.α) κατά την προηγούμενη ανάλυση (2003), αλλά τηρούν τις προϋποθέσεις στη φετινή ανάλυση. Στο πλαίσιο αυτό, 544 επιχειρήσεις φαίνεται να μην πληρούν τα κριτήρια της βάσης για το έτος 2004 και έχουν «αποχωρήσει», χωρίς και πάλι αυτό να σημαίνει ότι έχει πάψει η λειτουργία τους, καθώς ένα ποσοστό αυτών ενδεχομένως να ξαναπεριληφθεί στην ανάλυση του 2005.

Ένας χαρακτηριστικός δείκτης ο οποίος χρησιμοποιείται στις τελευταίες εκθέσεις του ΣΕΒ αναφέρεται στην «οιονεί» καθαρή μεταβολή της κινητικότητας στη μεταποίηση. Πρόκειται για έναν δείκτη που αποδίδει διαχρονικά την εξέλιξη της εισόδου / εξόδου των επιχειρήσεων και υπολογίζεται ως το ποσοστό της διαφοράς των νέων επιχειρήσεων και αυτών που «αποχωρούν», στο σύνολο των επιχειρήσεων¹. Γε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1

Ονοματολογία Κλάδων Μεταποίησης (NACE rev.1.1) ΣΤΑΚΟΔ-2003

Κωδικός	Ονοματολογία Κλάδων
15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
18	Κατασκευή ειδών ένδυσης-Γουναρικών
19	Βιομηχανία Δέρματος-Δερματίνων ειδών
20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο
21	Κατασκευή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
23	Παραγωγή οπτάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων
24	Παραγωγή χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών
25	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων
28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού
30	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών
31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.
32	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, ακρίβειας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους
34	Κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
36	Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.
37	Ανακύκλωση

1. Ο δείκτης κινητικότητας (volatility) χαρακτηρίζεται ως «οιονεί», καθώς δεν συνδέεται απαραίτητα με γεννήσεις / θανάτους επιχειρήσεων, αλλά μπορεί να αφορά συγχωνεύσεις / εξαγορές, αλλαγή ιδιοκτησιακού καθεστώτος, επαναλειτουργία, κτλ.

νικά, υψηλοί δείκτες κινητικότητας φανερώνουν έναν επιχειρηματικό δυναμισμό και είναι χαρακτηριστικοί μίας ανταγωνιστικής οικονομίας που έχει τη δυνατότητα να προσαρμόζεται στο ραγδαία αναπτυσσόμενο τεχνολογικό περιβάλλον. Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 6.2, ο συγκεκριμένος δείκτης υποχώρησε στα επίπεδα του 2001 (0,3%) μετά τις σχετικά υψηλές τιμές του 2002 (3,3%) και 2004 (3,3%).

Στον Πίνακα 6.3 αποτυπώνεται η ποσοστιαία κατανομή αυτών των νέων επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο, ενώ αποδίδεται συνολικά η πληθυσμιακή διάρθρωση της μεταποίησης και η αντίστοιχη εξέλιξή της κατά την τριετία 2002-2004. Καταρχάς σε ό,τι αφορά τις νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις, η μεγαλύτερη μεταβολή παρατηρείται στον κλάδο κατασκευής μηχανών γραφείου και Η/Υ (30), με πέντε νέες επιχειρήσεις σε σύνολο 15, ενώ συνεχίζει να διευρύνεται ο κλάδος της ανακύκλωσης (37), με τρεις νέες επιχειρήσεις που αυξάνουν ισόποσα το σύνολο των επιχειρήσεων του κλάδου. Πρόκειται όμως γενικά για ολιγοπληθείς κλάδους, αφού αριθμητικά οι περισσότερες νέες επιχειρήσεις (153) εντοπίζονται όπως πάντα στον κλάδο τροφίμων - ποτών (15). Συνολικά, οι νέες επιχειρήσεις το 2004 αποτελούν μόνο το 9,1% της μεταποίησης έναντι 12,2% και 13,3% το 2003 και 2002 αντίστοιχα.

Η εξέλιξη της κινητικότητας των επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο της μεταποίησης κατανέμεται ως εξής: από τη μία πλευρά, εννέα κλάδοι περιλαμβάνουν λιγότερες επιχειρήσεις το 2004 σε σχέση με το 2003, με τη σημαντικότερη μείωση να εντοπίζεται, για δεύτερο συνεχή χρόνο, στον

κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας (17), με 27 επιχειρήσεις λιγότερες (μείωση 7,3%) και στον κλάδο κατασκευής ειδών ένδυσης και γουναρικών (18) με μείωση της τάξης του 4,3% (12 επιχειρήσεις λιγότερες). Από την άλλη, 11 κλάδοι εμφανίζονται με μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων συγκριτικά με το 2003, με τη σημαντικότερη αύξηση, σε απόλυτα μεγέθη, να εντοπίζεται στον κλάδο των τροφίμων & ποτών (15), με 36 επιχειρήσεις περισσότερες σε σχέση με το 2003 και ποσοστιαία στον κλάδο της ανακύκλωσης (37) με αύξηση 25%.

Οι παραπάνω μεταβολές έχουν ως αποτέλεσμα την περαιτέρω διεύρυνση της συμμετοχής του κλάδου των επιχειρήσεων τροφίμων-ποτών (15) στο 24,2% του συνόλου των επιχειρήσεων της μεταποίησης, αυξάνοντας κι άλλο τη διαφορά από τον δεύτερο πολυπληθέστερο κλάδο της κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) (ποσοστιαία κατανομή στο 9,7% του συνόλου των επιχειρήσεων). Οι δύο αυτοί κλάδοι μαζί με τις εκδόσεις και εκτυπώσεις (22) και τα μεταλλικά προϊόντα εκτός μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (28), συγκεντρώνουν το 52,5% του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί η περαιτέρω συρρίκνωση του κλάδου κλωστοϋφαντουργίας (17) κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες και η πτώση της συμμετοχής του στη μεταποίηση από την 6η θέση το 2003 στην 7η με ποσοστό 5,6%.

Εκτός όμως από τις αριθμητικές αυξομειώσεις, μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεταβολή των συνολικών κεφαλαίων κάθε κλάδου που προκαλεί η είσοδος των «νέων» επιχειρήσε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2

«Οιονεί» Κινητικότητα της Ελληνικής Μεταποίησης

	Νέες Επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις που αποχωρούν	Σύνολο Επιχειρήσεων	«Οιονεί» Κινητικότητα (%)
1996	761	751	5 368	0,2%
1997	837	730	5 475	2,0%
1998	776	625	5 580	2,7%
1999	728	670	5 638	1,0%
2000	704	594	5 748	1,9%
2001	934	910	5 772	0,4%
2002	791	599	5 964	3,2%
2003	755	549	6 170	3,3%
2004	561	544	6 187	0,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3

Κλαδική Κατανομή Νέων & Παλαιών Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (2004) – Επιχειρηματική Διάρθρωση

Κλάδοι	Αριθμός Επιχειρήσεων				% Νέων Επιχειρήσεων ανά Κλάδο	% Κατανομή των Επιχειρήσεων στη Μεταποίηση		
	Νέες	Παλαιές	Σύνολο			2002	2003	2004
			2004	2003				
15	153	1 344	1 497	1 461	10,2	22,9	23,7	24,2
16	1	6	7	7	14,3*	0,1	0,1	0,1
17	23	321	344	371	6,7	6,3	6,0	5,6
18	23	246	269	281	8,6	4,7	4,6	4,3
19	4	82	86	90	4,7	1,6	1,5	1,4
20	13	143	156	155	8,3	2,4	2,5	2,5
21	12	151	163	162	7,4	2,6	2,6	2,6
22	65	510	575	584	11,3	9,5	9,5	9,3
23	6	36	42	42	14,3	0,7	0,7	0,7
24	25	290	315	312	7,9	5,4	5,1	5,1
25	21	335	356	353	5,9	5,8	5,7	5,8
26	51	549	600	588	8,5	9,6	9,5	9,7
27	8	101	109	105	7,3	1,8	1,7	1,8
28	56	518	574	562	9,8	8,9	9,1	9,3
29	31	295	326	319	9,5	5,3	5,2	5,3
30	5	10	15	13	33,3*	0,2	0,2	0,2
31	6	131	137	142	4,4	2,3	2,3	2,2
32	2	33	35	38	5,7	0,7	0,6	0,6
33	6	48	54	57	11,1	0,9	0,9	0,9
34	1	42	43	43	2,3	0,7	0,7	0,7
35	13	78	91	93	14,3	1,6	1,5	1,5
36	33	345	378	380	8,7	5,7	6,2	6,1
37	3	12	15	12	20,0*	0,2	0,2	0,2
Σύνολο	561	5 626	6 187	6 170	9,1	100,0	100,0	100,0

* ενδεικτικά ποσοστά

ων (Πίνακας 6.4). Καταρχάς, όσον αφορά στο σύνολο της μεταποίησης, διαπιστώνεται μία σημαντική αύξηση κεφαλαίων της τάξης του 7,3% που αποτελεί τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης των τελευταίων ετών (3,3% το 2003, 4,6% το

2002). Έτσι το σύνολο των κεφαλαίων της μεταποίησης για το 2004 ανέρχεται στα 55,1 δισ. €, με τη συμβολή των «νεοεισερχόμενων» κεφαλαίων να αυξάνεται στο 3,33% έναντι 2,8% το 2003 (2,9% το 2002).

Σε επίπεδο κλάδων, παρότι ο κλάδος των τροφίμων και ποτών (15) ενισχύεται κατά 153 επιχειρήσεις, η κεφαλαιακή τους συμβολή είναι μόλις 3,19%, περιορίζοντας κι άλλο την ποσοστιαία συμμετοχή του στο σύνολο της μεταποίησης στο 25,1% (από 26,6% το 2002). Στον αντίποδα, η αύξηση των κεφαλαίων του κλάδου κατασκευής μηχανών γραφείων και Η/Υ (30) κατά 32,8% συγκριτικά με το 2003, οφείλεται κυρίως στα 5,9 εκατ. ευρώ (26,8% του κλάδου) που φέρνουν

οι πέντε «νεοεισερχόμενες» επιχειρήσεις, χωρίς όμως να μεταβάλουν σημαντικά τη μικρή συμμετοχή του κλάδου στη μεταποίηση. Στο ίδιο πλαίσιο, τα 633,7 εκατ. € (32,8% των συνολικών κεφαλαίων του κλάδου) που συνεισφέρουν οι 31 «νέες» επιχειρήσεις στην κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29), βελτιώνουν σημαντικά το μερίδιο του κλάδου στη μεταποίηση, στο επίπεδο του 3,5%, μετά τη μεγάλη υποχώρηση 1,2 ποσοστιαίων μονάδων του 2003². Ση-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4

Κατανομή Συνολικών Κεφαλαίων (Ιδίων και Ξένων) το 2004 – Κεφαλαιακή Διάρθρωση

(εκατ. €)

Κλάδοι	Συνολικά Κεφάλαια (Ίδια και Ξένα)				Συμμετοχή Νέων Κεφαλαίων ανά Κλάδο (%)	Ποσοστιαία Συμμετοχή στη Μεταποίηση (%)		
	Νέες	Παλαιές	Σύνολο			2002	2003	2004
			2004	2003				
15	442,91	13 428,84	13 871,75	13 098,48	3,19	26,6	25,5	25,1
16	0,20	780,56	780,76	669,60	0,03	1,4	1,3	1,4
17	42,86	2 281,13	2 323,99	2 564,59	1,84	5,2	5,0	4,2
18	44,92	1 113,23	1 158,15	1 109,61	3,88	2,1	2,2	2,1
19	4,88	235,07	239,95	236,75	2,03	0,5	0,5	0,4
20	17,99	927,82	945,81	922,44	1,90	1,7	1,8	1,7
21	17,17	1 117,14	1 134,31	1 129,49	1,51	2,2	2,2	2,1
22	98,00	2 735,52	2 833,52	2 777,99	3,46	5,5	5,4	5,1
23	13,00	3 870,28	3 883,28	3 469,11	0,33	5,9	6,7	7,0
24	44,07	4 128,13	4 172,20	3 916,34	1,06	7,4	7,6	7,6
25	37,98	2 104,04	2 142,02	1 942,98	1,77	3,7	3,8	3,9
26	109,63	4 694,53	4 804,16	4 652,71	2,28	8,4	9,1	8,7
27	141,24	4 807,73	4 948,97	4 104,29	2,85	7,7	8,0	9,0
28	77,56	2 643,98	2 721,54	2 540,99	2,85	4,7	4,9	4,9
29	633,67	1 297,98	1 931,65	1 228,07	32,80	3,6	2,4	3,5
30	5,87	16,05	21,92	16,50	26,78	0,0	0,0	0,0
31	6,70	901,42	908,12	854,39	0,74	1,5	1,7	1,6
32	1,24	1 426,29	1 427,53	1 584,85	0,09	3,6	3,1	2,6
33	6,24	172,05	178,29	155,92	3,50	0,3	0,3	0,3
34	0,60	605,79	606,39	605,92	0,10	1,0	1,2	1,1
35	35,25	2 603,52	2 638,77	2 388,95	1,34	4,7	4,6	4,8
36	45,92	1 415,28	1 461,20	1 413,78	3,14	2,2	2,8	2,6
37	6,77	25,58	32,35	18,05	20,93	0,0	0,0	0,1
Σύνολο	1 834,88	53 332,07	55 166,95	51 402,17	3,33	100	100	100

2. Η διαφορά αυτή είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος τεχνική και οφείλεται στη συμπεριφορά μίας επιχείρησης όπως θα φανεί και στη συνέχεια της ανάλυσης.

μαντική αύξηση στο μερίδιο της μεταποίησης κατά μια ποσοστιαία μονάδα παρατηρείται και στον κλάδο παραγωγής βασικών μετάλλων (27), όπου η συμβολή των «νέων» επιχειρήσεων στην άνοδο κατά 20,6% των συνολικών κεφαλαίων του 2003 δεν είναι τόσο καθοριστική, όσο η διεύρυνση κατά 703,4 εκατ. € των ιδίων και ξένων συνολικών κεφαλαίων των «παλαιών» επιχειρήσεων του κλάδου.

Στα πιο γενικά χαρακτηριστικά της εξέλιξης της κεφαλαιακής διάρθρωσης της μεταποίησης το 2004, μπορεί να σημειωθεί ότι 13 κλάδοι εμφανίζουν μειωμένη, συγκριτικά με το 2003, κεφαλαιακή συμβολή στο σύνολο της μεταποίησης, με τη μεγαλύτερη πτώση να σημειώνεται στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας (17) (-0,79%) και στον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (-0,51%).

Στον αντίποδα, από τους 10 κλάδους με θετική εξέλιξη οι μόνοι που παρουσιάζουν αξιόλογη άνοδο είναι αυτοί των κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) (+1,10%), παραγωγής βασικών μετάλλων (27) (+0,97%) και παραγωγής προϊόντων πετρελαίου (23) (+0,34%), με τους δυο τελευταίους να συνεχίζουν την αυξητική τους πορεία από το 2002.

β. Ροές Κεφαλαίων κατά το 2004

Στον Πίνακα 6.5 αποτυπώνονται οι κεφαλαιακές μεταβολές της μεταποίησης τόσο σε σχέση με τις πηγές, όσο και με τη χρήση / διάθεσή τους κατά την τριετία 2002-2004. Διαπιστώνεται λοιπόν μία σημαντικότερη αύξηση της ροής νέων κεφαλαίων (ιδίων, ξένων και αποσβέσεων) της τάξης του 90% (έναντι μείωσης 13,4% το 2003), με τα νέα κεφάλαια να πλησιάζουν τα 6 δισ. €, το ανώτερο επίπεδο των τελευταίων ετών. Η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα, κυρίως της σημαντικής εισροής νέων ιδίων κεφαλαίων, που σχεδόν πενταπλασιάζονται σε σχέση με τα αντίστοιχα κεφάλαια του 2003. Αυξημένος κατά περίπου 60% είναι και ο νέος καθαρός δανεισμός, ενώ ταυτόχρονα αυξάνονται κατά 47,4% και οι ετήσιες αποσβέσεις. Στη διάρθρωση του νέου καθαρού δανεισμού, διαπιστώνεται μία διεύρυνση των μεσο/μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε 1,26 δισ. € – κάτι που συνέβαινε το 2001, αλλά όχι τη διετία 2002-2003 – σε αντίθεση με τις νέες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που περιορίζονται στα 927 εκατ. €. Οι ακόμα ευνοϊκότεροι όροι δανεισμού σε περιβάλλον σταθερών επιτοκίων κατά το 2004 φαίνεται να έχουν επηρεάσει τη σχετική σχέση. Βέβαια, παρότι βαίνουν μειούμενες, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις συνεχίζουν να αντιπροσωπεύουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5

Πηγές και Χρήσεις / Διάθεση Νέων Κεφαλαίων στην Ελληνική Μεταποίηση

	(εκατ. €)		
	2002	2003	2004
A. ΠΗΓΕΣ ΝΕΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ			
1. Νέα Ίδια Κεφάλαια	-371,03	290,99	1 576,87
2. Νέος Καθαρός Δανεισμός	2 567,11	1 372,74	2 187,90
- Βραχυπρόθεσμος	1 513,56	1 440,98	927,75
- Μ/Μακροπρόθεσμος	1 053,55	-68,24	1 260,17
3. Ετήσιες Αποσβέσεις	1 360,49	1 415,9	2 086,68
Συνολική Ροή Νέων Κεφαλαίων	3 556,57	3 079,63	5 851,45
B. ΧΡΗΣΗ / ΔΙΑΘΕΣΗ ΝΕΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ			
1. Πάγιες Επενδύσεις	2 085,18	1 379,28	3 936,25
2. Νέο Κυκλοφορούν & Διαθέσιμο	1 471,39	1 700,35	1 915,22
- Μεταβολή Αποθεμάτων	539,9	75,72	828,33
- Μεταβολή Απαιτήσεων	1 100,22	1 117,72	1 475,92
- Μεταβολή Διαθεσίμων	-168,73	506,91	-389,04
Συνολική Χρήση / Διάθεση Νέων Κεφαλαίων	3 556,57	3 079,63	5 851,45

περίπου το 74% του συνόλου των υποχρεώσεων (30 δισ. €), όπως θα φανεί και στη συνέχεια της ανάλυσης.

Εξετάζοντας τώρα τη διάθεση αυτών των νέων κεφαλαίων, η πλειοψηφία τους (67,3%) κατευθύνεται σε χρηματοδότηση παγίων επενδύσεων. Μάλιστα οι νέες πάγιες επενδύσεις αγγίζουν τα 4 δισ. € την υψηλότερη τιμή στην τελευταία πενταετία, με το σύνολο των παγίων (πριν την αφαίρεση των αποσβέσεων) να διαμορφώνεται στα 44,6 δισ. €. Αναλυτικότερα, τα γήπεδα αυξάνονται κατά 26%, διευρύνοντας τη συμμετοχή τους στο σύνολο των παγίων στο 7,42% (από 6,45% το 2003), τα κτίρια, μεταφορικά και λοιπά πάγια αυξάνονται κατά 13%, καλύπτοντας πλέον το 42,2% του συνόλου (από 40% το 2003), ενώ μικρότερες είναι οι αυξήσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό και συμμετοχές (6% και 3% αντίστοιχα) με αποτέλεσμα να περιορίζεται και η συμβολή τους στο σύνολο των παγίων (βλ. Πίνακα 15 Παραρτήματος).

Σε ό,τι αφορά το νέο κυκλοφορούν ενεργητικό του 2004, συνεχίζει να διευρύνεται προσεγγίζοντας τα 2 δισ. € σε αύξηση 12,6% συγκριτικά με το 2003. Κυρίως αυτό χρησιμοποιείται σε αύξηση των αποθεμάτων - περίπου 11 φορές περισσότερο από το 2003 – ενώ και οι νέες απαιτήσεις αυξάνονται κατά 32%. Αντίθετα, τα διαθέσιμα μειώνονται κατά 389 εκατ. €.

Εξετάζοντας συνολικά την πορεία του ενεργητικού (τα πάγια σε τιμές κτήσης) της ελληνικής μεταποίησης (Πίνακας 6.6) παρατηρείται σημαντική επιτάχυνσή του το 2004 κατά 8,6% (έναντι 4,8% το 2003). Η άνοδος αυτή οφείλεται στην αύξηση πάνω από 1,1 δισ. € του ενεργητικού των δύο κυρίαρχων κλάδων της μεταποίησης, των τροφίμων – ποτών (15) και παραγωγής βασικών μετάλλων (27) που καλύπτουν το 39% της ανόδου, ενώ σημαντική είναι και η διεύρυνση σχεδόν κατά 1 δισ. € του κλάδου κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29). Η αύξηση στον τελευταίο κλάδο είναι πάντως καθαρά τεχνική, καθώς σε αυτόν

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.6

Σύνολο Ενεργητικού της Μεταποίησης και Ρυθμοί Μεταβολής του ανά Κλάδο

(εκατ. €)

Κλάδος	Σύνολο Ενεργητικού (πάγια σε τιμές κτήσης)			Ποσοστιαία Μεταβολή Ενεργητικού	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
15	16 896,47	17 098,99	18 268,48	1,2%	6,8%
16	856,77	892,44	1 018,86	4,2%	14,2%
17	3 624,40	3 650,64	3 438,43	0,7%	-5,8%
18	1 375,75	1 430,05	1 532,03	3,9%	7,1%
19	290,90	303,89	311,65	4,5%	2,6%
20	1 069,30	1 162,99	1 212,16	8,8%	4,2%
21	1 552,53	1 608,02	1 651,16	3,6%	2,7%
22	3 254,00	3 393,66	3 547,76	4,3%	4,5%
23	3 919,21	4 691,34	5 245,05	19,7%	11,8%
24	4 528,76	4 869,60	5 281,35	7,5%	8,5%
25	2 434,23	2 625,56	2 927,02	7,9%	11,5%
26	5 742,85	6 371,38	6 748,41	10,9%	5,9%
27	5 762,68	6 194,66	7 299,34	7,5%	17,8%
28	3 063,04	3 348,73	3 609,32	9,3%	7,8%
29	2 283,50	1 571,04	2 523,30	-31,2%	60,6%
30	20,62	20,22	26,42	-1,9%	30,7%
31	1 034,12	1 159,08	1 248,99	12,1%	7,8%
32	2 018,26	1 864,00	1 739,95	-7,6%	-6,7%
33	171,76	203,27	233,36	18,3%	14,8%
34	590,00	704,52	720,71	19,4%	2,3%
35	2 753,51	2 787,25	3 097,77	1,2%	11,1%
36	1 433,25	1 804,40	1 909,63	25,9%	5,8%
37	20,02	19,81	35,75	-1,0%	80,5%
Σύνολο	64 696,04	67 775,67	73 627,13	4,8%	8,6%

περιλαμβάνεται πλέον η Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα Α.Β.Ε.Ε που αντιπροσωπεύει το 31% του ενεργητικού του κλάδου.³ Στις αξιολογούμενες αυξήσεις ενεργητικού θα πρέπει να αναφερθούν οι περιπτώσεις της παραγωγής προϊόντων καπνού (16), παραγωγής οπτανθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων (23) και κατασκευής προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες (25), ενώ σημαντικές είναι και οι αυξήσεις στους ολιγοπληθείς κλάδους της κατασκευής μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) και της ανακύκλωσης (37). Γενικά άλλωστε στο σύνολο των 23 κλάδων, μόνο οι κλάδοι κλωστοϋφαντουργικών υλών (17) και κατασκευής εξοπλισμού και συσκευών

ραδιοφώνιας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) σημειώνουν μικρή μείωση ενεργητικού (με τον τελευταίο όμως να περιορίζεται για δεύτερη χρονιά) που συνοδεύει προφανώς την αριθμητική συρρίκνωση τους που έχει επισημανθεί και προηγούμενα.

γ. Αποτελέσματα Χρήσης κατά το 2004

Από τα αποτελέσματα χρήσης του 2004 για το σύνολο των 6187 ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων που αναλύονται, προκύπτει ότι τα καθαρά αποτελέσματα, με μία κάμψη της τάξης του

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.7

Προσδιορισμός Καθαρών Κερδών Μεταποίησης

α. Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Εταιρειών	Πωλήσεις	Μικτά Κέρδη*	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)	Καθαρά Κέρδη
1995	5 358	21 209	6 118	966	3 490	621	5 078	1 040
1996	5 368	22 709	6 766	889	4 028	696	5 613	1 153
1997	5 475	25 928	7 405	861	4 416	948	6 225	1 181
1998	5 580	27 583	8 718	1 010	4 978	1 182	7 170	1 548
1999	5 638	29 737	9 952	857	5 508	1 394	7 759	2 193
2000	5 748	36 313	11 123	910	6 167	1 698	8 775	2 348
2001	5 772	37 237	10 971	818	6 314	1 903	9 035	1 935
2002	5 964	37 697	11 676	814	7 012	2 007	9 833	1 843
2003	6 170	39 970	12 343	817	7 227	2 017	10 061	2 282
2004	6 187	43 785	13 089	844	7 983	2 113	10 940	2 148

β. Σε ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές

Έτος	Αριθμός Εταιρειών	Πωλήσεις	Μικτά Κέρδη*	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)	Καθαρά Κέρδη
1996	0,2	7,1	10,6	-8,0	15,4	12,1	10,5	10,9
1997	2,0	14,2	9,4	-3,1	9,6	36,1	10,9	2,4
1998	1,9	6,4	17,7	17,4	12,7	24,7	15,2	31,1
1999	1,0	7,8	14,1	-15,2	10,6	18,0	8,2	41,7
2000	2,0	22,1	11,8	6,2	12,0	21,8	13,1	7,1
2001	0,4	2,5	-1,4	-10,1	2,4	12,1	3,0	-17,6
2002	3,3	1,2	6,4	-0,5	11,1	5,5	8,8	-4,8
2003	3,5	6,0	5,7	0,4	3,1	0,5	2,3	23,8
2004	0,3	9,5	6,0	3,3	10,5	4,8	8,7	-5,9

* Στα μικτά κέρδη περιλαμβάνονται και τα μη λειτουργικά έξοδα

3. Η εταιρεία *Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα ΑΒΕΕ* αποτελεί το αποτέλεσμα της συγχώνευσης των ΕΒΟ και ΠΥΡΚΑΛ. Οι συγκεκριμένες εταιρείες το 2003 εξέδωσαν μόνο εξαμήνους ισολογισμούς και ως εκ τούτου δεν είχαν περιληφθεί στη βάση δεδομένων του ΣΕΒ και στην ανάλυση του 2003. Πλέον μετά τη συγχώνευσή τους περιλαμβάνονται και πάλι στην ανάλυση του 2004, ωστόσο λόγω του σημαντικού μεριδίου της νέας επιχείρησης στον κλάδο επηρεάζονται σημαντικά τα δεδομένα του κλάδου. Αυτό αποτυπώνεται και στη συνέχεια της ανάλυσης και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων παρόλο που μπορεί να μην γίνεται κάθε φορά η σχετική υποσημείωση.

6% «διορθώνουν» τη μεγάλη άνοδο του 2003. Παραμένουν πάντως στο σύνολό τους πάνω από τα 2 δισ. € με την πώση να αποδίδεται και στην αύξηση των τιμών των καυσίμων που πιέζει προς τα πάνω τα έξοδα πωλήσεων / διάθεσης προϊόντων. Έτσι αυτά αντιπροσωπεύουν πλέον το 73% των συνολικών εξόδων – το υψηλότερο μερίδιο της τελευταίας δεκαετίας – ενώ ταυτόχρονα γράφονται στη χρήση του 2004 περισσότερες αποσβέσεις σε σύγκριση με το 2003, (άνοδος 4,8%) και 3,3% περισσότερα έξοδα χρηματοδότησης (Πίνακας 6.7).

Από την άλλη, η συνεχιζόμενη για δεύτερη χρονιά εξαιρετική επίδοση του κύκλου εργασιών (αύξηση κατά 9,5%) υποδεικνύει μια σταθερή δυναμική στον τομέα των πωλήσεων με τα μικτά κέρδη να διευρύνονται κατά 6%.

Από το σύνολο των 6187 επιχειρήσεων, για τη χρήση του 2004, οι 4499 είναι κερδοφόρες (αυξημένες κατά 1,35% σε σχέση με το 2003) και εμφανίζουν συνολικά καθαρά κέρδη περίπου 3 δισ. € και οι υπόλοιπες 1688 είναι ζημιογόνες με το ύψος των ζημιών να ανέρχεται στα 781 εκατ. € (Πίνακας 6.8). Η άνοδος των ζημιών κατά 49%, παρά μάλιστα τον αριθμητικό περιορισμό των επιχειρήσεων κατά 2,5%, αποδίδεται κυρίως στη μείωση των μικτών κερδών τους κατά 15% και στην αύξηση των εξόδων διάθεσης προϊόντων και διοί-

κησης της τάξης του 8%. Ωστόσο, η επίδραση συγκεκριμένων επιχειρήσεων είναι επίσης καθοριστική, αφού στην ανάλυση του 2004 εισέρχεται η ζημιογόνος *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ Α.Β.Ε.Ε.* (υπεύθυνη για το 16% των ζημιών), ενώ επιχειρήσεις όπως η *ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ* και η *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ* εμφανίζουν πολύ έντονη άνοδο ζημιών το 2004.

Σε επίπεδο κλάδων, μεγάλο μερίδιο ζημιών (18%) έχει ο κλάδος κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29), που περιλαμβάνει την *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ Α.Β.Ε.Ε.* και όπως πάντα λόγω και του πλήθους του ο κλάδος των τροφίμων - ποτών (15). Πάντως, σε γενικές γραμμές, σε 13 από τους 23 κλάδους το ύψος των ζημιών διευρύνεται, με τις σημαντικότερες αυξήσεις να καταγράφονται στους κλάδους κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) και παραγωγής χημικών (24).

Στις κερδοφόρες επιχειρήσεις, η μεγαλύτερη αύξηση κερδών παρατηρείται στον κλάδο παραγωγής μετάλλων (27) κατά 74%, με την ήδη κερδοφόρα *ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ* να σημειώνει αύξηση κερδών κατά 176% και να κατέχει το 1,7% των κερδών της μεταποίησης, ενώ σε γενικές γραμμές το ύψος των κερδών των κλάδων δεν παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από το 2003.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.8

Εξέλιξη Κερδοφόρων / Ζημιογόνων Επιχειρήσεων και Διάθεση των Καθαρών Κερδών τους

	Έτη			Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
Σύνολο Επιχειρήσεων	5 964	6 170	6 187	3,5%	0,3%
Καθαρά κέρδη (σε εκατ. €)	1 843,36	2 281,59	2 148,36	23,8%	-5,8%
Αριθμός ζημιογόνων επιχειρήσεων	1 590	1 731	1 688	8,9%	-2,5%
Ύψος ζημιών (σε εκατ. €)	-716,25	-524,98	-781,14	-26,7%	48,8%
Αριθμός κερδοφόρων επιχειρήσεων	4 374	4 439	4 499	1,5%	1,4%
Ύψος κερδών	2 559,62	2 806,57	2 929,5	9,6%	4,4%

Κατανομή των παραπάνω κερδών:

	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
Αποθεματικό και Υπόλοιπο σε Νέο	832,37	1 116,42	1 119,28	34,1%	0,3%
Μερίσματα	934,67	928,49	1 024,06	-0,7%	10,3%
Φόροι κτλ	792,57	761,66	786,16	-3,9%	3,2%

Ποσοστιαία κατανομή κερδών:

	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
Αποθεματικό και Υπόλοιπο σε Νέο	32,52%	39,78%	38,21%	22,3%	-3,9%
Μερίσματα	36,52%	33,08%	34,95%	-9,4%	5,7%
Φόροι κτλ	30,96%	27,14%	26,84%	-12,3%	-1,1%

Σε ό,τι αφορά τη διάθεση των κερδών τους, οι μεταποιητικές επιχειρήσεις φαίνεται το 2004 να επανέρχονται στην πολιτική καταβολής μερισμάτων – όπως συμβαίνει σε όλη την περίοδο 2000-2004 με εξαίρεση τη χρήση του 2003 - αυξάνοντας τα διανεμόμενα μερίσματα κατά 10,3% και διατηρώντας το αποθεματικό στα ίδια επίπεδα με το 2003. Τέλος, η σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών στις Α.Ε. και Ε.Π.Ε έχει ως αποτέλεσμα το ποσοστό καταβολής κερδών για φόρους να βρίσκεται στο χαμηλότερο ποσοστό της πενταετίας 2000-2004 (26,8%).

Κεφαλαιουχική Διάρθρωση των Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

α. Βαθμός Παγιοποίησης

Μία πρώτη αποτύπωση της κεφαλαιακής διάρθρωσης μίας επιχείρησης δίνεται από τον βαθμό παγιοποίησης του ενεργητικού, δηλαδή τον βαθμό στον οποίο τα κεφάλαιά της επενδύονται σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, έναντι άλλων πιο ρευστοποιήσιμων στοιχείων. Ο δείκτης υπολογίζεται από τον λόγο του συνόλου της αξίας των καθαρών παγίων στοιχείων προς το σύνολο της αξίας του ενεργητικού, δίνοντας έτσι μια εικόνα για τη συμμετοχή των παγίων στοιχείων στην παραγωγική διαδικασία. Επιχειρήσεις που εμφανίζουν υψηλό δείκτη παγιοποίησης μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις έντασης παγίων περιουσιακών στοιχείων, ενώ αυτές με χαμηλό δείκτη χαρακτηρίζονται ως έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση πάντως η ακριβής ερμηνεία του δείκτη για μία επιχείρηση συνδέεται με τον κλάδο στον οποίο ανήκει και τις επιδόσεις των υπολοίπων επιχειρήσεων, οπότε σε αυτό το επίπεδο

έχουν μεγαλύτερο νόημα οι συγκριτικές αναλύσεις.

Από τον Πίνακα 6.9 διαπιστώνεται ότι, μετά τη μείωση των προηγούμενων δύο ετών, το 2004 ο βαθμός παγιοποίησης της μεταποίησης αυξάνεται οριακά κατά 0,3%, διατηρώντας μία τιμή, υψηλότερη μεν της περιόδου 1996-1999, υπολειπόμενη όμως της υψηλότερης τιμής του δείκτη των τελευταίων ετών (49,6 το 2001).

Η μικρή αύξηση του δείκτη είναι αποτέλεσμα της επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης των παγίων στοιχείων σε τιμές κτήσης (9,7% το 2004 έναντι 3,5% το 2003), η οποία οφείλεται στην ανάκαμψη και ραγδαία αύξηση των ακαθάριστων επενδύσεων κατά 185%, όταν το 2003 υποχωρούσαν κατά 34%. Πιο συγκεκριμένα, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σχεδόν τριπλασιάζονται το 2004 αγγίζοντας τα 4 δισ. € (βλ. Πίνακα 7 του Παραρτήματος), ενώ η καθαρή προσαύξηση παγίων ανακάτ το επίπεδο του 47%. Επιπλέον, το 2004, ο βαθμός ρευστοποίησης των παγίων συνεχίζει να κινείται στα επίπεδα του 8,3%- 8,4% όπως συμβαίνει από το 2001, ενώ για τρίτο συνεχόμενο έτος τα ίδια κεφάλαια δεν υπερκαλύπτουν τα καθαρά πάγια στοιχεία του ενεργητικού (κάλυψη 96,07%) αποτελώντας το 45,52% των συνολικών κεφαλαίων της μεταποίησης για το 2004 (45,78% το 2003). Τα ξένα μακροπρόθεσμα κεφάλαια χρηματοδοτούν σε ποσοστό 30,1% τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού, με το ποσοστό αυτό να παρουσιάζει αύξηση τριών ποσοστιαίων μονάδων σε σύγκριση με το 2003 (βλ. Πίνακα 5 του Παραρτήματος).

Σε κλαδικό επίπεδο, σημαντική άνοδο (24,7%) εμφανίζει ο κλάδος της κατασκευής οχημάτων (34), ενώ αύξηση πάνω από 2 ποσοστιαίες μονάδες, εντοπίζεται σε άλλους πέντε κλάδους της μεταποίησης. Από τους κλάδους υψηλής παγιο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.9

Βαθμός Παγιοποίησης Μεταποίησης

	Βαθμός Παγιοποίησης (%)	Ποσοστιαία μεταβολή
1996	43,00	4,9
1997	43,51	1,2
1998	45,75	5,1
1999	44,54	-2,6
2000	48,62	9,2
2001	49,64	2,1
2002	48,90	-1,5
2003	47,25	-3,4
2004	47,38	0,3

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.10**Βαθμός Παγιοποίησης στους Επιμέρους Κλάδους**

Κλάδος	Βαθμός Παγιοποίησης Ενεργητικού (%)			Μεταβολή (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
15	57,16	54,60	54,64	-4,48	0,06
16	30,44	30,52	26,79	0,26	-12,24
17	49,16	46,79	49,12	-4,82	4,97
18	29,25	28,25	28,71	-3,42	1,63
19	27,02	25,32	24,97	-6,29	-1,38
20	43,56	42,05	40,60	-3,47	-3,43
21	42,35	43,36	42,45	2,38	-2,10
22	46,21	42,77	42,86	-7,44	0,21
23	54,98	53,52	54,65	-2,66	2,12
24	37,40	36,69	36,77	-1,90	0,23
25	46,14	46,03	46,14	-0,24	0,23
26	53,47	50,42	53,75	-5,70	6,60
27	50,95	51,65	48,45	1,37	-6,19
28	44,95	43,25	42,24	-3,78	-2,33
29	35,32	35,89	35,01	1,61	-2,44
30	16,52	23,92	21,85	44,79	-8,63
31	39,49	37,28	39,03	-5,60	4,71
32	41,25	32,04	35,22	-22,33	9,93
33	34,56	31,08	31,15	-10,07	0,20
34	25,70	23,67	29,51	-7,90	24,71
35	57,60	55,78	54,34	-3,16	-2,57
36	46,24	51,66	50,14	11,72	-2,95
37	66,82	63,56	58,84	-4,88	-7,42
Σύνολο	48,90	47,25	47,38	-3,37	0,27

ποίησης, η ανακύκλωση (37), διατηρεί και το 2004 τον υψηλότερο δείκτη στη μεταποίηση (58,84%), αν και συνεχίζει να περιορίζεται διαχρονικά και ακολουθεί ο κλάδος παραγωγής προϊόντων πετρελαίου (23) (54,65%) που πλέον καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση. Υψηλές επιδόσεις στον δείκτη διατηρούν επίσης τόσο ο κλάδος τροφίμων και ποτών (15) (54,64%), όσο και ο κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35) παρά την υποχώρησή του για δεύτερη συνεχή χρήση.

Από την άλλη πλευρά, μαζί με τον προαναφερθέντα κλάδο 35, άλλοι 10 κλάδοι εμφανίζουν το 2004 μειωμένο βαθμό παγιοποίησης, με το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης να σημειώνεται στον εντάσεως κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων κλάδο των προϊόντων καπνού (16). Ακολουθούν, ο κλάδος μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) με μείωση της τάξης του 8,63%, που διορθώνει σχετικά τη μεγάλη αύξηση του προηγούμενου έτους και οι κλάδοι ανακύκλωσης (37)

και βασικών μετάλλων (27) με μείωση κατά 7,4% και 6,2% αντίστοιχα.

Συνολικά έξι κλάδοι έχουν βαθμό παγιοποίησης άνω του 50%, 12 κλάδοι βαθμό παγιοποίησης που κυμαίνεται από 30%-50%, ενώ πέντε κλάδοι δεν υπερβαίνουν το 30%, με τον κλάδο κατασκευής μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) να διατηρεί σταθερά το χαμηλότερο βαθμό παγιοποίησης (21,85%) στο σύνολο της μεταποίησης.

β. Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Συνεχίζεται για τρίτη χρήση η ισχυρή άνοδος του κυκλοφορούντος και διαθέσιμου κεφαλαίου των επιχειρήσεων της μεταποίησης. Έτσι σημειώνεται και το 2004 σημαντική αύξηση της τάξης του 7,1% με το ενεργητικό να αγγίζει πλέον

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.11**Διάρθρωση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού στη Μεταποίηση**

α. Σε εκατ. €

	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
	Πρώτες Ύλες	Έτοιμα Προϊόντα	Σύνολο			
1995	1 887,99	2 263,45	4 151,44	7 213,26	998,27	12 362,97
1996	1 983,55	2 482,14	4 465,69	7 949,77	1 029,53	13 444,99
1997	2 107,04	2 839,30	4 946,34	9 599,83	1 192,19	15 738,36
1998	2 318,72	3 144,22	5 462,94	9 798,90	1 461,56	16 723,40
1999	2 585,28	3 341,31	5 926,59	12 562,42	1 965,41	20 454,42
2000	3 357,34	3 910,10	7 267,44	14 115,94	2 183,32	23 566,70
2001	3 428,67	3 953,18	7 381,85	14 302,47	2 260,16	23 944,48
2002	3 691,20	4 230,53	7 921,74	15 402,68	2 091,42	25 415,85
2003	3 657,32	4 340,14	7 997,46	16 520,40	2 598,33	27 116,20
2004	4 028,07	4 797,72	8 825,79	17 996,32	2 209,29	29 031,42

β. Σε ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές

	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
	Πρώτες Ύλες	Έτοιμα Προϊόντα	Σύνολο			
1996	5,1	9,7	7,6	10,2	3,1	8,8
1997	6,2	14,4	10,8	20,8	15,8	17,1
1998	10	10,7	10,4	2,1	22,6	6,3
1999	11,5	6,3	8,5	28,2	34,5	22,3
2000	29,9	17,0	22,6	12,4	11,1	15,2
2001	2,1	1,1	1,6	1,3	3,5	1,6
2002	7,7	7,0	7,3	7,7	-7,5	6,1
2003	-0,9	2,6	1,0	7,3	24,2	6,7
2004	10,1	10,5	10,4	8,9	-15,0	7,1

γ. Σε ποσοστά συμμετοχής στο σύνολο

	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
	Πρώτες Ύλες	Έτοιμα Προϊόντα	Σύνολο			
1995	15,3	18,3	33,6	58,3	8,1	100,0
1996	14,8	18,5	33,2	59,1	7,7	100,0
1997	13,4	18,0	31,4	61,0	7,6	100,0
1998	13,9	18,8	32,7	58,6	8,7	100,0
1999	12,6	16,3	29,0	61,4	9,6	100,0
2000	14,2	16,6	30,8	59,9	9,3	100,0
2001	14,3	16,5	30,8	59,7	9,4	100,0
2002	14,5	16,6	31,2	60,6	8,2	100,0
2003	13,5	16,0	29,5	60,9	9,6	100,0
2004	13,9	16,5	30,4	62,0	7,6	100,0

τα 29 δισ.€ (Πίνακας 6.11). Στην παραπάνω αύξηση συμβάλει κυρίως η σημαντική άνοδος των απαιτήσεων κατά 8,9%, εξέλιξη που τους αποδίδει διαρθρωτικά το 62% του συνολικού κυκλοφορούντος κεφαλαίου και αποτελεί την υψηλότερη συμμετοχή της τελευταίας δεκαετίας. Παράλληλα, αυξάνονται και τα αποθέματα (10,4%), με ισοβαρή άνοδο πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων (10,1% και 10,5% αντίστοιχα), «κερδίζοντας» μία ποσοστιαία μονάδα σε συμμετοχή (30,4% στο σύνολο, έναντι 29,5% το 2003). Αντίθετα, τα διαθέσιμα περιορίζονται κατά 15% και υποχωρούν στο χαμηλότερο επίπεδο συμμετοχής τους από το 1997 (7,6% του συνόλου).

γ. Παθητικό

Η μεγαλύτερη αύξηση των ξένων κεφαλαίων (κατά 7,8%) συγκριτικά με την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων (κατά 6,7%) έχει ως αποτέλεσμα η συμμετοχή των ιδίων στα συνολικά κεφάλαια να υποχωρεί οριακά για τρίτη συνεχή χρονιά και να περιορίζεται στο 45,5% (από 45,8% του 2003).

Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα και της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων με αρνητικά ίδια κεφάλαια. Παρότι έχει μειωθεί το σύνολο των αρνητικών ιδίων κεφαλαίων κατά 2% σε σχέση με το 2003, τα 259 εκατ. € αποτελούν ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσό, με την επιχείρηση που κατείχε πάνω από το 30% των συνολικών αρνητικών ιδίων (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ) τα προηγούμενα έτη, να έχει διευρύνει κι άλλο τα αρνητικά ίδια κεφάλαιά της. Συνολικά 173 επιχειρήσεις (2,8% του συνόλου, όσο περίπου και το 2003) εμφανίζουν αρνητι-

κά ίδια κεφάλαια και επομένως δεν μπορούν να χαρακτηριστούν κεφαλαιακά «υγιείς» επιχειρήσεις.

Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό της κεφαλαιακής διάρθρωσης των μεταποιητικών επιχειρήσεων κατά το 2004 είναι η σημαντική άνοδος του μέσο-μακροπρόθεσμου δανεισμού (βλ. Πίνακα 17, Παράρτημα). Από το 1995 και έπειτα καταγραφόταν μία σταθερή άνοδος της συμμετοχής των μέσο-μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων στο σύνολο των υποχρεώσεων, που είχε ως αποτέλεσμα το ποσοστό τους από 16,4% (1995) να ανέβει σταδιακά στο 25,2% (2002). Το 2003, οι μέσο-μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις υποχώρησαν κατά 1% και οι βραχυπρόθεσμες αυξήθηκαν κατά 7,3%, με το ποσοστό των πρώτων να περιορίζεται στο 23,7%. Η εξέλιξη αυτή ήταν όμως καθαρά συγκυριακή, αφού το 2004 ο ρυθμός ανόδου των μέσο-μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων είναι και πάλι ταχύτερος κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες από τις βραχυπρόθεσμες. Έτσι, οι μεν πρώτες ενισχυμένες σημαντικά από την αύξηση των τραπεζικών δανείων κατά 24%, ανέρχονται για το 2004 στα 7,8 δισ. € καταλαμβάνοντας το 26,2% του συνόλου (η υψηλότερη επίδοση διαχρονικά), οι δε τελευταίες ξεπερνούν τα 22 δισ. €, καθώς μειώνονται οι βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις κατά 3%.

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης, ο λόγος δηλαδή των ξένων κεφαλαίων προς το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων συνεχίζει να αυξάνεται αγγίζοντας το 1,20. Μεταξύ κερδοφόρων / ζημιολόγων μεταποιητικών επιχειρήσεων, η μεταβολή του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης έχει ως εξής: στις 4499 κερδοφόρες επιχειρήσεις ο δείκτης αυξάνεται οριακά από 1,06 το 2003 σε 1,08, αφού σημειώνεται λίγο μεγα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.12

Σχέσεις Ιδίων, Ξένων και Συνολικών Κεφαλαίων στη Μεταποίηση

(εκατ. €)

	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια	Σύνολο Κεφαλαίων	Ίδια/Ξένα (%)	Ίδια/Συνολικά (%)	Δανειακή Επιβάρυνση (Ξένα/Ίδια)
1995	8 080,01	12 707,83	20 787,84	63,58	38,87	1,57
1996	10 304,81	13 419,11	23 723,92	76,79	43,44	1,30
1997	12 808,18	15 051,53	27 859,71	85,10	45,97	1,18
1998	14 058,57	16 766,79	30 825,36	83,85	45,61	1,19
1999	17 665,66	19 219,01	36 884,67	91,92	47,89	1,09
2000	22 732,29	23 139,21	45 871,50	98,24	49,56	1,02
2001	23 612,21	23 930,16	47 542,37	98,67	49,67	1,01
2002	23 241,17	26 497,27	49 738,44	87,71	46,72	1,14
2003	23 532,16	27 870,02	51 402,18	84,44	45,78	1,18
2004	25 109,03	30 057,92	55 166,96	83,53	45,52	1,20

λύτερη αύξηση των ξένων κεφαλαίων συγκριτικά με τα ίδια και στις 1688 ζημιόγρονες επιχειρήσεις, ο δείκτης επανέρχεται στο 1,89 μετά το «άλμα» στο 2,11 το 2003.

Δέκα κλάδοι περιορίζουν τη δανειακή τους επιβάρυνση το 2004 με τους κλάδους καπνού (16) και κατασκευής οχημάτων (34) να εμφανίζουν τη μεγαλύτερη υποχώρηση (0,65 και 0,54 μονάδες αντίστοιχα). Στους κλάδους όπου αυξάνεται η δανειακή επιβάρυνση, οι μεταβολές είναι οριακές και μόνο στις μηχανές γραφείου και Η/Υ (30) σημειώνεται μεγάλη αύξηση 0,84 μονάδων, μετά την υποχώρηση του προηγούμενου έτους. Έτσι παραμένει ο κλάδος με τη μεγαλύτερη δανειακή επιβάρυνση στη μεταποίηση μαζί με τους κλάδους εξοπλισμού μεταφορών (35) και κατασκευής οχημάτων (34). Από την άλλη πλευρά, στους κλάδους κλωστοϋφαντουργίας (17), ξύλου (20), πετρελαίου (23), μη μεταλλικών ορυκτών

(26), εξοπλισμού ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32), ιατρικών οργάνων (33) και ανακύκλωσης (37) τα ίδια κεφάλαια υπερκαλύπτουν τις υποχρεώσεις οπότε η δανειακή τους επιβάρυνση περιορίζεται κάτω από τη μονάδα (Πίνακας 6.13).

δ. Γενική και Ειδική Ρευστότητα

Οι δείκτες ρευστότητας αποδίδουν την ικανότητα μιας επιχείρησης να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της, χωρίς έκτατες ή ασύμφορες ρευστοποιήσεις, αλλά ακολουθώντας μία κανονική ροή των κυκλοφορούντων στοιχείων της. Η έλλειψη ρευστότητας μπορεί να προκαλέσει απώλεια ανταγωνιστικότητας, έτσι ώστε π.χ. η επιχείρηση να μην είναι σε θέση να παραχωρήσει εκπτώσεις σε σημαντικούς πε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.13

Δανειακή Επιβάρυνση στους Επιμέρους Κλάδους της Μεταποίησης

Κλάδος	Δανειακή Επιβάρυνση (Ξένα / Ίδια)			Μεταβολή Δανειακής Επιβάρυνσης (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
15	0,95	1,05	1,05	0,10	0
16	2,03	2,34	1,69	0,31	-0,65
17	0,85	0,91	0,80	0,06	-0,11
18	1,54	1,67	1,58	0,13	-0,09
19	1,60	1,73	1,75	0,13	0,02
20	0,77	0,94	0,94	0,17	0
21	1,91	2,13	1,86	0,22	-0,27
22	1,07	1,22	1,24	0,15	0,02
23	0,93	0,80	0,98	-0,13	0,18
24	1,63	1,76	1,85	0,13	0,09
25	1,21	1,17	1,19	-0,04	0,02
26	1,14	1,16	0,98	0,02	-0,18
27	0,98	1,06	1,17	0,08	0,11
28	1,10	1,14	1,08	0,04	-0,06
29	1,62	1,16	1,86	-0,46	0,7
30	4,24	2,92	3,76	-1,32	0,84
31	1,23	1,40	1,29	0,17	-0,11
32	1,35	1,07	0,84	-0,28	-0,23
33	0,89	0,88	0,96	-0,01	0,08
34	2,39	2,52	1,98	0,13	-0,54
35	1,86	1,90	2,18	0,04	0,28
36	0,94	1,21	1,22	0,27	0,01
37	0,47	0,67	0,63	0,20	-0,04
Σύνολο	1,14	1,18	1,20	0,04	0,02

λάτες, να μην μπορεί να εκμεταλλευτεί αγορές τοις μετρητοίς σε χαμηλότερες τιμές ή να αναγκαστεί ακόμα και σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό, με ασύμφορους ίσως όρους. Στην υποεπένδυση αυτή εξετάζονται δύο δείκτες ρευστότητας – η γενική και η ειδική ρευστότητα για τις ελληνικές μεταποιητικές επιχειρήσεις. Αναλυτικότερα:

Η γενική ρευστότητα δίνεται από τον λόγο του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των διαθεσίμων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, αποτυπώνοντας ουσιαστικά με έναν ποσοτικό τρόπο τη σχέση μεταξύ των ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης και των υποχρεώσεών της σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Αποτελεί έτσι μία ένδειξη για την άμεση φερεγγυότητα της επιχείρησης και το επίπεδο «ασφάλειας» που απολαμβάνουν οι πιστωτές της. Γενικά, ο δείκτης πρέπει να κινείται πάνω από τη μονάδα,

ώστε η επιχείρηση να διαθέτει μόνιμο κεφάλαιο κίνησης και να μπορεί να αντεπεξέρχεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Η ειδική ή άμεση ρευστότητα, αποτελεί μία αυστηρότερη αποτίμηση της ικανότητας της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, καθώς εξαιρεί από το κυκλοφορούν ενεργητικό, τα αποθέματα. Αποδίδει έτσι τη σχέση των πλέον άμεσα ρευστοποιήσιμων κυκλοφοριακών στοιχείων της επιχείρησης προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, καθώς τα αποθέματα δεν είναι πάντα εύκολο να ρευστοποιηθούν στην περίπτωση μιας άμεσης ανάγκης κάλυψης κάποιας πίστωσης.

Διαπιστώνεται λοιπόν (Πίνακας 6.14) ότι η γενική ρευστότητα του συνόλου των κλάδων της μεταποίησης κατά το 2004,

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.14

Γενική Ρευστότητα (Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) ανά Κλάδο

Κλάδος	Γενική Ρευστότητα			Μεταβολή Γενικής Ρευστότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
15	1,20	1,23	1,24	0,03	0,01
16	1,09	1,10	1,23	0,01	0,13
17	1,36	1,32	1,38	-0,04	0,06
18	1,34	1,30	1,33	-0,04	0,03
19	1,27	1,27	1,26	0,0	-0,01
20	1,57	1,42	1,51	-0,15	0,09
21	1,15	1,05	1,14	-0,1	0,09
22	1,23	1,22	1,21	-0,01	-0,01
23	1,32	1,67	1,33	0,35	-0,34
24	1,20	1,14	1,19	-0,06	0,05
25	1,27	1,24	1,18	-0,03	-0,06
26	1,22	1,28	1,25	0,06	-0,03
27	1,42	1,38	1,76	-0,04	0,38
28	1,29	1,28	1,32	-0,01	0,04
29	1,76	1,47	1,59	-0,29	0,12
30	1,06	1,04	1,16	-0,02	0,12
31	1,48	1,38	1,60	-0,1	0,22
32	1,61	1,79	1,95	0,18	0,16
33	1,52	1,59	1,56	0,07	-0,03
34	1,16	1,18	1,18	0,02	0,00
35	1,11	1,03	1,06	-0,08	0,03
36	1,36	1,22	1,23	-0,14	0,01
37	1,50	1,15	1,17	-0,35	0,02
Σύνολο	1,28	1,28	1,31	0,00	0,03

από τα επίπεδα του 1,28 της προηγούμενης διετίας, αυξάνεται οριακά στις 1,31 μονάδες, επανακάμπτοντας στα επίπεδα του 2000-01. Όλοι οι κλάδοι, διατηρούν το δείκτη σε τιμές μεγαλύτερες της μονάδας, κάτι που φανερώνει ότι όλοι διαθέτουν το απαραίτητο κεφάλαιο κίνησης για να καλύψουν τις τρέχουσες υποχρεώσεις τους, με μοναδική εξαίρεση τον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35) που βρίσκεται σε οριακή θέση.

Γενικότερα δεν παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις, με το δείκτη γενικής ρευστότητας κάθε κλάδου να κυμαίνεται στα ίδια με το 2003 επίπεδα. Οι μόνες αξιόλογες μεταβολές σημειώνονται, στον κλάδο παραγωγής προϊόντων πετρελαίου (23), όπου η πτώση 0,38 μονάδων του δείκτη υποδεικνύει τη συγκυριακή φύση της «εκτίναξης» του 2003 αλλά και τη με-

γάλη μεταβλητότητα της γενικής ρευστότητας αυτού του κλάδου και στον κλάδο κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31), όπου η άνοδος 0,22 μονάδων διατηρεί το δείκτη γενικής ρευστότητας του κλάδου σε υψηλά επίπεδα.

Σε ό,τι αφορά την ειδική ρευστότητα σημειώνεται σημαντική μείωση του δείκτη κατά 0,09 μονάδες, με αποτέλεσμα αυτός να περιορίζεται στο 0,81, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων ετών. Από τον Πίνακα 6.15 γίνεται φανερό ότι μόνον οι κλάδοι κατασκευής συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32), βασικών μετάλλων (27) και ιατρικών οργάνων (33) διατηρούν πλέον δείκτη μεγαλύτερο της μονάδας, όταν το έτος 2003 το πλήθος αυτών των κλάδων ήταν έξι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.15

Ειδική Ρευστότητα (Κυκλοφορούν Ενεργητικό πλνν Αποθεμάτων προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) ανά Κλάδο

Κλάδος	Ειδική Ρευστότητα			Μεταβολή Ειδικής Ρευστότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
15	0,85	0,87	0,79	0,02	-0,08
16	0,86	0,86	0,71	0,0	-0,15
17	0,89	0,90	0,82	0,01	-0,08
18	0,83	0,81	0,72	-0,02	-0,09
19	0,92	0,90	0,76	-0,02	-0,14
20	0,93	0,89	0,86	-0,04	-0,03
21	0,80	0,73	0,74	-0,07	0,01
22	1,04	1,05	0,91	0,01	-0,14
23	0,75	1,03	0,65	0,28	-0,38
24	0,87	0,85	0,84	-0,02	-0,01
25	0,94	0,93	0,79	-0,01	-0,14
26	0,90	0,98	0,81	0,08	-0,17
27	0,88	0,88	1,09	0,0	0,21
28	0,85	0,87	0,79	0,02	-0,08
29	1,15	1,04	0,90	-0,11	-0,14
30	0,82	0,81	0,65	-0,01	-0,16
31	1,00	0,95	0,92	-0,05	-0,03
32	1,25	1,45	1,20	0,2	-0,25
33	1,05	1,20	1,01	0,15	-0,19
34	0,75	0,74	0,68	-0,01	-0,06
35	0,60	0,59	0,59	-0,01	0,00
36	0,89	0,81	0,65	-0,08	-0,16
37	1,33	1,01	0,84	-0,32	-0,17
Σύνολο	0,88	0,90	0,81	0,02	-0,09

Στις αξιοσημείωτες σε επίπεδο κλάδων μεταβολές του δείκτη θα πρέπει να αναφερθεί η πτώση κατά 0,14 μονάδες στους κλάδους δέρματος (19) και εκδόσεων (22), όπου μάλιστα τον δεύτερο τον υποβιβάζει σε επίπεδο κάτω της μονάδας. Το ίδιο παρατηρείται και στον κλάδο κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) όπου με δεύτερη συνεχή μείωση, ο δείκτης από 1,15 το 2002 έχει πέσει στο 0,90 το 2004. Αξιοσημείωτη είναι και η άνοδος του δείκτη κατά 0,21 στον κλάδο παραγωγής βασικών μετάλλων (27) που τον φέρνει στη δεύτερη υψηλότερη θέση στη μεταποίηση.

ε. Μέση Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων

Δύο αρκετά χρήσιμοι δείκτες δραστηριότητας μιας επιχείρησης είναι η εξέλιξη της μέσης διάρκειας παραμονής από τη μία πλευρά των απαιτήσεων και από την άλλη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της. Κατά μία έννοια, οι δείκτες αποτελούν ένδειξη της ικανότητας που έχει η επιχείρηση να χρηματοδοτεί τις αγορές που μπορεί να πραγματοποιεί μέσα σε μία χρήση, μέσω της αντίστοιχης είσπραξης των απαιτήσεων από τους οφειλότες της. Αποδίδουν δηλαδή μία ένδειξη της «ταμειακής ροής χρήματος» της επιχείρησης. Με δεδομένο ότι δεν μπορεί να προσδιοριστεί το πραγματικό ύψος των αγορών που πραγματοποιεί κάθε κλάδος, για τον υπολογισμό του δείκτη χρησιμοποιείται προσεγγιστικά το κόστος πωληθέντων, παρά την αδυναμία που προσδίδει μια τέτοια σύμβαση, λόγω πιθανής υπάρξεως σημαντικών δαπανών που απαιτούν τη χρήση ρευστών.

Οι δύο δείκτες υπολογίζονται ως εξής: Η μέση διάρκεια παραμονής απαιτήσεων σε κάθε κλάδο δίνεται από τον λόγο των απαιτήσεων προς τον κύκλο εργασιών του κλάδου, σε ετήσια βάση (365 ημέρες). Αντίστοιχα η μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων, δίνεται από τον λόγο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων προς το κόστος πωληθέντων επί επίσης 365 ημέρες. Και σε αυτήν την περίπτωση πάντως πρέπει να σημειωθεί ότι οι δείκτες αυτοί εξαρτώνται έντονα από τον κλάδο και τις αντίστοιχες πρακτικές πληρωμών που ακολουθούνται. Έτσι, εάν ένας κλάδος «δουλεύει» με τρίμηνα γραμμάτια, δύσκολα μπορεί μια επιχείρηση να απαιτήσει καλύτερους όρους πληρωμής από τους πελάτες της ή αντίστοιχα να αποπληρώσει σε χρόνο ταχύτερο του συμφωνημένου.

Από τον Πίνακα 6.16 όπου παρουσιάζεται η εξέλιξη των δύο δεικτών κατά την τριετία 2002-2004 ανά κλάδο, διαπιστώνεται μια οριακή μείωση του δείκτη των απαιτήσεων κατά μια ημερολογιακή ημέρα και μια πιο ουσιαστική πτώση του συ-

νολικού δείκτη των υποχρεώσεων κατά 11 ημέρες. Έτσι κατά το 2004 η μέση διάρκεια παραμονής των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων της ελληνικής μεταποίησης προσδιορίζεται στις 150 και 236 ημέρες αντίστοιχα, με τη διαφορά τους να μειώνεται κατά 12 ημέρες σε σχέση με το 2003. Επομένως, στην ελληνική μεταποίηση οι δύο δείκτες σταδιακά συγκλίνουν, αφού η ημερολογιακή διαφορά τους συρρικνώνεται στις 86 ημέρες, στο χαμηλότερο επίπεδο της περιόδου 2000-2004, κάτι που φανερώνει μια σταδιακή επιτάχυνση του χρόνου αποπληρωμής των πιστωτών μιας επιχείρησης από την είσπραξη των απαιτήσεων.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη συρρίκνωση της διαφοράς των δεικτών σε 15 από τους 23 κλάδους με τους υπόλοιπους να εμφανίζουν μικρή διεύρυνση. Η μεγαλύτερη διεύρυνση παρατηρείται στον κλάδο της ανακύκλωσης (37) - κατά 23 ημέρες -, ενώ η μεγαλύτερη συρρίκνωση, σημειώνεται στον κλάδο συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32), (110 ημέρες).

Η σημαντική μεταβολή της διαφοράς των δεικτών στην κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) οφείλεται στην αύξηση της μέσης διάρκειας παραμονής των απαιτήσεων κατά 43 ημέρες και ταυτόχρονα στη μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής των υποχρεώσεων κατά 67 ημέρες. Έτσι ο κλάδος αυτός, από την 9η καλύτερη επίδοση ετήσιας χρηματοροής το 2003, υποχωρεί στην προτελευταία θέση. Στην δεινότερη θέση της μεταποίησης βρίσκεται ο κλάδος παραγωγής βασικών μετάλλων (27), όπου μετά τη συρρίκνωση 43 ημερών το 2004, η διαφορά των δύο δεικτών είναι πλέον μόλις 8 ημέρες. Πιστική χρηματοροή εμφανίζει και ο κλάδος των προϊόντων πετρελαίου (23) (διαφορά των δυο δεικτών μόλις στις 31 ημέρες), ενώ αξιοσημείωτη συρρίκνωση της διαφοράς των δύο δεικτών σημειώνεται το 2004 και στον κλάδο καπνού (16), όπου η μείωση της διαφοράς των 72 ημερών «εξανεμίζει» τη διεύρυνση των 67 ημερών του 2003.

Στον αντίποδα, περισσότερο «ευέλικτη» χρηματοροή φαίνεται να διαθέτουν οι κλάδοι της κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35) με διαφορά μέσης διάρκειας παραμονής απαιτήσεων και υποχρεώσεων της τάξης των 284 ημερών, ανακύκλωσης (37) με διαφορά 206 ημερών και κατασκευής επίπλων (36) με διαφορά 195 ημερών.

Στον Πίνακα 6.17 αποτυπώνεται ένας εναλλακτικός τρόπος παρακολούθησης της μεταβολής των δύο δεικτών: ο λόγος των δύο δεικτών αποδίδει τη χρονική υστέρηση μεταξύ της αποπληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, σε σχέση με την είσπραξη των απαιτήσεων σε έναν κλάδο.

Έτσι για παράδειγμα στην περίπτωση που σε έναν κλάδο ο λόγος λαμβάνει την τιμή δύο (2), σημαίνει ότι αν η μέση επιχείρηση του κλάδου «πληρώνεται» από τους οφειλότες της την 10η ημέρα από την εμφάνιση της οφειλής, καλύπτει τους πιστωτές την 20η ημέρα από την χορήγηση της προς αυτήν πίστωση.

Στο πλαίσιο αυτό, η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο της μεταποίησης παρουσιάζει μείωση 0,08 μονάδων και προσδιορίζεται στο 1,57. Μόνο ένας κλάδος εμφανίζει τιμή δείκτη άνω του 2 (κατασκευή επίπλων (36)) έναντι τεσ-

σάρων κλάδων το 2003. Η μείωση της διαφοράς της μέσης διάρκειας παραμονής απαιτήσεων και υποχρεώσεων του κλάδου καπνού (16) κατά 72 ημέρες, που διαπιστώθηκε παραπάνω, αποτυπώνεται στο λόγο τους με μείωση κατά 1,05 μονάδες, κάτι που οδηγεί τον κλάδο από το υψηλότερο επίπεδο (2,89 το 2003) σε επίπεδο κάτω του 2 το 2004. Στους κλάδους που απώλεσαν την τιμή «κατώφλι» του 2 στον δείκτη περιλαμβάνονται ο κλάδος κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (35), όπου από επίπεδο 2,14 το 2003 υποχωρεί στο 1,83 το 2004 και ο κλάδος ανακύκλωσης (37) που περιορίζεται στο 1,88 (έναντι 2,05 το 2003).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.16

Αριθμός Ημερών Παραμονής Απαιτήσεων - Υποχρεώσεων ανά Κλάδο

(ημέρες)

Κλάδος	Μέση Διάρκεια Παραμονής		Μέση Διάρκεια Παραμονής		Μέση Διάρκεια Παραμονής	
	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων
	2002		2003		2004	
15	136	242	137	242	140	244
16	197	341	110	318	161	297
17	188	281	202	295	196	279
18	151	280	156	296	162	289
19	191	324	211	368	220	383
20	200	276	224	324	217	303
21	163	285	167	324	177	311
22	215	324	221	352	204	341
23	56	90	48	68	46	77
24	167	307	181	343	188	339
25	186	284	194	298	186	297
26	158	270	176	275	155	256
27	124	181	142	193	146	154
28	148	256	153	257	159	247
29	237	310	192	283	233	330
30	185	334	179	348	168	320
31	139	188	147	217	133	172
32	248	381	271	431	314	364
33	150	222	155	194	177	230
34	163	407	195	360	154	277
35	189	472	279	597	343	627
36	166	327	161	365	153	348
37	294	484	174	357	234	440
Σύνολο	149	247	151	249	150	236

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.17**Μέση Διάρκεια Παραμονής Υποχρεώσεων / Μέση Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων στους Επιμέρους Κλάδους**

Κλάδος	2001	2002	2003	2004
15	1,78	1,78	1,77	1,74
16	1,65	1,73	2,89	1,84
17	1,49	1,49	1,46	1,43
18	1,85	1,85	1,90	1,79
19	1,73	1,70	1,74	1,74
20	1,39	1,38	1,45	1,40
21	1,69	1,75	1,94	1,76
22	1,47	1,51	1,59	1,67
23	1,16	1,61	1,42	1,68
24	1,88	1,84	1,90	1,80
25	1,48	1,53	1,54	1,59
26	10,03	1,71	1,56	1,65
27	1,44	1,46	1,36	1,06
28	1,48	1,73	1,68	1,55
29	1,35	1,31	1,47	1,42
30	1,83	1,81	1,94	1,90
31	1,22	1,35	1,48	1,30
32	2,19	1,54	1,59	1,16
33	1,45	1,48	1,25	1,30
34	1,99	2,50	1,85	1,80
35	2,62	2,50	2,14	1,83
36	2,03	1,97	2,27	2,28
37	4,22	1,65	2,05	1,88
Σύνολο	1,71	1,66	1,65	1,57

Αποτελέσματα Χρήσεως Μεταποιητικών Επιχειρήσεων**α. Πωλήσεις**

Χαρακτηριστικό στοιχείο των αποτελεσμάτων χρήσης της μεταποίησης του 2004 είναι η άνοδος των πωλήσεων με εξαιρετικό ρυθμό της τάξης του 9,55% και με τον κύκλο εργασιών τους να ξεπερνά συνολικά τα 43,7 δισ. € (40 δισ. € το 2003) (Πίνακας 6.18). Μόνο πέντε από τους 23 κλάδους εμφανίζουν μειωμένες πωλήσεις και μάλιστα όχι σε μεγάλο μέγεθος (Πίνακας 6.19).

Συγκρίνοντας την ονομαστική άνοδο των πωλήσεων με την άνοδο του δείκτη τιμών παραγωγού (σύνολο εγχώριας και εξωτερικής αγοράς), διαπιστώνεται μία σημαντική απόκλιση μεταξύ των δύο ρυθμών, στη μεγαλύτερη διαφορά τους από το 2000. Άρα, οι πραγματικές πωλήσεις των μεταποιητικών

επιχειρήσεων είναι και ουσιαστικά ενισχυμένες, αφού η απόκλιση μεταξύ ποσοστιαίων μεταβολών του κύκλου εργασιών και του δείκτη τιμών παραγωγού το 2003 είναι στις πενήμισι μονάδες.

Ο κλάδος παραγωγής προϊόντων πετρελαίου (23) είναι - και γι' αυτή τη χρήση - ο κλάδος που «πρωταγωνιστεί» στις εξελίξεις, με δεδομένες τις υψηλές τιμές του πετρελαίου. Το ύψος πωλήσεων των 6,8 δισ. €, αυξημένο κατά 1,2 δισ. € από το 2003 (περίπου το 1/3 της αύξησης που σημειώνεται συνολικά στη μεταποίηση), αντιπροσωπεύει περίπου το 16% των συνολικών πωλήσεων της μεταποίησης με τον κλάδο να επανέρχεται στα επίπεδα πωλήσεων του 2000, όταν όμως και τότε υπήρχε έκρηξη στις τιμές του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές.

Μαζί με τον κλάδο (23) και οι άλλοι τέσσερις πρώτοι σε πω-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.18

Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

(εκατ. €)

	Κύκλος Εργασιών	Ποσοστιαία Μεταβολή Κύκλου Εργασιών (α)	Ποσοστιαία Μεταβολή Δείκτη Τιμών Παραγωγού* (β)	Απόκλιση (α-β) (σε ποσοστιαίες μονάδες)
1996	22 709	7,07	6,61	0,46
1997	25 928	14,17	3,04	11,13
1998	27 583	6,38	2,72	6,35
1999	29 737	7,81	1,99	5,82
2000	36 313	22,11	8,34	13,77
2001	37 237	2,54	2,50	0,04
2002	37 697	1,24	1,76	-0,52
2003	39 969	6,03	1,44	4,59
2004	43 785	9,55	4,06	5,49

* ετήσια μεταβολή γενικού δείκτη τιμών παραγωγού (σύνολο εγχώριας και εξωτερικής αγοράς).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.19

Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) στους Επιμέρους Κλάδους

(εκατ. €)

Κλάδος	Αριθμός Εταιρειών & Πωλήσεις				Ποσοστιαία Μεταβολή Πωλήσεων	Αριθμός Εταιρειών & Πωλήσεις		Ποσοστιαία Μεταβολή Πωλήσεων
	2002	2003	2003/02	2004		2004/03		
15	1 363	9 628,16	1 461	9 949,53	3,3%	1497	10 447,23	5,0%
16	6	597,54	7	622,17	4,1%	7	744,70	19,7%
17	378	1 490,69	371	1 488,03	-0,2%	344	1 306,57	-12,2%
18	282	954,77	281	983,61	3,0%	269	1 008,47	2,5%
19	95	197,23	90	184,24	-6,6%	86	179,84	-2,4%
20	143	476,27	155	502,4	5,5%	156	539,34	7,4%
21	158	910,86	162	891,86	-2,1%	163	884,08	-0,9%
22	567	1 887,8	584	2 025,27	7,3%	575	2 174,23	7,4%
23	42	4 455,2	42	5 633,9	26,5%	42	6 842,07	21,4%
24	321	3 332,29	312	3 453,96	3,7%	315	3 581,06	3,7%
25	343	1 286,4	353	1 325,39	3,0%	356	1 503,44	13,4%
26	573	2 984,18	588	3 261,45	9,3%	600	3 392,35	4,0%
27	109	3 019,96	105	3 051,3	1,0%	109	3 953,2	29,6%
28	530	1 770,4	562	1 942,04	9,7%	574	2 154,71	11,0%
29	319	1 020,71	319	929,26	-9,0%	326	1 115,23	20,0%
30	14	18,89	13	15,99	-15,4%	15	20,74	29,7%
31	137	711,46	142	787,47	10,7%	137	874,10	11,0%
32	41	940,74	38	733,48	-22,0%	35	662,34	-9,7%
33	54	123,18	57	164,07	33,2%	54	162,66	-0,9%
34	44	361,12	43	503,12	39,3%	43	588,00	16,9%
35	93	802,21	93	678,79	-15,4%	91	711,73	4,9%
36	341	721,94	380	833,52	15,5%	378	922,37	10,7%
37	11	4,93	12	8,83	79,1%	15	14,90	68,7%
Σύνολο	5 964	37 697,03	6 170	39 969,78	6,0%	6 187	43 783,48	9,5%

λήσεις κλάδοι εμφανίζουν διεύρυνση του κύκλου εργασιών τους, κάτι που ερμηνεύει τη μεγαλύτερη αύξηση πωλήσεων στη μεταποίηση των τελευταίων ετών. Συγκεκριμένα, ο κλάδος βασικών μετάλλων (27) εμφανίζει αύξηση του κύκλου εργασιών του κατά 29,6%, ο κλάδος κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) αυξάνει τις πωλήσεις κατά 4%, ο κλάδος χημικών (24) κατά 3,7% και τέλος, ο κλάδος τροφίμων και ποτών (15) κατά 5%, με πωλήσεις που ξεπερνούν τα 10 δισ. € και αντιπροσωπεύουν το 24% του συνόλου των πωλήσεων της μεταποίησης.

Σε ποσοστιαία βάση τώρα, οι ολιγοπληθείς κλάδοι της ανακύκλωσης (37) και κατασκευής μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) σημειώνουν άνοδο πωλήσεων της τάξης του 68,7% και 29,7% αντίστοιχα. Η τελευταία αύξηση πάντως οφείλεται εξ ολοκλήρου στον κύκλο εργασιών της «νεοεισερχόμενης» MEGATEK A.B.E.E. (περίπου 6 εκατ. €) η οποία μάλιστα προσφέρει περίπου το 1/3 των συνολικών πωλήσεων του κλάδου.

Από την άλλη πλευρά, μόνο τέσσερις κλάδοι εμφανίζουν μείωση πωλήσεων: η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση (-12,2%) εντοπίζεται στον κλάδο κλωστοϋφαντουργίας (17), με τους κλάδους συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) και δέρματος (19) να ακολουθούν (μείωση 9,7% και 2,4% αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι οι τρεις παραπάνω κλάδοι παρουσίαζαν μείωση πωλήσεων και το 2003, ενώ στον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης (32), από το 2001 μέχρι το 2004, οι πωλήσεις έχουν μειωθεί κατά 44,6%. Τέλος, ο κλάδος των ιατρικών οργάνων (33), ο οποίος το 2003 παρουσίαζε αύξηση πωλήσεων της τάξης του 33%, το 2004 εμφανίζει μία μικρή διόρθωση (-0,9%) συγκρατώντας πάντως τα επίπεδα πωλήσεων του 2003.

β. Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ενεργητικού και Ιδίων Κεφαλαίων

Δύο ακόμα δείκτες ενδεικτικοί της δραστηριότητας μιας επιχείρησης, σχετίζονται με την έννοια της κυκλοφοριακής ταχύτητας. Αναλυτικότερα, ο λόγος του κύκλου εργασιών μιας επιχείρησης είτε προς το συνολικό ενεργητικό (με καθαρά τα πάγια), είτε ως προς τα ίδια κεφάλαια, αποδίδουν την εντατικότητα με την οποία η επιχείρηση εκμεταλλεύεται τα περιουσιακά της στοιχεία προς επίτευξη πωλήσεων. Στη σχετική βιβλιογραφία αναφέρονται και ως δείκτες ανακύκλωσης (turnover) των κεφαλαίων και γενικά δίνουν μια εικόνα για τη στρατηγική πωλήσεων της επιχείρησης. Χαμηλές επιδόσεις στους δείκτες φανερώνουν τάσεις υπερεπένδυσης κεφαλαίων σε σχέση με τις πωλήσεις που πραγ-

ματοποιεί μια επιχείρηση, οπότε αυτή θα πρέπει είτε να αυξήσει τον βαθμό χρησιμοποίησης αυτών, είτε ίσως να ρευστοποιήσει μέρος των περιουσιακών στοιχείων της. Από την άλλη, οι υψηλές επιδόσεις στους δείκτες φανερώνουν μεγάλες πωλήσεις με λίγα κεφάλαια που συνεπάγονται υψηλή κερδοφορία σε επικερδείς πωλήσεις, αλλά και υψηλές ζημιές σε αντίθετη περίπτωση, λόγω των αυξημένων εξόδων που δημιουργούν τα ξένα κεφάλαια. Προφανώς και αυτός ο δείκτης εξαρτάται από τη φύση κάθε κλάδου και από τον όγκο των πάγιων στοιχείων ή του κυκλοφορούντος ενεργητικού που απασχολείται στην παραγωγική διαδικασία κάθε κλάδου. Γι' αυτό άλλωστε στον Πίνακα 6.20 αποτυπώνεται η διαχρονική εξέλιξη των παραπάνω δεικτών ανά κλάδο, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερο ερμηνευτικό περιεχόμενο στην ανάλυση.

Η ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού στο σύνολο της μεταποίησης παραμένει στα επίπεδα του 0,78-0,79, όπως συμβαίνει άλλωστε σε όλη την περίοδο 2000-2004, κάτι που φανερώνει ότι η μείωση του 2002 στο 0,76 ήταν συγκυριακή. Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων φαίνεται πιο ευμετάβλητος, ακολουθώντας όμως τα τρία τελευταία έτη σταθερά αυξητική πορεία: από 1,58 το 2001 προσδιορίζεται το 2004 στο 1,74, έχοντας αυξηθεί κατά 0,04 μονάδες σε σχέση με το 2003. Η εξέλιξη αυτή είναι αναμενόμενη, αφού όπως φάνηκε και παραπάνω, το 2004 σημειώθηκε μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση του κύκλου εργασιών (9,5%) έναντι της ποσοστιαίας αύξησης των ιδίων κεφαλαίων της μεταποίησης (6,7%).

Έντεκα κλάδοι εμφανίζουν αύξηση της ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού, ένας κλάδος παραμένει αμετάβλητος και έντεκα κλάδοι δεν ακολουθούν τη βελτίωση του δείκτη. Η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στους κλάδους πετρελαίου (23) και οχημάτων (34) (+0,14 μονάδες) με τον πρώτο να παρουσιάζει αύξηση πωλήσεων κατά 21,4% (έναντι αύξησης ενεργητικού κατά 14,3%) και να αποτελεί το μόνο κλάδο με επίπεδο δείκτη μεγαλύτερο της μονάδας. Στις αρνητικές μεταβολές, ο κλάδος κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση του δείκτη (-0,18 μονάδες) με την κατά 53,4% αύξηση των καθαρών παγίων του το 2004, με τον κλάδο ιατρικών οργάνων (33) να ακολουθεί με μείωση 0,14 μονάδων. Οι υπόλοιποι 19 κλάδοι της μεταποίησης δεν παρουσιάζουν μεγάλο μέγεθος μεταβολές στην ταχύτητα κυκλοφορίας του ενεργητικού τους, κάτι που εξηγεί και τη σταθερότητα άλλωστε του δείκτη.

Σε ό,τι αφορά την ταχύτητα κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων, 12 κλάδοι εμφανίζουν υποχώρηση στον δείκτη, με τον κλάδο προϊόντων καπνού (16) να εμφανίζει τη μεγαλύτερη μείωση (-0,54 μονάδες), αλλά να διατηρεί τον δεύτερο υψηλότερο δείκτη στη μεταποίηση (3,1). Την υψηλότερη επίδοση

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.20

Ταχύτητες Κυκλοφορίας Καθαρού Ενεργητικού και Ιδίων Κεφαλαίων στους Επιμέρους Κλάδους

Κλάδος	Ταχύτητα Κυκλοφορίας						Μεταβολή (σε ποσοστιαίες μονάδες)			
	Ενεργητικού (Κύκλος Εργασιών/ Σύνολο Ενεργητικού*)			Ιδίων Κεφαλαίων (Κύκλος Εργασιών/ Ίδια Κεφάλαια)			Δείκτη Ενεργητικού		Δείκτη Ιδίων	
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	03/02	04/03	03/02	04/03
15	0,73	0,76	0,75	1,42	1,55	1,54	0,03	-0,01	0,13	-0,01
16	0,88	0,93	0,95	2,69	3,10	2,56	0,05	0,02	0,41	-0,54
17	0,57	0,58	0,56	1,07	1,11	1,01	0,01	-0,02	0,04	-0,10
18	0,89	0,89	0,87	2,27	2,36	2,25	0,00	-0,02	0,09	-0,11
19	0,86	0,78	0,75	2,24	2,13	2,06	-0,08	-0,03	-0,11	-0,07
20	0,56	0,54	0,57	0,99	1,06	1,11	-0,02	0,03	0,07	0,05
21	0,82	0,79	0,78	2,40	2,47	2,23	-0,03	-0,01	0,07	-0,24
22	0,70	0,73	0,77	1,44	1,62	1,72	0,03	0,04	0,18	0,10
23	1,52	1,62	1,76	2,94	2,93	3,48	0,10	0,14	-0,01	0,55
24	0,91	0,88	0,86	2,39	2,44	2,44	-0,03	-0,02	0,05	0,00
25	0,70	0,68	0,70	1,55	1,48	1,54	-0,02	0,02	-0,07	0,06
26	0,71	0,70	0,71	1,52	1,52	1,40	-0,01	0,01	0,00	-0,12
27	0,79	0,74	0,80	1,56	1,53	1,74	-0,05	0,06	-0,03	0,21
28	0,75	0,76	0,79	1,58	1,64	1,65	0,01	0,03	0,06	0,01
29	0,57	0,76	0,58	1,50	1,63	1,65	0,19	-0,18	0,13	0,02
30	1,08	0,96	0,95	5,64	3,78	4,51	-0,12	-0,01	-1,86	0,73
31	0,94	0,92	0,96	2,10	2,21	2,20	-0,02	0,04	0,11	-0,01
32	0,53	0,46	0,46	1,24	0,96	0,85	-0,07	0,00	-0,28	-0,11
33	0,93	1,05	0,91	1,76	1,97	1,79	0,12	-0,14	0,21	-0,18
34	0,73	0,83	0,97	2,46	2,93	2,89	0,10	0,14	0,47	-0,04
35	0,34	0,28	0,27	0,97	0,82	0,86	-0,06	-0,01	-0,15	0,04
36	0,66	0,59	0,63	1,27	1,30	1,40	-0,07	0,04	0,03	0,10
37	0,26	0,49	0,46	0,38	0,82	0,75	0,23	-0,03	0,44	-0,07
Σύνολο	0,76	0,78	0,79	1,62	1,70	1,74	0,02	0,01	0,08	0,04

* Το συνολικό ενεργητικό με καθαρά πάγια στοιχεία.

στον δείκτη εμφανίζει ο - μικρός πληθυσμιακά αλλά υψηλών πωλήσεων - κλάδος των μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) με επίπεδο στο 3,78. Συνολικά πάντως δείκτη μεγαλύτερο του δύο παρουσιάζουν άλλοι επτά κλάδοι της μεταποίησης (Πίνακας 6.20).

γ. Δαπάνες

Το 2004 οι δαπάνες λειτουργίας των μεταποιητικών επιχειρήσεων αυξάνονται σημαντικά κατά 8,7% αγγίζοντας σχε-

δόν τα 11 δισ. €, όταν το 2003 η αύξηση αυτή ήταν μόλις στο 2,3%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αύξηση των εξόδων πωλήσεων και διοικήσεως κτλ κατά 10,5% (όταν το 2003 η αύξηση ήταν μόνο 3,1%) ανεβάζοντας έτσι τη συμμετοχή τους στο σύνολο των δαπανών στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας (73%). Η άνοδος των εξόδων χρηματοδότησης είναι ηπιότερη λόγω των χαμηλών επιτοκίων (3,3%), με το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο να διαμορφώνεται στο 7,7%, στο χαμηλότερο επίπεδο των 10 τελευταίων ετών. Οι αποσβέσεις χρήσης συνεισφέρουν στη συνολική αύξηση των δαπανών κατά 4,8 ποσοστιαίες

μονάδες, όμως η συμμετοχή τους στο σύνολο υποχωρεί κάτω από το 20% (19,31%) (Πίνακας 6.21).

Σε επίπεδο κλάδων, η μεγαλύτερη αύξηση εξόδων για το 2004 σημειώνεται στην ανακύκλωση (37), με τα έξοδα χρηματοδότησης, πωλήσεων, διοικήσεως κτλ να αυξάνονται κατά 102,2%. Δεύτερος σε ποσοστιαία αύξηση έρχεται ο κλάδος κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) (αύξηση εξόδων κατά 63%) και τρίτος ο κλάδος κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) (αύξηση 48%). Από την άλλη, μόνο τέσσερις κλάδοι το 2004 μειώνουν τα έξοδά τους, με τις σημαντικότερες ποσοστιαίες μειώσεις να εντοπίζονται στον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (-21,7%) και στον κλάδο κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31) (-15,7%), του οποίου όμως η μείωση εξόδων οφείλεται στην κατά 53%

μείωση των αποσβέσεων (μόλις 6% αύξηση των εξόδων χρηματοδότησης, πωλήσεων, διοικήσεως κτλ).

δ. Μικτά και Καθαρά Κέρδη Χρήσης - Καθαρό και Μικτό Περιθώριο Κέρδους

Με την αύξηση των δαπανών κατά 8,7% και παράλληλα τη μικρότερη αύξηση των μικτών κερδών κατά 6%, η μεταποίηση το 2004, όπως έχει αναφερθεί και προηγούμενα, σημειώνει μείωση των καθαρών αποτελεσμάτων της κατά 133 εκατ. € (-5,8%). Παρόλ' αυτά διατηρεί τα καθαρά κέρδη της πάνω από τα 2 δισ. €. καθώς φαίνεται να «εμπεδώνει» τη μεγάλη άνοδο του προηγούμενου έτους (Πίνακας 6.22).

Η μείωση αυτή είναι απόρροια του περιορισμού των καθα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.21

Δαπάνες Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

α. Σε εκατ. €

	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)
1995	966,42	3 490,40	621,48	5 078,30
1996	888,66	4 028,07	696,42	5 613,15
1997	860,80	4 416,06	947,72	6 224,58
1998	1 010,22	4 978,08	1 181,74	7 170,04
1999	856,82	5 507,54	1 394,29	7 758,65
2000	909,90	6 166,53	1 698,46	8 774,89
2001	818,43	6 313,60	1 903,28	9 035,31
2002	813,80	7 011,57	2 007,14	9 832,52
2003	816,78	7 226,86	2 017,20	10 060,85
2004	844,12	7 982,89	2 113,41	10 940,44

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Δαπανών (πλέον αποσβέσεων)
1995	19,03	68,73	12,24	100
1996	15,83	71,76	12,41	100
1997	13,83	70,95	15,23	100
1998	14,09	69,43	16,48	100
1999	11,04	70,99	17,97	100
2000	10,37	70,27	19,36	100
2001	9,06	69,88	21,06	100
2002	8,28	71,31	20,41	100
2003	8,12	71,84	20,05	100
2004	7,72	72,97	19,31	100

ρών κερδών στους περισσότερους κλάδους της μεταποίησης (14 κλάδοι εμφανίζουν μειωμένα καθαρά κέρδη το 2004) με δύο περισσότερους ζημιογόνους κλάδους (τρεις συνολικά) και με περισσότερες κατά 138,5 εκατ. € ζημίες (Πίνακας 6.23). Μάλιστα, ο κλάδος κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35), από ζημίες 0,22 εκατ. € το 2003, εκτινάσσεται και πάλι σε ζημίες 67 εκατ. € πλησιάζοντας το ύψος ζημιών του 2002, με την εξέλιξη αυτή να οφείλεται αποκλειστικά στη συμπεριφορά της εταιρείας *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ*, οι ζημίες της οποίας ξεπερνούν τα 45 εκατ. € (από 1,1 εκατ. € το 2003). Μικρή αύξηση εντοπίζεται και στις ζημίες του κλάδου μηχανών γραφείου και Η/Υ (30), ενώ στους άλλους δυο «νέους» ζημιογόνους κλάδους, η κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) από καθαρά κέρδη 75 εκατ. €, εμφανίζει το 2004 ζημίες 51,5 εκατ. € και η κλωστούφαντουργία (17) από καθαρά κέρδη 23,6 εκατ. €, εμφανίζει ζημίες ύψους 20 εκατ. €⁴.

Από την άλλη πλευρά, σημαντική εξέλιξη στην κερδοφορία τους εμφανίζουν το 2004, ο κλάδος παραγωγής βασικών μετάλλων (27) 4-πλασιάζοντας τα καθαρά του κέρδη και φτάνοντας τα 162 εκατ. € και ο κλάδος βιομηχανίας ξύλου (20) με διπλάσια από το 2003 κέρδη. Ο κλάδος κατασκευής προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26) δεν κατάφερε να διατηρήσει τα υψηλά επίπεδα κερδοφορίας του 2003, ση-

μειώνοντας υποχώρηση στα καθαρά κέρδη του (14,7%), με αποτέλεσμα να απομακρύνεται περισσότερο από τον κυρίαρχο κλάδο των τροφίμων και ποτών (15) που διευρύνει τα καθαρά του κέρδη στα 517,6 εκατ. €.

Σημαντικό στοιχείο που έπαιξε ρόλο στον περιορισμό της καθαρής κερδοφορίας αποτελεί και η αντιστροφή - σε σχέση με το 2003 - της πορείας των μη λειτουργικών εσόδων και εξόδων της μεταποίησης. Έτσι, μετά την αύξηση του 2003, τα λειτουργικά έσοδα το 2004 εμφανίζονται ελαφρώς μειωμένα κατά 3,85% και σε συνδυασμό με την αύξηση των μη λειτουργικών εξόδων κατά 24,5%, πιέζουν τα καθαρά αποτελέσματα της μεταποίησης.

Σε ό,τι αφορά τα μικτά κέρδη, αυτά αυξάνονται σε 17 από τους 23 κλάδους. Σε 12 μάλιστα από αυτούς ο μέσος ρυθμός αύξησης αγγίζει το 20%, τρεις φορές μεγαλύτερος του αντίστοιχου ρυθμού στο σύνολο της μεταποίησης (6%). Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση παρατηρείται, όπως και για το 2003, στον κλάδο ανακύκλωσης (37) (67,3%), με τον κλάδο παραγωγής βασικών μετάλλων (27) (36,8%) να ακολουθεί. Από την άλλη, για τους κλάδους λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35), συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32), δέρματος (19) και κλωστούφαντουργίας (17), τα μικτά κέρδη συνεχίζουν για δεύτερη χρήση να μειώνον-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.22

Κέρδη και Περιθώρια Κέρδους Μεταποιητικών Επιχειρήσεων

(εκατ. €)

Χρήση	Μικτά Κέρδη	Ποσοστιαία μεταβολή	Καθαρά Κέρδη	Ποσοστιαία μεταβολή	Περιθώριο Κέρδους %	
					Μικτό	Καθαρό
1995	6 118,39	15,2%	1 040,09	43,3%	28,85%	4,90%
1996	6 766,40	10,6%	1 153,25	10,9%	29,80%	5,08%
1997	7 405,31	9,4%	1 180,74	2,4%	28,56%	4,55%
1998	8 718,20	17,7%	1 548,16	31,1%	31,61%	5,61%
1999	9 951,67	14,2%	2 193,02	41,7%	33,47%	7,37%
2000	11 123,10	11,8%	2 348,20	7,1%	30,63%	6,47%
2001	10 970,72	-1,4%	1 935,41	-17,6%	29,46%	5,20%
2002	11 675,89	6,4%	1 843,36	-4,8%	30,97%	4,89%
2003	12 342,45	5,7%	2 281,59	23,8%	30,88%	5,71%
2004	13 088,81	6%	2 148,36	-5,8%	29,89%	4,91%

4. Η επίδραση της *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ* στον κλάδο κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29), είναι καθοριστική για το αποτέλεσμα αυτό, ενώ στην κλωστούφαντουργία η *ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ Α.Ε.* εμφανίζει ζημίες 39 εκατ. € όταν το 2003 εμφάνιζε κέρδη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.23 Α
Έκτακτα και Ανόργανα Αποτελέσματα Τετραετίας 2001-2004

(εκατ. €)

Κατηγορία	2001	2002	2003	2004	Ποσοστιαία Μεταβολή		
					2002/01	2003/02	2004/03
Μη λειτουργικά έσοδα	1 016,47	905,15	1 092,88	1 050,77	-10,95%	20,7%	-3,85%
Μη λειτουργικά έξοδα	785,72	948,86	672,87	837,89	20,76%	-29,1%	24,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.23 Β
Εξέλιξη Μικτών και Καθαρών Κερδών στην Τριετία 2002-2004 στους Επιμέρους Κλάδους

Κλάδος	Μικτά κέρδη			Ποσοστιαία μεταβολή (%)		Καθαρά κέρδη			Ποσοστιαία μεταβολή (%)	
	2002	2003	2004	03/02	04/03	2002	2003	2004	03/02	04/03
15	3 295,01	3 494,4	3 696,8	6,1	5,8	481,5	483,8	517,60	0,5	7,0
16	189,94	184,4	235,1	-2,9	27,5	65,0	47,6	60,19	-26,8	26,4
17	420,09	404,0	337,1	-3,8	-16,5	10,4	23,6	-19,98	126,9	-184,7*
18	292,69	293,4	300,8	0,2	2,5	31,5	32,3	34,19	2,5	5,8
19	60,77	59,0	57,3	-2,9	-2,9	12,9	9,3	5,35	-27,9	-42,3
20	117,75	118,8	137,3	0,9	15,5	6,5	5,0	9,82	-23,1	94,8
21	286,45	288,8	278,9	0,8	-3,4	-3,6	13,0	16,75	461,1*	28,6
22	733,52	871,9	919,2	18,9	5,4	60,5	93,0	80,19	53,7	-13,8
23	639,97	878,3	961,5	37,2	9,5	191,0	345,4	343,63	80,8	-0,5
24	1 362,45	1 418,1	1 507,1	4,1	6,3	236,8	257,5	209,31	8,7	-18,7
25	417,10	430,5	465,4	3,2	8,1	67,1	86,4	82,89	28,8	-4,1
26	1 110,87	1 184,3	1 209,0	6,6	2,1	377,6	455,1	388,17	20,5	-14,7
27	639,67	602,8	824,6	-5,8	36,8	83,9	39,5	162,08	-52,9	310,0
28	505,31	501,1	578,6	-0,8	15,5	107,3	97,2	166,48	-9,4	71,2
29	344,10	322,6	351,7	-6,2	9,0	-28,5	75,1	-51,51	363,5*	*
30	4,94	4,4	5,4	-10,9	24,4	-0,2	-0,3	-0,41	50,0	41,4
31	171,93	232,9	197,8	35,5	-15,1	30,7	41,7	36,64	35,8	-12,1
32	418,67	360,4	285,6	-13,9	-20,8	124,0	67,7	56,51	-45,4	-16,5
33	37,09	46,2	48,4	24,6	4,6	12,0	15,1	11,03	25,8	-27,0
34	107,79	142,9	156,4	32,6	9,5	9,5	36,6	30,68	285,3	-16,1
35	207,26	124,6	117,1	-39,9	-5,9	-81,2	-0,2	-67,15	99,8*	*
36	309,78	374,2	409,8	20,8	9,5	48,4	55,4	73,40	14,5	32,4
37	2,62	4,7	7,8	79,4	67,3	0,4	1,7	2,41	325,0	41,8
Σύνολο	11 675,9	12 342,5	13 088,8	5,7	6,0	1 843,4	2 281,6	2 148,36	23,8	-5,8

* ενδεικτικές μεταβολές

νται, ενώ οι κλάδοι καπνού (16), βασικών μετάλλων (27), μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29), μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) καταφέρνουν να αντιστρέψουν την αρνητική πορεία του 2003. Τέλος, οι τρεις υψηλότεροι σε μικτά κέρδη κλάδοι των τροφίμων και ποτών (15), χημικών (24) και μη μεταλλικών ορυκτών (26) σημειώνουν μικρή άνοδο το 2004.

Εξετάζοντας τα περιθώρια κέρδους μπορεί να σημειωθεί ότι: η ταχύτερη σε σχέση με το 2003 αύξηση του κύκλου εργασιών και ταυτόχρονα η διατήρηση περίπου της ίδιας αύξησης για τα μικτά κέρδη και η μείωση στα καθαρά, οδηγούν το περιθώριο μικτού κέρδους σε μείωση μίας ποσοστιαίας μονάδας και το περιθώριο καθαρού κέρδους σε μείωση 0,8 μονάδων. Έτσι το μικτό περιθώριο υπολογίζεται σχεδόν στο

30%, σε μείωση για τρίτο συνεχές έτος και το καθαρό σε 4,9%.

Σε επίπεδο κλάδων, 16 κλάδοι συνέβαλαν στην υποχώρηση του μικτού περιθωρίου στο σύνολο της μεταποίησης. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση παρουσιάζουν οι κλάδοι ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31) (-6,95 ποσοστιαίες μονάδες) και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) (-6,02 ποσοστιαίες μονάδες) με τον πρώτο να μη μπορεί να συγκρατήσει την αύξηση του 2003 (5,41 ποσοστιαίες μονάδες) και τον δεύτερο να διατηρεί το τρίτο υψηλότερο μικτό περιθώριο (43,1%) στη μεταποίηση. Οι υπόλοιποι κλάδοι με επίδοση άνω του 40% είναι οι κλάδοι ανακύκλωσης (37) (52,55%), επίπλων (36) (44,43%), εκδόσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.24

Περιθώρια Κέρδους ανά Κλάδο

Κλάδος	Περιθώριο Κέρδους (%)						Μεταβολή (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	Μικτό			Καθαρό			Μικτού	Καθαρού
	2002	2003	2004	2002	2003	2004		
							2004/03	
15	34,22	35,12	35,39	5,00	4,86	4,95	0,27	0,09
16	31,79	29,63	31,57	10,87	7,66	8,08	1,94	0,42
17	28,18	27,15	25,80	0,70	1,58	-1,53	-1,35	-3,11
18	30,66	29,83	29,82	3,30	3,29	3,39	-0,01	0,10
19	30,81	32,04	31,87	6,53	5,03	2,97	-0,17	-2,06
20	24,72	23,64	25,45	1,36	1,00	1,82	1,81	0,82
21	31,45	32,38	31,55	-0,39	1,46	1,89	-0,83	0,43
22	38,86	43,05	42,28	3,20	4,59	3,69	-0,77	-0,90
23	14,36	15,59	14,05	4,29	6,13	5,02	-1,54	-1,11
24	40,89	41,06	42,08	7,11	7,46	5,84	1,02	-1,62
25	32,42	32,48	30,96	5,21	6,52	5,51	-1,52	-1,01
26	37,23	36,31	35,64	12,65	13,95	11,44	-0,67	-2,51
27	21,18	19,75	20,86	2,78	1,30	4,10	1,11	2,80
28	28,54	25,80	26,85	6,06	5,01	7,73	1,05	2,72
29	33,71	34,71	31,53	-2,79	8,08	-4,62	-3,18	-12,70
30	26,15	27,20	26,08	-0,90	-1,81	-1,98	-1,12	-0,17
31	24,17	29,58	22,63	4,32	5,29	4,19	-6,95	-1,10
32	44,50	49,13	43,11	13,17	9,23	8,53	-6,02	-0,70
33	30,11	28,18	29,74	9,74	9,20	6,78	1,56	-2,42
34	29,85	28,39	26,60	2,64	7,27	5,22	-1,79	-2,05
35	25,84	18,35	16,46	-10,12	-0,03	-9,43	-1,89	-9,40
36	42,91	44,89	44,43	6,71	6,65	7,96	-0,46	1,31
37	53,14	53,00	52,55	8,11	19,25	16,17	-0,45	-3,08
Σύνολο	30,97	30,88	29,89	4,89	5,71	4,91	-0,99	-0,80

(22) (42,28%) και χημικών (24) (42,08%). Σημαντική μείωση κατά 3,18 ποσοστιαίες μονάδες σημειώνεται και στον κλάδο κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29), ενώ οι κλάδοι με χαμηλό γενικά περιθώριο όπως το πετρέλαιο (23) και ο λοιπός εξοπλισμός μεταφορών (35) εμφανίζουν περαιτέρω μείωση το 2004. Ο πρώτος μάλιστα διατηρεί σε όλη την πενταετία 2000-04 το χαμηλότερο μικτό περιθώριο στη μεταποίηση, ενώ ο τελευταίος χάνει συνολικά 10 ποσοστιαίες μονάδες από τον δείκτη του σε σχέση με το 2001. Στους κλάδους που το 2004 αυξάνουν τον σχετικό δείκτη μπορεί να αναφερθεί ενδεικτικά ο κλάδος προϊόντων καπνού (16) και η βιομηχανία ξύλου (20) (βλέπε και Πίνακα 6.24).

Σε ό,τι αφορά το καθαρό περιθώριο κέρδους, ένα σύνολο 15 κλάδων παρουσιάζει υποχώρηση του δείκτη (13 από αυτούς είχαν υποχώρηση και στο μικτό). Η μείωση σχεδόν 13 μονάδων στον κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) οφείλεται και πάλι στη συμπεριφορά της ζημιολόγου «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ» και την απουσία της κατά το 2003. Σημαντική μείωση του δείκτη κατά 9,4 μονάδες καταγράφεται και στον κλάδο λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35), ενώ και κλάδοι με γενικά υψηλό καθαρό περιθώριο, όπως η ανακύκλωση (37) (16,17%) και τα μη μεταλλικά ορυκτά (26) (11,44%) υφίστανται μείωση του δείκτη τους, παρόλο που εξακολουθούν να διατηρούν τις υψηλότερες επιδόσεις στη μεταποίηση.

Από τις ανοδικές επιδόσεις που καταγράφονται, οι αυξήσεις είναι γενικά μικρές με την υψηλότερη επίδοση να εντοπίζεται στον κλάδο παραγωγής βασικών μετάλλων (27), με αύξηση 2,8 μονάδων.

ε. Αποδοτικότητα

Για την εκτίμηση της αποδοτικότητας των κεφαλαίων των μεταποιητικών επιχειρήσεων της χώρας τρεις είναι οι δείκτες αποδοτικότητας που χρησιμοποιούνται συνήθως στη σχετική βιβλιογραφία: α) η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων, δηλαδή ο λόγος των καθαρών κερδών προς τα ίδια κεφάλαια που έχουν επενδυθεί σε μία επιχείρηση, εκτιμώντας την ικανοποιητική ή όχι «αμοιβή» των κεφαλαίων των ιδιοκτητών της, β) η αποδοτικότητα συνολικών κεφαλαίων, δηλαδή ο λόγος των κερδών μαζί με τις αποσβέσεις χρήσης και τα έξοδα χρηματοδότησης, προς τα συνολικά (ίδια και ξένα) κεφάλαια, ώστε να αξιολογηθεί η απόδοση της επιχείρησης ως προς τα συνολικά κεφάλαια που ήταν στη διάθεσή της, ανεξάρτητα της πηγής προέλευσής τους και τέλος γ) η αποδοτικότητα συνολικού ενεργητικού, που προκύπτει από τον λόγο των καθαρών κερδών προς το συνολικό ενεργητικό (με καθαρά πάγια) της επιχείρησης και εκτιμά την αποδοτικότητα των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης σε σχέση με τα καθαρά τους κέρδη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.25

Δείκτες Αποδοτικότητας Κεφαλαίων στη Μεταποίηση

Χρήση	Αποδοτικότητα (%)		
	Ιδίων Κεφαλαίων (%)	Συνολικών Κεφαλαίων (%)	Συνολικού Καθαρού Ενεργητικού (%)
1995	12,90	12,60	5,00
1996	11,20	11,50	4,86
1997	9,22	10,73	4,24
1998	11,01	12,13	5,02
1999	12,41	12,05	5,95
2000	10,33	10,81	5,12
2001	8,20	9,80	4,07
2002	7,94	9,38	3,71
2003	9,70	9,95	4,44
2004	8,56	9,26	3,89

Η μείωση των καθαρών κερδών του 2004 έχει ως αποτέλεσμα την υποχώρηση όλων των δεικτών αποδοτικότητας μετά τη μεγάλη βελτίωση του 2003. Έτσι η αύξηση των ιδίων και συνολικών κεφαλαίων κατά αντίστοιχα 5,45 και 2,67 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από την αύξηση του 2003, σε συνδυασμό με τη μείωση των καθαρών κερδών της μεταποίησης κατά 5,8% (όταν το 2003 αυξάνονταν κατά 23,8%) οδηγούν στον περιορισμό της αποδοτικότητας των συνολικών και ιδίων κεφαλαίων. Οι δύο δείκτες περιορίζονται κατά 1,14 και 0,69 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώνονται για το 2004 στα επίπεδα του 8,56 και 9,26 αντίστοιχα. Αλλά και η αποδοτικότητα ως προς το συνολικό ενεργητικό περιορίζεται στο 3,89, λόγω και της μεγαλύτερης αύξησης

του συνόλου του ενεργητικού της μεταποίησης σε σχέση με το 2003 (Πίνακας 6.25).

Σε επίπεδο κλάδων, 17 και 15 κλάδοι της μεταποίησης συνεισφέρουν στην υποχώρηση της περιορισμένης αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και του συνολικού ενεργητικού αντίστοιχα (Πίνακας 6.26). Η επίδραση της εξαιρετικά ζημιογόνου *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ Α.Β.Ε.Ε.* όπως επανειλημμένα έχει σχολιαστεί, γίνεται φανερή και εδώ, αφού ο κλάδος κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) εμφανίζει μεγάλη μείωση και στους δύο δείκτες αποδοτικότητας. Στο ίδιο κλίμα, ο κλάδος κλωστοϋφαντουργίας (17), ενώ το 2003 παρουσίαζε, έστω και οριακά, θετική αποδοτικότητα κεφα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.26

Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων και Συνόλου Ενεργητικού στους Επιμέρους Κλάδους

Κλάδος	Αποδοτικότητα (%)						Μεταβολή Αποδοτικότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
	Ιδίων Κεφαλαίων			Συνολικού Ενεργητικού			Ιδίων Κεφαλαίων	Ενεργητικού
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2004/03	
15	7,10	7,55	7,64	3,64	3,69	3,73	0,09	0,04
16	29,20	23,74	20,70	9,62	7,11	7,71	-3,04	0,60
17	0,75	1,75	-1,50	0,40	0,92	-0,86	-3,25	-1,78
18	7,50	7,77	7,61	2,95	2,91	2,95	-0,16	0,04
19	14,64	10,71	6,13	5,64	3,92	2,23	-4,58	-1,69
20	1,36	1,06	2,01	0,77	0,55	1,04	0,95	0,49
21	-0,94	3,61	4,22	-0,32	1,15	1,48	0,61	0,33
22	4,62	7,42	6,33	2,23	3,35	2,83	-1,09	-0,52
23	12,59	17,95	17,40	6,53	9,96	8,85	-0,55	-1,11
24	16,99	18,17	14,20	6,46	6,58	5,02	-3,97	-1,56
25	8,07	9,66	8,49	3,64	4,45	3,87	-1,17	-0,58
26	19,26	21,17	16,00	9,01	9,78	8,08	-5,17	-1,70
27	4,32	1,98	7,11	2,18	0,96	3,28	5,13	2,32
28	9,59	8,21	12,70	4,56	3,83	6,12	4,49	2,29
29	-4,19	13,19	-7,60	-1,60	6,12	-2,67	-20,79	-8,79
30	-5,07	-6,86	-9,10	-0,97	-1,75	-1,87	-2,24	-0,12
31	9,06	11,71	9,23	4,07	4,88	4,03	-2,48	-0,85
32	16,37	8,86	7,29	6,96	4,27	3,96	-1,57	-0,31
33	17,19	18,16	12,10	9,08	9,68	6,19	-6,06	-3,49
34	6,49	21,27	15,00	1,91	6,04	5,06	-6,27	-0,98
35	-9,83	-0,03	-8,00	-3,44	-0,01	-2,54	-7,97	-2,53
36	8,52	8,64	11,10	4,40	3,92	5,02	2,46	1,10
37	3,09	15,71	12,10	2,10	9,39	7,45	-3,61	-1,94
Σύνολο	7,94	9,70	8,56	3,71	4,44	3,89	-1,14	-0,55

λαίων (1,75% ιδίων και 0,92% συνολικού ενεργητικού), το 2004 εμφανίζεται ζημιολόγος. Πέραν των παραπάνω δύο «νέων» ζημιολόγων, δύο ακόμα κλάδοι, οι μηχανών γραφείου και Η/Υ (30) και λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35) διογκώνουν την αρνητική απόδοση των κεφαλαίων τους.

Εκτός των παραπάνω κλάδων, σημαντική μείωση – άνω των τριών ποσοστιαίων μονάδων – στην αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων τους σημειώνουν και οι κλάδοι οχημάτων (34), ιατρικών οργάνων και ρολογιών (33), άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26), δέρματος (19), χημικών (24), ανακύκλωσης (37) και καπνού (16). Το 2004 ο κλάδος οχημάτων (34) εμφανίζει μείωση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων κατά 6,27 ποσοστιαίες μονάδες με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται στο επίπεδο του 15%, είναι όμως ο τέταρτος υψηλότερος της μεταποίησης. Η μείωση στον κλάδο ιατρικών οργάνων και ρολογιών (33) κυμαίνεται περί τις 6 ποσοστιαίες μονάδες, που όμως παρά την επιδείνωση, ο δείκτης (12,1%) υπερβαίνει αρκετά το μέσο όρο του συνόλου. Ο κλάδος άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (26), παρά την επιδείνωση των 5,17 ποσοστιαίων μονάδων, διατηρεί την τρίτη υψηλότερη επίδοση στον δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, πίσω από τον κλάδο καπνού (16), ο οποίος παρά τη μείωση των 3,04 ποσοστιαίων μονάδων εξακολουθεί να παραμένει πρώτος στη μεταποίηση. Αρκετά σημαντική επιδείνωση σημειώνεται και στους κλάδους δέρματος (19) και χημικών (24) με μείωση των δεικτών τους κατά 4,58 και 3,97 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα.

Για το 2004, οι μόνοι κλάδοι που εμφανίζουν αύξηση του δείκτη τους είναι οι κλάδοι χαμηλής αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, όπως οι τροφίμων και ποτών (15), ξύλου (20), χάρτου (21), επίπλων (36), κατασκευής μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού (28) και βασικών μετάλλων (27), με τους δύο τελευταίους να σημειώνουν αξιόλογη αύξηση, όχι όμως αρκετά μεγάλη για να «ανακόψει» τη μείωση του δείκτη στο σύνολο της μεταποίησης. Συνολικά πάντως, ενώ το 2003 έξι κλάδοι σημείωναν αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων πάνω από 17%, το 2004 ο αριθμός αυτός μειώθηκε μόλις στους δυο κλάδους.

Ως προς την αποδοτικότητα του συνολικού ενεργητικού, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, τη μεγαλύτερη επιδείνωση εμφανίζει ο κλάδος κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (29) και ακολουθούν, ο κλάδος ιατρικών οργάνων

(33), όπου η μείωση των 3,49 ποσοστιαίων μονάδων τον περιορίζει από τη δεύτερη θέση το 2003 στην πέμπτη το 2004 και ο κλάδος λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (35), που δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο τη θέση του (-2,54%).

Στους υπόλοιπους κλάδους, το μέγεθος των μεταβολών ακολουθεί τον δείκτη αποδοτικότητας των ιδίων, με μόνες ίσως εξαιρέσεις τους κλάδους οχημάτων (34) και καπνού (16): για το μεν πρώτο, η σχετική μείωση της αποδοτικότητας του ενεργητικού συγκριτικά με αυτή των ιδίων είναι πολύ μικρότερη, για τον δε δεύτερο η αύξηση της αποδοτικότητας του ενεργητικού είναι αποτέλεσμα της εισροής ξένων κεφαλαίων έναντι των ιδίων που μειώνονται.

B) Εξελίξεις κατά το 2005 σε επιλεγμένο δείγμα επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

Στην παρούσα υποενότητα γίνεται μια σύντομη ανάλυση των στοιχείων ισολογισμών του 2005 περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων, των τριών τομέων της βιομηχανίας, (μεταποίηση, ενέργεια – νερό και κατασκευές), που είχαν δημοσιεύσει τον ισολογισμό τους μέχρι και την 31η Μαρτίου του τρέχοντος έτους. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν μια πρώτη προσέγγιση των επιδόσεων της ελληνικής βιομηχανίας για το 2005, όμως δεδομένου ότι το δείγμα είναι μικρό και το μεγαλύτερο μέρος του αποτελείται από μεγάλο μέγεθος μονάδες (και περισσότερο από εισηγμένες επιχειρήσεις), είναι πιθανόν η συνολική εικόνα για τη χρήση του 2005 να παρουσιάζει αποκλίσεις⁵.

Οι δημοσιευμένοι ισολογισμοί αφορούν σε 435 επιχειρήσεις της μεταποίησης, 7 της ενέργειας – ύδρευσης και 58 των κατασκευών. Παρουσιάζονται εκτιμήσεις για το ενεργητικό, τα ίδια κεφάλαια, τις πωλήσεις, το κόστος πωληθέντων τα μικτά και τα καθαρά κέρδη, καθώς και ενδεικτικές τιμές βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών. Η ανάλυση δεν εισέρχεται σε κλαδικά χαρακτηριστικά, αλλά αντιθέτως περιορίζεται στην εκτίμηση μιας γενικής τάσης που διαμορφώνεται από το σύνολο των κλάδων.

Δύο ήταν οι βασικές προκλήσεις που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η ελληνική βιομηχανία και που σαφώς συνετέλεσαν στην επιβράδυνση της βιομηχανικής παραγωγής και στη μείωση κατά 6,6 μονάδες του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκίων του IOBE για τη μεταποίηση το 2005: (α) η αύξηση της τιμής του πε-

5. Η επιλογή κατάλληλων σταθμίσεων των προς εκτίμηση μεταβλητών για τους τρεις τομείς της βιομηχανίας προσπαθεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της υπεραντιπροσώπησης μεγαλύτερου μεγέθους επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τη μεθοδολογία, οι επιχειρήσεις χωρίστηκαν σε δύο ομάδες «μεγάλων» και «μεσαίων – μικρών» με κριτήριο το μερίδιο του 5% ενεργητικού και πωλήσεων στο σύνολο του τομέα. Το ενεργητικό και τα ίδια κεφάλαια σταθμίστηκαν με βάση το ενεργητικό, ενώ τα αποτελέσματα χρήσης με βάση τις πωλήσεις. Οι συντελεστές στάθμισης αποτελούν το μερίδιο των επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και κατηγορία μεγέθους, στο σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα.

τρελαίου και άλλων βασικών πρώτων υλών που δεν αντισταθμίστηκε από άνοδο του ευρώ έναντι του δολαρίου και (β) η ταχύτερη, σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ζώνης του ευρώ, αύξηση πρόσθετων στοιχείων κόστους που επέφερε σημαντικό πλήγμα στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων.

Έτσι σε μια πρώτη ματιά στις ήδη δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις του 2005 παρατηρείται στασιμότητα των πωλήσεων και των μικτών κερδών της μεταποίησης, εξαιρουμένου του κλάδου επεξεργασίας πετρελαίου, ενώ τα καθαρά κέρδη λόγω εξωλειτουργικών παραγόντων εμφανίζουν μικρή αύξηση της τάξης του 5%. Στον τομέα της ενέργειας και ύδρευσης, η αύξηση των τιμών των καυσίμων υπήρξε καταλυτική στην επιδείνωση της κερδοφορίας του κλάδου, ενώ και οι πωλήσεις αυξήθηκαν ισχνά. Τέλος, στον κατασκευαστικό τομέα, τα έως τώρα αποτελέσματα χρήσης είναι αποθαρρυντικά.

Αναλυτικότερα:

B.1 Μεταποίηση

Στη μεταποίηση, η αύξηση της τιμής του πετρελαίου σε συνδυασμό με τη στασιμότητα της ισοτιμίας του δολαρίου έναντι του ευρώ επηρέασε αρνητικά τους κλάδους της μεταποίησης. Έτσι τα υψηλά κόστη πρώτων υλών και γενικότερα των εισροών παραγωγής επέδρασαν αρνητικά στην κερδοφορία των μεταποιητικών επιχειρήσεων, με εξαίρεση φυσικά τον κλάδο παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα, που αύ-

ξησε εντυπωσιακά τις πωλήσεις και την κερδοφορία του.

Εάν από τη μεταποίηση εξαιρεθεί ο κλάδος των προϊόντων πετρελαίου, οι πωλήσεις και τα μικτά κέρδη του τομέα δεν σημείωσαν σημαντική μεταβολή (υποχώρηση των μεγεθών κατά 0,34% και 2,94% αντίστοιχα, βλέπε και Πίνακα 6.27). Η μικρή αύξηση των καθαρών κερδών οφείλεται κυρίως σε μη λειτουργικά στοιχεία, όπως οι αυξομειώσεις των τιμών των χρεογράφων που συνδέονται με τη μεταβολή των τιμών των μετοχών στο Χ.Α.Α. Οι παραπάνω εξελίξεις έχουν ως αποτέλεσμα την αντίθετη μεταβολή των περιθωρίων καθαρού και μικτού κέρδους (αύξηση μεν του πρώτου κατά 0,33 ποσοστιαίες μονάδες, μείωση δε του δεύτερου κατά 0,66 ποσοστιαίες μονάδες), ενώ και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων υποχωρεί οριακά από το 9,47 στο 9,41.

Αν εισαχθεί όμως στην ανάλυση το δείγμα των τεσσάρων επιχειρήσεων του συγκεκριμένου κλάδου, η εικόνα αλλάζει με πολύ έντονο τρόπο (βλ. Πίνακα 6.28). Ο κύκλος εργασιών των 435 επιχειρήσεων του τομέα παρουσιάζει αύξηση κατά 9,08% και ξεπερνά τα 13,6 δισ. € (βέβαια σε ονομαστικούς όρους το 48,9% των επιχειρήσεων σημείωσε μείωση πωλήσεων), τα μικτά κέρδη διογκώνονται τώρα κατά 2,53% (περίπου οι μισές από τις 435 επιχειρήσεις καταγράφουν ωστόσο μείωση), ενώ και η αύξηση των καθαρών κερδών είναι τρεις φορές ταχύτερη σε σύγκριση με πριν (18,56%). Ως αποτέλεσμα βέβαια των παραπάνω εξελίξεων και οι δείκτες αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και περιθωρίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.27

Μεταποίηση Εξαιρουμένου του Κλάδου Επεξεργασίας Πετρελαίου. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2004-2005 (σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

	(χιλιάδες €)		
Μέγεθος	2004	2005	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	13 432	14 333	6,71
Ίδια κεφάλαια	6 297	6 656	5,71
Κύκλος εργασιών	9 792	9 759	-0,34
Κόστος πωληθέντων	7 312	7 352	0,55
Μικτά κέρδη	2 480	2 407	-2,94
Κέρδη προ φόρων	597	626	5,01
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	9,47	9,41	-
Περιθώριο μικτού κέρδους (%)	25,32	24,66	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	6,09	6,42	-

Επιχειρήσεις

431

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.28**Σύνολο Μεταποίησης Περιλαμβανομένου του Κλάδου Επεξεργασίας Πετρελαίου. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2004-2005**

(σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

(χιλιάδες €)

Μέγεθος	2004	2005	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	14 390	15 565	8,16
Ίδια κεφάλαια	6 831	7 259	6,26
Κύκλος εργασιών	12 517	13 653	9,08
Κόστος πωληθέντων	9 818	10 886	10,88
Μεικτά κέρδη	2 699	2 767	2,53
Κέρδη προ φόρων	750	890	18,56
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	10,98	12,25	-
Περιθώριο μεικτού κέρδους (%)	10,98	12,25	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	5,99	6,52	-

Επιχειρήσεις**435**

κέρδους εμφανίζουν καλύτερη σε σχέση με πέρυσι επίδοση.

σοβαρή επιδείνωση της κερδοφορίας της ΔΕΗ, της κυρίαρχης δηλαδή εταιρείας στον τομέα, λόγω της αύξησης της τιμής του πετρελαίου και των αυξημένων δαπανών για την απόκτηση δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα (Πίνακας 6.29).

B.2 Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση

Τα αποτελέσματα του τομέα Ηλεκτρισμού Φυσικού Αερίου και Νερού (7 επιχειρήσεις) το 2005 επηρεάζονται σημαντικά από την

Το ενεργητικό των 7 επιχειρήσεων του τομέα είναι αυξημένο κατά 12,93%, με τα ίδια κεφάλαια να αυξάνονται κατά 23,13%,

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.29**Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2004-2005**

(σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

(χιλιάδες €)

Μέγεθος	2004	2005	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	1 629 668	1 840 414	12,93
Ίδια κεφάλαια	621 522	765 260	23,13
Κύκλος εργασιών	219 073	229 762	4,88
Κόστος πωληθέντων	156 943	181 649	15,74
Μεικτά κέρδη	62 130	48 113	-22,56
Κέρδη προ φόρων	27 572	12 381	-55,10
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	4,44	1,62	-
Περιθώριο μεικτού κέρδους (%)	28,36	20,94	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	12,59	5,39	-

Επιχειρήσεις**7**

ενώ όπως αναμένεται, λόγω της σοβαρής επιδείνωσης της συνολικής κερδοφορίας και οι τρεις χρηματοοικονομικοί δείκτες (αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων και περιθώρια μικτού και καθαρού κέρδους) εμφανίζονται σε σημαντική υποχώρηση.

Β.3 Κατασκευές

Ειδικά το δείγμα των κατασκευαστικών επιχειρήσεων που έχει δημοσιεύσει τους ισολογισμούς του είναι πολύ μικρό (μόλις 58 σε σύνολο περίπου 1.300), ωστόσο περιλαμβάνονται αρκετές σημαντικές κατασκευαστικές εταιρείες του τομέα. Σε κάθε περίπτωση πάντως η εικόνα δεν είναι καλή. Οι πωλήσεις όπως και τα μικτά και καθαρά κέρδη των 58 επιχειρήσεων εκτιμάται ότι υπέστησαν μεγάλες μειώσεις (κατά 18,21%, 18,89% και 67,36% αντίστοιχα, βλέπε και Πίνακα 6.30). Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις σημείωσαν υποχώρηση πωλήσεων, ενώ και η κερδοφορία του 62,1% των επιχειρήσεων του δείγματος επιδεινώθηκε.

6.2. Ορυχεία και Λατομεία

Εισαγωγή

Στην υποενοότητα αυτή παρουσιάζονται σύντομα οι εξελίξεις σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και αποτελέσματα χρήσης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στον τομέα των ορυχείων – λατομείων (τομέας Γ, κατά ΣΤΑΚΟΔ 2003) στην τριετία 2002-2004. Ο τομέας χωρίζεται

σε δύο βασικές υποκατηγορίες δραστηριοτήτων: α) την εξόρυξη και λατόμηση ενεργειακών υλικών και β) την εξόρυξη και λατόμηση μη ενεργειακών υλικών.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα και με τη διεθνή ταξινόμηση NACE (rev.1.1) που αντιστοιχίζεται στην εθνική κωδικοποίηση ΣΤΑΚΟΔ-03, η πρώτη κατηγορία δραστηριοτήτων αποτελείται από τρεις κλάδους (Διάγραμμα 6.1): α1) την εξόρυξη άνθρακα, λιγνίτη και τύρφης (10), α2) την άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου και τις σχετικές δραστηριότητες (πλην μελετών) (11) και τέλος α3), την εξόρυξη μεταλλευμάτων ουρανού και θορίου (12). Η δεύτερη κατηγορία αποτελείται από: β1) την εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) και β2) άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες (14).

α. Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση τομέα

Ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ορυχείων / λατομείων (σύμφωνα με τα κριτήρια της βάση δεδομένων του ΣΕΒ) παρουσιάζει μείωση κατά 3 επιχειρήσεις το 2004 και επανέρχεται στον πληθυσμό των 149 επιχειρήσεων του 2002, με 12 «νέες» επιχειρήσεις να εισέρχονται στο δείγμα και 16 να μην πληρούν για το 2004 τα κριτήρια του ΣΕΒ και να μην περιλαμβάνονται έτσι στην παρούσα ανάλυση. Αναλυτικότερα ανά κλάδο (Πίνακας 6.31):

Κλάδος Εξόρυξης Άνθρακα, Λιγνίτη, Τύρφης (10). Μετά την είσοδο το 2003 της σημαντικής κεφαλαιακά εταιρείας *BIO-*

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.30

Κατασκευές. Ισολογισμοί και Αποτελέσματα Χρήσης: 2004-2005 (σταθμισμένες εκτιμήσεις, μεγέθη ανά επιχείρηση)

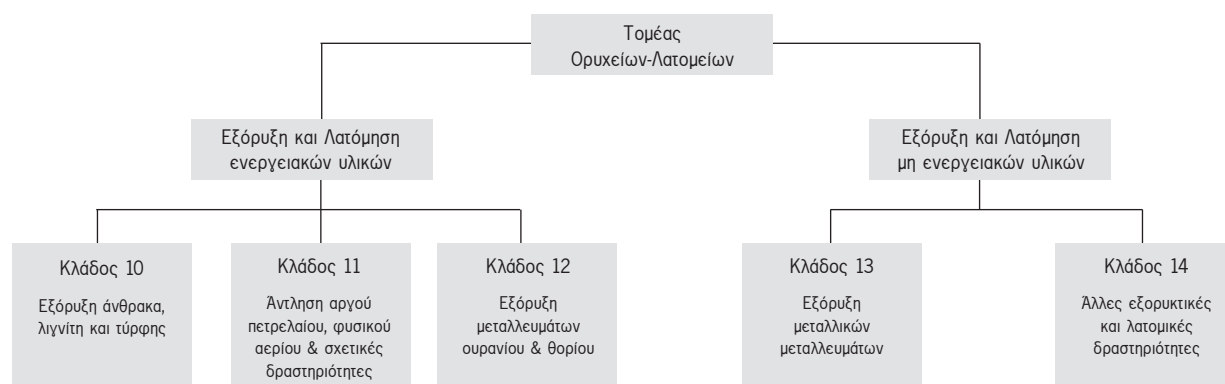
Μέγεθος	2004	2005	Μεταβολή (%)
Ενεργητικό	9 231	9 847	6,67
Ίδια κεφάλαια	4 558	4 694	2,98
Κύκλος εργασιών	8 491	6 945	-18,21
Κόστος πωληθέντων	7 073	5 893	-16,68
Μεικτά κέρδη	1 297	1 052	-18,89
Κέρδη προ φόρων	799	261	-67,36
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (%)	17,53	5,56	-
Περιθώριο μικτού κέρδους (%)	15,27	15,14	-
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων (%)	9,41	3,76	-

Επιχειρήσεις

58

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.1

Ταξινόμηση δραστηριοτήτων τομέα Ορυχείων – Λατομείων (Γ)

ΛΙΓΝΙΤ στον κλάδο, εισέρχεται το 2004 και η θυγατρική της εταιρία ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΕΙΑ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ, συνεισφέροντας το 6% του συνολικού ενεργητικού του κλάδου. Και οι δύο εταιρείες έχουν ωστόσο αναστείλει τη λειτουργία τους. Ο κύκλος εργασιών των τεσσάρων επιχειρήσεων σχετίζεται με την εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη, που χρησιμοποιείται ως καύσιμη πρώτη ύλη σε εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Κλάδος Άντλησης Αργού Πετρελαίου, Φυσικού Αερίου και σχετικές δραστηριότητες (11). Ο κλάδος αποτελείται σε ολόκληρη την εξεταζόμενη τριετία μόνο από μία επιχείρηση, την ΚΑΒΑΛΑ OIL A.E., που ασχολείται με την εξόρυξη και αποθείωση τοπικών κοιτασμάτων αργού πετρελαίου στην περιοχή της Καβάλας.

Κλάδος Εξόρυξης Μεταλλευμάτων Ουρανίου και Θορίου (12). Ο κλάδος αυτός συνεχίζει και για το 2004 να μην περιλαμβάνει κάποια επιχείρηση.

Κλάδος Εξόρυξης Μεταλλικών Μεταλλευμάτων (13). Ο κλάδος αυξάνεται πληθυσμιακά στις 8 επιχειρήσεις καθώς εισέρχεται η ΕΜΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε., με ενεργητικό περίπου στο 26% του συνόλου του κλάδου. Οι επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτόν τον κλάδο, δραστηριοποιούνται κυρίως στην εξόρυξη μεταλλικών ορυκτών όπως βωξίτης, χαλκός κτλ.

Κλάδος Άλλων Εξορυκτικών – Λατομικών Δραστηριοτήτων (14). Είναι ο κλάδος με την πολυπληθέστερη παρουσία επιχειρήσεων (136 επιχειρήσεις έναντι 141 το 2003) και αυτός στον οποίο εντοπίζεται μεγαλύτερη κινητικότητα, καθώς το 2004 εισέρχονται στον κλάδο 9 επιχειρήσεις (4% του συνολικού ενεργητικού) και αποχωρούν 14. Οι επιχειρήσεις του κλάδου αυτού δραστηριοποιούνται στην εξόρυξη κυρίως αδρανών υλικών, ενώ σε αυτόν περιλαμβάνονται και τα λατομεία μαρμάρων, που είναι και η πολυπληθέστερη δραστηριότητα συνολικά του τομέα Γ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.31

Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας

Τομέας Ορυχείων – Λατομείων (Γ)	Αριθμός Επιχειρήσεων		
	2002	2003	2004
Κλάδος Εξόρυξης Άνθρακα – Λιγνίτη (10)	2	3	4
Κλάδος Άντλησης Αργού Πετρελαίου – Φυσικού Αερίου (11)	1	1	1
Κλάδος Εξόρυξης Μεταλλικών Μεταλλευμάτων (13)	8	7	8
Κλάδος άλλων Εξορυκτικών – Λατομικών Δραστηριοτήτων (14)	138	141	137
Σύνολο τομέα	149	152	149

β. Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη του τομέα των ορυχείων – λατομείων. Εξετάζονται συνοπτικά: α) η διάρθρωση του ενεργητικού β) η διάρθρωση του παθητικού γ) οι σχέσεις μεταξύ ενεργητικού και παθητικού και δ) στοιχεία των αποτελεσμάτων χρήσης.

Στο δείγμα, συγκριτικά με το έτος χρήσης 2003, δεν σημειώθηκαν σημαντικές διαρθρωτικές διαφοροποιήσεις εκτός από την εισαγωγή στον κλάδο εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) της ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε. που αυξάνει το συνολικό ενεργητικό του κατά 49%. Ωστόσο, η χρηματοοικονομική συμπεριφορά της ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ, μιας επιχείρησης που έχει αναστείλει τη λειτουργία και βρίσκεται σε καθεστώς εκκαθάρισης, επηρεάζει σημαντικά τα εξεταζόμενα μεγέθη, ειδικά του κλάδου 10.

β1. Διάρθρωση ΕνεργητικούΣυνολικό Ενεργητικό

Το συνολικό ενεργητικό (με καθαρά πάγια) των επιχειρήσεων του τομέα των ορυχείων – λατομείων το 2004 συνεχίζει να υποχωρεί στα 616,7 εκατ. € (μείωση 2,26% έναντι του 2003 (Πίνακας 6.32). Στην ανάλυση των επιμέρους κλάδων, ο κλάδος εξόρυξης άνθρακα, λιγνίτη και τύρφης (10) σημειώνει μείωση ενεργητικού κατά 72,8% με την ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ Α.Μ.Ε.Τ.Β.Ε να εμφανίζει ραγδαία υποχώρηση της τάξης του 87%. Στον κλάδο άντλησης αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου (11) η επιχείρηση ΚΑΒΑΛΑ OIL Α.Ε., αυξάνει το συνολικό καθαρό ενεργητικό της στα 17 περίπου εκατ. €. Τα 20,6 εκατ. € στο αυξημένο κατά 25,7 εκατ. € καθαρό ενεργητικό του κλάδου εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμά-

των (13) οφείλονται στην εισερχόμενη στο δείγμα ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε. και τέλος, στον κλάδο άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) σημειώνεται αύξηση κατά 4,3% διαμορφώνοντας το συνολικό καθαρό ενεργητικό στα 496,3 εκατ. €.

Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού

Και το έτος 2004, έστω και οριακά, τα καθαρά πάγια του τομέα μειώνονται κατά 12,5 εκατ. € και περιορίζονται στα 266,2 εκατ. €, περίπου δηλαδή στο μισό των καθαρών παγίων του 2002. Έτσι και ο βαθμός παγιοποίησης εμφανίζει οριακή υποχώρηση μιας ποσοστιαίας μονάδας. Σε επίπεδο επιμέρους κλάδων, η απώλεια του 94% των καθαρών παγίων της ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ στον κλάδο εξόρυξης άνθρακα και λιγνίτη (10) μειώνει το σύνολο των καθαρών παγίων του κλάδου κατά περίπου 73% και το σύνολο του τομέα κατά 12,5% με σημαντική επίπτωση και στον συνολικό δείκτη παγιοποίησης. Μάλιστα, η αρνητική πορεία αυτής της επιχείρησης φαίνεται να έχει εξαιρετικά σημαντική επίδραση στο σύνολο, αφού η διόγκωση των καθαρών παγίων των υπολοίπων τριών κλάδων του τομέα δεν είναι ικανή να επιφέρει θετική μεταβολή στο σύνολο (Πίνακας 6.33). Ο κλάδος άντλησης αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου (11) φαίνεται να ανακτά περίπου τα μισά από τα καθαρά πάγια που απώλεσε το 2003 (476 χιλ. €) αυξάνοντας το βαθμό παγιοποίησης κατά 1,88 ποσοστιαίες μονάδες στο 2,81%. Στον κλάδο εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) περίπου το 63% των 14,7 εκατ. € αύξησης των καθαρών παγίων ανήκει στη νεοεισερχόμενη ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε. η οποία όμως έχει χαμηλότερο βαθμό παγιοποίησης από το μέσο όρο (46,5% όταν ο μέσος όρος του κλάδου είναι 56,7%). Τέλος, στον κλάδο άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) δεν

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.32**Σύνολο Ενεργητικού (με καθαρά πάγια) κατά Κλάδο (2002-2004)**

Κλάδος	Σύνολο Ενεργητικού		
	2002	2003	2004
10	18 080,2	92 407,2	25 147,0
11	12 446,3	10 010,7	16 905,9
13	290 591,6	52 663,4	78 407,7
14	419 417,0	475 943,5	496 287,5
Σύνολο	740 535,1	631 024,8	616 748,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.33**Ύψος Καθαρών Παγίων και Βαθμός Παγιοποίησης κατά Κλάδο (2002-2004)**

(χιλιάδες €)

Κλάδος	Καθαρά Πάγια			Βαθμός παγιοποίησης (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	7 737,6	44 326,1	9 129,5	42,80	47,97	36,3
11	909,8	93,5	475,6	7,31	0,93	2,81
13	261 922,7	29 763,3	44 422,1	90,13	56,52	56,66
14	180 001,7	204 572,2	212 197,2	42,92	42,98	42,76
Σύνολο	450 571,8	278 755,1	266 224,5	60,84	44,17	43,17

σημειώνονται σημαντικές μεταβολές, αφού τα νέα πάγια είναι μόλις 7,6 εκατ. €, με το βαθμό παγιοποίησης – παρά τη μικρή υποχώρηση να παραμένει στα επίπεδα του 43%.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Το συνολικό κυκλοφορούν ενεργητικό του τομέα παραμένει στα επίπεδα των 351-352 εκατ. €. Το χαρακτηριστικό του τομέα όμως είναι η αύξηση των διαθεσίμων κατά 45,7% έναντι μείωσης κατά 11,6% και 5,36% των αποθεμάτων και των απαιτήσεων αντίστοιχα. Έτσι αντιπροσωπεύουν το 17,6% του κυ-

κλοφορούντος έναντι 19% των αποθεμάτων, ενώ οι απαιτήσεις υποχωρούν στο 63,4% του συνόλου. Τα διαθέσιμα αυξάνονται σε όλους τους κλάδους, μα ποσοστιαία περισσότερο στην εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) και στην εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη (10) με το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο, για το μεν πρώτο να ξεπερνά το 50% (έξι φορές περίπου το ποσοστό συμμετοχής του 2002), για το δε δεύτερο να είναι τρεις φορές μεγαλύτερο από αυτό του 2003 (19,4% το 2004). Όσον αφορά στα αποθέματα και τις απαιτήσεις, σημαντικές αποκλίσεις καταγράφονται στον κλάδο 10, όπου όμως οι εξελίξεις καθορίζονται από τη συμπεριφορά της

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.34**Διάρθρωση του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού ανά Κλάδο**

α. Σε εκατ. €

Κλάδος	Αποθέματα			Απαιτήσεις			Διαθέσιμα			Σύνολο Κυκλοφορούντος		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	0,1	23,8	0,1	9,4	23,3	12,7	0,9	0,9	3,1	10,3	48,0	16
11	6,5	2,9	6,5	3,9	5,5	6,3	1,1	1,5	3,6	11,5	9,9	16,4
13	15,6	3,3	3,8	10,5	12,8	12,9	2,5	6,8	17,1	28,7	22,9	33,9
14	38,6	44,9	55,7	167,8	193,4	190,3	33,1	33,1	38	239,4	271,4	284
Σύνολο	60,8	74,9	66,2	191,6	235,0	222,4	37,6	42,4	61,8	290,0	352,3	350,5

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

10	0,8	49,6	0,9	90,8	48,5	79,7	8,4	1,9	19,4	100,0	100,0	100,0
11	56,3	29,3	39,7	34,1	55,6	38,6	9,5	15,2	21,7	100,0	100,0	100,0
13	54,5	14,4	11,4	36,7	55,9	38,2	8,8	29,7	50,4	100,0	100,0	100,0
14	16,1	16,5	19,6	70,1	71,3	67,0	13,8	12,2	13,4	100,0	100,0	100,0
Σύνολο	21,0	21,3	18,9	66,1	66,7	63,4	13,0	12,0	17,6	100,0	100,0	100,0

«προβληματικής» *ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ*. Έτσι τα αποθέματα εξαφανίζονται το 2004 και οι απαιτήσεις συρρικνώνονται κατά 45,5%.

β2. Διάρθρωση Παθητικού

Το 2004 ο τομέας ορυχείων – λατομείων διαθέτει συνολικά κεφάλαια 616,75 εκατ. €, μειωμένα κατά 2,26% συγκριτικά με το 2003, αφού οι υποχρεώσεις εμφανίζονται αυξημένες κατά 19,15% και αγγίζουν τα 485 εκατ. €, ενώ τα ίδια κεφάλαια περιορίζονται στα 132 εκατ. € (μείωση 70%). Έτσι, ως ποσοστό του συνόλου, τα ίδια κεφάλαια υποχωρούν στο 21,4% (από 35,5% το 2003) και βέβαια δανειακά η επιβάρυνση είναι ακόμη υψηλότερη, με το σχετικό δείκτη να εκτινάσσεται στο επίπεδο του 3,67.

Στην κλαδική ανάλυση, οι κλάδοι εξόρυξης άνθρακα και λιγνίτη (10) και άντλησης πετρελαίου και φυσικού αερίου (11) είναι αυτοί που επηρεάζουν αρνητικά το σύνολο. Πιο αναλυτικά, στον κλάδο 10 και πάλι η *ΒΙΟΛΙΓΝΙΤ* εμφανίζει

πλέον αρνητικά ίδια κεφάλαια ύψους 73,03 εκατ. € που σε συνδυασμό με τα αρνητικά ίδια κεφάλαια ύψους 12,6 εκατ. € της θυγατρικής της *ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΕΙΑ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ* υπεραντισταθμίζει τις έστω μικρές αυξήσεις των άλλων δύο εταιρειών που συνθέτουν τον κλάδο. Αλλά και στα ξένα κεφάλαια, οι δύο αυτές εταιρείες κυρίως προκαλούν την αύξηση των ξένων κεφαλαίων του κλάδου κατά 48,4%. Από την άλλη πλευρά, στον κλάδο 11 οι μεταβολές απεικονίζουν λογιστικές εξελίξεις της μιας και μόνο επιχείρησης του κλάδου.

Στον κλάδο εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) περιορίζονται σημαντικά τα αρνητικά ίδια κεφάλαια, ενώ στα ξένα κεφάλαια σημειώνεται οριακή αύξηση. Τέλος, στον κλάδο άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14), με τα ίδια κεφάλαια να αυξάνονται κατά 10% και να αντιπροσωπεύουν το 51,7% του συνόλου και τις υποχρεώσεις να εμφανίζουν οριακή πτώση, ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης υποχωρεί, μετά από δυο χρήσεις, κάτω από τη μονάδα (0,93).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.35

Διάρθρωση Βασικών Λογαριασμών Παθητικού

Κλάδος	Ίδια Κεφάλαια			Ξένα Κεφάλαια			Συνολικά Κεφάλαια		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	2,21	23,32	-77,4	15,87	69,10	102,52	18,08	92,42	25,17
11	5,02	-9,80	-45,93	7,42	19,81	62,84	12,45	10,01	16,9
13	23,81	-22,50	-1,31	266,78	75,16	79,7	290,59	52,66	78,4
14	208,26	233,12	256,55	211,16	242,82	239,73	419,42	475,94	496,29
Σύνολο	239,30	224,14	131,93	501,23	406,89	484,81	740,53	631,03	616,75

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.36

Σχέσεις Ιδίων και Ξένων Κεφαλαίων - Δανειακή Επιβάρυνση

Κλάδος	Δανειακή Επιβάρυνση (Ξένα / Ίδια)			Ίδια / Συνολικά Κεφάλαια		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	7,18	2,96	<0	12,2%	25,2%	<0
11	1,48	<0	<0	40,4%	<0	<0
13	11,20	<0	<0	8,2%	<0	<0
14	1,01	1,04	0,93	49,7%	49,0%	51,7%
Σύνολο	2,09	1,82	3,67	32,3%	35,5%	21,4%

β3. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού

Ρευστότητα

Με βάση τα στοιχεία των ισολογισμών του 2004, τόσο η γενική, όσο και η ειδική ρευστότητα του τομέα των ορυχείων – λατομείων συνεχίζουν για δεύτερο έτος χρήσης να είναι κάτω από το επιθυμητό επίπεδο της μονάδας, σημειώνοντας μάλιστα υποχώρηση 0,12 και 0,07 μονάδων αντίστοιχα σε σχέση με το 2003 (Πίνακας 6.37).

Οι κλάδοι εξόρυξης άνθρακα και λιγνίτη (10) και άντλησης πετρελαίου και φυσικού αερίου (11) χάνουν κι άλλο την «αξιοπιστία» τους όσον αφορά στην εκπλήρωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών τους, αφού ο δείκτης γενικής ρευστότητας για τον πρώτο υποχωρεί από 0,8 το 2003 στο 0,7 και για τον δεύτερο από 0,83 στο 0,66. Οι κλάδοι εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) και άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων (14) κερδίζουν αντίστοιχα 0,14 και 0,09 μονάδες, με τον πολυπληθέστερο τελευταίο

να διατηρεί τόσο γενική, όσο και ειδική ρευστότητα σε επίπεδο άνω της μονάδας.

Στην ειδική ή άμεση ρευστότητα οι εξελίξεις δεν διαφοροποιούνται από αυτές της γενικής ρευστότητας. Ο δείκτης για τους κλάδους 10 και 11 υποχωρεί σημαντικά, αλλά στο σύνολο του τομέα η πτώση «μετριάζεται» από την άνοδο στους υπόλοιπους δύο κλάδους.

β4. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσης

Κατά την χρήση του 2004, οι 54 από τις 149 επιχειρήσεις του τομέα ορυχείων – λατομείων εμφανίζουν ζημίες ύψους 161,6 εκατ. €. Ως συνέπεια αυτού, τα καθαρά αποτελέσματα του τομέα εμφανίζονται αρνητικά κατά 113,4 εκατ. € με τους κλάδους εξόρυξης άνθρακα και λιγνίτη (10) και άντλησης αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου (11) να εμφανίζονται με υψηλό επίπεδο ζημιών. Στον κλάδο 10, οι ζημίες της *BIO-LIGNIT* αποτελούν το 97% του συνόλου των ζημιών του κλά-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.37

Δείκτες Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας Τομέα Ορυχείων – Λατομείων

Κλάδος	Γενική Ρευστότητα			Ειδική Ρευστότητα		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	0,93	0,80	0,70	0,92	0,40	0,17
11	2,13	0,83	0,66	0,93	0,59	0,40
13	1,77	0,33	0,47	0,81	0,28	0,42
14	1,29	1,27	1,36	1,08	1,06	1,09
Σύνολο	1,33	0,99	0,87	1,05	0,78	0,71

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.38

Εξέλιξη Μικτών – Καθαρών Κερδών Τομέα Ορυχείων – Λατομείων

(χιλιάδες €)

Κλάδος	Μικτό Κέρδος			Καθαρό Κέρδος		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	1 767	7 691	9 266	- 1 630	- 2 739	-96 691
11	32 497	6 479	21 021	- 8 486	-14 823	-46 132
13	14 503	11 289	12 734	- 2 364	- 12 612	-2 384
14	133 709	132 480	138 049	38 096	39 854	31 743
Σύνολο	182 477	157 941	181 071	25 616	9 680	-113 465

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.39

Εξέλιξη Περιθωρίων Κέρδους

Κλάδος	Μικτό Περιθώριο Κέρδους (%)			Καθαρό Περιθώριο Κέρδους (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
10	17,4	29,7	25,7	-16,0	-10,6	-268,5
11	96,2	24,4	82,4	-25,1	-55,8	-180,7
13	24,9	42,0	46,1	-4,1	-46,9	-8,6
14	40,4	38,1	39,8	11,5	11,5	9,2
Σύνολο	42,1	37,0	41,5	5,9	2,3	-26,0

δου. Με αυξημένες ζημιές κατά 31,3 εκατ. € κλείνει τις λογιστικές καταστάσεις της το 2004 και η ΚΑΒΑΛΑ OIL A.E. του κλάδου 11, ενώ ο κλάδος εξόρυξης μεταλλικών μεταλλευμάτων (13) - κυρίως λόγω της αποχώρησης από το δείγμα της υψηλά ζημιογόνου το 2003 ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΙΔΗΡΟΚΡΑΜΑΤΑ ΕΛΣΙ Α.Ε και παρότι η νεοεισερχόμενη ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε. εμφανίζει υψηλές ζημιές (-4,7 εκατ. €) – περιορίζει τα αρνητικά καθαρά αποτελέσματα από 12,6 εκατ. € το 2003 σε 2,4 εκατ. € το 2004. Έτσι μόνο ο κλάδος 14 εμφανίζει κέρδη ύψους 31,7 εκατ. €, αν και σε μείωση σε σχέση με το 2003.

Στα μικτά κέρδη όλοι οι κλάδοι εμφανίζονται βελτιωμένοι, με καλύτερη επίδοση αυτή του κλάδου 11 και της ΚΑΒΑΛΑ OIL A.E., που επανακάμπτει μετά την υποχώρηση του 2003 και τριπλασιάζει τα μικτά της κέρδη αγγίζοντας τα 21 εκατ. €.

Στα περιθώρια κέρδους (Πίνακας 6.39), ο δείκτης του μικτού αυξάνεται 4,5 ποσοστιαίες μονάδες σε ύψος 41,5% με τη μεγαλύτερη αύξηση σε επίπεδο κλάδων να σημειώνεται, όπως είναι λογικό, στον κλάδο άντλησης αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου (11). Σημειώνεται εδώ ότι, μετά τη μικρή υποχώρηση του 2003, οι πωλήσεις του τομέα αυξάνονται και πάλι - οριακά βέβαια - κατά 9,18 εκατ. €, αγγίζοντας τα 435,86 εκατ. € και τα επίπεδα του 2002.

6.3. Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο και Ύδρευση

Εισαγωγή

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι εξελίξεις σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και αποτελέσματα χρήσης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στον τομέα της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου

και νερού (τομέας Ε κατά ΣΤΑΚΟΔ-04). Σύμφωνα με αυτήν την ταξινόμηση, ο τομέας περιλαμβάνει δύο κλάδους: α) τον κλάδο 40, όπου ταξινομούνται οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού και β) τον κλάδο 41, όπου ανήκουν οι επιχειρήσεις συλλογής, καθαρισμού και διανομής νερού (αστική υδροδότηση).

α. Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση τομέα

Ο πληθυσμός του τομέα αυξάνεται από 203 επιχειρήσεις το 2003 σε 218 για το έτος χρήσης 2004. Η συνεχής αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν είναι αποτέλεσμα της απελευθέρωσης της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας (Φεβρουάριος 2001, νόμος 2773/1999), στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο είναι γεγονός ότι επί της ουσίας δεν έχουν συμβεί κάποιες διαρθρωτικές αλλαγές. Υπάρχουν θεσμικά / ρυθμιστικά προβλήματα που δεν έχουν ακόμα επιλυθεί, με αποτέλεσμα διαγωνισμοί για ιδιωτικές μονάδες ενέργειας να καθυστερούν. Οι τράπεζες δείχνουν να διστάζουν στη χρηματοδότησή τους, ενώ και η ΔΕΣΜΗΕ προσπαθεί να αποσαφηνίσει το ρόλο του κρατικού μονοπωλίου στο νέο περιβάλλον. Όπως έχει επισημανθεί σε πρόσφατη μελέτη του IOBE για τον τομέα της ενέργειας δεν έχει αναπτυχθεί ακόμα ο ανταγωνισμός στους τομείς της παραγωγής και προμήθειας, καθώς υπάρχουν εμπόδια εισόδου που συνδέονται με τις υψηλές κεφαλαιακές απαιτήσεις (και την αδυναμία εξεύρεσης χρηματοδότησης), τη διατήρηση της κάθετης διάρθρωσης και τη δεσπόζουσα θέση της ΔΕΗ στον κλάδο, τα απόλυτα κοστολογικά πλεονεκτήματα της ΔΕΗ (τεχνολογική διαφοροποίηση των μονάδων παραγωγής και ευνοϊκή πρόσβαση στις αγορές πρωτογενούς ενέργειας), τη χαμηλή δυναμικότητα των διεθνών διασυνδέσεων και την ανεπάρκεια του θεσμικού πλαισίου. Σε κάθε περίπτωση πά-

ντως, οι συνθήκες φαίνεται να ωριμάζουν και ο τομέας εμφανίζει έναν επιχειρηματικό δυναμισμό σε ένα περιβάλλον που αναμένεται να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι λογικό οι νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις να ταξινομούνται στον κλάδο 40, καθώς πρόκειται στις περισσότερες περιπτώσεις για αιολικά πάρκα, εταιρείες παραγωγής αιολικής ενέργειας, υδροηλεκτρικούς σταθμούς κτλ. Έτσι, στον κλάδο 40 καταγράφονται το 2004 214 επιχειρήσεις (έναντι 198 το 2003), ενώ ο κλάδος 41 περιορίζεται κατά μία επιχείρηση. (Πίνακας 6.40)⁶.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, παρά την απελευθέρωση στον κλάδο της ενέργειας, η αγορά παραμένει έντονα ολιγοπωλιακή και άρα η ανάλυση που παρουσιάζεται στη συνέχεια δεν απομακρύνεται από αυτήν την εικόνα. Οι τρεις δημόσιες (με την έννοια του βασικού μετόχου) επιχειρήσεις (ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΠΑ) κατέχουν το 86,3% του συνολικού ενεργητικού του τομέα, το 68% του οποίου προέρχεται από τη ΔΕΗ.

Επομένως η ανάλυση που ακολουθεί, ουσιαστικά αντικατοπτρίζει τις εξελίξεις και τις τάσεις σε βασικά μεγέθη αυτών των επιχειρήσεων, με τη ΔΕΗ και ΔΕΠΑ να κυριαρχούν στον κλάδο 40 και την ΕΥΔΑΠ στον 41.

β. Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα

β1. Διάρθρωση Ενεργητικού

Συνολικό Ενεργητικό

Το συνολικό ενεργητικό του τομέα αγγίζει τα 16,6 δισ. € εμφανίζοντας αύξηση 1,4 δισ. € από το 2003. Ο κλάδος 40 παρουσιάζει αύξηση συνολικού ενεργητικού κατά 8,2% (έναντι μείωσης 0,2% το 2003), εξέλιξη που είναι υπεύθυνη για την κατά 8,97% διεύρυνση του συνολικού ενεργητικού του τομέα (Πίνακας 6.41).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.40

Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας

Τομέας Παροχής Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού	Αριθμός Επιχειρήσεων		
	2002	2003	2004
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού (40)	179	198	214
Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού (41)	4	5	4
Σύνολο τομέα	183	203	218

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.41

Σύνολο Ενεργητικού (με Καθαρά Πάγια) ανά Κλάδο (2002-2004)

(εκατ. €)

Κλάδος	Σύνολο Ενεργητικού			Ποσοστιαία μεταβολή ενεργητικού (%)	
	2002	2003	2004	2003/02	2004/03
40	13 891	13 861	15 000	-0,20	8,22
41	1 270	1 324	1 548	4,30	16,92
Σύνολο	15 161	15 186	16 548	0,20	8,97

6. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι στον κλάδο 40 αρκετές από τις επιχειρήσεις αιολικών πάρκων είναι στην ουσία εγκαταστάσεις μίας μητρικής επιχείρησης, αλλά καταχωρούνται ως διαφορετικές, ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή στην οποία αναπτύσσουν την αντίστοιχη μονάδα παραγωγής, διατηρώντας ωστόσο κοινή έδρα.

Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού

Συνεχίζεται και το 2004 η αύξηση των καθαρών παγίων του τομέα, τα οποία αγγίζουν πλέον τα 14 δισ. € με τα καθαρά πάγια του κλάδου της ενέργειας (40) να αυξάνονται κατά 957 εκατ. € (ποσοστιαία αύξηση 8%). Η ΔΕΗ αυξάνει κατά 7% τα καθαρά της πάγια, τα οποία αποτελούν πλέον το 70% των συνολικών του τομέα, ενώ στην ΔΕΠΑ σημειώνεται οριακή συρρίκνωση κατά μόνο 1 εκατ. €.

Στον κλάδο ύδρευσης (41), το 2004, και οι 4 επιχειρήσεις εμφανίζουν νέα καθαρά πάγια με την ΕΥΔΑΠ Α.Ε. να εμφανίζει αύξηση κατά 20%. Έτσι κατέχει πλέον το 92% των συνολικών καθαρών παγίων του κλάδου και το 8% του τομέα.

Η ισοβαρής αύξηση του συνολικού ενεργητικού και των καθαρών παγίων οδηγεί σε έναν σταθερό τα τελευταία έτη βαθμό παγιοποίησης του τομέα στο επίπεδο των 84,7 μονάδων - τον υψηλότερο βαθμό παγιοποίησης στο σύνολο της

βιομηχανίας της χώρας – με το δείκτη στους δύο επιμέρους κλάδους της ενέργειας (40) και της ύδρευσης (41) να αγγίζει τις 85,4 και 77,5 μονάδες αντίστοιχα.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Το συνολικό κυκλοφορούν και διαθέσιμο κεφάλαιο του τομέα ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και ύδρευσης παρουσιάζει αύξηση το 2004 κατά 9,2% και διαμορφώνεται στα 2,5 δισ. €. Αυξημένα παρουσιάζονται τα αποθέματα (κατά 8%) και οι απαιτήσεις (κατά 18,4%), ενώ μείωση 15,5% σημειώνεται στα διαθέσιμα του τομέα. Σε ό,τι αφορά την ποσοστιαία διάρθρωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού του τομέα, οι απαιτήσεις συμμετέχουν με μερίδιο 57,2%, το υψηλότερο ποσοστό της τελευταίας τριετίας, τα αποθέματα κατέχουν το 28,7%, ενώ τα διαθέσιμα περιορίζονται στο 14,1% του συνόλου, στο χαμηλότερο δηλαδή σημείο της πρόσφατης τριετίας (Πίνακας 6.43).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.42**Ύψος Καθαρών Παγίων και Βαθμός Παγιοποίησης ανά Κλάδο**

(εκατ. €)

Κλάδος	Καθαρά Πάγια			Βαθμός Παγιοποίησης		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	11 893	11 856	12 813	85,6	85,5	85,4
41	948	1 007	1 201	74,6	76,1	77,5
Σύνολο	12 841	12 863	14 013	84,7	84,7	84,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.43**Διάρθρωση του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού ανά Κλάδο**

α. Σε εκατ. €

Κλάδος	Αποθέματα			Απαιτήσεις			Διαθέσιμα			Σύνολο Κυκλοφορούντος		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	597,7	581,4	632,6	1 088,3	1 013,4	1 220,4	312,6	410,4	335	1 998,5	2 005,3	2 188,0
41	106,1	91,2	94,5	185,4	211,6	229,7	30,2	14,3	23,7	321,65	317,1	348
Σύνολο	703,8	672,6	727,1	1 273,7	1 225,0	1 450,0	342,7	424,7	358,7	2 320,2	2 322,3	2 536,0

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

40	29,9	29	28,9	54,5	50,5	55,8	15,6	20,5	15,3	100	100	100
41	33	28,8	27,2	57,6	66,7	66,0	9,4	4,5	6,8	100	100	100
Σύνολο	30,3	29	28,7	54,9	52,7	57,2	14,8	18,3	14,1	100	100	100

Σε επίπεδο κλάδων, το συνολικό κυκλοφορούν της ενέργειας (40) ξεπερνά τα 2,1 δισ. €, ενώ του κλάδου ύδρευσης (41) ανέρχεται στα 348 εκατ. €. Τόσο τα αποθέματα, όσο και οι απαιτήσεις σημειώνουν άνοδο και στους δυο κλάδους, ενώ μείωση κατά 18,4% σημειώνεται στα διαθέσιμα του κλάδου της ενέργειας (40), με αποτέλεσμα το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο να περιορίζεται στο 15,3% (βλ. Πίνακα 6.43).

β2. Διάρθρωση Παθητικού

Το 2004, τα συνολικά κεφάλαια του τομέα ενέργειας-ύδρευσης αυξήθηκαν σημαντικά κατά περίπου 9% (Πίνακας 6.44). Διαμορφώνονται έτσι στα 16,5 δισ. € με τα ίδια κεφάλαια να αντιπροσωπεύουν το 55,2% του συνόλου, έχοντας σημειώσει αύξηση της τάξης του 13% όταν ο ρυθμός αύξησης των ξένων κεφαλαίων ήταν μόλις 4,4%. Σημαντική εξέλιξη παρατηρείται στα ίδια κεφάλαια του κλάδου ύδρευσης (41), τα οποία πλέον ξεπερνούν σε αξία το 1 δισ. €, κάτι που μεταφράζεται σε μερίδιο 67,3% των συνολικών κεφαλαίων του κλάδου.

Η εισροή ξένων κεφαλαίων στον τομέα είναι περιορισμένη (αύξηση κατά 315 εκατ. €), επίδοση που υστερεί σε σχέση με την άνοδο των ιδίων κεφαλαίων. Έτσι ο δείκτης

δανειακής επιβάρυνσης υποχωρεί 0,07 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2003 και προσδιορίζεται στο 0,81 για το 2004 (Πίνακας 6.45). Στον κλάδο ενέργειας (40) η δανειακή επιβάρυνση υποχωρεί στο 0,86 (έναντι 0,92 το 2003) και στην ύδρευση (41) παραμένει στα επίπεδα του 0,5. Το ότι οι δείκτες δανειακής επιβάρυνσης κυμαίνονται σε επίπεδα κάτω της μονάδας δεν εκπλήσσει, καθώς οι κυρίαρχες επιχειρήσεις των κλάδων αυτών είναι Δ.Ε.Κ.Ο. με υψηλά ίδια κεφάλαια και γενικά ευνοϊκότερες συνθήκες δανεισμού.

β3. Σχέσεις Ενεργητικού - Παθητικού

Ρευστότητα

Και οι δύο δείκτες ρευστότητας του τομέα εμφανίζονται το 2004 αυξημένοι με τον δείκτη γενικής ρευστότητας να ξεπερνά μάλιστα, έστω και οριακά, το επιθυμητό επίπεδο της μονάδας. Δείκτη γενικής ρευστότητας άνω της μονάδας είχε να σημειώσει ο τομέας ενέργειας και ύδρευσης από το 2001 (1,65). Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης ειδικής ρευστότητας εμφανίζει οριακή αύξηση και διαμορφώνεται σε επίπεδο 0,72, σε απόσταση όμως από την επιθυμητή μονάδα (Πίνακας 6.46).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.44

Διάρθρωση Βασικών Λογαριασμών Παθητικού

(εκατ. €)

Κλάδος	Ίδια Κεφάλαια			Ξένα Κεφάλαια			Συνολικά Κεφάλαια		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	7 068,9	7 203,3	8 084,4	6 822,2	6 658,0	6 916,1	13 891,1	13 861,3	15 000,5
41	845	874,7	1 043,0	425,3	449,5	505,8	1 270,3	1 324,2	1 548,5
Σύνολο	7 913,9	8 078,0	9 127,1	7 247,5	7 107,5	7 422,0	15 161,4	15 185,5	16 549,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.45

Σχέσεις Ιδίων και Ξένων Κεφαλαίων - Δανειακή Επιβάρυνση

Κλάδος	Δανειακή επιβάρυνση (ξένα / ίδια)			Ίδια / Συνολικά Κεφάλαια		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	0,97	0,92	0,86	50,9%	52,0%	53,9%
41	0,5	0,51	0,49	66,5%	66,1%	67,3%
Σύνολο	0,92	0,88	0,81	52,2%	53,2%	55,2%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.46

Δείκτες Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας Τομέα Παροχής Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού

Κλάδος	Γενική Ρευστότητα			Ειδική Ρευστότητα		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	0,95	0,92	0,98	0,66	0,65	0,69
41	1,4	1,46	1,27	0,94	1,04	0,93
Σύνολο	0,99	0,97	1,01	0,69	0,69	0,72

Σε επίπεδο κλάδων, στην ενέργεια (40) αυξάνεται σημαντικά η γενική ρευστότητα με τον δείκτη να προσεγγίζει τη μονάδα (0,98), ενώ η υποχώρηση 0,19 μονάδων στον κλάδο ύδρευσης (41) φέρνει τον δείκτη στο επίπεδο του 1,27 και στο χαμηλότερο σημείο των τελευταίων ετών. Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στην ειδική ρευστότητα με τον δείκτη, στον κλάδο ύδρευσης (41) από επίπεδο 1,04 (2003) να υποχωρεί σε επίπεδο κάτω της μονάδας το 2004 (0,93), ενώ στον κλάδο ενέργειας (40) αυξάνεται οριακά στο 0,69.

β4. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Από τα στοιχεία των αποτελεσμάτων χρήσης διαπιστώνεται βελτίωση των μικτών και καθαρών κερδών του τομέα. Τα μικτά κέρδη του τομέα για το 2004 ανέρχονται στα 2,4 δισ. €, ενισχυμένα σε σχέση με το 2003 (2,2 δισ. €) και τα καθαρά κέρδη φτάνουν τα 433,8 εκατ. € αυξημένα κατά 5,6% συγκριτικά με το 2003. Η αύξηση των μικτών και καθαρών κερδών του τομέα οφείλεται στην αύξηση των κερδών του κλάδου ενέργειας (40) αφού στον κλάδο ύδρευσης (41) σημειώνεται πτώση μικτών και καθαρών κερδών κατά 3,2% και 40% αντίστοιχα. Η εξέλιξη αυτή στον κλάδο 41 είναι αποτέλεσμα της αρνητικής πορείας των κερδών της ΕΥΔΑΠ Α.Ε. όπου το 2004 παρουσιάζει καθαρά κέρδη 29 εκατ. €, υποδιπλάσια του προηγούμενου έτους και μικτά κέρδη στα 192,6 εκατ. €, υπολειπόμενα κατά 10,5 εκατ. € των μικτών κερδών του 2003 (Πίνακας 6.47).

Στον κλάδο ενέργειας (40) οι Δ.Ε.Η και Δ.Ε.Π.Α. παρουσιάζουν

αύξηση των μικτών τους κερδών, με την πρώτη να συνεισφέρει το 89,3% των συνολικών μικτών κερδών του κλάδου. Η αύξηση των καθαρών κερδών της Δ.Ε.Η είναι της τάξης του 12,3% με συνεισφορά 13,2 ποσοστιαίων μονάδων στην κατά 15,6% αύξηση καθαρών κερδών του κλάδου.

Στα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του τομέα, το 61,5% των επιχειρήσεων που τον συνθέτουν το 2004, είναι ζημιογόνο, σε υποχώρηση όμως σε σχέση με το 70,4% το 2003 και 81% το 2002. Μαζί με το πλήθος των ζημιογόνων έχει υποχωρήσει και το ύψος των ζημιών στα 37 εκατ. € από 42 εκατ. € το 2003.

Τέλος, ο κύκλος εργασιών του τομέα αυξάνεται στα 5,4 δισ. € (4,7 δισ. € το 2003), ενώ η εξέλιξη των περιθωρίων μικτού και καθαρού κέρδους στο σύνολο του τομέα δεν παρουσιάζει σημαντικές διαφορές σε σχέση με το 2003: το περιθώριο καθαρού κέρδους κινείται στο 8% ενώ στο μικτό, η οριακή αύξηση μίας ποσοστιαίας μονάδας φέρνει το δείκτη στο 44,4% (Πίνακας 6.48). Σε κλαδικό επίπεδο, για πρώτη φορά τα τελευταία έτη, ο κλάδος της ύδρευσης (41) σημειώνει μικτό περιθώριο καθαρού κέρδους κάτω του 60% (57,9%), με τον αντίστοιχο δείκτη να υποχωρεί 19,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2001. Αλλά και στο καθαρό περιθώριο καταγράφεται πτωτική πορεία, αφού από το 2001 ο δείκτης έχει υποχωρήσει 25,7 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώνεται το 2004 μόλις στο 11,2%. Στον κλάδο ενέργειας (40) οι μεταβολές ακολουθούν αντίθετη πορεία: το καθαρό περιθώριο κέρδους παρουσιάζει τα τελευταία έτη σταθερή βελτίωση κερδίζοντας, από το 2001, 5,7 ποσοστιαίες μονάδες στο δείκτη παρόλο που το μικτό, φαίνεται να παγιώνεται στα επίπεδα του 43-44%.⁷

7. Όπως όμως έχει επισημανθεί και άλλες φορές, οι περισσότερες επιχειρήσεις του τομέα της ενέργειας δεν έχουν ακόμα ξεκινήσει την ομαλή λειτουργία τους σε μία πραγματικά απελευθερωμένη αγορά ενέργειας, με αποτέλεσμα να γράφουν ακόμα τα κόστη (αποσβέσεις) των αντίστοιχων επενδύσεων, ενώ και ο κύκλος εργασιών τους ενδεχομένως να μην ανταποκρίνεται σε ουσιαστικές συναλλαγές, σύμφωνα με τα επιχειρησιακά τους σχέδια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.47

Εξέλιξη Μικτών – Καθαρών Κερδών και Περιθωρίων

(εκατ. €)

Κλάδος	Μικτό Κέρδος			Καθαρό Κέρδος		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	4 435,3	1 959,9	2 178,4	396,7	337	389,5
41	225,6	237,2	229,6	73,6	73,9	44,2
Σύνολο	4 660,9	2 197,1	2 408,0	470,3	410,8	433,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.48

Εξέλιξη περιθωρίων Κέρδους

(εκατ. €)

Κλάδος	Μικτό Περιθώριο κέρδους(%)			Καθαρό Περιθώριο κέρδους (%)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
40	63,4	41,7	43,4	5,7	7,2	7,8
41	64,4	60,9	57,9	21,0	19,0	11,2
Σύνολο	63,5	43,2	44,4	6,4	8,1	8,0

6.4. Κατασκευές

Εισαγωγή

Ο κλάδος των κατασκευών (τομέας ΣΤ κατά ΣΤΑΚΟΔ-03) είναι ένας από τους σημαντικότερους της ελληνικής οικονομίας γνωρίζοντας μεγάλη ανάπτυξη στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια και συμβάλλοντας σημαντικά στη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας μετά το 2000. Το 2004 αποτέλεσε χρονιά-σταθμό για τον κλάδο, καθώς ολοκληρώθηκαν τα έργα που σχετιζόνταν με τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. Έτσι η συμβολή του στο σύνολο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής της χώρας παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα (8,6% το 2004 έναντι 8,8% το 2003). Η διαρκής μεγέθυνση του κλάδου ειδικά μετά το 1996 πάντως μπορεί να αποδοθεί εκτός από τις χρηματοδοτήσεις για έργα υποδομής - σε μία σημαντική αύξηση της ζήτησης για ιδιωτικά έργα λόγω και της μείωσης των επιτοκίων για στεγαστικά δάνεια.

Πάντως ο κλάδος εξακολουθεί να θεωρείται κατακερματισμένος με πτυχία χαμηλότερης τάξης από πλήθος επιχειρήσεων και με αποτέλεσμα την παρουσία επιχειρήσεων δύο ταχυτήτων. Υπάρχει δηλαδή μία διασπορά της παραγωγικής

δυνατότητας σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, κάτι που δυσκολεύει την ανάπτυξη οικονομικών κλίμακας. Ακόμα και ο αριθμός των μεγάλων κατασκευαστικών επιχειρήσεων της χώρας θεωρείται μεγάλος για τα δεδομένα της Ελλάδας, ενώ παρά τα κίνητρα, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές δεν μπορούν να θεωρηθούν ακόμα επαρκείς. Ωστόσο, είναι γεγονός ότι αυτές οι κινήσεις πληθαίνουν και ο κλάδος βρίσκεται σε μία διαρκή επιχειρηματική αναδιάρθρωση, με τα μερίδια αγοράς των σημαντικότερων εταιρειών να μεταβάλλονται, ενώ παρατηρούνται συνεχείς αλλαγές στην επιχειρηματική τους στρατηγική, με στροφή από τα δημόσια στα ιδιωτικά έργα και το αντίστροφο.

α. Αριθμός Επιχειρήσεων / Διάρθρωση τομέα

Το 2004, ο τομέας των κατασκευών (45) παρουσίασε αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων της τάξης του 7,3%, έναντι αύξησης κατά 18,5% το 2003. Έτσι ο κατασκευαστικός τομέας περιλαμβάνει πλέον 2485 επιχειρήσεις, 362 περισσότερες από το 2002. Από πλευράς συγκέντρωσης, οι πέντε πρώτες επιχειρήσεις σε ενεργητικό κατέχουν το 16,6% του συνόλου, σε μικρή υποχώρηση από το 17,2%, του 2003.

β. Χρηματοοικονομική Διάρθρωση του Τομέα**β1. Διάρθρωση Ενεργητικού**Σύνολο Ενεργητικού και Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού

Ο τομέας των κατασκευών συνέχισε την πορεία μεγέθυνσής του και το 2004 με μικρότερο όμως ρυθμό από τα προηγούμενα έτη. Το συνολικό ενεργητικό του αυξάνει κατά 5,6% και ξεπερνά τα 11,5 δισ. €, ενώ η αύξηση των καθαρών παγίων κατά μικρότερο ποσοστό (4,2%) οδηγεί σε οριακή μείωση του βαθμού παγιοποίησης (βλ. Πίνακα 6.49). Τα καθαρά πάγια του τομέα αγγίζουν τα 4,3 δισ. € με τις πέντε κυρίαρχες επιχειρήσεις του κλάδου να κατέχουν το 21% των συνολικών καθαρών παγίων του τομέα.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Οριακές είναι οι αυξήσεις των αποθεμάτων, των απαιτήσε-

ων και των διαθέσιμων των κατασκευαστικών επιχειρήσεων της χώρας κατά τη χρήση του 2004 (Πίνακας 6.50). Τα αποθέματα διογκώνονται κατά 10,2% με την αξία τους να ξεπερνά τα 1,5 δισ. € και οι απαιτήσεις αυξάνονται κατά 6,2%, διατηρώντας όμως το επίπεδο συμμετοχής τους στο σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού στο 66%. Τα διαθέσιμα διατηρούνται σε ύψος 890 εκατ. € και αντιπροσωπεύουν το 12% του συνολικού κυκλοφορούντος. Οι παραπάνω εξελίξεις οδηγούν έτσι το συνολικό κυκλοφορούν σε αύξηση κατά 6,4% (7,3 δισ. €).

β2. Διάρθρωση Παθητικού

Ταχύτερη είναι η αύξηση των ξένων κεφαλαίων σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια του κατασκευαστικού τομέα και το 2004: αυξάνονται κατά 7,9% (5,5 δισ. €), ενώ τα ίδια κεφάλαια αυξάνονται κατά 3% ξεπερνώντας πλέον τα 6 δισ. € (Πίνακας 6.51). Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης αυτονομίας (ίδια / συνολικά) υποχωρεί περαιτέρω στο 52,4% (από 53,7% το 2003 και 57,2% το

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.49**Συνολικό Ενεργητικό, Καθαρά Πάγια και Ποσοστό Παγιοποίησης Ενεργητικού του Τομέα**

(εκατ. €)

	Σύνολο Ενεργητικού	Ποσοστιαία Μεταβολή	Καθαρά Πάγια	Ποσοστιαία Μεταβολή	Βαθμός Παγιοποίησης (%)
2002	9 716,8	16,1	3 988,8	23,4	41,05
2003	11 062,5	13,8	4 170,9	4,6	37,71
2004	11 679,5	5,6	4 348,2	4,2	37,23

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.50**Διάρθρωση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (2002-2004)****α. Σε εκατ. €**

(εκατ. €)

	Αποθέματα	Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος
2002	1 169,0	3 730,6	828,4	5 728,0
2003	1 459,8	4 548,6	883,2	6 891,6
2004	1 609,4	4 832,0	889,9	7 331,3

β. Σε ποσοστιαίες συμμετοχές στο σύνολο

2002	20,4	65,1	14,5	100,0
2003	21,2	66,0	12,8	100,0
2004	22,0	65,9	12,1	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.51**Εξέλιξη της Διάρθρωσης Λογαριασμών Παθητικού**

(εκατ. €)

	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια	Συνολικά Κεφάλαια	Δανειακή Επιβάρυνση	Ίδια / Συνολικά
2002	5 553,4	4 163,5	9 716,8	0,75	57,2%
2003	5 938,3	5 124,1	11 062,5	0,86	53,7%
2004	6 118,3	5 561,1	11 679,5	0,91	52,4%

2002) και η δανειακή επιβάρυνση συνεχίζει να αυξάνεται πλησιάζοντας περισσότερο τη μονάδα (0,91). Γενικά πάντως, οι επιδόσεις στους δείκτες αυτούς αποτελούν ένδειξη υγιούς διάρθρωσης του παθητικού του τομέα, καθώς ο προσπορισμός ξένων κεφαλαίων συνεχίζεται και το 2004, σε μια προσπάθεια διαφοροποίησης του μίγματος της κεφαλαιακής δομής και περιορισμού του υψηλού ποσοστού ιδίων κεφαλαίων.

β3. Σχέσεις Ενεργητικού - ΠαθητικούΡευστότητα

Ο κατασκευαστικός τομέας δεν αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας. Τόσο η γενική όσο και η ειδική ρευστότητα παραμένουν σε επίπεδα άνω της μονάδας, κάτι που υποδει-

κνύει ικανοποιητική βραχυπρόθεσμη ρευστότητα και πιστοληπτική ικανότητα των επιχειρήσεων (Πίνακας 6.52). Γενικά πάντως ως συνέπεια της ανόδου των ξένων κεφαλαίων, η πορεία της ρευστότητας του τομέα είναι πτωτική.

β4. Στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Όπως συνέβαινε στις δύο τελευταίες χρήσεις, έτσι και το 2004, περίπου τέσσερις στις 10 κατασκευαστικές επιχειρήσεις (1009 επιχειρήσεις) εμφανίζουν ζημίες, με το συνολικό τους ύψος να αγγίζει τα 164 εκατ. € (άνοδος 49% σε σχέση με το 2003). Παράλληλα, οι 1471 κερδοφόρες επιχειρήσεις - 521 περισσότερες σε σχέση με το 2003 - σημειώνουν μείωση καθαρών κερδών της τάξης του 0,9% (7 εκατ. €). Έτσι, ενώ τα μικτά κέρδη εμφανίζονται αυξημένα κατά

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.52**Δείκτες Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας του Κατασκευαστικού Τομέα**

	Γενική Ρευστότητα	Ειδική Ρευστότητα
2002	1,62	1,29
2003	1,57	1,23
2004	1,56	1,22

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.53**Εξέλιξη Μικτών και Καθαρών Κερδών και των Αντίστοιχων Περιθωρίων**

(εκατ. €)

	Μικτό Κέρδος	Καθαρό Κέρδος	Κύκλος Εργασιών	Περιθώριο Κέρδους (%)	
				Μικτό	Καθαρό
2002	1 574,5	529,2	4 871,2	32,3	10,9
2003	1 791,1	662,0	6 264,4	28,6	10,6
2004	1 819,3	601,3	6 604,9	27,5	9,1

28,2 εκατ. € (1,6%), το σύνολο των καθαρών κερδών των κατασκευαστικών επιχειρήσεων υποχωρεί στα 601,3 εκατ. € (έναντι 662 εκατ. € το 2003), λόγω των αυξημένων λειτουργικών και μη εξόδων και αποσβέσεων (Πίνακας 6.53).

Από τα παραπάνω, και με δεδομένο ότι ο κύκλος εργασιών του τομέα ενισχύεται κατά 5,4%, δηλαδή κατά 3,8 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο απ' ό τι τα μικτά κέρδη, τα περιθώρια μικτού και καθαρού κέρδους υποχωρούν στο 27,5% και 9,1% αντίστοιχα (βλ. Πίνακα 6.53). Έτσι, όπως και το 2003, το καθαρό περιθώριο κέρδους των κατασκευών υπερτερεί σημαντικά από αυτό της μεταποίησης (4,91%), ενώ στο μικτό περιθώριο κέρδους συμβαίνει το αντίστροφο, με τον δείκτη των κατασκευών να υπολείπεται 2,39 ποσοστιαίες μονάδες του δείκτη της μεταποίησης.

Στατιστικοί Πίνακες Κεφαλαιουχικής Διάρθρωσης της Ελληνικής Βιομηχανίας

Στους πίνακες που παρατίθενται σε αυτό το τμήμα της έκθεσης, όπως και σε εκείνους που περιλαμβάνονται στο Στατιστικό Παράρτημα, η αναφορά στους επιμέρους κλάδους της Βιομηχανίας γίνεται με βάση τον κωδικό αριθμό κάθε κλάδου, σύμφωνα με τη στατιστική ταξινόμηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ΣΤΑΚΟΔ-03, η οποία και αντιστοιχίζεται στην ευρωπαϊκή ταξινόμηση NACE (αναθεώρηση 1).

Κωδικοί και Ονοματολογία Κλάδων Μεταποίησης

Κωδικός	Ονοματολογία Κλάδων
15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
18	Κατασκευή ειδών ένδυσης - γουναρικών
19	Βιομηχανία δέρματος - δερμάτινων ειδών
20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο
21	Κατασκευή χαρτοπολυτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
23	Παραγωγή οπάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων
24	Παραγωγή χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών
25	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων
28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού
30	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών
31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.
32	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων ακρίβειας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους
34	Κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
36	Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.
37	Ανακύκλωση

ΠΙΝΑΚΑΣ 1**Αριθμός Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1980 - 2004**

Αριθμός επιχειρήσεων*			
Χρήση	Α.Ε.	Ε.Π.Ε.	Σύνολο
1980	2 108	752	2 860
1981	2 321	753	3 074
1982	2 467	709	3 176
1983	2 529	628	3 157
1984	2 536	577	3 113
1985	2 632	534	3 166
1986	2 739	524	3 263
1987	2 822	515	3 337
1988	2 959	506	3 465
1989	3 003	780	3 783
1990	3 039	753	3 792
1991	3 141	667	3 808
1992	3 295	639	3 934
1993	3 531	682	4 213
1994	3 647	690	4 337
1995	4 438	920	5 358
1996	4 593	775	5 368
1997	4 715	760	5 475
1998	4 861	719	5 580
1999	5 028	610	5 638
2000	5 157	591	5 748
2001	5 185	587	5 772
2002	5 382	582	5 964
2003	5 576	594	6 170
2004	5 602	585	6 187

* Για τα έτη από το 1989 και μετά το αρχείο των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. γίνεται πληρέστερο. Η μεγάλη αύξηση του αριθμού των εταιρειών το 1995 οφείλεται, σε σημαντικό βαθμό, στη συμπλήρωση του αρχείου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2**Κατανομή Βιομηχανικών Επιχειρήσεων ανάλογα με το Μέγεθος Απασχολούμενων Κεφαλαίων, 1992 - 2004****α - Αριθμός επιχειρήσεων**

Κλιμάκια απασχολούμενων συνολικών κεφαλαίων													
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
≤ 50 εκ. δρχ.	301	343	387	590	514	442	406	344	314				
≤ 150 χιλ. €									327	288	306	322	280
50-100 εκ. δρχ.	465	484	469	610	510	495	445	447	399				
150-300 χιλ. €									402	389	379	394	327
100-250 εκ. δρχ.	1 050	1 077	1 005	1 271	1 225	1 202	1 236	1 110	1 040				
300-750 χιλ. €									1 058	1 054	1 025	1 002	993
250-500 εκ. δρχ.	822	876	897	1 063	1 072	1 127	1 144	1 195	1 189				
750-1500 χιλ. €									1 188	1 185	1 226	1 241	1 175
500-1000 εκ. δρχ.	543	607	667	783	883	954	943	985	1 094				
1500-3000 χιλ. €									1 081	1 101	1 204	1 259	1 314
1000-2500 εκ. δρχ.	414	444	501	578	629	670	760	838	883				
3000-7500 χιλ. €									875	933	960	1 064	1 170
≥ 2500 εκ. δρχ.	339	382	411	463	535	585	646	719	829				
≥ 7500 χιλ. €									817	822	864	888	928
Σύνολο	3 934	4 213	4 337	5 358	5 368	5 475	5 580	5 638	5 748	5 772	5 964	6 170	6 187

β - Ποσοστιαία συμμετοχή στο σύνολο

Κλιμάκια απασχολούμενων συνολικών κεφαλαίων													
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Έως 50 εκ. δρχ.	7,7	8,1	9,0	11,01	9,58	8,07	7,28	6,10	5,46				
Έως 150 χιλ. €									5,69	4,99	5,13	5,21	4,52
50-100 εκ. δρχ.	11,8	11,5	10,8	11,38	9,50	9,04	7,97	7,93	6,94				
150-300 χιλ. €									6,99	6,74	6,35	6,38	5,29
100-250 εκ. δρχ.	26,7	25,6	24,0	23,72	22,82	21,95	22,15	19,69	18,09				
300-750 χιλ. €									18,41	18,26	17,19	16,24	16,05
250-500 εκ. δρχ.	20,9	20,8	20,7	19,84	19,97	20,58	20,50	21,20	20,69				
750-1500 χιλ. €									20,67	20,53	20,56	20,12	18,99
500-1000 εκ. δρχ.	13,8	14,4	15,4	14,61	16,45	17,42	16,90	17,47	19,03				
1500-3000 χιλ. €									18,81	19,07	20,19	20,41	21,24
1000-2500 εκ. δρχ.	10,5	10,5	11,6	10,79	11,72	12,24	13,62	14,86	15,36				
3000-7500 χιλ. €									15,22	16,16	16,10	17,25	18,91
≥ 2500 εκ. δρχ.	8,6	9,1	9,5	8,64	9,97	10,68	11,58	12,75	14,42				
≥ 7500 χιλ. €									14,21	14,24	14,49	14,40	15,00
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Κατανομή κατά κλάδο των Νέων και των Παλαιών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων και των Συνολικών τους Κεφαλαίων κατά το 2004*

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων		Συνολικά Κεφάλαια (Ίδια και Ξένα) σε εκατ. €		Ποσοστιαία (%) κατανομή των Επιχειρήσεων		Ποσοστιαία (%) κατανομή των Συνολικών Κεφαλαίων	
	Νέες	Παλαιές	Νέες	Παλαιές	Νέες	Παλαιές	Νέες	Παλαιές
15	153	1 344	442,91	13 428,84	27,27	23,88	24,14	25,17
16	1	6	0,20	780,56	0,18	0,10	0,01	1,46
17	23	321	42,86	2 281,13	4,09	5,70	2,33	4,27
18	23	246	44,92	1 113,23	4,09	4,37	2,44	2,08
19	4	82	4,88	235,07	0,71	1,45	0,27	0,44
20	13	143	17,99	927,82	2,31	2,54	0,98	1,73
21	12	151	17,17	1 117,14	2,13	2,68	0,93	2,09
22	65	510	98,00	2 735,52	11,58	9,06	5,34	5,12
23	6	36	13,00	3 870,28	1,06	0,64	0,71	7,25
24	25	290	44,07	4 128,13	4,45	5,15	2,40	7,74
25	21	335	37,98	2 104,04	3,74	5,95	2,07	3,94
26	51	549	109,63	4 694,53	9,09	9,75	5,97	8,80
27	8	101	141,24	4 807,73	1,42	1,79	7,69	9,01
28	56	518	77,56	2 643,98	9,98	9,21	4,22	4,95
29	31	295	633,67	1 297,98	5,52	5,24	34,53	2,43
30	5	10	5,87	16,05	0,89	0,18	0,32	0,03
31	6	131	6,70	901,42	1,06	2,32	0,36	1,69
32	2	33	1,24	1 426,29	0,35	0,59	0,06	2,67
33	6	48	6,24	172,05	1,06	0,85	0,34	0,32
34	1	42	0,60	605,79	0,18	0,75	0,03	1,13
35	13	78	35,25	2 603,52	2,31	1,38	1,92	4,88
36	33	345	45,92	1 415,28	5,88	6,13	2,50	2,65
37	3	12	6,77	25,58	0,53	0,21	0,37	0,04
Σύνολο	561	5 626	1 834,88	53 332,07	100,0	100,0	100,0	100,0

*Ως νέες επιχειρήσεις ορίζονται όσες δεν περιλαμβάνονται στο αρχείο του προηγούμενου έτους. Είναι επομένως είτε νεοδημιουργηθείσες, είτε επιχειρήσεις που μετατράπηκαν στη χρήση 2004 σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. ή που απλώς για πρώτη φορά καλύπτουν τα κριτήρια του ΣΕΒ για εισαγωγή στο αρχείο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4**Σχέση Παγίων Στοιχείων (μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων)
με το Σύνολο του Ενεργητικού, 1980 - 2004**

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Ποσοστό Παγιοποίησης
1980	2 860	38%
1981	3 074	40%
1982	3 176	45%
1983	3 157	44%
1984	3 113	38%
1985	3 166	37%
1986	3 263	36%
1987	3 337	36%
1988	3 465	41%
1989	3 783	42%
1990	3 792	41%
1991	3 808	40%
1992	3 934	42%
1993	4 213	43%
1994	4 337	42%
1995	5 358	41%
1996	5 368	43%
1997	5 475	43,51%
1998	5 580	45,75%
1999	5 638	44,54%
2000	5 748	48,62%
2001	5 772	49,64%
2002	5 964	48,90%
2003	6 170	47,25%
2004	6 187	47,37%

ΠΙΝΑΚΑΣ 5**Κάλυψη Παγίων* Κεφαλαίων με Κεφάλαιο Μακράς Διάρκειας, 1980 - 2004**

Έτος	Ίδια Κεφάλαια προς Πάγια* στοιχεία Ενεργητικού	Ξένα μακροπρόθεσμα προς Πάγια* στοιχεία Ενεργητικού	Μακροπρόθεσμα Κεφάλαια προς Πάγια* στοιχεία Ενεργητικού
	(1)	(2)	(1)+(2)
1980	61,60%	59,20%	120,80%
1981	57,60%	53,40%	111,00%
1982	58,50%	46,60%	105,10%
1983	53,00%	46,30%	99,30%
1984	40,80%	47,60%	88,40%
1985	34,50%	53,10%	87,60%
1986	40,80%	49,10%	89,90%
1987	64,40%	43,80%	108,20%
1988	67,50%	38,60%	106,10%
1989	66,30%	40,70%	107,00%
1990	68,50%	36,10%	104,60%
1991	65,20%	32,80%	98,00%
1992	70,80%	26,40%	97,20%
1993	74,60%	26,50%	101,00%
1994	83,70%	25,80%	109,60%
1995	95,90%	24,80%	120,70%
1996	100,30%	21,80%	122,10%
1997	105,67%	21,85%	127,52%
1998	99,69%	21,31%	121,00%
1999	107,52%	22,20%	129,72%
2000	101,92%	22,46%	124,37%
2001	100,06%	23,83%	123,89%
2002	95,55%	27,45%	123,00%
2003	96,89%	27,21%	124,10%
2004	96,07%	30,11%	126,18%

* Μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 6**Βαθμός Ρευστοποίησης Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων, 1982 – 2004**

Έτος	Πάγια (μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων) σε εκατ. €				Βαθμός Ρευστοποίησης Ακίνητοποιήσεων (ετησίως)
	Αρχή Χρήσης	Τέλος Χρήσης	Μέσος Όρος Χρήσης	Αποσβέσεις Χρήσης	
1982	1 139,87	1 638,98	1 389,43	297,60	21,4%
1983	1 638,98	1 865,66	1 752,32	181,35	10,3%
1984	1 865,66	2 042,59	1 954,12	205,65	10,5%
1985	2 042,59	2 241,13	2 141,86	195,69	9,1%
1986	2 241,13	2 575,70	2 408,42	232,75	9,7%
1987	2 575,70	3 018,59	2 797,14	673,51	24,1%
1988	3 018,59	3 930,70	3 474,64	740,33	21,3%
1989	3 930,70	3 997,96	3 964,33	430,36	10,9%
1990	3 965,19	4 468,95	4 217,07	400,11	9,5%
1991	4 468,95	4 947,08	4 708,02	450,52	9,6%
1992	4 947,08	6 231,50	5 589,29	499,51	8,9%
1993	6 231,50	6 940,43	6 585,97	536,66	8,1%
1994	6 940,43	7 545,04	7 242,74	563,95	7,8%
1995	7 545,04	8 424,86	7 984,95	621,48	7,8%
1996	8 424,86	10 278,93	9 351,90	696,42	7,4%
1997	10 278,93	11 276,04	10 777,48	937,61	8,7%
1998	12 121,34	14 101,96	13 111,65	1 181,74	9,0%
1999	14 101,96	16 430,24	15 266,10	1 394,29	9,1%
2000	16 430,24	22 304,82	19 367,53	1 698,46	8,8%
2001	22 304,82	23 597,90	22 951,36	1 903,28	8,3%
2002	23 597,90	24 322,58	23 960,24	2 007,14	8,4%
2003	24 322,58	24 285,97	24 304,28	2 017,20	8,3%
2004	24 285,97	26 135,53	25 210,75	2 113,41	8,4%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
**Επενδύσεις Παγίων Κεφαλαίων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε.
και Ε.Π.Ε., 1980 - 2004**

Έτος	Ακαθάριστες Επενδύσεις (πριν από την αφαίρεση των αποσβέσεων, σε εκατ. €)			Καθαρές Επενδύσεις (μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων, σε εκατ. €)			Αναλογία καθαρής προσαύξησης Παγίων	Αναλογία αντικατάστασης αποσβεσθέντων Παγίων
	Νέες Επιχειρήσεις*	Λοιπές	Σύνολο	Νέες Επιχειρήσεις	Λοιπές	Σύνολο		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6):(3)=(7)	100%-(7)
1980	47,74	215,15	262,88	45,21	127,62	172,83	65,74%	34,26%
1981	46,28	327,11	373,39	41,72	222,42	264,14	70,74%	29,26%
1982	50,33	742,33	792,66	45,79	453,31	499,10	62,97%	37,03%
1983	31,25	372,46	403,71	27,38	199,30	226,68	56,15%	43,85%
1984	25,77	348,13	373,90	21,78	155,16	176,93	47,32%	52,68%
1985	33,25	375,13	408,38	28,51	170,03	198,54	48,62%	51,38%
1986	58,60	404,03	462,64	47,23	287,33	334,56	72,32%	27,68%
1987	142,75	911,83	1 054,57	128,80	314,08	442,89	42,00%	58,00%
1988	117,37	1 543,10	1 660,47	104,18	807,93	912,11	54,93%	45,07%
1989	115,09	248,03	363,12	102,81	-35,56	67,26	18,52%	81,48%
1990	321,22	496,48	817,70	277,24	226,52	503,76	61,61%	38,39%
1991	336,60	587,04	923,64	244,74	233,39	478,12	51,76%	48,24%
1992	680,55	1 708,46	2 389,02	467,29	817,13	1 284,42	53,76%	46,24%
1993	731,46	501,35	1 232,81	529,12	179,82	708,93	57,51%	42,49%
1994	562,54	386,32	948,86	436,67	167,94	604,61	63,72%	36,28%
1995	964,99	288,01	1 253,00	718,33	161,50	879,82	70,22%	29,78%
1996**	666,22	2 357,59	3 023,81	459,36	1 394,71	1 854,07	61,32%	38,68%
1997	688,93	861,61	1 550,54	546,96	450,14	997,10	64,31%	35,69%
1998	926,30	2 212,60	3 138,90	683,26	1 297,36	1 980,62	63,10%	36,90%
1999	1 250,97	2 177,92	3 428,89	873,21	1 455,07	2 328,28	67,90%	32,10%
2000	1 023,67	6 807,65	7 831,32	714,75	5 159,83	5 874,58	75,01%	24,99%
2001	1 346,70	1 170,26	2 516,97	622,50	670,59	1 293,08	51,37%	48,63%
2002	924,66	1 160,51	2 085,17	347,36	377,32	724,68	34,75%	65,25%
2003	921,95	457,33	1 379,28	407,17	-443,78	-36,62	-2,66%	102,66%
2004	1 027,49	2 908,75	3 936,24	429,35	1 420,20	1 849,55	46,98%	53,02%

* Ως νέες επιχειρήσεις ορίζονται όσες δεν περιλαμβάνονται στο αρχείο του προηγούμενου έτους. Είναι επομένως είτε νεοδημιουργηθείσες, είτε επιχειρήσεις που μετατράπηκαν στην αντίστοιχη χρήση σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. ή που απλώς για πρώτη φορά καλύπτουν τα κριτήρια του ΣΕΒ για εισαγωγή στο αρχείο.

** Η μεγάλη αύξηση των "επενδύσεων" των λοιπών επιχειρήσεων οφείλεται και στην προσαρμογή της αξίας των παγίων στοιχείων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
Σχέση Ιδίων προς Ξένα και Συνολικά Κεφάλαια, 1982 – 2004

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Σε εκατ. €			Σχέση Ιδίων Κεφαλαίων		Αναλογία Ιδίων προς Ξένα Κεφάλαια
		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια	Συνολικά Κεφάλαια	προς Ξένα	προς Συνολικά	
1982	3 176	958,66	2 665,03	3 623,70	35,97%	26,46%	1:2,78
1983	3 157	989,66	3 235,42	4 225,08	30,59%	23,42%	1:3,27
1984	3 113	832,68	4 497,48	5 330,16	18,51%	15,62%	1:5,40
1985	3 166	773,71	5 352,49	6 126,20	14,46%	12,63%	1:6,92
1986	3 263	1 051,80	6 074,25	7 126,05	17,32%	14,76%	1:5,78
1987	3 337	1 942,52	6 354,77	8 297,28	30,57%	23,41%	1:3,27
1988	3 465	2 653,27	7 008,24	9 661,51	37,86%	27,46%	1:2,64
1989	3 783	2 627,30	6 771,46	9 398,76	38,80%	27,95%	1:2,58
1990	3 792	3 062,90	7 880,40	10 943,30	38,87%	27,99%	1:2,57
1991	3 808	3 225,34	9 247,18	12 472,53	34,88%	25,86%	1:2,87
1992	3 934	4 411,34	10 448,23	14 859,57	42,22%	29,69%	1:2,37
1993	4 213	5 177,45	11 316,89	16 494,34	45,75%	31,39%	1:2,19
1994	4 337	6 316,95	11 845,09	18 162,05	53,33%	34,78%	1:1,88
1995	5 358	8 080,01	12 707,83	20 787,84	63,58%	38,87%	1:1,57
1996	5 368	10 304,81	13 419,11	23 723,92	76,79%	43,44%	1:1,30
1997	5 475	12 808,18	15 051,53	27 859,70	85,10%	45,97%	1:1,18
1998	5 580	14 058,57	16 766,79	30 825,36	83,85%	45,61%	1:1,19
1999	5 638	17 665,66	19 219,01	36 884,66	91,92%	47,89%	1:1,09
2000	5 748	22 732,29	23 139,21	45 871,51	98,24%	49,56%	1:1,02
2001	5 772	23 612,21	23 930,16	47 542,37	98,67%	49,67%	1:1,01
2002	5 964	23 241,17	26 497,27	49 738,44	87,71%	46,73%	1:1,14
2003	6 170	23 532,16	27 870,02	51 402,18	84,43%	45,78%	1:1,18
2004	6 187	25 109,03	30 057,92	55 166,96	83,53%	45,52%	1:1,19

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
**Ανάλυση Αποτελεσμάτων Χρήσης Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1982 - 2004**

(εκατ. €)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Δαπανών	Καθαρά Κέρδη
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Διοικήσεως κτλ	Αποσβέσεις Χρήσης		
1982	3 176	840,67	205,41	382,35	297,60	885,35	-44,68
1983	3 157	874,46	258,02	469,30	181,35	908,67	-34,22
1984	3 113	1 019,67	343,47	583,55	205,65	1 132,67	-113,00
1985	3 166	1 240,37	442,62	692,34	195,69	1 330,65	-90,28
1986	3 263	1 533,61	501,45	803,99	232,75	1 538,20	-4,59
1987	3 337	2 116,51	512,28	875,72	673,51	2 070,32	46,19
1988	3 465	2 507,63	596,91	1 142,34	740,33	2 479,58	28,04
1989	3 783	2 450,69	664,69	1 328,16	324,35	2 317,20	133,49
1990	3 792	3 059,66	868,26	1 640,56	400,11	2 908,93	150,73
1991	3 808	3 650,47	1 074,50	2 079,36	450,52	3 604,38	46,10
1992	3 934	4 424,48	984,40	2 458,33	499,51	3 942,24	482,24
1993	4 213	4 880,64	988,14	2 881,14	536,66	4 405,95	474,70
1994	4 337	5 310,48	1 036,96	2 983,62	563,95	4 584,53	725,96
1995*	5 358	6 118,39	966,42	3 490,40	621,48	5 078,29	1 040,09
1996	5 368	6 766,40	888,66	4 028,07	696,42	5 613,15	1 153,25
1997	5 475	7 405,31	860,80	4 416,06	947,72	6 224,58	1 180,74
1998	5 580	8 718,20	1 010,22	4 978,08	1 181,74	7 170,04	1 548,16
1999	5 638	9 951,67	856,82	5 507,54	1 394,29	7 758,65	2 193,02
2000	5 748	11 123,10	909,90	6 166,53	1 698,46	8 774,90	2 348,20
2001	5 772	10 970,72	818,43	6 313,60	1 903,28	9 035,31	1 935,41
2002	5 964	11 675,89	813,80	7 011,57	2 007,14	9 832,52	1 843,36
2003	6 170	12 342,45	816,78	7 226,86	2 017,20	10 060,85	2 281,59
2004	6 187	13 088,81	844,12	7 982,89	2 113,41	10 940,44	2 148,36

* Το μεγάλο άλμα του ποσού καθαρών κερδών το 1995 οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην εξέλιξη των αποτελεσμάτων των ζημιόγων επιχειρήσεων και κυρίως στη μείωση των ζημιών τους. Η αύξηση των κερδών των κερδοφόρων επιχειρήσεων ανήλθε σε 16%, ποσοστό που εν μέρει οφείλεται και στην αύξηση του αριθμού των κερδοφόρων επιχειρήσεων από 3278 το 1994 σε 4070 το 1995.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10**Ποσοστό Δαπανών και Καθαρών Κερδών επί των Μικτών Κερδών, 1980 - 2004**

Έτος	Δαπάνες Λειτουργίας	Καθαρά Κέρδη
1980	91,40%	8,60%
1981	94,40%	5,60%
1982	105,30%	-5,30%
1983	103,90%	-3,90%
1984	111,10%	-11,10%
1985	107,30%	-7,30%
1986	100,30%	-0,30%
1987	97,80%	2,20%
1988	98,90%	1,10%
1989	94,60%	5,40%
1990	95,10%	4,90%
1991	98,70%	1,30%
1992	89,10%	10,90%
1993	90,30%	9,70%
1994	86,30%	13,70%
1995	83,00%	17,00%
1996	83,00%	17,00%
1997	84,06%	15,94%
1998	82,24%	17,76%
1999	77,96%	22,04%
2000	78,89%	21,11%
2001	82,36%	17,64%
2002	84,21%	15,79%
2003	81,51%	18,49%
2004	83,58%	16,42%

ΠΙΝΑΚΑΣ 11**Κατανομή των Δαπανών Λειτουργίας των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1980 - 2004**

Έτος	Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Πωλήσεων, Έξοδα Διοίκησης κτλ	Αποσβέσεις χρήσης	Σύνολο Εξόδων
1980	26,5%	53,5%	20,0%	100,0%
1981	28,0%	53,5%	18,5%	100,0%
1982	23,2%	43,2%	33,6%	100,0%
1983	28,4%	51,7%	19,9%	100,0%
1984	30,3%	51,5%	18,2%	100,0%
1985	33,3%	52,0%	14,7%	100,0%
1986	32,6%	52,3%	15,1%	100,0%
1987	24,8%	42,7%	32,5%	100,0%
1988	24,1%	46,1%	29,8%	100,0%
1989	28,7%	57,3%	14,0%	100,0%
1990	29,9%	56,4%	13,8%	100,1%
1991	29,8%	57,7%	12,5%	100,0%
1992	25,0%	62,4%	12,7%	100,1%
1993	22,4%	65,4%	12,2%	100,0%
1994	22,6%	65,1%	12,3%	100,0%
1995	19,0%	68,7%	12,3%	100,0%
1996	15,8%	71,8%	12,4%	100,0%
1997	13,83%	70,95%	15,23%	100,0%
1998	14,09%	69,43%	16,48%	100,0%
1999	11,04%	70,99%	17,97%	100,0%
2000	10,37%	70,27%	19,36%	100,0%
2001	9,06%	69,88%	21,06%	100,0%
2002	8,28%	71,31%	20,41%	100,0%
2003	8,12%	71,84%	20,05%	100,0%
2004	7,72%	72,97%	19,31%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 12**Διάθεση Καθαρών Κερδών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1996 - 2004**

(εκατ. €)

Ανάλυση	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Σύνολο Επιχειρήσεων	5 368	5 475	5 580	5 638	5 748	5 772	5 964	6 170	6 187
Καθαρά κέρδη αυτών των επιχειρήσεων	1 153,25	1 180,74	1 548,16	2 193,02	2 348,20	1 935,40	1 843,36	2 281,59	2 148,36
Αριθμός Επιχειρήσεων με ζημιές	1 411	1 425	1 375	1 338	1 469	1 457	1 590	1 731	1 688
Ύψος ζημιών	-502,45	-464,26	-504,32	-426,70	-543,87	-521,26	-716,25	-524,98	-781,14
Αριθμός Επιχειρήσεων με κέρδη	3 957	4 050	4 205	4 300	4 279	4 315	4 374	4 439	4 499
Ύψος κερδών	1 655,70	1 644,99	2 052,48	2 619,72	2 892,07	2 456,67	2 559,62	2 806,57	2 929,5

Κατανομή των παραπάνω κερδών:

Αποθεματικό και Υπόλοιπο σε Νέο	807,02	668,33	866,75	1 222,88	1 211,85	911,50	832,37	1 116,42	1 119,28
Μερίσματα	442,69	489,34	605,60	687,93	853,17	844,17	934,67	928,49	1 024,06
Φόροι κ.τ.λ.	405,99	487,33	580,13	708,90	827,06	700,99	792,57	761,66	786,16

Εκατοστιαία κατανομή κερδών:

Αποθεματικό και Υπόλοιπο σε Νέο	48,7%	40,63%	42,23%	46,68%	41,90%	37,10%	32,52%	39,78%	38,21%
Μερίσματα	26,7%	29,75%	29,51%	26,26%	29,50%	34,36%	36,52%	33,08%	34,95%
Φόροι κ.τ.λ.	24,5%	29,62%	28,26%	27,06%	28,60%	28,53%	30,96%	27,14%	26,84%

ΠΙΝΑΚΑΣ 13**Έξοδα Χρηματοδότησης προς Σύνολο Δαπανών και προς Σύνολο Ξένων Κεφαλαίων, 1981 - 2004**

Έτος	Έξοδα Χρηματοδότησης προς Σύνολο Δαπανών	Έξοδα Χρηματοδότησης προς Σύνολο Ξένων Κεφαλαίων
1981	28,00%	7,50%
1982	23,20%	7,70%
1983	28,40%	8,00%
1984	30,30%	7,60%
1985	33,30%	8,30%
1986	32,60%	8,30%
1987	24,80%	8,10%
1988	24,10%	8,50%
1989	28,70%	9,80%
1990	29,90%	11,00%
1991	29,80%	11,60%
1992	25,00%	9,40%
1993	22,40%	8,70%
1994	22,60%	8,80%
1995	19,00%	7,60%
1996	15,80%	6,60%
1997	13,83%	5,72%
1998	14,09%	6,03%
1999	11,04%	4,46%
2000	10,37%	3,93%
2001	9,06%	3,42%
2002	8,28%	3,07%
2003	8,12%	2,93%
2004	7,71%	2,81%

ΠΙΝΑΚΑΣ 14**Αποδοτικότητα Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων, 1981 - 2004**

Έτος	Καθαρά Κέρδη προς Ίδια Κεφάλαια	Καθαρά Κέρδη συν Αποσβέσεις Χρήσης συν Έξοδα Χρηματοδότησης προς Συνολικά Κεφάλαια
1981	5,40%	10,90%
1982	-4,70%	12,60%
1983	-3,50%	9,60%
1984	-13,60%	8,20%
1985	-11,70%	8,90%
1986	-0,40%	10,20%
1987	2,40%	14,90%
1988	1,10%	14,10%
1989	5,10%	11,90%
1990	4,90%	13,00%
1991	1,40%	12,60%
1992	10,90%	13,20%
1993	9,20%	12,10%
1994	11,50%	12,80%
1995	12,90%	12,60%
1996	11,20%	11,50%
1997	9,22%	10,73%
1998	11,01%	12,13%
1999	12,41%	12,05%
2000	10,33%	10,81%
2001	8,20%	9,80%
2002	7,94%	9,38%
2003	9,70%	9,95%
2004	8,56%	9,26%

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
Ανάλυση των Παγίων Στοιχείων (πριν την αφαίρεση των Αποσβέσεων) των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1988 - 2004

α - Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Γήπεδα	Κτίρια, Μεταφορικά και Λοιπά Πάγια	Μηχανικός Εξοπλισμός	Συμμετοχές	Σύνολο Παγίων Στοιχείων
1988	3 465	742,89	3 186,45	2 794,13	216,78	6 940,24
1989	3 783	688,53	3 322,74	3 004,01	229,71	7 189,23
1990	3 792	702,88	3 727,27	3 298,95	277,83	8 006,93
1991	3 808	715,80	4 147,72	3 721,07	345,96	8 930,57
1992	3 934	1 204,00	5 626,01	4 038,81	450,72	11 319,55
1993	4 213	1 314,67	6 158,52	4 549,29	529,91	12 552,40
1994	4 337	1 278,84	6 602,90	4 993,14	626,38	13 501,26
1995	5 358	1 238,24	7 272,78	5 474,07	769,17	14 754,26
1996	5 368	1 819,27	8 799,81	6 202,13	956,86	17 778,07
1997	5 475	1 856,09	9 485,72	6 996,41	1 940,72	20 278,93
1998	5 580	1 931,14	10 872,82	8 160,01	2 453,86	23 417,83
1999	5 638	1 929,29	12 207,24	9 285,82	3 424,87	26 847,22
2000	5 748	2 482,41	14 521,42	10 775,74	6 898,47	34 678,04
2001	5 772	2 454,34	15 113,40	11 941,73	7 685,53	37 195,01
2002	5 964	2 492,22	15 736,47	12 907,78	8 143,70	39 280,18
2003	6 170	2 624,22	16 615,11	13 900,25	7 519,87	40 659,46
2004	6 187	3 310,33	18 819,74	14 728,60	7 737,03	44 595,71

β - Ποσοστιαία διάρθρωση (%)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Γήπεδα	Κτίρια, Μεταφορικά και Λοιπά Πάγια	Μηχανικός Εξοπλισμός	Συμμετοχές	Σύνολο Παγίων Στοιχείων
1988	3 465	10,70	45,90	40,30	3,10	100,0
1989	3 783	9,60	45,40	41,80	3,20	100,0
1990	3 792	8,80	46,50	41,20	3,50	100,0
1991	3 808	8,00	46,40	41,70	3,90	100,0
1992	3 934	10,60	49,70	35,70	4,00	100,0
1993	4 213	10,50	49,10	36,20	4,20	100,0
1994	4 337	9,50	48,90	37,00	4,60	100,0
1995	5 358	8,40	49,30	37,10	5,20	100,0
1996	5 368	10,20	49,50	34,90	5,40	100,0
1997	5 475	9,15	46,78	34,50	9,57	100,0
1998	5 580	8,25	46,43	34,85	10,48	100,0
1999	5 638	7,19	45,47	34,59	12,76	100,0
2000	5 748	7,16	41,87	31,07	19,89	100,0
2001	5 772	6,60	40,63	32,11	20,66	100,0
2002	5 964	6,34	40,06	32,86	20,73	100,0
2003	6 170	6,45	40,86	34,19	18,50	100,0
2004	6 187	7,42	42,22	33,02	17,34	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
Ανάλυση Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1988 - 2004
α - Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
		Πρώτων Υλών	Έτοιμων Προϊόντων	Σύνολο			
1988	3 465	865,19	1 027,29	1 892,48	3 552,57	285,75	5 730,81
1989	3 783	977,39	1 141,83	2 119,21	2 965,25	349,11	5 433,57
1990	3 792	1 056,42	1 379,61	2 436,03	3 629,73	408,58	6 474,34
1991	3 808	1 174,66	1 583,58	2 758,23	4 324,43	442,79	7 525,45
1992	3 934	1 355,45	1 878,83	3 234,28	4 905,21	488,58	8 628,06
1993	4 213	1 457,53	1 902,86	3 360,39	5 645,12	548,39	9 553,90
1994	4 337	1 595,47	1 976,45	3 571,92	6 240,97	804,11	10 617,00
1995	5 358	1 887,99	2 263,45	4 151,44	7 213,26	998,27	12 362,97
1996	5 368	1 983,55	2 482,14	4 465,69	7 949,77	1 029,53	13 444,98
1997	5 475	2 107,04	2 839,30	4 946,34	9 599,83	1 192,19	15 738,36
1998	5 580	2 318,72	3 144,22	5 462,94	9 798,90	1 461,56	16 723,40
1999	5 638	2 585,28	3 341,31	5 926,59	12 562,42	1 965,41	20 454,42
2000	5 748	3 357,34	3 910,10	7 267,44	14 115,94	2 183,32	23 566,69
2001	5 772	3 428,67	3 953,18	7 381,85	14 302,47	2 260,16	23 944,47
2002	5 964	3 691,20	4 230,53	7 921,74	15 402,68	2 091,42	25 415,85
2003	6 170	3 657,32	4 340,14	7 997,46	16 520,4	2 598,33	27 116,20
2004	6 187	4 028,07	4 797,72	8 825,79	17 996,32	2 209,29	29 031,42

β - Ποσοστιαία διάρθρωση (%)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Αποθέματα			Απαιτήσεις	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθεσίμων
		Πρώτων Υλών	Έτοιμων Προϊόντων	Σύνολο			
1988	3 465	15,10	17,90	33,00	62,00	5,00	100,0
1989	3 783	18,00	21,00	39,00	54,60	6,40	100,0
1990	3 792	16,30	21,30	37,60	56,10	6,30	100,0
1991	3 808	15,60	21,00	36,60	57,50	5,90	100,0
1992	3 934	15,70	21,80	37,50	56,90	5,70	100,0
1993	4 213	15,30	19,90	35,20	59,10	5,70	100,0
1994	4 337	15,00	18,60	33,60	58,80	7,60	100,0
1995	5 358	15,30	18,30	33,60	58,30	8,10	100,0
1996	5 368	14,80	18,50	33,20	59,10	7,70	100,0
1997	5 475	13,39	18,04	31,43	61,00	7,58	100,0
1998	5 580	13,87	18,80	32,67	58,59	8,74	100,0
1999	5 638	12,64	16,34	28,97	61,42	9,61	100,0
2000	5 748	14,25	16,59	30,84	59,90	9,26	100,0
2001	5 772	14,32	16,51	30,83	59,73	9,44	100,0
2002	5 964	14,52	16,65	31,17	60,60	8,23	100,0
2003	6 170	13,48	16,01	29,49	60,92	9,59	100,0
2004	6 187	13,87	16,53	30,40	61,98	7,62	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
Ανάλυση των Ξένων Κεφαλαίων (Υποχρεώσεων) των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 1988 - 2004

α - Σε εκατ. €

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		Μέσο - μακροπρόθεσμες		Σύνολο Υποχρεώσεων		Γενικό Σύνολο
		Τραπεζικές	Λοιπές	Τραπεζικές	Λοιπές	Βραχυ-πρόθεσμων	Μεσο-μακρο-πρόθεσμων	
1988	3 465	2 016,90	3 474,62	1 171,72	345,00	5 491,52	1 516,72	7 008,24
1989	3 783	2 387,77	2 767,30	1 455,36	161,03	5 155,07	1 616,39	6 771,46
1990	3 792	2 961,81	3 306,61	1 437,86	174,12	6 268,42	1 611,98	7 880,40
1991	3 808	3 714,94	3 908,55	1 380,55	243,14	7 623,50	1 623,69	9 247,18
1992	3 934	4 247,31	4 553,79	1 325,31	321,81	8 801,11	1 647,12	10 448,23
1993	4 213	4 103,82	5 377,66	1 471,80	432,67	9 481,48	1 904,47	11 385,95
1994	4 337	4 387,13	5 509,25	1 490,15	459,88	9 896,37	1 950,03	11 846,40
1995	5 358	4 093,67	6 524,62	1 573,84	515,70	10 618,29	2 089,54	12 707,83
1996	5 368	4 541,33	6 633,73	1 647,02	597,03	11 175,06	2 244,05	13 419,11
1997	5 475	5 033,23	7 369,42	2 072,01	576,87	12 402,65	2 648,88	15 051,53
1998	5 580	5 548,80	8 213,50	2 377,34	627,16	13 762,29	3 004,50	16 766,79
1999	5 638	6 031,43	9 540,53	2 959,75	687,32	15 571,96	3 647,04	19 219,01
2000	5 748	6 918,55	11 211,58	4 223,73	785,36	18 130,13	5 009,08	23 139,21
2001	5 772	7 244,13	11 062,35	4 803,57	820,12	18 306,48	5 623,68	23 930,16
2002	5 964	7 864,86	11 955,18	5 549,54	1 127,68	19 820,04	6 677,23	26 497,27
2003	6 170	8 938,90	12 322,12	5 426,53	1 182,45	21 261,02	6 608,99	27 870,02
2004	6 187	8 681,95	13 506,80	6 716,34	1 152,83	22 188,75	7 869,17	30 057,92

β - Ποσοστιαία διάρθρωση (%)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		Μέσο - μακροπρόθεσμες		Σύνολο Υποχρεώσεων		Γενικό Σύνολο
		Τραπεζικές	Λοιπές	Τραπεζικές	Λοιπές	Βραχυ-πρόθεσμων	Μεσο-μακρο-πρόθεσμων	
1988	3 465	28,8	49,6	16,7	4,9	78,4	21,6	100,0
1989	3 783	35,2	40,9	21,5	8,4	76,1	23,9	100,0
1990	3 792	37,6	41,9	18,3	2,2	79,5	20,5	100,0
1991	3 808	40,2	42,3	14,9	2,6	82,5	17,6	100,0
1992	3 934	40,7	43,6	12,7	3,1	84,2	15,8	100,0
1993	4 213	36,0	47,2	12,9	3,8	83,3	16,7	100,0
1994	4 337	37,0	46,5	12,6	3,9	83,5	16,5	100,0
1995	5 358	32,2	51,3	12,4	4,1	83,6	16,4	100,0
1996	5 368	33,8	49,4	12,3	4,5	83,3	16,7	100,0
1997	5 475	33,44	48,96	13,77	3,83	82,40	17,6	100,0
1998	5 580	33,09	48,99	14,18	3,74	82,08	17,92	100,0
1999	5 638	31,38	49,64	15,40	3,58	81,02	18,98	100,0
2000	5 748	29,90	48,45	18,25	3,39	78,35	21,65	100,0
2001	5 772	30,27	46,23	20,07	3,43	76,50	23,50	100,0
2002	5 964	29,68	45,12	20,94	4,26	74,80	25,20	100,0
2003	6 170	32,07	44,22	19,47	4,25	76,28	23,72	100,0
2004	6 187	28,88	44,94	22,34	3,84	73,81	26,19	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 18**Αναλογία Ιδίων προς Συνολικά (Ίδια + Ξένα) Κεφάλαια κατά Κλάδους Βιομηχανίας, 2001 - 2004**

Κωδικός Κλάδου	(ποσοστό %)			
	2001	2002	2003	2004
15	53,78%	51,20%	48,89%	48,79%
16	29,08%	32,95%	29,96%	37,21%
17	57,56%	53,92%	52,42%	55,60%
18	41,31%	39,31%	37,49%	38,75%
19	39,30%	38,50%	36,56%	36,39%
20	58,77%	56,62%	51,44%	51,50%
21	40,94%	34,35%	31,90%	34,94%
22	53,15%	48,21%	45,11%	44,67%
23	57,18%	51,84%	55,46%	50,56%
24	40,89%	38,03%	36,19%	35,13%
25	47,91%	45,15%	46,00%	45,56%
26	49,89%	46,78%	46,19%	50,45%
27	54,92%	50,45%	48,64%	46,03%
28	52,02%	47,53%	46,62%	48,06%
29	38,30%	38,16%	46,36%	34,98%
30	19,87%	19,11%	25,48%	21,02%
31	48,21%	44,89%	41,63%	43,68%
32	39,10%	42,52%	48,20%	54,29%
33	52,01%	52,81%	53,31%	51,03%
34	27,19%	29,47%	28,38%	33,53%
35	40,32%	34,99%	34,53%	31,49%
36	52,26%	51,60%	45,34%	44,99%
37	65,81%	68,05%	59,75%	61,43%
Σύνολο	49,67%	46,72%	45,78%	45,51%

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
Πωλήσεις των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 2001 - 2004

(εκατ. €)

Κλάδος	2001		2002		2003		2004	
	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις	Αριθμός Επιχειρήσεων	Πωλήσεις
15	1 310	8 986,48	1 363	9 628,16	1 461	9 949,53	1497	10 447,23
16	7	562,63	6	597,54	7	622,17	7	744,70
17	371	1 466,25	378	1 490,69	371	1 488,03	344	1 306,57
18	289	975,84	282	954,77	281	983,61	269	1 008,47
19	97	214,62	95	197,23	90	184,24	86	179,84
20	132	443,70	143	476,27	155	502,40	156	539,34
21	148	871,01	158	910,86	162	891,86	163	884,08
22	534	1 751,42	567	1 887,80	584	2 025,27	575	2 174,23
23	42	5 919,41	42	4 455,20	42	5 633,90	42	6 842,07
24	323	3 219,46	321	3 332,29	312	3 453,96	315	3 581,06
25	337	1 197,49	343	1 286,40	353	1 325,39	356	1 503,44
26	551	2 593,08	573	2 984,18	588	3 261,45	600	3 392,35
27	108	2 929,67	109	3 019,96	105	3 051,30	109	3 953,2
28	510	1 501,63	530	1 770,40	562	1 942,04	574	2 154,71
29	301	936,61	319	1 020,71	319	929,26	326	1 115,23
30	14	22,96	14	18,89	13	15,99	15	20,74
31	136	796,31	137	711,46	142	787,47	137	874,10
32	39	1 080,17	41	940,74	38	733,48	35	662,34
33	46	89,10	54	123,18	57	164,07	54	162,66
34	43	388,83	44	361,12	43	503,12	43	588,00
35	89	590,82	93	802,21	93	678,79	91	711,73
36	339	697,07	341	721,94	380	833,52	378	922,37
37	6	2,82	11	4,93	12	8,83	15	14,90
Σύνολο	5 772	37 237,38	5 964	37 697,03	6 170	39 969,78	6 187	43 783,48

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
Εξέλιξη των Οικονομικών Δεδομένων των Ισολογισμών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. (1970 - 2004)

(εκατ. €)

Έτος	Αριθμός Επιχειρήσεων			ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού ή Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
	Α.Ε.	Ε.Π.Ε.	Συνολικά	Πάγια (τιμές κτήσης)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμο		Αποσβέσεις	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια (Υποχρεώσεις)
1970	755	254	1 009	194,55	142,60	337,15	65,61	87,58	183,96
1971	832	291	1 123	234,86	166,85	401,71	76,50	103,03	222,18
1972	946	365	1 311	292,47	212,49	504,96	89,57	132,54	282,86
1973	1 015	420	1 435	356,84	275,77	632,60	115,86	174,62	342,12
1974	1 141	510	1 651	467,30	371,79	839,09	149,85	238,20	451,04
1975	1 267	460	1 727	571,19	464,01	1 035,20	188,92	271,29	575,00
1976	1 436	495	1 931	743,54	602,54	1 346,08	257,99	353,58	734,52
1977	1 673	634	2 307	863,76	734,48	1 598,24	317,45	397,67	883,12
1978	1 876	644	2 520	1 013,20	876,70	1 889,91	379,39	441,36	1 069,16
1979	1 965	715	2 680	1 147,63	1 091,14	2 238,77	444,72	480,13	1 313,90
1980	2 108	752	2 860	1 410,52	1 422,41	2 832,93	534,78	539,31	1 758,84
1981	2 321	753	3 074	1 783,91	1 720,01	3 503,92	644,04	656,41	2 203,47
1982	2 467	709	3 176	2 576,57	1 984,72	4 561,29	937,59	958,66	2 665,03
1983	2 529	628	3 157	2 980,28	2 359,42	5 339,70	1 114,62	989,66	3 235,42
1984	2 536	577	3 113	3 354,18	3 287,57	6 641,75	1 311,59	832,68	4 497,48
1985	2 632	534	3 166	3 762,56	3 885,07	7 647,63	1 521,43	773,71	5 352,49
1986	2 739	524	3 263	4 225,20	4 550,35	8 775,55	1 649,50	1 051,80	6 074,25
1987	2 822	515	3 337	5 279,77	5 278,70	10 558,47	2 261,19	1 942,52	6 354,77
1988	2 959	506	3 465	6 940,24	5 730,81	12 671,05	3 009,54	2 653,27	7 008,24
1989	3 003	780	3 783	7 189,23	5 433,57	12 622,79	3 224,03	2 627,30	6 771,46
1990	3 039	753	3 792	8 006,93	6 474,34	14 481,27	3 537,98	3 062,90	7 880,40
1991	3 141	667	3 808	8 930,57	7 525,45	16 456,02	3 983,49	3 225,34	9 247,18
1992	3 295	639	3 934	11 319,59	8 628,06	19 947,65	5 088,09	4 411,34	10 448,23
1993	3 531	682	4 213	12 552,40	9 553,90	22 106,30	5 611,96	5 177,45	11 316,89
1994	3 647	690	4 337	13 501,26	10 617,00	24 118,26	5 956,22	6 316,95	11 845,09
1995	4 438	920	5 358	14 754,26	12 362,97	27 117,23	6 329,39	8 080,01	12 707,83
1996	4 593	775	5 368	17 778,07	13 444,98	31 223,05	7 499,14	10 304,81	13 419,11
1997	4 715	760	5 475	20 278,93	15 738,36	36 017,29	8 157,59	12 808,18	15 051,53
1998	4 861	719	5 580	23 417,83	16 723,40	40 141,23	9 315,87	14 058,57	16 766,79
1999	5 028	610	5 638	26 846,72	20 454,42	47 301,14	10 416,48	17 665,66	19 219,01
2000	5 157	591	5 748	34 678,04	23 566,69	58 244,73	12 373,22	22 732,29	23 139,21
2001	5 185	587	5 772	37 195,01	23 944,47	61 139,48	13 597,10	23 612,21	23 930,16
2002	5 382	582	5 964	39 280,18	25 415,85	64 696,04	14 957,59	23 241,17	26 497,27
2003	5 576	594	6 170	40 659,46	27 116,20	67 775,67	16 373,49	23 532,16	27 870,02
2004	5 602	585	6 187	44 595,71	29 031,42	73 627,14	18 460,17	25 109,03	30 057,92

Στατιστικό Παράρτημα

Στους Πίνακες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα αυτό παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με την κεφαλαιουχική και χρηματοδοτική διάρθρωση, καθώς και τα αποτελέσματα χρήσης για το 2004, όλων των βιομηχανικών επιχειρήσεων υπό τη νομική μορφή της Α.Ε. και Ε.Π.Ε. με μέγεθος μηχανολογικού εξοπλισμού πάνω από 3000 ευρώ. Τα στοιχεία αναφέρονται στην επεξεργασία των δημοσιευμένων ισολογισμών 6187 επιχειρήσεων για το 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 6170 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2003 και 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

Ισολογισμός	2003		2004		2003		2004		(εκατ. €)
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ				ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Πάγια (τιμή κτήσης)		40 659,46	44 595,71		23 532,16		25 109,03		
Γήπεδα	2 624,22		3 310,33		16 373,49		18 460,17		
Κτίρια	16 313,09		18 367,56						
Μηχανολογικός εξοπλισμός	13 900,25		14 728,6		8 170,44		9 132,18		
Λοιπά πάγια	7 821,89		8 189,22		8 203,04		9 327,99		
Κυκλοφορούν		24 517,87	26 822,12		27 870,02		30 057,92		
Διαθέσιμα		2 598,33	2 209,29		21 261,02		22 188,75		
					6 608,99		7 869,17		
Σύνολο Ενεργητικού		67 775,67	73 627,14		67 775,67		73 627,14		
Αποτελέσματα Χρήσης									
Πωλήσεις		39 969,78			43 783,48				
Μικτά Κέρδη προ αποσβέσεων		11 249,58			12 038,03				
Μειον: αποσβέσεις χρήσης		2 017,20			2 113,41				
Μικτά Κέρδη μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων		9 232,37			9 924,61				
Μειον: έξοδα χρηματοδότησης		816,78			11,08%		844,12		10,56%
Έξοδα διάθεσης προϊόντων, διοίκησης και λοιπά		6 553,99			88,91%		7 144,99		89,43%
Σύνολο Εξόδων		7 370,77			100,00%		7 989,11		100,00%
Μη λειτουργικά έσοδα		1 092,87					1 050,77		
Μη λειτουργικά έξοδα		672,86					837,89		
Καθαρά Κέρδη Χρήσης		2 281,59			2 148,36				

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004**

Κωδικός	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ				(εκατ. €)		
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ		ΜΕΙΟΝ		Μικτά Κέρδη	Σύνολο Εξόδων		Καθαρά Κέρδη	
		Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Αποσβέσεις	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Εξόδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα					Αποσβέσεις Χρήσης
15	1497	11975,69	6292,79	18268,48	4396,72	6769,15	7102,61	3696,83	2664,03	515,19	3179,23	517,60
16	7	447,26	571,60	1018,86	238,09	290,55	490,22	235,10	155,53	19,37	174,90	60,19
17	344	2255,92	1182,51	3438,44	1114,43	1292,31	1031,68	337,13	250,56	106,54	357,11	-19,98
18	269	706,40	825,63	1532,04	373,88	448,89	709,26	300,77	227,21	39,36	266,58	34,19
19	86	131,61	180,04	311,66	71,70	87,33	152,61	57,31	44,71	7,24	51,96	5,35
20	156	650,38	561,78	1212,16	266,34	487,10	458,71	137,25	97,85	29,56	127,42	9,82
21	163	998,40	652,76	1651,16	516,84	396,34	737,97	278,92	218,03	44,13	262,17	16,75
22	575	1928,77	1618,99	3547,77	714,24	1265,89	1567,63	919,23	722,69	116,34	839,04	80,19
23	42	3484,06	1760,99	5245,05	1361,76	1963,69	1919,59	961,52	469,65	148,23	617,88	343,63
24	315	2643,48	2637,87	5281,36	1109,14	1465,99	2706,22	1507,07	1147,80	149,96	1297,76	209,31
25	356	1773,34	1153,68	2927,03	785,00	976,06	1165,96	465,44	272,91	109,63	382,54	82,89
26	600	4526,62	2221,79	6748,42	1944,25	2423,99	2380,16	1208,97	606,19	214,60	820,80	388,17
27	109	4748,26	2551,08	7299,35	2350,37	2278,44	2670,53	824,60	447,42	215,09	662,51	162,08
28	574	2037,35	1571,97	3609,32	887,76	1308,05	1413,50	578,60	287,87	124,24	412,12	166,48
29	326	1267,91	1255,39	2523,31	591,65	675,82	1255,83	351,67	338,54	64,63	403,18	-51,51
30	15	9,30	17,12	26,43	4,51	4,60	17,31	5,41	4,97	0,80	5,83	-0,41
31	137	695,34	553,65	1249,00	340,87	396,69	511,42	197,77	127,24	33,88	161,13	36,64
32	35	815,16	924,79	1739,95	312,41	775,13	652,40	285,56	176,92	52,12	229,05	56,51
33	54	110,60	122,76	233,36	55,07	91,00	87,29	48,38	29,33	8,02	37,35	11,03
34	43	293,24	427,47	720,72	114,24	203,38	403,09	156,39	110,09	15,61	125,70	30,68
35	91	1892,98	1204,79	3097,77	458,99	831,11	1807,67	117,14	147,06	37,23	184,30	-67,15
36	378	1181,11	728,52	1909,64	448,43	657,52	803,67	409,79	276,60	59,78	336,38	73,40
37	15	22,43	13,32	35,75	3,39	19,88	12,48	7,83	3,72	1,69	5,41	2,41
Σύνολο:	6 187	44 595,71	29 031,42	73 627,14	18 460,17	25 109,03	30 057,92	13 088,81	8 827,02	2 113,41	10 940,44	2 148,36

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 561 Νέων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004**

Κωδικός Κλάδου	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ										ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ				
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					ΠΑΘΗΤΙΚΟ					ΜΕΙΟΝ				
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Σύνολο Ενεργητικού & Παθητικού	Αποσβέσεις	Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη			
15	153	260,08	241,93	502,01	59,09	156,71	286,20	98,51	77,85	11,84	89,69	8,82			
16	1	0,00	0,10	0,20	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	-0,08			
17	23	25,87	21,89	47,77	4,90	19,24	23,62	6,82	3,75	1,69	5,45	1,36			
18	23	10,94	37,78	48,73	3,80	12,99	31,93	13,41	10,86	0,50	11,42	1,99			
19	4	0,90	4,31	5,27	0,30	0,60	4,22	1,47	1,06	0,10	1,16	0,30			
20	13	11,01	9,30	20,31	2,31	8,76	9,23	3,51	2,69	0,80	3,58	-0,06			
21	12	7,88	12,42	20,31	3,14	4,52	12,65	3,31	2,54	0,60	3,19	0,10			
22	65	51,42	65,99	117,42	19,41	23,41	74,59	46,75	42,06	4,36	46,42	0,30			
23	6	3,13	10,37	13,51	0,50	-0,24	13,25	2,21	1,79	0,10	1,89	0,30			
24	25	26,39	24,13	50,52	6,44	16,75	27,31	8,34	7,51	1,07	8,58	-0,24			
25	21	25,05	15,82	40,88	2,90	12,98	24,99	5,69	5,32	1,22	6,54	-0,85			
26	51	68,33	57,14	125,48	15,84	50,05	59,58	20,62	16,47	3,23	19,70	0,90			
27	8	40,43	116,01	156,45	15,21	34,01	107,23	36,97	18,31	1,72	20,03	16,94			
28	56	42,30	45,80	88,10	10,53	27,29	50,26	18,27	10,81	3,08	13,90	4,37			
29	31	406,96	431,43	838,39	204,71	80,97	562,70	26,31	131,99	21,24	153,23	-126,92			
30	5	0,60	5,60	6,26	0,30	0,20	5,62	1,08	1,37	0,20	1,65	-0,56			
31	6	3,40	4,04	7,44	0,70	3,41	3,28	2,00	1,66	0,30	2,03	-0,03			
32	2	0,10	1,07	1,26	0,00	0,40	0,70	0,00	0,30	0,00	0,30	-0,27			
33	6	4,22	2,41	6,64	0,30	4,28	1,95	0,40	0,40	0,00	0,50	-0,03			
34	1	0,30	0,30	0,60	0,00	0,30	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
35	13	11,97	27,77	39,75	4,49	10,31	24,94	10,76	7,34	0,70	8,06	2,70			
36	33	21,45	30,84	52,30	6,38	16,52	29,39	13,13	9,83	1,63	11,46	1,66			
37	3	4,40	2,91	7,32	0,50	4,39	2,37	1,08	0,90	0,50	1,52	-0,44			
Σύνολο:	561	1027,49	1 169,61	2 197,11	362,22	488,33	1 346,55	320,89	355,16	55,43	410,59	-89,69			

(εκατ. €)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

**"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 4499 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που Εμφανίζουν Κέρδη το 2004**

(εκατ. €)

Κωδικός	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ					
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Ζύνολο Γερνητικού & Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ		Μικτά Κέρδη	ΜΕΙΟΝ			Καθαρά Κέρδη
		Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα		Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια (Υποχρεώσεις)		Έξοδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	
15	990	10122,00	5221,44	15343,45	3642,67	6032,69	5668,07	2232,31	416,86	2649,18	672,28
16	3	376,78	538,05	914,84	203,89	265,16	445,78	145,79	17,80	163,60	67,12
17	233	1351,82	840,53	2192,35	671,90	830,60	689,84	166,54	68,18	234,72	44,84
18	196	559,79	714,86	1274,66	290,62	379,44	604,58	200,69	33,14	233,84	53,57
19	62	87,69	142,16	229,86	46,88	58,16	124,81	35,01	5,32	40,34	9,25
20	115	473,98	456,81	930,79	183,95	346,81	400,02	82,14	23,68	105,83	16,76
21	122	757,61	505,92	1263,53	384,33	307,50	571,68	166,73	31,21	197,94	30,32
22	415	1486,66	1283,47	2770,13	527,78	1118,30	1124,05	576,40	81,32	657,73	129,31
23	24	3444,15	1734,44	5178,60	1344,18	1945,86	1888,55	459,20	146,45	605,65	345,49
24	247	2034,10	2283,97	4318,08	852,57	1248,12	2217,38	995,88	121,60	1117,49	297,96
25	272	1554,45	1019,69	2574,14	693,84	883,87	996,43	240,68	96,86	337,55	99,08
26	432	4007,79	1924,35	5932,14	1716,35	2212,07	2003,71	500,23	186,97	687,21	446,26
27	86	4369,12	2332,76	6701,88	2202,29	2160,69	2338,89	363,97	185,55	549,53	203,84
28	472	1860,69	1462,77	3323,46	818,37	1208,94	1296,15	260,14	115,21	375,35	176,54
29	261	775,54	799,68	1575,22	349,28	567,22	658,71	196,94	39,04	235,99	89,51
30	10	5,89	14,12	20,01	3,63	3,04	13,33	3,66	0,50	4,24	0,60
31	108	490,99	434,48	925,48	244,42	300,13	380,92	102,40	23,99	126,39	42,36
32	30	793,49	914,14	1707,64	305,80	766,59	635,24	174,67	47,56	222,24	60,21
33	39	93,75	107,76	201,51	46,27	78,49	76,74	24,35	6,91	31,26	14,12
34	35	270,46	415,36	685,82	104,30	190,78	390,73	108,31	15,09	123,40	31,57
35	61	62,89	93,05	155,95	23,70	40,63	91,61	26,32	3,51	29,83	11,38
36	279	976,97	634,73	1611,71	385,70	574,24	651,76	242,22	52,62	294,84	83,96
37	7	10,78	7,94	18,73	2,75	8,30	7,67	2,47	1,10	3,58	3,03
Σύνολο:	4 499	35 967,49	23 882,60	59 850,09	15 045,57	21 527,76	23 276,76	7 307,18	1 720,64	9 027,82	2 929,50

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

"Ισολογισμός" και Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 1688 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που Εμφανίζουν Ζημιές το 2004

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ										ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ			
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					ΠΑΘΗΤΙΚΟ					ΜΕΙΟΝ			
	Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Πάγια (τιμή κτήσης)	Κυκλοφορούν & Διαθέσιμα	Σύνολο Περιγρητικού & Παθητικού	Αποσβέσεις κεφάλαια	Ίδια κεφάλαια (Υποχρεώσεις)	Μικτά Κέρδη	Έξοδα Χρημ/σης, Διάθεσης Προϊόντων, Διοίκησης, Γενικά Έξοδα	Αποσβέσεις Χρήσης	Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη			
15	507	1853,68	1071,35	2925,03	754,04	736,46	1434,53	375,37	431,71	98,33	530,04	-154,67		
16	4	70,48	33,54	104,02	34,20	25,38	44,44	4,37	9,73	1,56	11,30	-6,93		
17	111	904,10	341,98	1246,08	442,52	461,71	341,84	57,56	84,02	38,36	122,38	-64,82		
18	73	146,61	110,77	257,38	83,25	69,44	104,67	13,35	26,52	6,21	32,74	-19,38		
19	24	43,92	37,87	81,79	24,82	29,17	27,80	7,72	9,69	1,91	11,61	-3,89		
20	41	176,39	104,97	281,36	82,38	140,28	58,68	14,65	15,71	5,87	21,59	-6,93		
21	41	240,78	146,83	387,62	132,50	88,83	166,28	50,64	51,29	12,92	64,22	-13,57		
22	160	442,10	335,52	777,63	186,46	147,59	443,57	132,19	146,28	35,02	181,30	-49,11		
23	18	39,90	26,54	66,45	17,57	17,83	31,04	10,38	10,45	1,78	12,23	-1,85		
24	68	609,37	353,89	963,27	256,57	217,86	488,84	91,62	151,91	28,36	180,27	-88,65		
25	84	218,88	133,99	352,88	91,16	92,19	169,52	28,80	32,22	12,76	44,99	-16,18		
26	168	518,83	297,44	816,27	227,90	211,92	376,45	75,49	105,95	27,63	133,59	-58,09		
27	23	379,14	218,32	597,46	148,07	117,75	331,64	71,22	83,44	29,53	112,98	-41,75		
28	102	176,65	109,20	285,85	69,39	99,10	117,34	26,70	27,73	9,03	36,76	-10,06		
29	65	492,37	455,71	948,08	242,36	108,59	597,12	26,16	141,60	25,58	167,18	-141,02		
30	5	3,41	2,99	6,41	0,80	1,56	3,97	0,50	1,30	0,20	1,59	-1,04		
31	29	204,35	119,17	323,52	96,45	96,56	130,50	29,01	24,84	9,89	34,73	-5,72		
32	5	21,66	10,64	32,31	6,61	8,53	17,16	3,10	2,25	4,56	6,81	-3,70		
33	15	16,85	14,99	31,84	8,80	12,50	10,54	2,99	4,97	1,11	6,09	-3,09		
34	8	22,78	12,11	34,89	9,93	12,60	12,35	1,40	1,78	0,50	2,29	-0,88		
35	30	1830,08	1111,73	2941,82	435,29	790,47	1716,05	75,92	120,73	33,72	154,46	-78,53		
36	99	204,13	93,79	297,93	62,73	83,27	151,91	30,98	34,38	7,16	41,54	-10,55		
37	8	11,64	5,37	17,02	0,60	11,57	4,80	1,20	1,24	0,50	1,83	-0,62		
Σύνολο:	1 688	8 628,22	5 148,81	13 777,04	3 414,60	3 581,27	6 781,16	1 131,47	1 519,84	392,77	1 912,61	-781,14		

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
**"Ισολογισμός" 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε.
και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού και Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		Πάγια (μετά την αφαίρεση αποσβέσεων)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμα		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια
15	1497	7578,97	6292,79	13871,76	6769,15	7102,61
16	7	209,16	571,60	780,77	290,55	490,22
17	344	1141,49	1182,51	2324,00	1292,31	1031,68
18	269	332,52	825,63	1158,16	448,89	709,26
19	86	59,91	180,04	239,95	87,33	152,61
20	156	384,03	561,78	945,81	487,10	458,71
21	163	481,55	652,76	1134,32	396,34	737,97
22	575	1214,53	1618,99	2833,52	1265,89	1567,63
23	42	2122,29	1760,99	3883,29	1963,69	1919,59
24	315	1534,33	2637,87	4172,21	1465,99	2706,22
25	356	988,33	1153,68	2142,02	976,06	1165,96
26	600	2582,36	2221,79	4804,16	2423,99	2380,16
27	109	2397,89	2551,08	4948,98	2278,44	2670,53
28	574	1149,58	1571,97	2721,55	1308,05	1413,50
29	326	676,26	1255,39	1931,66	675,82	1255,83
30	15	4,79	17,12	21,92	4,60	17,31
31	137	354,46	553,65	908,12	396,69	511,42
32	35	502,74	924,79	1427,54	775,13	652,40
33	54	55,53	122,76	178,29	91,00	87,29
34	43	179,00	427,47	606,48	203,38	403,09
35	91	1433,99	1204,79	2638,78	831,11	1807,67
36	378	732,67	728,52	1461,20	657,52	803,67
37	15	19,04	13,32	32,36	19,88	12,48
2004	6 187	26 135,53	29 031,42	55 166,96	25 109,03	30 057,92
2003	6 170	24 285,97	27 116,20	51 402,18	23 532,16	27 870,02

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
"Ισολογισμός" 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

(ποσοστό %)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Σύνολο Ενεργητικού και Παθητικού	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		Πάγια (μετά την αφαίρεση αποσβέσεων)	Κυκλοφορούν και Διαθέσιμα		Ίδια Κεφάλαια	Ξένα Κεφάλαια
15	1497	54,63%	45,37%	100,00%	48,79%	51,21%
16	7	26,78%	73,22%	100,00%	37,21%	62,79%
17	344	49,11%	50,89%	100,00%	55,60%	44,40%
18	269	28,71%	71,29%	100,00%	38,75%	61,25%
19	86	24,96%	75,04%	100,00%	36,39%	63,61%
20	156	40,60%	59,40%	100,00%	51,50%	48,50%
21	163	42,45%	57,55%	100,00%	34,94%	65,06%
22	575	42,86%	57,14%	100,00%	44,67%	55,33%
23	42	54,65%	45,35%	100,00%	50,56%	49,44%
24	315	36,77%	63,23%	100,00%	35,13%	64,87%
25	356	46,14%	53,86%	100,00%	45,56%	54,44%
26	600	53,75%	46,25%	100,00%	50,45%	49,55%
27	109	48,45%	51,55%	100,00%	46,03%	53,97%
28	574	42,23%	57,77%	100,00%	48,06%	51,94%
29	326	35,00%	65,00%	100,00%	34,98%	65,02%
30	15	21,87%	78,13%	100,00%	21,02%	78,98%
31	137	39,03%	60,97%	100,00%	43,68%	56,32%
32	35	35,21%	64,79%	100,00%	54,29%	45,71%
33	54	31,14%	68,86%	100,00%	51,03%	48,97%
34	43	29,51%	70,49%	100,00%	33,53%	66,47%
35	91	54,34%	45,66%	100,00%	31,49%	68,51%
36	378	50,14%	49,86%	100,00%	44,99%	55,01%
37	15	58,84%	41,16%	100,00%	61,43%	38,57%
2004	6 187	47,37%	52,63%	100,00%	45,51%	54,49%
2003	6 170	47,24%	52,76%	100,00%	45,78%	54,22%

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

**Ανάλυση "Πάγιων Στοιχείων" και "Αποσβέσεων" 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004**

Κωδικός	Αριθμός επιχειρήσεων ΑΕ και ΕΠΕ	Ανάλυση Παγίων Στοιχείων (τιμές κτήσεων)				Ανάλυση Αποσβέσεων έως 31-12-2003				Πάγια Στοιχεία (μετά την αφαίρεση Αποσβέσεων)				Σύνολο Παγίων
		Γήπεδα	Κτίρια	Μηχαν./κός Εξοπλισμός	Λοιπά Πάγια Στοιχεία	Σύνολο Παγίων	Μηχαν./κός Εξοπλισμός	Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & λοιπά	Σύνολο Αποσβέσεων	Μηχαν./κός Εξοπλισμός	Γήπεδα, Κτίρια, Μεταφορικά Μέσα & λοιπά	Σύνολο Παγίων		
													ΑΕ και ΕΠΕ	
15	1497	614,41	4715,91	3254,94	3390,42	11975,69	1979,20	2417,51	4396,72	1275,73	2298,40	7578,97		
16	7	71,92	150,51	185,27	39,54	447,26	139,51	98,57	238,09	45,75	51,93	209,16		
17	344	170,30	754,29	1068,10	263,22	2255,92	682,83	431,60	1114,43	385,27	322,68	1141,49		
18	269	57,38	385,46	202,94	60,60	706,40	142,79	231,09	373,88	60,15	154,36	332,52		
19	86	15,82	61,72	51,45	2,61	131,61	33,80	37,90	71,70	17,65	23,81	59,91		
20	156	63,99	308,55	254,87	22,96	650,38	110,03	156,30	266,34	144,83	152,24	384,03		
21	163	97,10	420,07	452,98	28,22	998,40	267,03	249,80	516,84	185,95	170,27	481,55		
22	575	118,96	825,98	563,11	420,71	1928,77	292,18	422,05	714,24	270,92	403,92	1214,53		
23	42	174,18	1126,12	1423,32	760,43	3484,06	924,87	436,89	1361,76	498,44	689,22	2122,29		
24	315	274,08	1155,69	835,17	378,53	2643,48	470,16	638,98	1109,14	365,00	516,71	1634,33		
25	356	125,49	631,47	844,15	172,20	1773,34	468,74	316,25	785,00	375,41	315,22	988,33		
26	600	361,65	1747,06	1392,85	1025,04	4526,62	952,33	991,92	1944,25	440,51	755,14	2582,36		
27	109	345,52	1662,31	2022,00	718,42	4748,26	1309,40	1040,96	2350,37	712,60	621,34	2397,89		
28	574	148,26	821,19	816,37	251,51	2037,35	494,37	393,39	887,76	322,00	427,79	1149,58		
29	326	168,03	596,22	358,38	145,26	1267,91	250,36	341,28	591,65	108,01	254,94	676,26		
30	15	0,70	6,55	1,97	0,00	9,30	1,52	2,98	4,51	0,40	3,56	4,79		
31	137	62,89	292,22	288,81	51,41	695,34	178,06	162,80	340,87	110,74	129,41	354,46		
32	35	162,02	423,50	92,48	137,13	815,16	60,19	252,21	312,41	32,28	171,29	502,74		
33	54	6,69	60,68	38,39	4,82	110,60	25,16	29,90	55,07	13,23	30,77	55,53		
34	43	65,03	149,24	66,16	12,80	293,24	34,26	79,98	114,24	31,90	69,26	179,00		
35	91	120,89	1540,90	202,41	28,76	1892,98	124,62	334,36	458,99	77,78	1206,54	1433,99		
36	378	83,50	516,53	306,79	274,27	1181,11	189,87	258,56	448,43	116,91	257,96	732,67		
37	15	1,38	15,28	5,58	0,10	22,43	0,70	2,59	3,39	4,78	12,68	19,04		
Σύνολο:	6 187	3 310,33	18 367,56	14 728,60	8 189,22	44 595,71	9 132,18	9 327,99	18 460,17	5 596,41	9 039,56	26 135,53		

Ανάλυση Λογαριασμού "Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου " 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. & Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

(εκατ. €)

Κωδικός	Ανάλυση Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου										Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου
	Αριθμός επιχειρήσεων ΑΕ, και ΕΠ.Ε.	Έτοιμα Προϊόντα	Πρώτες Ύλες	Σύνολο Αποθεμάτων	Απαιτήσεις	Σύνολο Κυκλοφορούντος Κεφαλαίου	Διαθέσιμα	Σύνολο Κυκλοφορούντος και Διαθέσιμου Κεφαλαίου			
15	1497	1030,69	763,35	1794,05	4009,06	5803,11	489,67	6292,79			
16	7	68,70	103,76	172,47	329,30	501,78	69,82	571,60			
17	344	246,74	153,84	400,59	700,90	1101,49	81,01	1182,51			
18	269	187,66	122,96	310,62	448,00	758,63	67,00	825,63			
19	86	36,39	17,08	53,47	108,56	162,04	17,99	180,04			
20	156	121,79	92,60	214,40	320,05	534,46	27,32	561,78			
21	163	87,02	99,80	186,83	428,00	614,83	37,92	652,76			
22	575	146,86	110,10	256,96	1216,08	1473,05	145,94	1618,99			
23	42	396,89	377,90	774,79	865,75	1640,55	120,44	1760,99			
24	315	378,45	286,67	665,12	1844,68	2509,80	128,07	2637,87			
25	356	150,31	141,56	291,88	768,17	1060,06	93,62	1153,68			
26	600	318,02	263,89	581,92	1436,15	2018,08	203,71	2221,79			
27	109	482,62	400,38	883,00	1580,12	2463,13	87,95	2551,08			
28	574	222,49	259,66	482,15	939,93	1422,09	149,88	1571,97			
29	326	261,26	187,57	448,83	711,78	1160,62	94,77	1255,39			
30	15	5,24	0,80	6,05	9,57	15,63	1,49	17,12			
31	137	96,44	80,88	177,32	318,24	495,57	58,08	553,65			
32	35	96,77	109,68	206,46	569,56	776,02	148,76	924,79			
33	54	16,57	11,54	28,12	79,05	107,18	15,58	122,76			
34	43	110,80	48,33	159,13	248,38	407,52	19,95	427,47			
35	91	173,95	302,69	476,65	669,31	1145,97	58,82	1204,79			
36	378	160,96	91,96	252,92	385,99	638,91	89,60	728,52			
37	15	1,00	0,90	1,95	9,56	11,51	1,80	13,32			
Σύνολο:	6 187	4 797,72	4 028,07	8 825,79	17 996,32	26 822,12	2 209,29	29 031,42			

Ανάλυση Λογαριασμού "Ξένων κεφαλαίων" (Υποχρεώσεων) 6187 Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε. χρήσης 2004

(εκατ. €)

Κωδικός	ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ)											
	Βραχυπρόθεσμες				Μεσο-μακροπρόθεσμες				Σύνολο Υποχρεώσεων			
	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	
15	2219,30	2861,55	5080,85	1873,14	148,60	2021,75	4092,45	3010,15	7102,61			
16	40,45	423,79	464,24	3,66	22,32	25,98	44,11	446,11	490,22			
17	488,73	370,90	859,63	163,16	8,88	172,05	651,89	379,79	1031,68			
18	267,75	353,26	621,02	82,97	5,26	88,23	350,73	358,53	709,26			
19	76,47	65,86	142,34	9,49	0,70	10,27	85,96	66,65	152,61			
20	213,17	159,99	373,16	82,33	3,21	85,55	295,50	163,20	458,71			
21	241,31	333,23	574,54	146,75	16,67	163,42	388,07	349,90	737,97			
22	456,78	885,94	1342,72	208,28	16,61	224,90	665,06	902,56	1567,63			
23	414,27	909,67	1323,94	328,34	267,30	595,64	742,62	1176,97	1919,59			
24	859,49	1348,96	2208,46	424,00	73,76	497,76	1283,49	1422,72	2706,22			
25	480,04	494,30	974,34	172,84	18,76	191,61	652,89	513,06	1165,96			
26	722,52	1048,33	1770,85	452,05	157,25	609,31	1174,57	1205,59	2380,16			
27	568,78	883,81	1452,59	1148,38	69,55	1217,94	1717,17	953,36	2670,53			
28	435,50	753,49	1189,00	205,99	18,50	224,49	641,50	772,00	1413,50			
29	266,34	521,77	788,11	387,99	79,72	467,72	654,33	601,50	1255,83			
30	3,93	10,83	14,77	2,52	0,00	2,54	6,46	10,85	17,31			
31	108,47	238,46	346,93	144,52	19,96	164,49	252,99	258,43	511,42			
32	186,10	288,29	474,40	128,79	49,20	177,99	314,90	337,49	652,40			
33	28,40	50,20	78,60	6,60	2,08	8,68	35,00	52,28	87,29			
34	162,86	200,82	363,68	34,97	4,42	39,40	197,84	205,25	403,09			
35	178,75	962,50	1141,25	505,08	161,33	666,41	683,83	1123,83	1807,67			
36	257,42	334,45	591,87	203,24	8,56	211,80	460,66	343,01	803,67			
37	5,04	6,29	11,34	1,13	0,00	1,14	6,17	6,30	12,48			
Σύνολο:	8 681,95	13 506,80	22 188,75	6 716,34	1 152,83	7 869,17	15 398,29	14 659,63	30 057,92			

Ανάλυση Λογαριασμού "Ξένων κεφαλαίων" (Υποχρεώσεων) 4499 Κερδοφόρων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

(εκατ. €)

Κωδικός	ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ)											
	Βραχυπρόθεσμες				Μεσο-μακροπρόθεσμες				Σύνολο Υποχρεώσεων			
	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο		Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	
Αριθμός επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.												
15	1705,37	2292,34	3997,72	1537,05	133,30	1670,35	3242,43	2425,64	5668,07			
16	25,30	397,65	422,96	1,94	20,87	22,81	27,24	418,53	445,78			
17	314,01	246,70	560,72	122,31	6,80	129,12	436,33	253,51	689,84			
18	227,72	295,95	523,67	76,84	4,06	80,90	304,56	300,02	604,58			
19	64,82	54,40	119,22	4,97	0,60	5,58	69,79	55,01	124,81			
20	190,53	128,72	319,26	78,81	1,94	80,76	269,34	130,67	400,02			
21	188,55	252,31	440,87	121,78	9,02	130,81	310,34	261,34	571,68			
22	346,10	655,25	1001,35	116,27	6,41	122,69	462,37	661,67	1124,05			
23	402,33	894,43	1296,76	324,65	267,12	591,78	726,99	1161,56	1888,55			
24	649,57	1180,12	1829,69	356,43	31,24	387,68	1006,00	1211,37	2217,38			
25	411,98	419,30	831,29	148,64	16,50	165,14	560,63	435,80	996,43			
26	603,57	879,99	1483,56	368,50	151,64	520,15	972,07	1031,64	2003,71			
27	507,82	759,91	1267,74	1003,79	67,35	1071,15	1511,61	827,27	2338,89			
28	399,96	692,02	1091,98	186,04	18,12	204,16	586,00	710,14	1296,15			
29	182,78	325,84	508,62	93,16	56,92	150,09	275,94	382,76	658,71			
30	3,89	9,31	13,20	0,10	0,00	0,10	4,01	9,32	13,33			
31	85,36	208,02	293,39	71,97	15,55	87,52	157,34	223,58	380,92			
32	184,12	275,17	459,30	126,73	49,20	175,93	310,86	324,38	635,24			
33	23,26	46,31	69,57	5,20	1,96	7,17	28,47	48,27	76,74			
34	160,25	192,45	352,71	33,60	4,41	38,01	193,86	196,87	390,73			
35	26,53	53,22	79,75	10,54	1,31	11,85	37,07	54,53	91,61			
36	192,02	280,71	472,74	172,35	6,65	179,01	364,38	287,37	651,76			
37	2,10	4,55	6,65	1,01	0,00	1,02	3,12	4,55	7,67			
Σύνολο:	4 499	6 898,04	17 442,83	4 962,81	871,12	5 833,93	11 860,85	11 415,90	23 276,76			

ΠΙΝΑΚΑΣ 10Β

Ανάλυση Λογαριασμού "Ξένων κεφαλαίων" (Υποχρεώσεων) 1688 Ζημιολόγων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

(εκατ. €)

Κωδικός	ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ)											
	Βραχυπρόθεσμες				Μεσο-μακροπρόθεσμες				Σύνολο Υποχρεώσεων			
	Αριθμός επιχειρήσεων ΑΕ και ΕΠ.Ε.	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές	Σύνολο	Τραπεζικές	Λοιπές
15	507	513,93	569,20	1083,13	336,09	15,30	351,39	850,02	584,50	1434,53		
16	4	15,14	26,13	41,28	1,71	1,44	3,16	16,86	27,57	44,44		
17	111	174,71	124,19	298,91	40,84	2,08	42,92	215,56	126,27	341,84		
18	73	40,03	57,30	97,34	6,13	1,20	7,33	46,16	58,50	104,67		
19	24	11,64	11,46	23,11	4,51	0,10	4,69	16,16	11,63	27,80		
20	41	22,63	31,26	53,89	3,52	1,26	4,79	26,15	32,53	58,68		
21	41	52,75	80,91	133,67	24,96	7,64	32,61	77,72	88,56	166,28		
22	160	110,68	230,69	341,37	92,00	10,19	102,20	202,68	240,89	443,57		
23	18	11,94	15,23	27,18	3,69	0,10	3,86	15,63	15,41	31,04		
24	68	209,92	168,84	378,76	67,56	42,51	110,07	277,48	211,35	488,84		
25	84	68,05	74,99	143,05	24,20	2,26	26,47	92,26	77,26	169,52		
26	168	118,94	168,34	287,29	83,55	5,60	89,15	202,50	173,95	376,45		
27	23	60,95	123,89	184,85	144,59	2,19	146,78	205,55	126,09	331,64		
28	102	35,54	61,47	97,01	19,95	0,30	20,33	55,49	61,85	117,34		
29	65	83,56	195,92	279,49	294,82	22,80	317,63	378,38	218,73	597,12		
30	5	0,00	1,52	1,56	2,40	0,00	2,40	2,45	1,52	3,97		
31	29	23,10	30,43	53,53	72,55	4,41	76,96	95,65	34,84	130,50		
32	5	1,98	13,11	15,09	2,06	0,00	2,06	4,04	13,11	17,16		
33	15	5,13	3,89	9,02	1,39	0,10	1,51	6,53	4,00	10,54		
34	8	2,60	8,37	10,97	1,37	0,00	1,38	3,97	8,37	12,35		
35	30	152,21	909,27	1061,49	494,54	160,02	654,56	646,75	1069,29	1716,05		
36	99	65,39	53,73	119,12	30,88	1,90	32,79	96,27	55,64	151,91		
37	8	2,93	1,74	4,68	0,10	0,00	0,10	3,05	1,75	4,80		
Σύνολο:	1 688	1 783,90	2 962,01	4 745,91	1 753,53	281,71	2 035,24	3 537,43	3 243,72	6 781,16		

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
**Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 6187 Βιομηχανικών
Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004**

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Διάθεσης Προϊόντων, Έξοδα Διοίκησης	Αποσβέσεις Χρήσης		
15	1497	3696,83	220,00	2444,02	515,19	3179,23	517,60
16	7	235,10	5,59	149,93	19,37	174,90	60,19
17	344	337,13	39,09	211,46	106,54	357,11	-19,98
18	269	300,77	22,33	204,88	39,36	266,58	34,19
19	86	57,31	6,06	38,64	7,24	51,96	5,35
20	156	137,25	16,62	81,23	29,56	127,42	9,82
21	163	278,92	28,29	189,74	44,13	262,17	16,75
22	575	919,23	46,68	676,00	116,34	839,04	80,19
23	42	961,52	21,42	448,22	148,23	617,88	343,63
24	315	1507,07	78,41	1069,38	149,96	1297,76	209,31
25	356	465,44	37,53	235,37	109,63	382,54	82,89
26	600	1208,97	62,43	543,76	214,60	820,80	388,17
27	109	824,60	81,92	365,49	215,09	662,51	162,08
28	574	578,60	40,51	247,36	124,24	412,12	166,48
29	326	351,67	41,21	297,33	64,63	403,18	-51,51
30	15	5,41	0,50	4,41	0,80	5,83	-0,41
31	137	197,77	16,04	111,19	33,88	161,13	36,64
32	35	285,56	22,18	154,74	52,12	229,05	56,51
33	54	48,38	3,78	25,54	8,02	37,35	11,03
34	43	156,39	12,29	97,79	15,61	125,70	30,68
35	91	117,14	13,46	133,59	37,23	184,30	-67,15
36	378	409,79	27,27	249,33	59,78	336,38	73,40
37	15	7,83	0,30	3,39	1,69	5,41	2,41
Σύνολο:	6 187	13 088,81	844,12	7 982,89	2 113,41	10 940,44	2 148,36

ΠΙΝΑΚΑΣ 11Α
Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 4499 Κερδοφόρων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Διάθεσης Προϊόντων, Έξοδα Διοίκησης	Αποσβέσεις Χρήσης		
15	990	3321,46	169,32	2062,98	416,86	2649,18	672,28
16	3	230,72	3,36	142,43	17,80	163,60	67,12
17	233	279,57	24,86	141,67	68,18	234,72	44,84
18	196	287,42	19,24	181,44	33,14	233,84	53,57
19	62	49,59	5,10	29,90	5,32	40,34	9,25
20	115	122,59	14,79	67,35	23,68	105,83	16,76
21	122	228,27	23,18	143,55	31,21	197,94	30,32
22	415	787,04	33,38	543,02	81,32	657,73	129,31
23	24	951,14	20,05	439,15	146,45	605,65	345,49
24	247	1415,45	57,02	938,86	121,60	1117,49	297,96
25	272	436,63	32,89	207,79	96,86	337,55	99,08
26	432	1133,48	49,38	450,85	186,97	687,21	446,26
27	86	753,37	66,98	296,99	185,55	549,53	203,84
28	472	551,9	37,64	222,49	115,21	375,35	176,54
29	261	325,51	18,70	178,23	39,04	235,99	89,51
30	10	4,87	0,30	3,27	0,50	4,24	0,60
31	108	168,76	11,77	90,62	23,99	126,39	42,36
32	30	282,46	21,88	152,79	47,56	222,24	60,21
33	39	45,38	3,25	21,09	6,91	31,26	14,12
34	35	154,98	12,01	96,29	15,09	123,40	31,57
35	61	41,22	1,93	24,39	3,51	29,83	11,38
36	279	378,8	21,80	220,41	52,62	294,84	83,96
37	7	6,62	0,20	2,23	1,10	3,58	3,03
Σύνολο:	4 499	11 957,33	649,28	6 657,90	1 720,64	9 027,82	2 929,50

ΠΙΝΑΚΑΣ 11B
Ανάλυση Λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσης" 1688 Ζημιογόνων Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσης 2004

(εκατ. €)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε.	Μικτά Κέρδη	Μείον:			Σύνολο Εξόδων	Καθαρά Κέρδη
			Έξοδα Χρηματοδότησης	Έξοδα Διάθεσης Προϊόντων, Έξοδα Διοίκησης	Αποσβέσεις Χρήσης		
15	507	375,37	50,68	381,03	98,33	530,04	-154,67
16	4	4,37	2,23	7,50	1,56	11,30	-6,93
17	111	57,56	14,22	69,79	38,36	122,38	-64,82
18	73	13,35	3,09	23,43	6,21	32,74	-19,38
19	24	7,72	0,90	8,73	1,91	11,61	-3,89
20	41	14,65	1,83	13,88	5,87	21,59	-6,93
21	41	50,64	5,10	46,19	12,92	64,22	-13,57
22	160	132,19	13,30	132,98	35,02	181,30	-49,11
23	18	10,38	1,37	9,07	1,78	12,23	-1,85
24	68	91,62	21,39	130,51	28,36	180,27	-88,65
25	84	28,80	4,64	27,57	12,76	44,99	-16,18
26	168	75,49	13,04	92,90	27,63	133,59	-58,09
27	23	71,22	14,94	68,49	29,53	112,98	-41,75
28	102	26,70	2,86	24,86	9,03	36,76	-10,06
29	65	26,16	22,50	119,09	25,58	167,18	-141,02
30	5	0,50	0,10	1,13	0,20	1,59	-1,04
31	29	29,01	4,26	20,57	9,89	34,73	-5,72
32	5	3,10	0,20	1,95	4,56	6,81	-3,70
33	15	2,99	0,50	4,44	1,11	6,09	-3,09
34	8	1,40	0,20	1,49	0,50	2,29	-0,88
35	30	75,92	11,53	109,20	33,72	154,46	-78,53
36	99	30,98	5,46	28,91	7,16	41,54	-10,55
37	8	1,20	0,00	1,15	0,50	1,83	-0,62
Σύνολο:	1 688	1 131,47	194,84	1 324,99	392,77	1 912,61	-781,14

Διάθεση Καθαρών Κερδών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Χρήσεων 2003 και 2004

(εκατ. €)

Κωδικός	2004 : 6187 Βιομηχανικές Επιχειρήσεις, οι 4499 με Κέρδη										2003 : 6170 Βιομηχανικές Επιχειρήσεις, οι 4439 με Κέρδη									
	Αριθμός Επιχειρήσεων					Ανάλυση Διάθεσης Καθαρών Κερδών των 4499 Επιχειρήσεων					Αριθμός Επιχειρήσεων					Ανάλυση Διάθεσης Καθαρών Κερδών των 4439 Επιχειρήσεων				
	Με Κέρδη	Σύνολο Κλάδου	Αποθεματικά, Κρατήσεις και Υπόλοιπο σε νέο	Μερίσματα	Φόροι κτλ	Καθαρά Κέρδη των 4499 Επιχειρήσεων	Με Κέρδη	Σύνολο Κλάδου	Αποθεματικά, Κρατήσεις και Υπόλοιπο σε νέο	Μερίσματα	Φόροι κτλ	Καθαρά Κέρδη των 4439 Επιχειρήσεων								
15	990	1497	218,43	270,69	183,14	672,28	938	1461	199,72	268,56	184,16	652,45	48380							
16	3	7	29,16	16,35	21,60	67,12	3	7	37,23	8,74	16,22	62,20	4763							
17	233	344	21,62	12,76	10,45	44,84	263	371	27,51	12,33	13,39	53,25	2358							
18	196	269	26,85	13,67	13,04	53,57	209	281	18,71	14,25	15,36	48,34	3233							
19	62	86	3,70	2,68	2,86	9,25	66	90	4,61	3,24	3,36	11,22	927							
20	115	156	10,60	2,70	3,45	16,76	101	155	8,82	2,26	3,19	14,28	504							
21	122	163	17,47	6,17	6,68	30,32	122	162	15,95	6,42	6,91	29,28	1302							
22	415	575	56,34	42,52	30,44	129,31	415	584	53,69	50,73	34,81	139,24	9298							
23	24	42	62,37	175,68	107,42	345,49	24	42	149,15	116,90	81,64	347,70	34538							
24	247	315	99,85	107,45	90,65	297,96	241	312	76,35	112,51	90,09	278,96	25752							
25	272	356	54,85	20,62	23,60	99,08	275	363	57,31	19,62	22,36	99,31	8639							
26	432	600	189,59	137,86	118,81	446,26	431	588	201,22	140,96	134,49	476,68	45506							
27	86	109	88,57	61,22	54,04	203,84	78	105	56,95	29,23	30,74	116,93	3953							
28	472	574	100,59	37,70	38,25	176,54	432	562	53,83	37,44	33,64	124,92	9723							
29	261	326	15,71	48,34	25,45	89,51	245	319	43,47	21,74	22,94	88,16	75,12							
30	10	15	0,30	0,10	0,10	0,60	7	13	0,10	0,20	0,10	0,50	-0,29							
31	108	137	19,06	11,85	11,44	42,36	113	142	13,85	19,26	13,34	46,47	4167							
32	30	35	25,40	23,10	11,70	60,21	29	38	27,78	24,88	20,21	72,88	6768							
33	39	54	8,05	2,24	3,82	14,12	44	57	9,45	2,34	5,11	16,90	15,10							
34	35	43	16,04	7,62	7,90	31,57	35	43	25,28	4,36	8,49	38,13	36,58							
35	61	91	4,52	3,58	3,27	11,38	66	93	5,12	4,65	4,16	13,94	-0,22							
36	279	378	47,83	18,98	17,14	83,96	295	380	29,07	27,43	16,37	72,88	55,42							
37	7	15	2,26	0,00	0,70	3,03	7	12	1,04	0,30	0,40	1,80	1,70							
Σύνολο:	4 499	6187	1 119,28	1 024,06	786,16	2 929,50	4 439	6 170	1 116,42	928,49	761,66	2 806,57	2 281,59							

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
Κατάταξη των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. βάσει Απασχολούμενου Συνολικού Κεφαλαίου κατά τα έτη 2003 και 2004

Κωδικός Κλάδου	Έτη	Κλιμάκια Απασχολούμενου Κεφαλαίου σε χιλιάδες ευρώ							Σύνολο Επιχειρήσεων
		≤ 150	150-300	300-750	750-1500	1500-3000	3000-7500	≥ 7500	
15	2003	72	104	229	284	273	252	247	1 461
	2004	73	85	230	283	289	273	264	1497
16	2003	1	0	0	1	0	0	5	7
	2004	1	1	0	0	0	0	5	7
17	2003	11	25	49	79	75	69	63	371
	2004	12	19	55	64	71	69	54	344
18	2003	15	22	39	52	57	64	32	281
	2004	11	13	41	47	59	60	38	269
19	2003	3	4	16	20	27	14	6	90
	2004	2	3	14	19	30	12	6	86
20	2003	7	14	21	36	34	30	13	155
	2004	3	10	29	33	33	35	13	156
21	2003	8	2	23	38	30	28	33	162
	2004	9	4	17	41	32	26	34	163
22	2003	50	64	108	105	111	84	62	584
	2004	47	57	109	100	112	88	62	575
23	2003	3	3	6	10	6	5	9	42
	2004	1	3	7	8	7	7	9	42
24	2003	16	12	37	57	55	49	86	312
	2004	15	11	37	51	54	57	90	315
25	2003	18	11	62	57	72	75	58	353
	2004	10	9	58	57	80	82	60	356
26	2003	19	39	91	121	139	107	72	588
	2004	15	32	90	113	151	124	75	600
27	2003	5	0	9	11	18	17	45	105
	2004	3	1	9	8	16	23	49	109
28	2003	27	33	99	121	123	101	58	562
	2004	26	25	97	116	127	116	67	574
29	2003	19	16	61	68	83	45	27	319
	2004	15	18	55	76	84	51	27	326
30	2003	3	0	2	4	3	1	0	13
	2004	3	0	3	3	5	1	0	15
31	2003	6	5	23	25	31	34	18	142
	2004	5	4	23	18	32	35	20	137
32	2003	1	4	5	3	7	10	8	38
	2004	1	4	4	3	6	10	7	35
33	2003	4	4	14	14	11	6	4	57
	2004	4	0	14	10	14	8	4	54
34	2003	1	0	6	8	11	7	10	43
	2004	1	0	8	4	7	12	11	43
35	2003	8	11	23	13	20	10	8	93
	2004	6	7	22	16	18	12	10	91
36	2003	23	19	77	113	70	54	24	380
	2004	16	20	70	100	85	64	23	378
37	2003	2	2	2	1	3	2	0	12
	2004	1	1	1	5	2	5	0	15
Σύνολο: 2003		322	394	1 002	1 241	1 259	1 064	888	6 170
2004		280	327	993	1 175	1 314	1 170	928	6 187

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
**Αποδοτικότητα Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων των Βιομηχανικών Επιχειρήσεων
Μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., 2002 - 2004**

(ποσοστό %)

Κωδικός Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων			Ίδια Κεφάλαια			Συνολικά Κεφάλαια		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
15	1 363	1 461	1497	7,10	7,55	7,64	5,35	5,38	5,31
16	6	7	7	29,20	23,70	20,70	10,40	8,43	8,42
17	378	371	344	0,74	1,75	-1,50	2,29	2,66	0,82
18	282	281	269	7,50	7,77	7,61	5,07	4,88	4,88
19	95	90	86	14,60	10,70	6,13	8,22	6,46	4,76
20	143	155	156	1,35	1,06	2,01	2,48	2,24	2,79
21	158	162	163	-0,94	3,61	4,22	2,19	3,83	3,97
22	567	584	575	4,61	7,41	6,33	3,56	4,82	4,47
23	42	42	42	12,50	17,90	17,40	7,30	10,50	9,40
24	321	312	315	16,90	18,10	14,20	8,42	8,40	6,89
25	343	353	356	8,06	9,66	8,49	5,58	6,32	5,62
26	573	588	600	19,20	21,10	16,00	10,50	10,90	9,37
27	109	105	109	4,32	1,98	7,11	3,78	2,64	4,93
28	530	562	574	9,59	8,20	12,70	6,14	5,47	7,60
29	319	319	326	-4,10	13,10	-7,60	0,39	7,74	-0,53
30	14	13	15	-5,20	-6,90	-9,10	2,07	1,00	0,65
31	137	142	137	9,06	11,70	9,23	5,64	6,61	5,80
32	41	38	35	16,30	8,85	7,29	9,00	7,07	5,51
33	54	57	54	17,10	18,10	12,10	10,20	11,00	8,31
34	44	43	43	6,49	21,20	15,00	3,71	7,55	7,08
35	93	93	91	-9,80	-0,02	-8,00	-2,80	0,48	-2,00
36	341	380	378	8,52	8,64	11,10	6,07	5,85	6,89
37	11	12	15	3,23	15,70	12,10	3,20	10,40	8,48
Σύνολο:	5 964	6 170	6 187	7,93	9,69	8,55	5,34	6,02	5,42

Πηγές

ΕΣΥΕ, www.statistics.gr

ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου "Έρευνες Εργατικού Δυναμικού", 1998-2005

ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου "Δείκτες Τιμών Παραγωγού"

ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου "Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής"

ΕΣΥΕ, Δελτία τύπου "Οικοδομική δραστηριότητα"

ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα (ΕΒΕ), 2001-2002

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβόνας: Πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα της Ε.Ε. – προς μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής (COM(2005) 474 Τελικό)

European Commission, Economic Forecasts, Autumn 2005

European Commission, Quarterly Report on the Euro Area, Volume 5 N° 1 (2006)

European Commission, Commission's assessment of the December 2005 update of the stability programme of Greece, Brussels February 2006

European Commission, Interim Forecast, February 2006

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.eu.int>

Eurostat, Euro- indicators, press release 27/2006, March 2006

IFO, World Economic Survey, WES 1/2006

IMF Country Report No. 05/43, February 2005

IOBE, Η Ελληνική Οικονομία, τριμηνιαίες εκθέσεις 2003-2005

IOBE, Αποτελέσματα Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας, Μηνιαία Δελτία 2003-2005

Ιωαννίδης Σ., Πολίτης Τ., Τσακανίκας Α., Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Παγκόσμιο Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας 2004 – 2005, IOBE Οκτώβριος 2005

IOBE – London Business School – Basbon College, Global Entrepreneurship Monitor (GEM), 2005 Executive report, 2006

OECD Economic Outlook Preliminary edition, November 2005

ΣΕΒ, Αρχείο Βάσης Δεδομένων Ισολογισμών (2000-2005)

ΣΕΒ, Δελτίο Ανταγωνιστικότητας, Τεύχος 35, Δεκέμβριος 2005

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2005-2006, Φεβρουάριος 2006

Τσακανίκας Α., Στάγγελ Ε., "Έρευνα για την Απασχόληση και την Αγορά Εργασίας", Οικονομικά Θέματα ΙΟΒΕ, Ν° 14, Νοέμβριος 2005

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας & Ανάπτυξης 2005-2008, Δεκέμβριος 2005

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξελίξεις και Προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας, Οκτώβριος 2005

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2006, Εισηγητική Έκθεση, Νοέμβριος 2005

ΣΕΒ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα, Τηλ.: 211-5006.000 • 210-3237.325, FAX: 210-3222.929

www.fgi.org.gr, www.sev.org.gr

Χ Ο Ρ Η Γ Ο Σ Ε Κ Δ Ο Σ Η Σ

ΣΕΒ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα, Τηλ.: 211-5006.000 • 210-3237.325, FAX: 210-3222.929

www.fgi.org.gr, www.sev.org.gr